

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

25
év

VIGINTI QUINQUE ANNIS

I.

◆ SZEMELVÉNYEK A PPKE JÁK
TÖRTÉNETÉNEK NEGYEDSZÁZADÁBÓL ◆

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZABÓ ISTVÁN

SZERKESZTŐK:

DULL KATALIN – MOLNÁR SAROLTA – STEIGER ANITA

Budapest
2020

VIGINTI QUINQUE ANNIS

I.

SZEMELVÉNYEK A PPKE JÁK TÖRTÉNETÉNEK NEGYEDSZÁZADÁBÓL

VIGINTI QUINQUE ANNIS

I.

♦ SZEMELVÉNYEK A PPKE JÁK
TÖRTÉNETÉNEK NEGYEDSZÁZADÁBÓL ♦

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZABÓ ISTVÁN

SZERKESZTŐK:

DULL KATALIN – MOLNÁR SAROLTA – STEIGER ANITA

PÁZMÁNY PRESS
BUDAPEST * 2020

UNIVERSITATIS CATHOLICÆ
DE PETRO PÁZMÁNY NOMINATÆ
FACULTAS IURIS ET
SCIENTIARUM POLITICARUM

©

© Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar, 2020
© Szerkesztők, 2020
© Szerzők, 2020

ISBN 978-963-308-409-0 Ö
ISBN 978-963-308-407-6

Kiadja:
a Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kara,
Budapest, Szentkirályi u. 28–30. • www.jak.ppke.hu

Felelős kiadó: Dr. Szabó István dékán

Nyomdai előkészítés: Szakalíné Szeder Andrea

Készült a VaregKft. nyomdájában
www.vareg.hu

DÉKÁNI KÖSZÖNTŐ

Kedves Olvasó!

Az évfordulók a múltat idézik, egy ember, egy intézmény életében mi történt egy kerek évszámmal mérhető időszakban. Jelen kötetet számos olyan kolléga veszi kézbe, aki ezt a negyedszázadot belülről is végig élte, a tanszékek története, az oktatók listája, emlékeket elevenít fel benne. Idővel azonban a jelen legendává válik, a későbbi korok olvasója számára 2020 jelene is a régmúltat fogja idézni. Ahogy már ennek a negyedszázadnak is vannak legendái, olyan kiváló elődök, akik ifjú oktatóink vagy hallgatóink számára egy elmúlt idő példaképei. A 2005-ben megjelent decenniumi kötet elkészítésében még első dékánunk is aktívan közreműködött, így minden benne szereplő információ a leghitelesebb forrásból származott. Az idő múlásával a kötet készítői egyre inkább kénytelenek mások beszámolóira, fennmaradt iratokra hagyatkozni. Ennél a kötetnél még sokan vagyunk, akik mind a negyedszázadot megéltük, az ötven évesnél már csak kevesen lesznek. Így egy jubileumi kötet ezt a hiteles információt is szolgáltatja, amire utódaink később, a múlt idézésnél támaszkodhatnak.

Reményeink szerint a negyedszázados évfordulót beárnyékoló világjárvány is hamarosan a múlté lesz. Ilyen helyzetekben a Jóisten kegyelméért különösen hálásnak kell lennünk, így azért is, hogy a kisebb-nagyobb intenzitással máig tartó járványügyi korlátozásokat csak öt nappal a 2020. március 6-i központi ünnepségünk után rendelték el. A szoboravatás és az ünnepi konferencia még minden korlátozás nélkül lezajlott. Most pedig abban reménykedünk, hogy a 2021-es Pázmány Napon személyes jelenlét mellett mutathatjuk be a jubileumi kötetet. Hiszen ez csak úgy idézi meg igazán az elmúlt negyedszázadot, ha annak élő hősei újra együtt lehetnek.

Fakultásunk az alaki jogfolytonosság vonalán csupán negyedszázados múltat tudhat maga mögött. Valljuk azonban, hogy a formánál fontosabb a

tartalom. A történelem viharai a formai kötődést szétzúzhatják, az alapítóhoz történő tartalmi kötődést (az anyagi jogfolytonosságot) azonban külső erő nem törheti meg. Igyekezetünknek itt kell minél erősebbnek lenni.

Budapest, 2021. szeptember 6.

Szabó István
dékán

A MAGYAR EGYETEMI JOGI OKTATÁS TÖRTÉNELMI GYÖKEREIRŐL

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemet a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 1992. január 30-án hozta létre, amikor a Pázmány Péter bíboros, prímás, esztergomi érsek által 1635-ben Nagyszombaton alapított egyetem azóta is folyamatosan fennálló és működő Hittudományi Kara mellé egy Bölcsészettudományi Kart is létesített. 1993-ban az így létrehozott – valójában megújított – Katolikus Egyetemet a magyar Országgyűlés is elismerte. 1995-ben a Püspöki Konferencia megalapította az Egyetem szintén állami elismerést nyert Jog- és Államtudományi Karát. Ezt követte 1996-ban a Kánonjogi Posztgraduális Intézet alapítása az Apostoli Szentszék, 1998-ban az Információs Technológiai Kar a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által. 1999. március 25-én a Katolikus Nevelés Kongregációjának határozatával Egyetemünk szentszéki alapítású katolikus egyetemmé vált.

Napjaink Magyarországon az egyetemi oktatás több száz éves történelmi múltját méltó módon folytató intézmény a Pázmány Péter Katolikus Egyetem. Párizs, Oxford, Bologna, Toulouse, Róma, Nápoly, Prága és Bécs után I. (Nagy) Lajos király alapította az első magyar egyetemet 1367-ben, akkor az ország legsűrűbben lakott részén, Pécsen. Az egyetem megalapítását IV. Orbán pápa hagyta jóvá, az azonban nem működhetett sokáig: 1526-ban a mohácsi csatában valamennyi hallgatója, de még a Bolognából érkezett vendégprofesszorok is elesetek a haza védelmében. A Zsigmond által 1389-ben alapított óbudai és Mátyás király által 1467-ben létrehozott pozsonyi egyetem szintén rövid életű volt. Mindezekért is nagy jelentőségű tény, hogy a Pázmány Péter által 1635-ben Nagyszombaton alapított egyetem napjainkig folyamatosan létezőnek, működőnek tekinthető. Jogot pedig – amellett, hogy nem egyetemi keretek között egyes vármegyékben folyt jogi oktatás – már az első magyar egyetemen, Pécsen, 1367-ben is tanítottak.

ALKOTMÁNYJOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

Az Alkotmányjogi Tanszék (illetve a Közjogi Intézet) vezetője Kilényi Géza professzor volt a kezdetektől egészen 2006-ig, amikor az alapító tanszékvezető professor emeritusi kinevezést kapott. Amíg egészsége lehetővé tette, továbbra is részt vett az oktatói és kutatói munkában. 2016. december 14-én hunyt el.

A Tanszék jelenlegi rangidős oktatója Hajas Barnabás egyetemi docens, aki egyetemi tanulmányait a X. Légió tagjaként, a Karon végzett első évfolyamon folytatta, és a Tanszék demonstrátoraként 1999-ben az OTDK-n első helyezett dolgozat szerzője volt. 2002 óta oktat tanszékünkön.

Balogh Zsolt kúriai bíró szintén két évtizedes oktató tevékenységgel kötődik a Tanszékhez. Jelenleg címzetes egyetemi docensként segíti a Tanszék munkáját.

Salamon László címzetes egyetemi tanár két évtizeden keresztül hordozta az oktatás terheit a levelező tagozaton.

Balogh-Békesi Nóra 2008 óta oktat a Tanszéken, jelenleg egyetemi docens.

Csink Lóránt habilitált egyetemi docens 2011-ben csatlakozott az oktatói közösséghez.

Varga Zs. András és Schanda Balázs 2004 óta oktatnak a Tanszék keretei között, 2006 óta Schanda Balázs a Tanszék vezetője. Mindketten 2012-ben kaptak egyetemi tanári kinevezést.

A Tanszék munkájába kezdetektől bekapcsolódtak doktoranduszok, illetve újabban posztdoktorként megbízott oktatók, így jelenleg Kurunczi Gábor, Papp János Tamás és Varga Ádám.

Több éven keresztül oktatónk volt Jakab András egyetemi tanár – szintén Karunk egykori hallgatója.

Korábban tanszékünkön folytatott oktatási tevékenységet Kozma Ákos (jelenleg az alapvető jogok biztosa) és Tábik Ferenc.

A Tanszék munkatársai

- Prof. Schanda Balázs tanszékvezető egyetemi tanár
- Prof. Varga Zs. András egyetemi tanár
- Dr. Balogh-Békesi Nóra egyetemi docens
- Dr. Csink Lóránt habilitált egyetemi docens
- Dr. Hajas Barnabás egyetemi docens

Megbízott előadók:

- Dr. Balogh Zsolt címzetes docens
- dr. iur. Salamon László címzetes egyetemi tanár
- dr. iur. Kovács György doktorandusz, megbízott oktató
- Dr. Kurunczi Gábor megbízott oktató
- Dr. Varga Ádám megbízott oktató
- dr. iur. Papp János Tamás megbízott oktató

Adminisztrátor:

- Varga Mónika
- Nemes Józsefné †

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Tanszék alapozó tárgyként az alkotmányjog oktatását végzi. Az oktatási kínálat ezen túl részben a képzési kínálat változásaihoz, részben az oktatók személyes kutatási tevékenységéhez igazodott. Így került az oktatott tárgyak közé a nemzetközi igazgatási képzés idején az emberi jogok nemzetközi védelme, az igazságügyi igazgatási alapszak kapcsán a bírósági szervezet és igazgatás. A kötelezően, illetve szabadon választható tárgyak kínálata egyúttal a Tanszék oktatóinak kutatási súlypontjait is jelzi: Csink Lóránt összehasonlító alkotmányjogi, Hajas Barnabás gyülekezési jogi, Kurunczi Gábor választójogi, Schanda Balázs állami egyházjogi tárgyat is oktat. Varga Zs. András az Alaptörvény értékeiről, Salamon László – a történések

alakító résztvevőjeként – az 1989–2011 közötti évtizedek alkotmánytörténetével kapcsolatos tárgyat dogozott ki és oktat. A szélesedő nemzetközi kapcsolatokhoz és saját hallgatóink igényeihez igazodva több tárgyat angol nyelven is oktatunk.

Az elmúlt évek során az oktatásban jelentősebb szerephez jutottak az alapjogok, illetve az összehasonlító szemlélet.

Oktatott tantárgyak

Jogászképzés:

- Alkotmányjog 1.
- Alkotmányjog 2.
- Alkotmányjog 3.

Igazságügyi igazgatási alapszakon:

- Alkotmányjog 1.
- Alkotmányjog 2.
- Bírósági szervezet és igazgatás

Kötelezően választható tárgyak:

- Állami és egyházjog
- Összehasonlító közjog

Szabadon választható tárgyak:

- A magyar választójog fejlődése
- A választójog mint alapjog
- Alapjogok a gyakorlatban
- Alkotmányjogi kutatóműhely
- Alkotmányos identitás – az alkotmányos értékek
- Az alkotmányjogi panasz
- Gyülekezési jog
- Comparative Constitutional Law
- Comparative Ecclesiastical Law
- Introduction to Hungarian Constitutional Law
- Relationship Between EU Law National Law

- Rights in a Shifting Environment
- Topics of US constitutional law

A Tanszék kutatási tevékenysége

A Tanszék oktatói gazdag nemzetközi kapcsolatrendszer alakítottak ki, különböző kutatási programokban vettek és vesznek részt. A magyar közjog átfogó, kézikönyv-szerű elemzését adja a 2020-ben megjelent „A magyar közjog alapintézményei” című kötet.

A tanszék oktatói hosszú időn át ideiglenes jegyzetet bocsátottak ki, 2010 óta azonban – a Szegedi Tudományegyetem Alkotmányjogi Tanszékével együttműködve – az Alkotmányjog 1-2 tanegységek számára készült tankönyv, 2011 óta pedig az *Alapjogok* tankönyv is a hallgatók rendelkezésére áll. A tankönyvek folyamatos hatályosítását, fejlesztését a tanszék oktatói biztosítják.

Jövőbeli tervek

Az elmúlt negyedszázad történelmi változásokat hozott. Az Egyetem, egy egyetemi műhely bizonyos szempontból sziget: a külvilág napi történéseinél nagyobb távlatokban kell gondolkodnia. Magyarország időközben csatlakozott az Európai Unióhoz, ami dinamikus reflexiót igénylő kérdéseket vetett és vet fel.

Az Alaptörvény elfogadása és a magyar közjog – a közjogi hagyományok jelentőségét emelő – átalakulása szintén feladatok sorát adja kollégáink számára.

Személyes emlékek

A Tanszék számára kiemelkedő jelentőségű a Közigazgatási Jogi Tanszékkel összehangoltan bátorított TDK tevékenység, melyet jelenleg Kurunczi Gábor és Varga Ádám kollégák irányítanak – mindketten egykor OTDK-helyezettek. Kurunczi Gábor személyes kötődéséről így vall:

„2008 tavaszán – másodéves koromban – Hajas Barnabás tanár úr alkotmányjog szemináriumán ültünk Ráth Olivér tanár úrral, és én óra után odamentem Hajas tanár úrhoz azzal a szándékkal, hogy OTDK-zni szeretnék. Erre ő odafordult Olivérhez és egyszerre mondta mindkettőnknek, hogy épp most ajánlott egy jó témát Olivér figyelmébe, írjuk meg ketten. Mire visszakérdeztünk, hogy olyat is lehet? A többi pedig már történelem.

Emlékszem arra, milyen izgalmas és jó élmény volt közösen megírni a dolgozatot, ötleteket adni egymásnak, inspirálni a másikat. A 2009-es OTDK előtt mi még egyénileg gyakoroltunk: mini tréningeket tartottunk magunknak, amihez már akkor csatlakozott Varga Ádám tanár úr is, akivel később a 2011-es OTDK-n közösen írtunk dolgozatot, és I. helyezettek lettünk (szintén Hajas tanár úr vezetése mellett). A diploma megszerzését követően egyértelmű volt számunkra, hogy Schanda Balázs professzor úr támogatásával és egyetértésével kialakítjuk a Közjogi TDK-műhelyt, ahol közösen készülünk fel a hallgatókkal minden egyes OTDK-ra. Ez 2011 ősze óta töretlenül működik, és azt gondolom, hogy ez a csapatmunka a siker titka. Közösen, egymással megosztva a tapasztalatokat, a tudást. Így lehetünk sikeresek.”

BÜNTETŐ ANYAGI, ELJÁRÁSI ÉS VÉGREHAJTÁSI JOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen 1995-ben létrehozott Jog- és Államtudományi Kar a jogállam felépítésén munkálkodó keresztény szellemiségű, jogot végzett szakemberek kibocsátását tűzte ki célul a társadalom szükségleteinek megfelelően a legkülönbözőbb területekre, így a bűnügyekkel foglalkozó szakterületekre is. A Büntetőjogi Tanszéket Békés Imre egyetemi tanár hozta létre, és a tanszék hét alapító oktatója közül hárman, Belovics Ervin, Molnár Gábor és Sinku Pál mind a mai napig részt vesznek az oktatásban. Két év büntetőjogi oktatást követően kezdődött meg a büntető eljárásjog, a kriminológia, a kriminalisztika, majd a büntetés-végrehajtási jog oktatása. Az oktandó tárgyak körének bővülése strukturális változtatást tett szükségessé. A Bűnügyi Tudományok Intézetét ugyancsak Békés Imre tanszékvezető egyetemi tanár szervezte meg, aki egyben az Intézetben belül működő Büntetőjogi Tanszék tanszékvezetői feladatait is változatlanul ellátta. Az Intézet másik két tanszékének élére, így a Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Tanszékre ezt követően Tóth Mihály tanszékvezető professzor került, a Kriminológiai Tanszéket először Korinek László, majd Lévay Miklós tanszékvezető egyetemi tanárok vezették.

2003-ban megszűnt a Kriminológiai Tanszék, a kriminológia oktatása a Büntetőjogi Tanszék keretében folyt tovább Tamási Erzsébet gondozásában.

Az immáron önállóan, intézeti keret nélkül működő Büntetőjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszéken 12 teljes és részmunkaidőben foglalkoztatott oktató volt. Közülük még ma is oktat a tanszéken Belovics Ervin, Molnár Gábor, Sinku Pál, Szívós Mária, Varga Zoltán, Vókó György. A megbízott oktatók között is olyan országos szaktekintélyek voltak, mint Kussbach

Erich, Iván László, Sótonyi Péter. A megbízott oktatókkal együtt összesen 20 fő vett részt a tanszék által oktatott tárgyak ismereteinek átadásában. 2003-ban Békés Imre nyugállományba vonult, és professor emeritusként dolgozott a 2010-ben bekövetkezett haláláig. A 2003/2004. tanévben Vókó György lett a tanszék vezetője, aki változatlanul arra törekedett, hogy a gyakorlati oktatásban az ország legkiválóbb szakemberei vegyenek részt. A Büntető Eljárásjogi és Kriminálisztikai Tanszék Tóth Mihály tanszékvezetőn kívül 17 megbízott előadóból állt. Többségük ügyvéd, de bírók és ügyészek is voltak közöttük. Közülük még ma is oktat a tanszéken Tóth Mihály, Borbély Zoltán, Csák Zsolt.

Egy törvénymódosítás következtében a 2008/2009-es tanévtől kezdődően nem láthattak el vezetői, így tanszékvezetői feladatot azok az oktatók, akik más egyetemen is oktatva a másik intézményt jelölték meg első helyen. Ennek következtében szűnt meg Tóth Mihály tanszékvezetői megbízatása a Büntető Eljárásjogi és Kriminálisztikai Tanszéken. Vókó György a két tanszék vezetését nem vállalta. A Kar vezetése úgy határozott, hogy összevonja az akkori Büntetőjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszékét a Büntető Eljárásjogi és Kriminálisztikai Tanszékkal és létrejött a mai Büntető Anyagi, Eljárási és Végrehajtási Jogi Tanszék. Ennek a nagy tanszéknek Belovics Ervin lett a vezetője, amely tisztséget azóta is ellátja. A korábbi évek oktatói közül még ma is oktatnak rajta kívül Molnár Gábor, Sinku Pál, Szívós Mária, Tóth Mihály, Varga Zoltán, Vókó György. Tanítványokból lettek oktatók Békés Ádám, Bory Noémi, Horváth Katalin, Nagy Gábor, Ott István. A fiatalok bevonása az oktatásba és a jó szervezés biztosította a tanszék fejlődésének, működésének dinamizmusát.

Jelenleg a tanszéken oktatói tevékenységet ellátók száma 21 fő, közülük 2 fő MTA doktor, 2 fő habilitált tanszékvezető egyetemi tanár, 2 egyetemi docens, 3 adjunktus címet visel, 6 fő ún. külsős megbízott. Tudományos fokozattal 13 fő rendelkezik.

A Tanszék munkatársai

Fő-és részállású oktatók:

- Prof. Belovics Ervin egyetemi tanár
- Prof. Tóth Mihály DSc egyetemi tanár

- Dr. Békés Ádám egyetemi docens
- Dr. Molnár Gábor egyetemi adjunktus
- Dr. Bérces Viktor egyetemi docens
- Dr. Bory Noémi egyetemi adjunktus

Megbízott oktatók:

- Dr. Bolyky Orsolya
- dr. iur. Borbély Zoltán
- Dr. Boros János
- Dr. Csák Zsolt
- Dr. Gál István
- dr. iur. Horváth Katalin
- Dr. Kiss Anna
- dr. iur. Nagy Gábor Bálint
- Dr. Novák Csilla
- Dr. Ott István
- Dr. Sinku Pál címzetes egyetemi docens
- dr. iur. Szívós Mária címzetes egyetemi tanár
- Prof. Vókó György professor emeritus †

Adminisztrátor:

- Réti Anna

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Büntetőjogi Tanszék a büntetőjog általános részét a II. évfolyamon, különös részét a III. évfolyamon tanította kezdettől fogva. A IV. évfolyamon következett a büntetőeljárási jog, a büntetés-végrehajtási jog pedig a III. évfolyamról később az V. évfolyamra került. A 2005/2006-os tanévtől 5 kötelező tárgy, 15 magyar nyelven és 6 idegen nyelven (angol, német, spanyol) oktatott szabadon választható tantárgy szerepelt a tanszék kínálatában. A két tanszéken összesen – a megbízott előadókat is beleértve – 31 oktató tanított az évek során.

A büntetőjog oktatása felölelte a hazai és európai büntető jogtudomány történetét, a nemzeti kodifikáció fejlődését és – elsősorban – a hatályos jog-

anyagot. Nem merült ki a tételes jog elemzésében, hanem magában foglalta a szakirodalom, az alkotmánybírósági határozatok és a Legfelsőbb Bíróság elvi iránymutatást tartalmazó határozatainak az ismertetését is. Az oktatás az elméleti kereteken túl kiterjedt a jogesetmegoldásokra is, azzal az igényvel, hogy a hallgató – tanulmányai befejezése után – az igazságszolgáltatás bármely területén színvonalas büntetőjogásként tudjon működni.

A büntetés-végrehajtási jog oktatásának alakulásában meghatározó szerepet játszott egy új Bv.-törvény előkészítése, az európai büntetés-végrehajtási jog diszciplína bevezetése, a gyakorlat megismertetése.

Büntetőeljárási jogból a képzés a jogág fő csomópontjainak bemutatását, történeti és összehasonlító elemzését, az egyes intézmények elvi megalapozását és gyakorlati működésének felvázolását tartotta feladatának, alapos kitekintéssel az európai gyakorlatra is.

A kriminalisztika tantárgy keretében a hallgatók megismerkedtek a tudományág alapjaival, az egyes taktikai, technikai és metodikai módszerek, eszközök lényegével.

A kriminológia keretében a bűnözés okaival, a megelőzés lehetőségeivel, a bűnüldözés aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseivel ismerkedhettek meg a hallgatók széleskörű hazai és nemzetközi tudományos és szakirodalomra támaszkodva.

Oktatott tantárgyak

Fő tárgyak (4):

- Büntetőjog 1., 2., 3., 4.
- Büntető eljárási jog 1., 2.
- Büntetés-végrehajtási jog
- Kriminológia.

Kötelezően választható tantárgyak (3):

- Kriminalisztika
- Nemzetközi és európai büntetőjog
- Európai büntetés-végrehajtási jog

Szabadon választható tárgyak (12):

- Pénzmosás és egyéb gazdasági bűncselekmények a gyakorlatban
- A terhelt alapvető jogainak érvényesülése a büntetőeljárás során
- Európai büntetőjog, bírósági és ügyészségi ügyvitel
- Börtönpszichológia
- The Deference Role in Criminal Proceedings
- Diplomamunka konzultáció büntetőjogból
- Erőszak és bűnözés
- Évfolyamdolgozat büntetőjogból
- Határozat-szerkesztési gyakorlat
- Híres büntetőperek a Kárpát-medencében
- Személyek szerepe a büntetőeljárásban
- The Prosener's Legal Status and The Prison Situation in Hungary.

A fentiekben belül több év átlagában 34 szeminárium, illetve gyakorlati foglalkozás van büntető anyagi és eljárási jogból, mindegyikből külön-külön 17.

A Tanszék kutatási tevékenysége

Minden évben sikeres tudományos konferenciát szerveztünk külföldi előadók közreműködésével. A minden alkalommal megtelt, Szent II. János Pál pápa nevét viselő díszterem kiváló helyszíne volt ezeknek. Mindig a legaktuálisabb témát sikerült és sikerül ma is választani. Ezek közül csak néhányat említve például 2005-ben az egyetem újjáalapításának 10. évfordulója alkalmából a tanszék által szervezett nemzetközi tudományos ünnepi konferencián is nagyszámú egyetemi oktató és érdeklődő volt jelen. A Hágai Nemzetközi Bíróság tagjának és a Tanszék akkori oktatóinak előadását sok hozzászólás követte. A konferenciát követően élénk vita alakult ki a Római Statútumról, az akkori helyzetről és a megoldásokról.

Az ezt követő évben szintén nagysikerű konferenciát szervezett a tanszék „Bűn és büntetés” címmel. A zsúfolásig megtelt díszteremben igen nagy sikert aratott Anton Fábry, a Pozsonyi Comenius Egyetem, majd a Nagyszombati Egyetem docense, aki a levezető elnök kérésére szlovákul kezdte előadását, majd nemsokára átváltott palócos magyar nyelvre, amit a

jelenlévők hosszan tartó vastappsal jutalmaztak. Ebben az időben a Szlovák Büntetés-végrehajtás országos parancsnoka is volt, egyben közismerten igen vallásos ember. Nyugdíjasként vagyonát templomrestaurálásra fordította.

A 2010-es években a Tanszék által szervezett sikeres nemzetközi konferenciák közül is kettőt kiemelve a Bory Noémi adjunktus által szervezett és levezetett, spanyol és olasz vendégprofesszorok előadásaival gazdagított konferenciák hoztak új szintet a Tanszék és a Kar életébe. Megemlítenéd továbbá, hogy az eltelt 25 év alatt két alkalommal voltunk házigazdái a Büntető Oktatók Országos Tanácskozásának. A Tanszék oktatóit az egyes konferenciákon színvonalas előadásaikért elismeréssel illették a jelenlévők. Oktatótársaink között többen külföldi konferenciákon is elismerésre méltóan szerepeltek.

A Tanszék oktatói közreműködtek a TDK és OTDK-k lebonyolításában is, és teljes létszámmal a PPKE JÁK szervezésében lezajlott OTDK-n.

A Tanszéken 2005-ben alakult kutatócsoport napjainkban Belovics Ervin tanszékvezető egyetemi tanár vezetésével működik. A leginkább aktuális büntető anyagi, eljárási, végrehajtási jogi, kriminológiai, pönológiai témákban folytatunk kutatásokat, ezen tárgyakból rendszeresen írt tankönyvekkel, szakvizsgakönyvekkel, monográfiákkal és tanulmányokkal igyekszünk mindegyre növelni az oktatás színvonalát, minél több ismeretet a hallgatók rendelkezésére bocsátani.

Jövőbeli kutatási terveink között szerepel, hogy változatlanul a legidősebb kérdésekre keressük a választ, szélesítve az elmélet és gyakorlat közötti hidat.

A Kar 10 éves jubileumi ünnepe alkalmából, 2005. október 26-án jelent meg a *Iustum Aequum Salutare*, a Kar jogtudományi folyóirata, amelynek megszervezője, elindítója, első főszerkesztője az akkori tanszéki kutatócsoport vezetője, Vókó György egyetemi tanár volt. A tanszéki kutatócsoport tudományszervező munkával is elősegítette a Kar tudományos életének erősödését.

Személyes emlékek

A Bűnügyi Tudományok Intézetében karizmatikus „nagyöreg” tanítottak, mint az intézetalapító és 2010-ben elhunyt Békés Imre, akinek hazai és európai elismertsége, élményszámba menő előadásai, közösségszervező készsége, fehér asztalnál történt vidám megbeszélései felejthetetlenek. Szintén karizmatikus egyéniség volt a tanszéken Pálinkás György, aki színes előadásaival, gyakorlati esetek izgalmas bemutatásával, a büntetések széleskörű, meggyőző megindolásával, mindig vidámságával szakmai élményt nyújtott. Hasonlóan jelentős személyiség, a kriminológia tudományának legnagyobb hazai képviselője; Korinek László akadémikus is a mi intézetünk keretében tevékenykedett 25 évvel ezelőtt. Kiss Zsigmond nyugdíjasként is tovább dolgozott a hallgatók szeretete által övezve – végtelenül udvarias, kedves modorával nagy részletességgel tudta ismertetni a sok-sok jogesetét.

EURÓPAJOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

Az Európai jogi Tanszék 1996-ban kezdte meg a működését az azóta elhunyt Bánrévy Gábor egyetemi tanár által vezetett Nemzetközi Jogi Intézet részeként, a Dienes-Oehm Egon által jegyzett *Bevezetés az Európai Unió jogába* című tárgy oktatásával. Dienes-Oehm Egon ebben az időszakban a Külügyminisztérium Integrációs államtitkárságának helyettes vezetői posztját töltötte be, így nemcsak elméleti, hanem gyakorlati tudásával is gyarapította a Tanszék oktatási tevékenységét. Az 1990-es évek második felében már zajlottak Magyarország és az Európai Unió között a csatlakozási tárgyalások, amely az európai jogi tanulmányoknak valamennyi jogi karon különös súlyt adott. Dienes Oehm Egon 2003–2007 között Magyarország Európai Unió mellett működő Állandó Képviselőtének helyettes vezetője volt, és ezen időszak alatt többször vendégül látta az Egyetem hallgatóit a Tanszék által szervezett brüsszeli tanulmányi kirándulások során. A tárgy szakmai súlyát jól mutatja, hogy annak oktatásában többek között Paczolay Péter, a Szegedi Tudományegyetem akkori dékánhelyettese (később az Alkotmánybíróság elnöke, jelenleg az Emberi Jogok Európai Bírósága bírója) is bekapcsolódott.

1997-ben az Európai Unió kereskedelmi joga című tárggyal bővült a Tanszék által oktatott tárgyak köre, amely Király Miklós nevéhez köthető. Király Miklós a nemzetközi magánjog és az Európai Unió gazdasági joga területének egyik legelismertebb magyarországi szaktekinetélye, a Tanszék első formálisan kinevezett tanszékvezetője, aki új tárgyával az Európai jog oktatását az európai közjog mellett immáron az európai magánjog területére is kiterjesztette. Király Miklós oktatási tevékenysége (köszönhetően az Európai jog rendkívül esetjogközpontú jellegének) új látásmóddal szélesítette az alapvetően kontinentális jogi ismereteket tanuló hallgatók jogi gondolkodását. Király Miklós nevéhez fűződik továbbá egy hazánkban

korábban feltáratlan terület, az Európai Unió és a kultúra kapcsolatának magyar tudományos életbe és egyetemi oktatásba való bevezetése. Ebben az időszakban a Tanszék oktatóinak körébe tartozott Czuczai Jenő (az Európai Bizottság Magyarországi Delegációjának jogtanácsosa, jelenleg a bruges-i College of Europe vendégprofesszora), Allan F. Tatham (ugyancsak az Európai Bizottság Magyarországi Delegációjának jogtanácsosa) és Papp Mónika (jelenleg az ELTE ÁJK egyetemi adjunktusa és az ELKH Jogtudományi Intézetének főmunkatársa).

2000-ben Boytha György vette át a Tanszék vezetését, aki a szerzői jogok egyik világhírű szakértőjeként, a Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) korábbi igazgatójaként, majd a nemzetközi szervezetekhez rendelt genfi Magyar Állandó Képviselő nagyköveti rangú vezetőjeként az uniós szellemi tulajdonnal kapcsolatos tárgyakkal szélesítette a Tanszék által oktatott tárgyak körét. Széles világlátása, különleges személyisége, művészetek iránti rajongása méltán tette őt népszerűvé kollégái és a hallgatók körében. Boytha György tanszéki munkásságát emléktábla örökíti meg, az Európajogi Tanszéken egy külön szoba került róla elnevezésre, így tisztelegve emléke előtt. A Tanszék jelenlegi helyettes vezetője, Gyeney Laura is ekkor kapcsolódott be a Tanszék munkájába oktatóként (korábban már demonstrátorként részt vett abban). Ebben az időszakban a tanszéki oktatók sorát gyarapította továbbá Mohi Csaba, a Külügyminisztérium akkori munkatársa, volt svájci és algériai magyar nagykövet.

Az Európajogi Tanszék 2005-ben (a Nemzetközi Közjogi Tanszék akkori vezetője, Kovács Péter alkotmánybíróvá választása miatt) összevonták a Nemzetközi Közjogi Tanszékkel, az egyesített tanszék vezetését pedig a Nemzetközi Közjogi Tanszék oktatója, Szabó Marcel vette át, egyetemi docensként. Szabó Marcel a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi Főosztályán, majd a Miniszterelnöki Hivatal Dunai Kormánybiztosságán a Nemzetközi Jogi Főosztály vezetőjeként ugyancsak nagymértékben támaszkodott saját gyakorlati tapasztalataira az oktatás során. Szabó Marcel oktatási tevékenysége során a kezdetektől nagy hangsúlyt fektet az uniós jog és a nemzetközi jog kapcsolódási pontjainak bemutatására. Ebben az időszakban kapcsolódott be a Tanszék munkájába Láncos Petra Lea és Szilágyi Pál is. Miután Kovács Péter megbízatása ismét lehetővé tette a tanszékvezetői feladatok ellátását, 2013-ban ismételten létrejött az önálló Nemzetközi Közjogi Tanszék és Európajogi Tanszék, Szabó Marcel pedig

az Európajogi Tanszék vezetője maradt. Ebben az időszakban a Tanszék oktatási tevékenységében részt vett többek között Jakab András (az MTA Jogtudományi Intézetének akkori igazgatója, jelenleg az University of Salzburg professzora), aki elsősorban az európai alkotmányjog kérdéseivel foglalkozott. Ugyancsak közreműködött a Tanszék munkájában Fekete Balázs (jelenleg az ELKH Jogtudomány Intézet tudományos főmunkatársa), aki elsősorban összehasonlító jogi kurzusok oktatásában vett részt. Ebben az időszakban vált a Tanszék oktatójává Pümkösty András is.

Az Európajogi Tanszék vezetője jelenleg Szabó Marcel, helyettes vezetője Gyeney Laura (feladata a Tanszék működésével kapcsolatos operatív teendők koordinálása), tagjai pedig Lánkos Petra Lea (elsősorban a tanszék idegennyelvű kurzusaiért felel), Szilágyi Pál (egyben a Környezetjogi és Versenyjogi Tanszék oktatója is) és Pümkösty András (elsősorban a tanszék TDK tevékenységéért felelős). Szabó Marcel korábbi (2012–2016 között a jövő nemzedékek érdekeinek védelméért felelős biztoshelyettes), és jelenlegi (2016-tól kezdődően alkotmánybíró) szakmai tevékenysége nagymértékben meghatározza a Tanszék oktatási és kutatási tevékenységét is, mely a „klasszikus” Európagog mellett kiterjed az Európai Unió környezetjogára, az uniós jog és a nemzetközi jog, illetőleg az uniós jog és a magyar jog kapcsolódási pontjaira.

Az Európajogi Tanszék egyaránt részt vesz a jogászképzésben (záróvizsgatárgy a nemzetközi közjoggal közösen), az igazságügyi igazgatási képzésben, az Erasmus tárgyak oktatásában, a szakirányú továbbképzésekben és a doktori képzésben. A Tanszék oktatói (elsősorban a jogászképzéshez kapcsolódóan, de más képzésekben is felhasználhatóan) számos, rendszeres időközönként átdolgozásra kerülő tankönyvvel segítették a hallgatók felkészülését (Az Európai Unió jogi fundamentumai; Bevezetés az Európai Unió egyes politikáiba; Uniós szakpolitikák, Union policies).

A Tanszékhez kötődik a cambridge-i székhelyű British Law Centre-rel együttműködésben egy közös, angol nyelvű európajogi képzés elindítása, valamint a milánói Sacro Cuore Egyetem ASERI Intézetével egy nemzetközi és európajogi képzés megszervezése. A Tanszék az elmúlt években vendégül látta az Európagog kiemelkedő professzorai közül (a teljesség igénye nélkül) Joseph Weilert, Catherine Barnardot, Dimitry Kochenovot, Robert Schütze-t. A Tanszékhez kötődő legfontosabb tudományos folyóirat a hágai székhelyű Eleven International Publishing által kiadott *Hungarian Yearbook*

of International Law and European Law, melynek alapító főszerkesztője Szabó Marcel, jelenlegi szerkesztői pedig Gyeney Laura és Láncoș Petra Lea.

A Tanszék munkatársai

A Tanszék korábbi vezetői, oktatói, professor emeritusai

Oktatók:

- Allan F. Tatham egyetemi adjunktus
- Prof. Boytha György egyetemi tanár †
- Prof. Czuczai Jenő egyetemi tanár
- Dr. Csepely-Knorr Tamás egyetemi tanársegéd
- Dr. Dienes-Oehm Egon címzetes egyetemi docens
- Dr. Fekete Balázs egyetemi docens
- Prof. Jakab András egyetemi tanár
- Prof. Király Miklós egyetemi tanár
- Dr. Mohi Csaba mestertanár
- Dr. Papp Mónika egyetemi adjunktus
- Dr. Szalai Andrea egyetemi tanársegéd

Megbízott oktatók:

- Dr. Czigle János
- Dr. Debisso Kinga
- Dr. Erdős István
- Dr. Görög Dóra
- Dr. Kovács György
- Dr. Margitay Becht Beáta
- Dr. Medgyesy Balázs
- Dr. Pasqualetti Gergő
- Dr. Pedryc Dorottya
- Dr. Petri Bernadett
- Dr. Szemerkenyi Réka
- Dr. Tárnok Balázs

Adminisztráció:

- 2014-től Kocsis Annamária látja el a Tanszékkel kapcsolatos adminisztratív feladatokat.

A jelenlegi tanszékvezető és a tanszéki kollégák

Szabó Marcel egyetemi tanár

Jogi diplomáját az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerezte meg 1994-ben, melyet követően a Stanfordi Egyetemen, a párizsi Pantheon-Assas Egyetemen és a Cambridge-i Egyetemen is folytatott tanulmányokat. 1993–1994 között a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi Főosztályának munkatársa, majd 1998–2002 között a Dunai Kormánybiztos Titkárságán nemzetközi jogi tanácsadó, később a Nemzetközi Jogi Főosztály vezetője. 2011 februárjától 2012 októberéig a magyar kormány képviselője a hágai Nemzetközi Bíróság előtt, 2012 októberétől 2016 novemberéig az alapvető jogi biztosa jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese, 2016 decemberétől alkotmánybíró. 2014-ben alapítója a Network of National Institutions for Future Generations hálózatnak, melynek 2016 óta tiszteletbeli elnöke. 2016 óta az Állandó Választottbíróóság magyar nemzeti csoportjának tagja. A *Hungarian Yearbook of International Law and European Law* alapító főszerkesztője (2013-tól). 1997-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának oktatója, 2005-től az Európajogi és Nemzetközi Közjogi Tanszék, majd 2013-tól az Európajogi Tanszék vezetője, 2003 és 2010 között dékánhelyettes. PhD fokozatát 2003-ban szerezte meg, 2012-ben habilitált, 2018-tól egyetemi tanár. 2018-ban az UNESCO Voices of Future Generations Global Inspiration Awardját, 2020-ban a Weeramantry International Justice Awardját nyerte el. Két gyermek édesapja.

Gyenyey Laura egyetemi docens

Jogi diplomáját a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudomány Kar első évfolyamos hallgatójaként szerezte. A Tanszék alapításától részt vett annak munkájában, kezdetben demonstrátorként, majd 2000-től oktatóként. 2001-ben a milanói Sacro Cuore Egyetemen Master fokozatot szerzett európai és nemzetközi kapcsolatok jogából. 2004-től a Deák Ferenc Továbbképző Intézet szakmai koordinátora és oktatója. 2005-től a Jogi Szakvizsga

Bizottság cenzora. 2005-ben a Cambridge University 'Introduction to the English law and the law of the European Union' című képzésén szerzett diplomát, majd a Cambridge University 'European Law' LLM képzését hallgatta. 2011-ben doktori fokozatot szerzett. Az egyetemi oktatás mellett a Miniszterelnöki Hivatalban, majd 2003-tól a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium jogi tanácsadójaként dolgozott. 2012-től a Kisebbségi Jogvédő Intézet igazgatója, 2015-től a Kisebbségi Jogvédő Alapítvány Kuratóriumának elnökhelyettese. A *Hungarian Yearbook of International Law and European Law* társszerkesztője, a *Kisebbségvédelem* című folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. Három gyermek édesanyja.

Láncos Petra Lea habilitált egyetemi docens

Jogi diplomáját 2003-ban szerezte meg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudomány Karán. 2006-tól 2007-ig a Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law (Max Planck Összehasonlító Jogi és Nemzetközi Közjogi Intézet, Heidelberg) kutatója, majd 2009 óta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Európai jogi Tanszékének oktatója. 2012-ben szerzett doktori fokozatot, 2019-ben habilitált. 2011 óta az Európai Unió intézményeinek akkreditált tolmácsa.

2013-ban az Institut für Donauraumstudien und europäische Integrationsforschung ösztöndíjasa. 2013-tól 2015-ig a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes irodájának munkatársa. 2015–2016 között a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatudományi Intézetének kutatója. Doktori értekezésével 2015-ben elnyerte a Herczegh Géza emlékérmét. 2016-tól 2019-ig a Deutsches Forschungsinstitut für Öffentliche Verwaltung (Speyer) kutatója, 2019-től az Alkotmánybíróság munkatársa. A *Hungarian Yearbook of International Law and European Law* alapító társszerkesztője, a *Magyar Jogi Nyelv*, valamint az *In Medias Res* folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja. Két gyermek édesanyja.

Szilágyi Pál egyetemi docens

A Versenyjogi Kutatóközpont igazgatója, 2004-ben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán végzett, doktori fokozatát 2011-ben szerezte meg. Több külföldi képzést is elvégzett, többek között LLM in EU Competition Law diplomát szerzett a King's College Londonon. 2004 óta fokozatosan kapcsolódott be az oktatásba, jelenleg a Kar egyetemi docense.

Kiemelten foglalkozik a jog érvényesülésének elméleti és gyakorlati megvalósulása közötti kapcsolattal, valamint a tisztességes piaci magatartások és a klasszikus versenyfelfogás közötti összefüggésekkel. Kutatási területei továbbá kiterjednek az Európai Unió gazdasági alkotmányára, a digitalizáció által támasztott kihívásokra, valamint a nemzetgazdasági érdekek uniós érvényesítésének lehetőségeire. Két gyermek édesapja.

Püinkösty András egyetemi adjunktus

2006-ban diplomázott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Karán. 2007-ben kezdte meg a doktori tanulmányait, 2009-től kapcsolódott be az Európajogi Tanszék oktatási tevékenységbe, PhD fokozatát pedig 2014-ben szerezte meg. 2010-ben a University of Cambridge 'Diploma in an Introduction to the English Law and the Law of the European Union' című képzését szerezte meg. 2009–2011 között a Mécs/Csákay és Társai Ügyvédi Irodában ügyvédjelölt, 2011–2013 között a Nemzetgazdasági Minisztérium Nemzetközi és Európai Uniós Főosztályán EU referens, 2013–2018 között a Gazdasági Versenyhivatal munkatársa, döntően a Fúziós Iroda vizsgálója. Jelenleg a Tanszék adjunktusa, a PPKÉ Versenyjogi Kutatóközpont kutatója és az NKE Információs Társadalom Kutatóintézet tudományos munkatársa.

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Tanszék által oktatott tárgyak lényegében lefedik az Európai jog legfőbb területeit, rálátást biztosítanak az uniós intézmények struktúrájára és működési mechanizmusaira, az igen összetett uniós jogalkotási és döntéshozatali folyamatokra, az integráció gazdasági alapjait lefektető belső piac jogára, valamint az Európai Unió egyes szakpolitikáira. Az Európajogi Tanszék mind az oktatási, mind pedig a kutatási tevékenysége során elkötelezett az uniós jog átfogó és komplex szemléletű megközelítése iránt, nagy hangsúlyt fektetve Európa államainak közös értékrendjére, Európa keresztény gyökereire, továbbá Európa nyelvi és kulturális sokszínűségére.

Oktatott tantárgyak

Jogászképzés és igazságügyi igazgatási alapszakon:

- EU 1
- EU 2
- EU 3
- EU 3 English

Szabadon választható tárgyak:

- Uniós polgárság
- Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe
- The scope and context of the values of the European Union

A Tanszék kutatási tevékenysége

Szabó Marcel fő kutatási területei az államok nemzetközi felelőssége, a nemzetközi környezetjog, a nemzetközi jog, az uniós jog és a belső jog összefüggéseinek vizsgálata. Gyeney Laura fő kutatási területe a migrációs jog, az uniós polgárság intézménye és a kisebbségvédelem kérdése. Láncoz Petra Lea az Európai jog integráció nyelvi vetületeivel, illetve az uniós jogforrások kérdéskörével, azon belül is kiemelten a *soft law* kérdésével foglalkozik. Szilágyi Pál kiemelten foglalkozik a jog érvényesülésének elméleti és gyakorlati megvalósulása közötti kapcsolattal, valamint a tisztességes piaci magatartások és a klasszikus versenyfelfogás közötti összefüggésekkel. Pünkösty András fő kutatási területe a versenyjog, illetőleg az európai értékek érvényesülése az integráció működése során.

A Tanszék tudományos életében immár hagyománnyá vált, hogy minden évben megrendezi Boytha Görgey emlékére a május 9-i Európa-napi konferenciát.

Jövőbeli tervek

A Tanszék bekapcsolódik az EU által támogatott COST kutatóhálózat LITHME programjába (nyelvtechnológia hatása a jogra).

A Tanszék az elkövetkező években tervezi továbbá egy olyan kutatócsoport létrehozatalát (és ahhoz kapcsolódóan kutatási pályázat benyújtását), mely a környezetjog és környezeti értékek vizsgálatával foglalkozik a nemzeti, nemzetközi és uniós jog szintjén.

HELLER FARKAS KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI INTÉZET

Történeti visszatekintés

A Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézet egy olyan egyetem részeként kezdte meg 1995-ben és folytatja azóta is oktatói és tudományos tevékenységét, amely egyetemnek nincs közgazdasági kara és 2011-ig közgazdasági képzést sem indított. A PPKE karai közül a Jog- és Államtudományi Kar tartotta alapításától fogva nélkülözhetetlennek és fontosnak egy közgazdasági intézet felállítását. Zlinszky János alapító dékán mindezt azzal a szándékkal tette, hogy a magyar jogászképzésben elsőként komoly hangsúlyt kapjon a közgazdaságtan oktatása.

„Az új Kar tanrendjében kétszeres súllyal szerepeltettük a közgazdasági ismereteket, és szigorlati ranggal állítottuk a közgazdaságtant a vizsgatárgyak közé. Ugyancsak súlyt fektettünk a piacgazdaság igényeire és abban a keresztény szellemiség meghonosításának fontosságára figyelemmel, több gazdasági irányultságú szaktárgynak, külön intézeti keretben.”¹

Ez az alapítói szándék a későbbi dékánok támogatását is élvezte/élvezi és jelenleg a kar egyik versenyelőnyeként számontartott jellemzője, hogy a közgazdaságtan mind a képzésben, mind a kutatási tevékenységben kiemelt szerepet kap. A közgazdaságtan és jog összekapcsolódása nemcsak a hazai felsőoktatásban kivételes, de a nemzetközi porondon sem általános jelenség. Intézetünk számára tehát kezdetektől adott volt a kihívás, hogy az Egyetem különböző karaihoz, ezen belül elsősorban a jogi kar elvárásaihoz kapcsolódva találja meg helyét az oktatási és tudományos életben egyaránt.

¹ ZLINSZKY János, in IVICZ Mihály – SCHLETT András: Tanulmánykötet Botos Katalin 60. születésnapjának tiszteletére. Budapest, BIP, 2001. 231.

Ennek az adottságnak a kiaknázására törekedtünk és törekszünk, ugyanakkor az intézet 25 éves tevékenysége során sohasem adtuk fel a reményt, hogy Egyetemünkön egyszer egy önálló közgazdasági kar is létesül.

Intézetünk alapító professzora Botos Katalin volt, akit Zlinszky János kért fel a pozíció elfogadására.

„A Közgazdasági Intézet a Kar létrejöttével együtt született. Zlinszky Jánosnak a gazdasági ismeretek kiemelten fontosak voltak. Így az első évfolyam első óráját, alapozó tárgyként, közgazdaságtanból tartottuk, a Ménesi úton. Alapító dékánunkkal összekapcsolt, hogy ketten mondtunk búcsúztatót egy jeles paptanár temetésén 1991-ben: ő a piarista fiúk, én pedig a Patrónás lányok nevében. Összekötött bennünket a keresztény elkötelezettség. Emellett a Zlinszky János baráti köréhez tartozó Rabár Ferenc, az Antall-kormány egykori pénzügyminisztere, ugyancsak az induló tanári csapat tagja volt.” (Botos Katalin visszaemlékezése.)

Az Intézet munkatársai

Az intézet közgazdasági profilját, keresztény szellemiségét, oktatói gárdáját és nem utolsósorban elnevezését (1999) Botos Katalin professzor asszonynak köszönheti, aki 1995-től egészen 2006-ig irányította ezt az oktatási egységet. Őt követte az intézetvezetői poszton 2006 és 2009 között Botos József, majd 2009-től Katona Klára, akinek jelenlegi megbízatása 2024-ig szól.

Intézetvezetők:

Botos Katalin professzor emerita (1995–2006)

1964-ben végzett az akkori közgazdasági egyetemen (MKKE), 1970-ben doktorált, 1973-ban lett a közgazdaságtudományok kandidátusa, majd 1987-ben nagydoktor. 1990–1992 között az első szabadon választott kormányban előbb államtitkári, majd miniszteri posztot töltött be. 1992-ben az Állami Bankfelügyelet első elnökének nevezték ki. 1992-ben először a Miskolci Egyetemen, majd a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen kapta meg az egyetemi tanári címet, majd a PPKE JÁK megszületésekor elfogadta a Közgazdasági Intézet vezetői pozícióját, amely funkcióban 2006-ig tevékenykedett. Párhuzamosan 1995-től a Szegedi Tudományegyetem is felkérte

Pénzügyi Tanszékének és doktori programjának vezetésére. Nyugdíjba vonulása után is aktívan részt vállal a PPKE tudományos és oktatói tevékenységében.

Botos József egyetemi docens (2006–2009)

Diplomáját 1963-ban szerezte meg a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen. Az egyetemi doktori címet 1971-ben kapta meg, a PhD-téziseit pedig a Szegedi Tudományegyetemen 1999-ben védte meg. 1990 és 1993 között a Társadalombiztosítás főigazgatójaként tevékenykedett. A PPKE JÁK-on a Kar megalapításától fogva oktatott, 2004-től egyetemi docensi pozícióban. 2006-tól nyugdíjba vonulásáig vezette a Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézetet.

Katona Klára habilitált egyetemi docens (2009–)

1988-ban kapta meg okleveles közgazdász diplomáját Budapesten a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, 1998-ban okleveles könyvvizsgálói képesítést szerzett, 2006-ban ledoktorált a Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástudományi Karán, majd 2012-ben habilitált a Nyugat-magyarországi Egyetemen. Katona Klára a PPKE JÁK megalakulása óta dolgozik az egyetemen oktatói és adminisztratív funkciókban is. 1998-tól egyetemi adjunktus, 2006-tól docens, 2009-től pedig intézetvezetői kinevezést kapott. 2008 és 2016 között a kari gazdasági igazgató pozícióját is betöltötte.

Az elmúlt 25 év során számos fő- és részállású, valamint megbízott oktató vett részt az Intézet munkájában. A kezdeti nagyon is ambiciózus terveknek megfelelően az intézeti létszám jóval meghaladta a jelenlegi oktatói állományt.

Az Intézet jelenleg 4 főállású oktatót foglalkoztat, 3 docent és egy adjunktust. Mindannyian PhD fokozattal bírnak, köztük két docens habilitált.

Elsősorban a speciálkollégiumi kínálat szélesítésével, illetve egy-egy – szakterületükhöz kapcsolódó – főelőadás megtartásával megbízott oktatók is gazdagították Intézetünk oktatási kínálatát.

Az Intézet munkájában mindig is nagy jelentőséggel bírt az adminisztratív alkalmazásban lévő munkatársak magas szintű szakmai és emberi hozzáállása.

Főállású oktatóink 1995–2020 között

- Prof. Báger Gusztáv egyetemi tanár (1995–2007)
- Dr. Bittsánszky Géza egyetemi adjunktus (1995–2009)
- Dr. Botos József egyetemi docens (1995–2009)
- Prof. Botos Katalin egyetemi tanár (1995–2011)
- Dr. Ivicz Mihály egyetemi adjunktus (2001–2008)
- Dr. Kőrösi István egyetemi docens (1997–2019)
- Dr. Nyitray Réka egyetemi docens (2001–2002)
- Prof. Rabár Ferenc egyetemi tanár (1995–1999)

Jelenleg is állományban lévő főállású oktatóink

- Dr. Katona Klára habilitált egyetemi docens (1995–)
- Dr. Mányó-Váróczi Violetta egyetemi adjunktus (2008–)
- Dr. Schlett András habilitált egyetemi docens (2002–)
- Dr. Szalai Ákos egyetemi docens (2010–)

Megbízott oktatók 1995–2020 között

- Ádám Zsigmond
- dr. iur. Árva László
- dr. iur. Bódy László
- dr. iur. Csillik Péter
- Dénes Sándor
- Dr. Fehér István
- Halász Balázs
- dr. iur. Horváth Katalin
- Hunkár Dénes
- Korb Zoltán
- Lászlop Ádám
- Réz András
- Slánicz Béla
- Dr. Somai Miklós
- Závodnyik József

Intézeti adminisztrátorok 1995–2020

- Bittermann Szilvia
- Czeinerne Somlai Gizella

- Járdány Zsoltné
- Réti Anna
- Tóth Csilla

Az Intézet oktatási tevékenysége

Az eredeti koncepció szerint a jogi képzésben nyolc kötelező közgazdasági tárgy indítására került sor: *Bevezetés a közgazdaságtanba* (Bittsánszky Géza) tárgy a mikro- és makroökonómiai összefüggésekkel ismertette meg a hallgatókat. Ezzel párhuzamosan indult a *Statisztika elmélete és alkalmazott statisztika* (Botos József) téma oktatása. A 2. félévtől egymást kiegészítve folyt a *Vállalatgazdasági ismeretek* (Botos József) és a *Számviteli és kontrolling ismeretek* (Dénes Sándor) tanítása, *A kötelező és önkéntes újraelosztás rendszerek* (Botos Katalin) című tárgy a pénzügyek teljes körét felölelte. A *Nemzetközi gazdasági ismeretek* (Kőrösi István) és az *Államháztartási ismeretek* (Botos Katalin) tették teljesebbé a palettát. A *Gazdaságtörténet és gazdaságetika* (Báger Gusztáv) előadás a közgazdaságtan katolikus szemléletű megközelítését szolgálta.

A 2000-es évek folyamán a 8 kötelező tárgy 7-re csökkent és nevük, tartalmuk is valamelyest módosult. 2010-ben az osztatlan jogászképzés mintatantervének átalakítása következtében Intézetünk oktatási struktúrája jelentősen megváltozott. A korábbi hét kötelező tantárgyunkból kettő maradt: *Bevezetés a közgazdaságtanba*, valamint a *Pénzügyi ismeretek és gazdaságpolitika* című főelőadások. A korábban tanított öt főtárgyunk (*Statisztika*, *Vállalatgazdaságtan és kontrolling*, *Számvitel és menedzsmentmódszerek*, *EU gazdaságtana*, *Világgazdaságtan*) kiegészülve két új tárggyal, a *Környezetgazdaságtannal* és *Joggazdaságtannal*, a kötelezően választható kategóriába kerültek. A választható jelleg ellenére minden évben nagy érdeklődés mellett és jelentős számú jelentkező számára hirdethetjük meg ezeket az előadásokat. A mintatanterv módosításával párhuzamosan vezettük be a jogáshallgatók számára az ún. diplomakiegészítőt, mely szakirányú ismeretek elsajátítását biztosító tárgycsoportokat határoz meg, és ezek abszolválásáról diplomamelléklet formájában ad igazolást. A PPKE JÁK versenyelőnyeként számontartott közgazdasági tudás ilyen formában a potenciális munkáltató számára kézzelfoghatóvá válik és segíti a nálunk

végzett jogászok könnyebb elhelyezkedését. A diplomakiegészítő iránt szintén nagy érdeklődés mutatkozik.

A PPKE JÁK-on belül Intézetünk nemcsak az osztatlan jogászképzésben vállalt jelentős oktatási feladatokat, hanem a Nemzetközi igazgatás, az Igazgatásszervező és az Igazságügyi BA szakokon, valamint az Európa és nemzetközi igazgatási mesterszakon is. Ezen túlmenően az egyetem többi karán is jelen van Intézetünk: a PPKE BTK-án a Közzolgálati közgazdász BA szakon (mely 2015-től a JÁK saját szakjaként került meghirdetésre) és a Politológia BA szakon, a PPKE HTK-án a Katolikus közösségsszervező BA szakon és a PPKE ITK-án a Mérnök-Informatikus és Molekuláris Bionika mérnöki BSc képzésben oktat, illetve oktatott.

A felsorolt képzések közül az elmúlt öt évben megszűnt a Nemzetközi igazgatás BA, Igazgatásszervező BA, Európa és nemzetközi igazgatási MA, Közzolgálati közgazdász BA. A megszűnés egyik oka az igazgatási jellegű képzések kizárólagos oktatásának NKE-hez telepítése, másik oka a Közzolgálati közgazdászok képzésének végleges törlése a képzési jegyzékből. Az igazgatási BA és MA képzésekben összesen 13 db nappali-levelező tagozatos tárgy, a Közzolgálati közgazdász képzésben több, mint 40 db levelező tagozatos tárgy oktatása szűnt meg ezáltal. Ezek a képzések voltak azok, amelyek keretében Intézetünk oktatóinak lehetősége nyílt szakdolgozati konzultáció vezetésére és államvizsgáztatásra.

A graduális képzésen túl több posztgraduális képzésben is részt vesz kezdetektől Intézetünk. Ilyenek – a teljesség igény nélkül – a tőkepiaci és bankszakjogász, az ingatlanforgalmi szakjogász, az agrárjogi- és vidékfejlesztési szakjogász, a gazdasági jogi szakjogász képzések.

Oktatott tárgyaink 2009–2020 között:

Osztatlan jogász (MA) szak

- *Bevezetés a közgazdaságtanba - Mikrogazdaságtan* (Kőrösi István, 2019-től Szalai Ákos)
- *Pénzügyi ismeretek és gazdaságpolitika* (Katona Klára és Schlett András)
- *Menedzsment ismeretek* (volt Vállalatgazdaságtan és Kontrolling) (Katona Klára)

- *Számvitel és menedzsment módszerek* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Világgazdaságtan* (Schlett András)
- *Az EU gazdaságtana* (Kőrösi István)
- *A jóléti állam konfliktusai* (Schlett András)
- *Statisztika* (Szalai Ákos)
- *Környezetgazdaságtan* (Szalai Ákos)
- *A gazdasági társaságok joggazdaságtana* (Szalai Ákos)

Nemzetközi igazgatás (BA) alapszak

- *Gazdaságföldrajz* (Kőrösi István)
- *Bevezetés a közgazdaságtanba* (Kőrösi István)
- *Szociológia* (Schlett András)
- *Nemzetközi gazdasági ismeretek* (Schlett András)
- *Menedzsment ismeretek* (Katona Klára)

Igazgatásszervező (BA) szak

- *Szociológia* (Schlett András)
- *Számviteli alapismeretek* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Gazdaságföldrajz* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Statisztika* (Szalai Ákos)
- *Menedzsment ismeretek* (Katona Klára)

Igazságügyi (BA) szak

- *Bevezetés a közgazdaságtanba* (Schlett András)
- *Statisztika* (Mányó-Váróczy Violetta)

Európa és nemzetközi igazgatási mesterszak (MA)

- *Közösségi pénzügyek* (Szalai Ákos)
- *EU projektmenedzsment* (Katona Klára)
- *EU pályázati és támogatási rendszer* (Szalai Ákos)
- *Közcélú szervezetek menedzsmentje* (Katona Klára)

Közszolgálati (BA) szak

- *Gazdaságtörténet* (Schlett András)
- *Közgazdaságtan 1.* (Szalai Ákos)
- *Társadalmi ismeretek (Bevezetés a Szociológiába)* (Schlett András)

- *Közgazdaságtan 2.* (Kőrösi István)
- *Nemzetközi gazdaságtan* (Schlett András)
- *Pénzügytan* (Katona Klára)
- *Statisztika 1.* (Szalai Ákos),
- *Közösségi gazdaságtan* (Szalai Ákos)
- *Menedzsment ismeretek* (Katona Klára)
- *Statisztika 2.* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Számvitel* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Államháztartás és költségvetés* (Schlett András)
- *Gazdaságtan* (Szalai Ákos)
- *Költségvetési szervek számvitele* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Közgazdasági elméletek története* (Kőrösi István)
- *Összehasonlító gazdaságtan* (Kőrösi István)
- *Társadalom és szociálpolitika 1.* (Schlett András)
- *Vezetés és irányítás a szervezetekben* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Vidékfejlesztés és regionális politika* (Schlett András)
- *Ágazati politikák* (Szalai Ákos)
- *EU projektmenedzsment* (Katona Klára)
- *Gazdaságpolitika* (Kőrösi István)
- *Vállalati pénzügyek* (Katona Klára)
- *Gazdaságföldrajz* (Kőrösi István)
- *Környezetgazdaságtan* (Szalai Ákos)
- *Közcélú szervezetek menedzsmentje* (Katona Klára)
- *Adóügyi ismeretek* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Joggazdaságtan* (Szalai Ákos)
- *Szervezetszociológia* (Schlett András)

Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Politológia BA szak

- *Államháztartás és költségvetés* (Schlett András)
- *Jóléti állam és konfliktusai* (Schlett András)

Hittudományi Kar, Katolikus közösség-szervező BA képzés

- *Humán erőforrás menedzsment* (Mányó-Váróczy Violetta)
- *Vezetélmélet* (dr. Mányó-Váróczy Violetta)
- *Közcélú szervezetek menedzsmentje* (Katona Klára)

Információs Technológiai Kar, mérnök-informatikus és molekuláris bionika mérnöki BSC képzések

– *Közgazdaságtani bevezetés* (Kőrösi István-Schlett András)

A fenti tárgyak tananyagainak zömét a tárgyjegyzők által írt és szerkesztett jegyzetektől/ könyvektől tanítottuk és tanítjuk. Ezáltal lehetővé vált, hogy az adott képzés hallgatói igényeihez jobban alkalmazkodó tananyagok kerüljenek kimunkálásra, egyszersmind saját szakmai és etikai szemléletünk is visszatükröződhetett a kiadott jegyzetekben és könyvekben.

Az Intézet kutatási tevékenysége

A Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézet Heller Farkas Kutatócsoportja 1999-ben jött létre a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán. Megalakulása óta mind az oktatásban, mind pedig a tudományos tevékenységében az interdiszciplinaritást képviseli és hirdeti, amely egyszerre szükségszerűség és vállalt cél. A PPKE négy, különböző tudományágat reprezentáló karán (jogtudomány, hittudomány, bölcsészet- és társadalomtudomány, valamint információs technológiai) Intézetünk nemcsak részt vesz az oktatásban, közösen akkreditál képzésekben, hanem folyamatosan törekszik a tudományos együttműködésre is, közös konferenciák, kutatóműhelyek szervezésével.

A kutatócsoport négy kutatási területet jelölt ki, ami a társtudományokkal közös, és az önálló közgazdasági kutatás lehetőségét is megteremti.

1. Az állam gazdasági szerepének elemzése egyrészt a jogtudományhoz kötődő, másrészt az önálló közgazdasági kutatást támogatja.
2. A joggazdaságtani irány az ország jogi karai között egyedülálló hangsúlyt kap nemcsak az oktatásban, hanem a közös tudományos eredményekben is.
3. A társadalomtudományokkal közös kutatásaink elsősorban a gazdaságtörténet és szociológia területeit érintik.
4. Az egyház társadalmi, gazdasági tanításának elemzése az egyetem összes karán folyó kutatói tevékenységgel kapcsolja össze intézetünket.

A korábban kijelölt kutatási irányokat tovább bővítjük az aktuális gazdasági, tudományos kihívásoknak megfelelően. Ennek jegyében különös hangsúlyt fektetünk a magyarországi vállalkozások vizsgálatára, ezen belül is a kis- és középvállalati szektor fejlődési perspektíváinak elemzésére.

A tudományos együttműködés azonban nem szűkül le az Egyetem többi karára. Fontos célkitűzésünk, hogy a hazai (és nemzetközi) szakmai közéletnek is szerves részévé váljunk. Az ország különböző közgazdasági egyetemeivel, tudományos műhelyeivel, kutatóintézeteivel is kapcsolatot ápolunk, és közös konferenciákat szervezünk. Intézetünk folyamatos tudományos aktivitását jelzi a „Tudomány hónapja” alkalmából minden évben megrendezésre kerülő konferenciasorozatunk, amelynek meghívott előadói – az Intézet oktatóin kívül – az ország különböző neves egyetemein és kutatóintézeteiben dolgozó tudósok, professzorok.

Az elmúlt 10 évben Intézetünk által szervezett konferenciák témái:

- 2009 *Magyarország tényleg más?*
- 2010 *Vállalati versenyképesség és az állam szerepe. Hitek és tévhitek.*
- 2011 *Földindulások – sorsfordulók kollektivizálás, agrárvilág és vidéki változások a 20. század második felében*
- 2011 *Gazdaságpolitika színterei*
- 2012 *Hatékony-e a magyar jog?*
- 2012 *Gazdaságpolitika mágikus négyszöge*
- 2013 *Mi változik az új polgári törvénykönyvvel? Milyen magatartásra, döntésekre ösztönöznek az új ptk. szabályai? (közös szervezésben a PPKE Magánjogi és Kereskedelmi Jogi Tanszékkal)*
- 2013 *Fejlesztési stratégiák, finanszírozási alternatívák*
- 2014 *Morality in Economics and secularized society in the 21st Century - Erkölcsei rend a 21. századi gazdaságban és a szekularizált társadalomban (közös szervezésben a Corvinus Egyetemmel)*
- 2015 *„Felzárkózás vagy lemaradás? A magyar gazdaság negyedszázaddal a rendszerváltás után – körkép és kilátások”*
- 2016 *A tudás szerepe a gazdaságban*
- 2017 *A piac és az állam az ember szolgálatában (?) Aktuális társadalmi, gazdasági kérdések a katolikus egyház tanításának tükrében”*
- 2018 *XX. századi híres magyar közgazdászok*
- 2019 *Innováció a vállalati versenyképesség és a növekedés szolgálatában. Magyarország helyzete és jövőképe.*

Intézetünk tudományos eredményeit 2003-tól saját szerkesztésű, és a Tarsoly Kiadó gondozásában megjelenő periodikában publikálta *Heller Farkas Füzetek* címen. Folytatva a *Heller Farkas Füzetek* szellemi hagyományát, de mégis megújulva, az egyre sokrétűbb munka igényeihez igazodva 2014-től Heller Farkas Könyvek sorozatot indítottunk a Pázmány Press gondozásában. Az elmúlt 6 évben 5 kötet jelent meg, a hatodik szerkesztés alatt áll.

Heller Farkas Könyvek 1-5.

- Katona Klára – Schlett András (szerk.): *Fejlesztési stratégiák – Finanszírozási alternatívák*. Budapest, Pázmány Press, 2014.
- Katona Klára – Kőrösi István (szerk.): *Felzárkózás vagy lemaradás? A magyar gazdaság negyedszázaddal a rendszerváltás után*. Budapest, Pázmány Press, 2015.
- Katona Klára – Kőrösi István (szerk.): *A humán tőke szerepe a gazdaságban*. Budapest, Pázmány Press, 2017.
- Katona Klára (szerk.): *A piac és az állam az ember szolgáltatásban (?) Aktuális társadalmi, gazdasági kérdések a Katolikus Egyház tanításának tükrében*, Budapest, Pázmány Press 2018
- Katona Klára – Schlett András (szerk.): *XX. századi híres magyar közgazdászok – XXI. században is érvényes gondolatai*

*

Ebből a rövid összefoglalóból is kitűnik, hogy az elmúlt 25 év során rengeteg változásnak, új feltételnek kellett Intézetünknek megfelelnie. Mindenki, aki azt hiszi, hogy a versenyszférához képest a közcélú szervezetek működése egy állóvízhez hasonlítható, alaposan téved. A folyamatos változásmenedzselés, a szakmai megújulás szükségessége, a mindig átalakuló koncepciókhoz való alkalmazkodás olyan kihívás elé állították Intézetünket, amely vetekszik a legturbulensebb vállalkozói világgal is.

De itt vagyunk, és megújuló reménnyel bízunk abban, hogy továbbra is érdemben tudunk hozzájárulni jogászgenerációk szellemi kiteljesedéséhez.

JOGBÖLCSELETI INTÉZET/TANSZÉK

Történeti visszatekintés**1995–2011*****Varga Csaba visszaemlékezése***

A Jogbölcséleti Intézet gondolatilag a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Karközi Szervezőbizottságának öttagú grémiumába történt meghívással kezdett valamelyes formát ölteni, mely bizottság a munkát 1994 szeptemberében kezdte, s december 30-tól már operatív döntések sorát hozta. A leendő teljes kari struktúra részeként, a majdani intézetvezetők megnevezésével intézetünket formálisan az 1995. március 22-i alapító oktatói értekezlet hozta létre.

Már benn voltunk a nyárban, mikor szervező dékánunktól meghívottan összejöttünk Piliscsabán, ahol rektorunk, Gáll Feri bácsi szentmise celebrálását követően dékánunk váratlanul bemutatta nekem e leendő Jogbölcséleti Intézetbe általa máris beszervezetteként (kellő önállósággal jártam el ugyan, de magam csak az Államelmélet leendő tárgyjegyzőjének személyes kiválasztásának feladatára gondolhattam ekkor, hiszen nem feltételezhettem, hogy dékánunk – bár semmiféle forrásunk nincs még – máris tanszéki állomány feltöltését foganatosítja) a következő kollégákat:

- H. Szilágyi István miskolci (látogatásaimból már jól ismert s becsült) adjunktust, aki 1995-től nálunk folytatta egyetemi adjunktusként és 1999-től docensként;
- Horkay-Hörcher Ferenc filozófust, a Tudományos Minősítő Bizottság ösztöndíjasát, aki – ekkor kezdve el tanítani bölcsészkarunk esztétika tanszékén – rögvest beiratkozott hozzánk joghallgatónak (talán az első évet végezve el), majd 1996-ban félállású adjunktusunk, utóbb kiváló docensünk lett, ám bármiként is próbáltam

lebeszélni róla, 2003 nyarán távozott tőlünk, mert (ekkor még sikeresnek nem bizonyuló) bölcsészkar filozófiai intézetvezetői pályázatát kívánta már megszerzett piliscsabai esztétikai tanszékvezetői pozíciójának kizárólagosságával biztosíthatni;

- Chertes Attila (1998–2006) miskolci egyetemi tanársegédet, aki szeptembertől már a mi tanársegédünk, majd 2000-től egyetemi adjunktus lett, míg csak ügyvédi pályára váltása okán tőlünk nem távozott;

Frivaldszky Jánost, az ELTE-n olasz szakon diplomát szerzett demonstrátort s egyben ELTE politológus-hallgatót, aki 1995 szeptemberétől lett tanársegédünk, s a politológia szak befejeztével (1997) 1999-ben beiratkozott Miskolcra, ahol 2004-ben jogi diplomát szerzett, s 2002-ben lett egyetemi adjunktus, majd három év múltán docens; és folytatva azokkal, akik bár akkor és ott nem jelentek meg, de indulástól velünk voltak.

Péteri Zoltán kandidátus, akadémiai jogtudományi intézeti osztályvezető, egyszersmind ELTE-docens (és akadémiai intézeti indulásomkor néhány éven át főnököm) dékánunktól szintén felkérve nálunk munkálkodásra – docensként kezdve, egyetemi tanári kinevezést 1997-ben (emeritusi státust 2004-ben) nyerve –, így amikor erről dékánunk értesített, rögvest rábízhattam a szeptembertől már induló *Bevezetés a jogtudományba* propedeutikumát.

Takács Péter párhuzamos filozófiai végzettséggel rendelkező jogász kandidátus (ugyanazon másodállásomból szintén régi ismerős) ELTE-docens saját meghívásomra 1996-ban félállású docensként lett nálunk az Államelmélet tárgyfelelőse, hamarosan tanszékvezetője, ám bár tárgyát lelkes tanítványi kollégákkal sikeresen újító társunk volt, de – kettős pozíciójába belefáradva – 2001-ben távozott.

Kevéssel később csatlakozott hozzánk Gyórfi Tamás 1998-tól félállású adjunktus és 2002-től docens– 2007-ig tartva főállású miskolci pozícióját –, ki 2009-ben távozott tőlünk Aberdeenbe, ahol ma egyetemi tanár.

Első tanévkezdésünkön az Irgalmas nővérek Ménesi út 27. alatti zárójának első emeleti szárnyából átadott néhány helyiség, s pincéjüknek konyhájukkal egy légteréből átengedett „előadótermünk” helyszíneben döntés született arról, hogy a teljes kari struktúra felépítése fokozatos lesz, s a belépő tárgyak szabják majd meg a sorrendjét. Következésképpen elsőként egyszerre épülhettek fel a Jogbölcselet és a Római jog / Jogtörténet intézetei.

Saját megfontolásom leendő oktatásunkat illetően mindenekelőtt az volt, hogy képzésünk ne technikákat, hanem távlatokat célozzon, annak mélyebb megértéséhez vezetve el, hogy civilizációtörténeteinkben milyen hagyományokból s miként alakultak egyáltalán jogi képződmények; és ezzel arra is felkészítsen, hogy hallgatóink maguk egyfelől megtalálják a járandó utat akkor is, amikor ezekben nem találnak egyértelmű iránymutatást, másfelől pedig képessé váljanak a már kialakított minták jövőbeni továbbformálására, esetleges felváltására egyaránt. Mélyebben megfogalmazva mindezzel azt tehát, hogy ne a pozitív jog jelentse számunkra a kiindulópontot. Merthogy éppen megfordítva, istenhitek, erkölcsök, eszmények, társadalomrendezési tapasztalatok lenyomata a mindenkori jog, tehát *kulturális megközelítést* igényel, és ezzel komplex, a közgazdaságtól, politikától a filozófiáig, logikáig, nyelvig és kommunikációig terjedő látásmódot. Mindezt a törekvést alapító dékánunk is osztotta. Beágyazódhatott így jogászképzésünk keresztény/katolikus szellemi megújulásába, és mindaddig, amíg a jogi képzés országos miniszteriális egyöntetűsítése s a püspökkari szigor vissza nem nyesegette újító lendületességünket, kurrikulum-formálásunkban számos „jog és ...” típusú stúdiumot eredményezett.

Intézetünk tehát dékáni megbízásból kilenc féléves stúdium-sorozatra készült – mert ahogy Zlinszky János a *Vigilia* 1995/10. számában megjelent, „Jogászképzés a Pázmány Egyetemen” című ismertetésében írja, „a jog- és államelmélet végigkíséri a tanulmányokat” – a következő tárgyakkal: *Bevezetés a jogi gondolkodásba*, *A jogi gondolkodás paradigmái*, *Államelmélet* (elméletörténet), *Államelmélet* (rendszeres), *Jogbölcselet/jogelmélet* (modern elméletörténet), *Jogbölcselet/jogelmélet* (rendszeres), *Politika*, *Jogantropológia/jogszociológia*, *Összehasonlító jogi kultúrák* és *Összehasonlító bírói gondolkodásmód*.

Az ezredfordulóig történő továbbtervezésben ez ilyenén alakult:

I/1. félév: *Bevezetés*

I/2. félév: *Jogelmélet I. (Paradigmák)*

II/1. félév: *Államelmélet I. (Klasszikus jog- és állambölcseleti eszmetörténet)*

II/2. félév: *Államelmélet II. (Modern eszmetörténet)*

III/1. félév: *Államelmélet III. (Rendszeres)*

III/2. félév: *Jogelmélet II. (Modern eszmetörténet)*

IV/1. félév: *Jogantropológia és jogszociológia*

V/1. félév: *Jogelmélet III. (Rendszeres)*

V/2. félév: *Jogelmélet IV.* (Jogi módszertan).

Ezek gondozására jött létre Intézetben belül (az alapító dékán elgondolása eredményeként 1997 végétől a saját személyi állománnyal rendelkező Kommunikációs és Filozófiai Ismeretek Csoportjai is „a mindenkori jog- és állambölcseleti intézetvezető vezetésével működnek” –mondta ki a Szervezeti és Működési Szabályzat melléklete) indulásunkkor a Jogbölcseleti Tanszék (saját vezetésemmel), a második évben Államelméleti Tanszék (Takács Péter, távoztával pedig Péteri Zoltán vezetésével), majd az elsőn belül még Jogantropológiai/Jogszociológiai Csoport (H. Szilágyi István vezetésével). Miskolcra érkezett e csoport megbízásos előadója lett 1998–2000 közt Zombor Ferenc (aki utóbb [2004] szintén elvégezte az Európai Jogelméleti Akadémiát).

A tárgyak félévente történő belépésével szükségessé vált volna hamarosan – merthogy alapító dékánunk még kiterjedt köz- és magánjogi komparatiztikát is szeretett volna, amihez mi propedeutikával szolgáltunk volna – egy Összehasonlító Jogi Tanszék létesítése; ez azonban Péteri Zoltán vezetőkénti kihátrálásával megghiúsult. Majd 2002 tájára terveztünk még Jogi Kultúrák és Módszertanok Összehasonlító Tanszékét is (vezetőjeként velem); ez viszont a tételes jogok tárgyai iránti igények időközben előtérbe kerülésével akadt meg. Minthogy tehát a félévenként oktatásra kerülő tételes jogi tárgyjegyzők nyomása dékánunkat hátrálásra kényszerítette, az első félévtől kezdődően egy rövidebb tárgysorozatnak kellett kialakulnia: *Bevezetés a jogi gondolkodásba, A jogi gondolkodás paradigmái, Államelmélet (elmélettörténet), Államelmélet (rendszeres), Jogbölcselet/Jogelmélet (Modern elmélettörténet + rendszeres)*. Mindezt speciálkollégiumok kollégáinktól szabadon meghirdethető áltózatossága kísérte,¹ a záró félévben pedig saját

¹ Csupán példa kedvéért, az 1999/2000-es tanévben az alábbi speciálkollégiumok kerültek meghirdetésre: Chertes Attila: *Joghézagok* (A jogértelmezés és jogi érvelés technikái); Frivaldszky János: *Jog és igazságosság az eszmetörténetben*, valamint *Természetjog eszmetörténete* I. és II.; Györfi Tamás: *Morális dilemmák és alapjogi bíráskodás*; Hörcher Ferenc: *Konzervatívizmus*, valamint *Ész és hit*; Péteri Zoltán: *Bevezetés a jogösszehasonlításba*, valamint *Jogcsaládok* I. és II.; Szilágyi István: *Bibó István államelmélete* I. és II., továbbá *Jogi antropológia* I. és II., valamint *A hazai roma kisebbség jogi helyzete*, illetőleg *A magyar jogbölcseleti gondolkodás története*; Varga Csaba: *Jogállami átmenet* I. és II., valamint *A jog mint szöveg* I. és II.

Az akkori hallgatói aktivitásra jellemző, hogy például a 2007/2008-as tanévben speciálkollégiumi hallgatóim maguk kezdeményezték alkalmi vendégelőadóinkként olyanok beszerzését, mint Bogár László (1951–) közigazda volt államtitkár, Bogárdi Szabó István (1956–) református püspök, Csicsery-Rónay István (1917–2011) külügyminisztériumi titkár és kisczardapárti külügyi osztályve-

államvizsgáztatás² zárta. Megnyugtató volt érzékelnem, hogy bár főtárgyként saját paradigmakifejtésem széleskörű kultúr- és filozófiai-jogi anyagot mozgatott háttérként s ezzel hallgatóink csak némi fáradtsággal tudtak megbirkózni, e végső számadásnál túlnyomó többségük, gazdagodva öt év stúdiumával, „már boldog, mély belső megértésről, egyenesen bizonyos bölcsességről tanúskodó visszajelzést nyújtott”.³ És valóban: vizsgaeredményeink kiegyenlítették, a tételes tárgyi átlagba simulók voltak. Megnyugvástunkat fokozhatta, hogy évfolyam- és diplomamunkák honaként mindvégig kedvenc műhely voltunk s maradtunk: problémafelvetéseink elkötelezett tudományos diákkori tevékenységben, doktori továbbtanulásban, sőt egykori hallgatóink immár szakmai életútját kiegészítő tudományos búvárkodásban is visszaköszöntek.

A korábbi változatokból végül kötelező főtárgyként stabilizálódott a *Bevezetés a jogfogalmakba* (1. félév: tárgyfelelős Péteri Zoltán, 2006 tavaszától H. Szilágyi István), az *Államelmélet* (2-3. félév: tárgyfelelős Péteri Zoltán, 2006 tavaszától H. Szilágyi István) és a *Jogelmélet* (5-6. félév: tárgyfelelős Varga Csaba). 2002 őszétől indulóan ezekhez – felváltva a 9. félévi kísérleti *Jogszociológia és jogantropológia* tárgykomplexumát (felelős H. Szilágyi István) – még kötelező választásként társult a *Jogszociológia* (H. Szilágyi István), a *Termé-*

zető (1945–1948) s emigrálásában az Occidental Press (Washington, 1951–1990) alapító vezetője, Czákó Gábor (1942–) jogász múltú katolikus író, Hack Péter (1959–) ELTE-büntetőeljárásjogász és SzDSz-tisztségviselő (1988–2002), Kelecsényi Erzsébet (1936–) ügyvéd, a Magyar Demokratikus Fórum jogi bizottságának vezetője, Láncki András (1956–) politológus, Nemeshegyi Péter (1923–) S.J. teológiaprofesszor (Sophia Egyetem, Tokyo, 1956–1993), Pethő Bertalan (1935–) pszichiáter, Pokol Béla (1950–) jogfilozófia-professzor (Szeged), Várszegi Asztrik (1946–) pannonhalmi főpap, Zétényi Zsolt (1941–) ügyvéd, volt MDF parlamenti képviselő, Zlinszky János (1928–2015) volt alkotmánybíró, római jogi professzor.

Számosan voltak olyan éveink, amikor városukban akár első számú vezetők levelező hallgatóinkként kifejezetten a *Jogállami átmenet* vitáiban résztveendő utaztak fel hétről hétre az ország távoli szegleteiből, számukra olykor már ötödik-hatodik féléves folytatásra. Mert kihagyás nélkül, csaknem ötven féléven át ismétlődött folyamatos megújulással e kurzus. Egykori résztvevőiből verbuválódott jelenünkre egy alumni-csoport, kikből két-három tucatnyian évente eljönnek foglalkozásszerű találkozóinkra, azok valahai napjának gyakor volt késő délutáni órájában.

² A karalapító dékán előzetes (pl. 1994. decemberi) elgondolásaiban a Jog- és államelmélet még a Jogtörténettel kiegészítve szerepelt államvizsga-tárgyként; vö. ZLINSZKY JÁNOS *A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának kezdetei*. Budapest, Szent István Társulat, 2008. 103.

³ VARGA CSABA: Beszámoló a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara Jogbölcseleti Tanszékének tevékenységéről (2007. május). A Kari Tanács 2007. június 22-i ülésének II. napirendi pontja melléklete.

szetjog (Frivaldszky János) és az Összehasonlító jogi kultúrák (Varga Csaba). Ezekhez csatlakozott továbbá a *Politikai szociológia* (Frivaldszky János) akkor, amikor 2006-ban a *Természetjog* (Frivaldszky János) mint főtárgy önállósodott.

Időközben több végzettünk csatlakozott az Intézethez – amely újabb kari reformmal a 2004/2005-ös tanév során Jogbölcseleti Tanszékké redukáltatott-:

- Paksy Máté 2000-től, 2008-tól egyetemi adjunktusként;
- Tattay Szilárd 2001-től, 2008-tól egyetemi adjunktusként;
- Cserne Péter párhuzamos jogi és közgazdasági végzettséggel 2001-től tanársegédként, ám 2008 táján külföldi állomáshelyei egyikén maradt s hamarosan a Northumbria University (Newcastle upon Tyne) kebelében lett egyetemi tanár;
- Fekete Balázs 2003-tól, 2008-tól egyetemi adjunktusként; valamint
- Könczöl Miklós, aki párhuzamos jogi és klasszika-filológiai végzettséggel 2006-tól gyakornokként, 2007-től tanársegédként munkálkodik.

Leglátványosabb fejlődést az intézet megalapítását követő első három évben mutathattunk fel, köszönhetően az Európai Gazdasági Közösségtől ezen időszakra elnyert – s egy korábbi, hasonló sikeremet⁴ újabbal tetéző – giga-projektumomnak⁵. Éles kontrasztban országunk akkori szegénységével, tanári tanulmányutakat s hallgatói stúdiumokat csakúgy finanszírozhattam belőle, mint művek könyvsorozatokká duzzadó kiadását,⁶ nemzetközi szakfolyóiratok visszamenőleges sorozatait magában rejtő könyvtárfejlesztést,

⁴ TEMPUS „Bridges” Maastricht Joint European Project No. 0426/1990–93.

⁵ Ez a TEMPUS S_JEP 09090–95 az akkori jogi fakultások (ELTE, Miskolc, Pécs, Szeged, majd utólag csatlakoztatva PPKE) jogelméleti/államelméleti fejlesztését célozta egy hatalmas nemzetközi konzorcium – Alicante, Barcelona (Universidad Pompeu Fabre), Bécs, Berlin (Freie Universität), Bologna, Brüsszel (Katholieke Universiteit és Université Saint-Louis), Edinburgh, Granada, Graz, Groningen, Konstanz, Lisszabon (Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa), Lund, Maastricht, Madrid (Universidad Autónoma), Münster, Oñati (International Institute for the Sociology of Law), Palma de Mallorca, Róma (La Sapienza), Salamanca, San Sebastian, Tilburg, Trento, Trier, Zaragoza (közvetlenül finanszírozható), illetőleg Athén, Helsinki és Szaloniki (közvetlenül nem finanszírozható) – részvételével. Három év összellátottsága mintegy 400e ECU volt (hozzávetőlegesen akkori 600e USD vagy 150m HUF értékében).

⁶ Az általam kezdeményezett jogbölcseleti szériák első kettőjét a TEMPUS-projektumnak köszönhetem. A *Jogfilozófiák* sorozat (1995–2012) 24 művet 29 kiadásban, a *Philosophiae Iuris* (1995–2013) 15 művet 16 kiadásban; a kizárólag oktatási célú *Bibliotheca Cathedrae Philosophiae Iuris et Rerum Politicarum Universitatis Catholicae de Petro Pázmány nominatae Budapest és II. Dissertationes*

számítógépeket, s persze több nemzetközi konferenciát, így egyebek közt a jogállami átmenetnek (1997), majd a jog módszertanának (1978) szenteltem⁷. Ebből épült fel intézetünk országos szinten kiemelkedő, klasszikus és napi művekben egyaránt gazdag könyvtára, és kari szinten akkor páratlan eszközellátottsága. Ezzel vált lehetővé, hogy az Európai Jogelméleti Akadémia (amelynek alapításában [1989] és korai oktatómunkájában magam is részt vettem) két féléves brüsszeli posztgradualitására indulhasson Horkay Hörcher Ferenc (1997) – akit más forrásból követett utóbb Paksy Máté (2002), Tattay Szilárd (2004) és Könczöl Miklós (2006). Adódott még egy olasz kezdeményezésű projektumunk, egy éven át aktíválva intézetünket. 2005-ben ti. a Kánonjogi Intézetünk kért fel arra, hogy vállaljuk át tőlük Aquinói Szent Tamás *Summa Theologiae* »De Lege« I-II, 90–108 könyvnyi méretű részének latin, angol, magyar, olasz és spanyol nyelvű internetes megjelenítésében való részvételt.⁸ Ennek köszönhattünk budapesti, barcelonai és palermói konferenciákat (a mi oldalunkról intézeti, kari és karközi részvétellel), továbbá két e körbe vágó forráskötet megjelentetését.

Magától értetődik hát, hogy az Intézet/Tanszék kizárólag voltaképpeni hivatására – oktatás és kutatás – koncentrálni légtérben legtöbbször gyakorlatilag teljes nap bent munkálkodott, ki-ki mintegy saját szerencséjének kovácsaként. Az eredmény a szakma országos műhelyei közt elfoglalt kiemelkedő helyben, a Kar tudományos produktumának erőteljes növelésében egyaránt megmutatkozott. Tudományos konferencia-szervezésünk⁹, könyvsorozat-

– III. Fasciculi – V. Praelectiones alsorozatai (1996–2006) 8 művet 25 kiadásban jelentetett meg: mindösszesen 47 könyv 70 kiadását.

⁷ Ebből adódott az Werner KRAWIETZ – Csaba VARGA (ed.): *On Different Legal Cultures, Pre-Modern and Modern States, and the Transition to the Rule of Law in Western and Eastern Europe*. (Berlin, Duncker & Humblot [2003] xi + 139–531.) gyűjteménye, mely elébb mint *Rechtstheorie* 33 (2002) 2–4: II. [Sonderheft Ungarn], folyóirati különszámként jelent meg.

⁸ Saint Thomas Education Project, vö. <http://www.thomasinternational.org/projects/step/step.htm>.

⁹ Legjelentősebb többnapos országos rendezvényeink közül *A szocializmus marxizmusa jogelmélete s az Európai jog és jogfilozófia* tárgyalását említem; ld. *Jogelméleti Szenle*, 2003/4. http://jesz.ajk.elte.hu/2003_4.html, *Függelék és Világosság*, XLV (2004) 4., 116 & <https://epa.oszk.hu/01200/01273/00012/pdf/>, valamint in Paksy Máté (szerk.): *Európai jog és jogfilozófia Tanulmányok az európai integráció ötvenedik évfordulójának ünnepére*. [Jogfilozófiák] Budapest, Szent István Társulat, 2008. 397.

tunk¹⁰ (néhány páratlan nemzetközi elismertséget reprezentáló ünneplő kötettel)¹¹ s publikációs összteljesítményünk¹² valóban figyelemreméltó volt.

Hiteles és látványos országos megerősítése lett mindennek, hogy 2006-ban a Magyar Akkreditációs Bizottság a Jogbölcseleti Tanszéknek mint karon belüli egységnek az országban egyedülként a *Kiválósági Hely – Place of Excellence* kitüntető címét adományozta.¹³ Az indokolásban egyként kapott hangsúlyt oktatásunk tudományos háttere, csapatépítésünk színvonala, nemzetközi beágyazottságunk¹⁴ egyaránt.

Mert valóban, a karon elsők lehettünk azzal, hogy saját tankönyv született.¹⁵

Korán jelentkeztünk sikeres konferenciaszervezésekkel és a hallgató-ságot kimerítő beszélgetésekbe bevonó könyvbemutatókkal. Kiegészítve a Kar ekkoriban üdítően színes, önálló diákkezdeményezésekből kibomló Pázmány Pódium, Pázmány Klub neveken futó rendezvénysorozatait, dísztermünkben tudományos alkalmaink is olyan zsúfoltságú események lettek, melyekre eljöttek az ország távoli csücskeiből levelező hallgatóink is – ameddig csak a szakmai, történelmi, politikai, társasági ügyek hallgatói

¹⁰ A »Jogfilozófiák« sorozatban 5 saját szerzői művön túl még 17 kötet, a »Philosophiae Iuris« tagjaként pedig 11 saját szerzői művön túl még 8 német/angol nyelvű kötet, összesen 22 magyar és 19 idegen nyelvű, tehát 41 könyv jelent meg.

¹¹ Péter CSERNE et al. (ed.): *Theatrum legale mundi: Symbola* Cs. VARGA oblata. [Philosophiae Iuris / Bibliotheca Iuridica: Libri amicorum 24 / Xenia] Budapest, Akadémiai Kiadó, 2000. xiii + 674 15 külföldi tanulmánnyal; H. SZILÁGYI István – PAKSY Máté (szerk.): *Ius unum, lex multiplex. Liber amicorum studia Z. Péteri dedicata: Studies in Comparative Law, Theory of State and Legal Philosophy*. [Jogfilozófiák / Bibliotheca Iuridica: Libri amicorum 13] Budapest, Szent István Társulat, 2005. 573 5 külföldi írással; Bjarne MELKEVIK (ed.): *Standing Tall. Hommages à Csaba Varga*. Budapest, Pázmány Press, 2012. 487 [Xenia] 36 külföldi közreműködéssel.

¹² Például csupán 2006-ban tanszékünkéről 54 publikáció jelent meg (4 magyar és 3 idegen nyelvű könyv, 1 konferenciakötet, 32 magyar és 14 idegen nyelvű tanulmány).

¹³ MAB 2004/7/III/4. sz. határozata.

¹⁴ Tizenkét év alatt (2007 nyaráig) az intézet/tanszék beosztottjaiból összesen kilencen összesen száznegyven hónapot töltöttek hosszabb tanulmányúton Aix-en-Provence, Bécs, Brüsszel, Edinburgh, Graz, Groningen, Hamburg, Leuven, Montréal, Moszkva, Münster, New York, Oxford, Párizs, Regensburg, Róma, Strasbourg, vagy Trieszt egyetemen. Négy legfiatalabb munkatársunk pedig az utolsó évek során megfordult Barcelona, Brüsszel, Ghent, Haifa, Leuven, Párizs, Róma, Saarbrücken, Siena, Targoviste, Torino vagy Washington 14 egyetemi konferenciájának egyikén.

¹⁵ VARGA Csaba: *Előadások a jogi gondolkodás paradigmáiról* [előzetes kiadás]. [Bibliotheca Cathedrae Philosophiae Iuris et Rerum Politicarum Universitatis Catholicae de Petro Pázmány nominatae, Budapest, II Dissertationes 1] Budapest, [Osiris] 1996. iv + 191; kétszeres bővítéssel utóbb még tíz kiadásban jelenik majd meg.

megvitattatását fel nem váltotta a nagykancellári szigorral hivatalossá tett konferenciázások professzionalitása.

Ezekhez járult az előmenetel tudományos minősítésben. Péteri Zoltán (CSc 1963) és Varga Csaba (CSc 1977; DSc 1991) hozott fokozatain túl PhD-címet szerzett H. Szilágyi István (Miskolc 1998), Frivaldszky János (ELTE-Politológia 2004), Cserne Péter (Hamburg 2008), Fekete Balázs (2010), Paksy Máté (2011) és Tattay Szilárd (2012) egyaránt.

Az egész kart szolgálta Péteri Zoltán azzal, hogy a Faculté Internationale pour l'Enseignement du Droit comparé (Strasbourg) állandó oktatójaként ösztöndíjas részvételhez segítette fiataljainkat (akik közül Fekete Balázs mindhárom szessziót elvégezte).

Magam külügyi és tudományos dékánhelyettesként szolgáltam (1995–2002). A könyvtári bizottság elnökeként (1996–2002) sikerült elérni, hogy olvasótermünk folyóirati függőfolyosóval legyen ellátva, s ezzel állományának közvetlenül hozzáférhetővé vált. Kellő raktártér biztosítására és szerzeményezésünk összkari érdekű (s ezzel a tanszéki igényeket mérséklő) racionalizálására nyílt lehetőség. Könyvek és folyóiratok duplumainak tömegét szereztem meg Regensburgból és Salzburgból, továbbá Bécsből, Londonból, Oñatiból és Trentóból. Azáltal, hogy a könyvkiadói bizottság elnökéül (1996–2011) szintén megbízattam, elindíthattam és gyors, rugalmas folyamatokká alakíthattam a kari könyvkiadást és finanszírozási rendszerét,¹⁶ köszönhetően a Szent István Társulat igazgatójával s munkatársaival kialakított kiváló kapcsolatnak. S végül ilyen tapasztalatok vezettek el a kari folyóiratalapítás koncipiálásához¹⁷ is.

Közös reményeink szerint e törekvésekkel a Jogbölcséleti Intézet/Tanszék közelebb került mind a „tudásban hit, hitben tudás” eszményi

¹⁶ A saját három sorozat 47 művének 70 kiadásán (ld. 10. jegyzet) túl immár kari szinten és könyvkiadói bizottsági elnöki minőségben kezdeményeztettem »Osiris Könyvtár: Jog« sorozat (1995–1999) 6 művet 10 kiadásban, a »Pázmány Könyvek« (1999) 1 művet 1 kiadásban, a »Pázmány-Osiris könyvek« (1999) 1 művet 1 kiadásban, a »Pázmány Books« (2000) 1 művet 1 kiadásban, »A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának könyvei« (1997–2017) 11 művet 49 kiadásban, a »Bibliotheca Facultatis Iuris Universitatis Catholicae de Petro Pázmány nominatae Budapest« (1999–2007) pedig 13 művet 36 kiadásban jelentetett meg; tehát további összesen 33 könyv 97 kiadását.

¹⁷ Vö. VARGA Csaba: Megfontolások egy kari jog- és államtudományi folyóirat alapításához [Feljegyzés] (2003. december 14.).

egységének eléréséhez,¹⁸ mind pedig szűkebb szakmájában ahhoz, hogy „a folytonos párbeszéd és személyes jelenlét formájában eleven kapcsolatra az euroatlanti jogfilozófia főáramlataival, és az adott szellemtörténeti helyzetekben megújuló kísérletre az európai és magyar jogelméleti hagyomány egyesítésére”¹⁹ mindenkor kész legyen.

A Tanszék munkatársai

Oktatók:

- Prof. Frivaldszky János tanszékvezető egyetemi tanár
- Prof. H. Szilágyi István egyetemi tanár
- Dr. Könczöl Miklós habilitált egyetemi docens
- Prof. Péteri Zoltán professor emeritus
- Dr. Tattay Szilárd egyetemi docens
- Prof. Varga Csaba professor emeritus
- dr. iur. Tussay Ákos tudományos segédmunkatárs
- dr. iur. Bor Bettina doktoranda
- dr. iur. Jankó-Badó Andrea doktoranda
- dr. iur. Izsák-Somogyi Katalin doktoranda

Adminisztráció:

- Szalainé Szikszai Krisztina

A Tanszék oktatási és kutatási tevékenysége

A Jogbölcseleti Tanszék vezetője 2011 szeptemberétől Frivaldszky János. A tanszékvezető-váltással egyidőben a Tanszék által oktatott tárgyak száma és összetétele is megváltozott. Így az Államelmélet kurzus egyféléves, szeminárium nélküli előadás formájában folytatódik, ahogy megszűnt a Jog-

¹⁸ Vö. VARGA Csaba: Tudásban hit, hitben tudás. In: [Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar] *A 2004-ben végzősök évkönyve*. Budapest, Alumni, 2004. 132-134.

¹⁹ Cs. KISS Lajos Recepció és jogelmélet: Laudáció. *Iustum Aequum Salutare*, VII. évf., 2011/3. [»A jogelmélet hazai kutatása és oktatása: ünnepi konferencia a 70 éves Varga Csaba tiszteletére«], 15.

elmélet I. szeminárium is. Új főtárgy ugyanakkor a *Társadalometika* előadás, és 2012-től fokozatosan elkezdődött az *Államelmélet* és a *Jogelmélet I–II.* kurzusok angol nyelvű oktatása, az Erasmus-program keretében Karunkon tanuló külföldi, valamint a kellő nyelvtudással bíró hazai hallgatók számára. Választható előadásaink között 2014 óta szerepel a *Jogi retorika, jogászi érvelés* kurzus. A Tanszék kiemelt szerepet kapott az igazgatási képzések tárgyainak oktatásában: jelenleg a *Bevezetés a jogfogalmakba*, a *Jogszociológia*, valamint a *Politológia* kötelező előadások tartoznak ide, a korábban futó főelőadások tárgyai között szerepelt még a *Kommunikáció*, az *Interkulturális kommunikáció* és a *Politikai földrajz* is.

A Tanszék személyi összetételét a főállású oktatók számának csökkenése jellemezte. Más egyetemen dolgozik a korábbi munkatársak közül Cserne Péter (jelenleg: Aberdeen), Fekete Balázs (jelenleg: ELTE) és Paksy Máté (jelenleg: Lille). Még Varga Csaba emeritálását megelőzően távozott a Tanszékről Gyórfi Tamás (jelenleg: Aberdeen). Fiatalabb oktatók alkalmazásának híján a Tanszék korfája némi aggodalomra ad okot. Szerencsére növekedett azonban a Tanszék kutatásai iránti érdeklődés a doktori hallgatók körében: jelenleg három ösztöndíjas doktoranda (Bor Bettina, Izsák-Somogyi Kata, Jankó-Badó Andrea) folytatja tanulmányait oktatóink irányításával, egy abszolvált doktorandusz (Tussay Ákos) pedig tudományos segédmunkatársként vesz részt a szemináriumi oktatásban és a vizsgáztatásban. Abszolutórium előtt áll még Pánczél Tímea doktoranda is. Két doktori védésre került sor az utóbbi években: Kevevári István (2017, jelenleg az NKE egyetemi adjunktusa) és Techet Péter (2019, jelenleg a Freiburgi Egyetem kutatója). Az oktatók közül Tattay Szilárd 2012-ben, Könczöl Miklós pedig 2014-ben szerzett doktori fokozatot.

A kutatói-oktatói utánpótlás fontos forrása a kezdetektől aktívan működő Jog- és Állambölcséleti Tudományos Diákkör. Hallgatóink minden alkalommal helyezést értek el az Országos Tudományos Diákköri Konferencia jog- és államelméleti szekcióiban (2011: Kevevári István II. hely; 2013: Horváth Gábor I. hely, Sas Andrea II. hely; 2015: Tussay Ákos I. hely, Bor Bettina III. hely; 2017: Bor Bettina III. hely; 2019: Tóth Dorottya I. hely, Almási Dániel III. hely).

A Tanszék konferenciák, műhelybeszélgetések révén is igyekszik fenntartani és szélesíteni a hazai és nemzetközi tudományos együttműködést. A hazai konferenciák közül kiemelendő a *Természetjog Napja* című, 2016 óta évente megrendezett tudományos tanácskozás, melynek válogatott előadá-

sai kötetben is megjelennek. A nemzetközi együttműködés legfontosabb példája a trentói székhelyű *Centro di Ricerche sulla Metodologia Giuridica* (CERMEG) munkájában való részvétel: Frivaldszky János a Központ Igazgatótanácsának tagja, a Tanszék több oktatója pedig előadóként szerepelt a *Giornate Tridentine di Retorica* nemzetközi konferenciáin.

*

Mindeme keretek között a Tanszék oktatási és kutatási tevékenységében három fő irány rajzolódik ki. Feladatunk elsősorban azoknak a filozófiai alapoknak a tisztázása és átadása, amelyek meghatározó jelentőségűek a jogi gondolkodás, a jogászai tevékenység szempontjából. E vizsgálódásainkat meghatározó szemlélet lényegét „lételméleti realizmusnak” is nevezhetjük, központi gondolata pedig az, hogy a személyközi valóságnak, amely a dolgok rendje szerint helyesen és igazságosan el van rendezve, át kell hatnia a jogászok gondolkodásmódját. A jogásznak e valóságelemekre figyelve kell kifejeznie és védenie az emberi kapcsolatokban meglévő igazságossági, méltányossági viszonyokat, normákká és jogintézményekké átfordítva azokat. Ez a megközelítés egészében véve megfelel az antik alapokra építkező középkori jogászkorának, s az ő elméleti munkájukat folytató természetjogi hagyománynak. E hagyomány kutatását tekinti feladatának a Tanszéken működő *Ius naturale* Kutatócsoport, s ebből következik az is, hogy kutatásaink másik központi területe a jogi gondolkodás eszmetörténete. Ennek során kulcsfontosságú az eredeti források megismerése és megismertetése, a gondolati konstrukciók hozzáférhetővé tétele a hallgatók, illetve a szélesebb szakmai közönség számára is. Az eszmetörténet mindazonáltal nem pusztán „példatár” vagy szemléltető eszköz: a hagyomány gondolatát komolyan véve a jogfilozófiai vizsgálódás formája is a korábbi gondolkodókkal, szövegekkel folytatott dialógus. Harmadikként, az előbbiekkal összefüggően, a jogi gondolkodás érvelés-központúsága emelhető ki. A dolgok természetét körüljáró dialektikus logika a klasszikusoknál a személyközi érvelést érvényesítette a gyakorlati filozófia – a „valószínűleg igaz” logikája által uralt – kérdéseinek terén. Aquinói Szent Tamás az emberi természetet tette meg a gyakorlati filozófia, azaz a természeti törvényen alapuló érvelés alapjául. Az ő nyomdokain haladva azt mondhatjuk, hogy e természet igazságai, azaz a belőlük fakadó néhány alapvető jog (mint az élethez és emberi méltósághoz, vagy a jogalanyiség elismeréséhez való jog) és intézmény (házasság, család) behatárolja a dialektikus érvelés „valószínűleg igaz” terepnumát, amennyi-

ben jogi érvényességi kritériumként is szolgál. A tartalmi aspektus mellett a jogász hivatásra való felkészülés az érvelés formái, technikai oldalának a megismerését is szükségessé teszi, így ez utóbbinak a kutatása és oktatása is feladataink közé tartozik.

E filozófiai és módszertani irányok mellett a kezdetektől folyamatosan jelen van a Tanszék tevékenységében a jog társadalmi-kulturális valóságának empirikus – szociológiai és politológiai – vizsgálata is. A Tanszéken H. Szilágyi István vezetésével működő Jogszociológiai kutatócsoport a kezdetektől bekapcsolódott a hazai jogtudat-kutatások legújabb hullámbába, tudományos tanácskozásokkal és közleményekkel járulva hozzá az intézményközi együttműködéshez is. A jogi kultúra megismerésére irányuló törekvésekhez kapcsolódnak továbbá a „jog és irodalom” témájú interdiszciplináris kutatások, amelyeknek hazai recepciójában és intézményesülésében a Tanszék meghatározó szerepet játszott. Az itt megindult konferencia- és könyvsorozat jelenleg az Eötvös Loránt Kutatási Hálózat Társadalomtudományi Kutatóközpontja Jogtudományi Intézetének gondozásában folytatódik. Az e területeken folyó kutatás és oktatás a Kar hallgatóinak is lehetőséget ad arra, hogy a jog világára és saját jogász hivatásukra részben „külső”, objektív nézőpontból, ugyanakkor az egyetemes és a nemzeti kultúra részeként tekintsenek.

A Ius Naturale Kutatócsoport

A természetjogi gondolkodás, s benne különösen Aquinói Szent Tamás ezirányú öröksége évszázadok óta a katolikus jogfilozófiai gondolkodás legfőbb gondolati iránya, s így ezt oktatták az egyetemek jogi karain is. Az 1995-ben alapított Karunkon azonban a (klasszikus) természetjogi gondolkodásmód tudományos vizsgálatának hangsúlyossá tétele távolról sem volt sem egyértelmű, sem problémátlan, mivel a hosszú évtizedekig tartó jogpozitivizmus különböző irányzatainak uralma alatt nagymértékben delegitimáltatott ez a gondolkodási irányzat és vele a teljes eszmetörténeti hagyomány. Ha kívántak is vele valamiképpen – Karunkon is – foglalkozni, az olybá tűnt, mintha inkább csak a teljes tudományos spektrumot szem előtt tartani kívánó egyéni kutatás – egyébként becsülendő – kötelességtudatából fakadna, vagy adott esetben éppen csak egy kultúrtörténeti érdekesség

bemutatásának szándéka motiválta, ami némi műveltségbeli hasznot hoz is korunk jogi képzése számára, tekintve egyetemünk katolikus voltát.

A természetjogi gondolkodásmód nyílt felvállalásához – Karunkat is ideértve – szükségeltett valamiféle eltökéltség, hiszen azon túl, hogy avítnak hatott, a kilencvenes évek közepén már tudományos szempontból a vállalhatatlan „komolytalanság” látszatát keltette. A legjobb esetben is valamiképpen megmosolyogtató volt a többiek számára az, ha valaki azt merte magáról állítani, hogy ő „természetjogász”. Az első természetjoggal foglalkozó konferenciák résztvevői közül néhányan nem is nevezték nevén ezt a gondolkodási hagyományt, minthogy nem kívánták felvállalni annak szellemi örökségét. Ehelyett vagy inkább a jogban jelen levő általánosabb emberi vagy társadalmi értékekre összpontosítottak, vagy csak leíró módon viszonyultak a természetjoghoz.

A természetjog megnevezésétől való tartózkodás oka az volt, hogy arra szokványosan helytelenül utaltak hazai jogtudósi körökben, és így ez a természetjogról téves eszmék nagymérvű elterjedését eredményezte. A köztudatban az rögzült, hogy az a valós társadalmi lélettől elrugaskodott, életidegen, s így kortól és helytől függetlenül érvényesnek tartott változhatatlan ideák gyűjteménye, amely így nem jog, hanem ideológiák valamiféle igazolhatatlan foglalta. E felfogás szerint a természetjog a legjobb esetben is csak használhatatlan moralizálás tehát, vagy inkább ideológiailag motivált társadalmi érdekek igazolásának kísérlete, amellyel a kor jogászáinak nincs semmi tennivalója, és komolyan sem veendő.

A Jogbölcseleti Tanszéken mindeközben komoly eszmetörténeti kutatómunka indult, amelynek eredményeképpen több természetjogi kötet, illetve számos magyar és idegennyelvű tanulmány is napvilágot látott eleinte Frivaldszky János, Tattay Szilárd, majd később Könczöl Miklós és Tussay Ákos tollából.

A Tanszék korábbi oktatói közül Horkay Hörcher Ferenc és később Paksy Máté is jelentősebb munkával járultak hozzá a természetjogi kutatások újraélesztéséhez. Varga Csaba intézet-, illetve később tanszékvezető egyetemi tanár bár távolról sem vallotta magáénak e gondolkodásmódot, mégis ösztönözte több tekintetben is az ezirányú, jobbra magyar és nemzetközi eszmetörténeti örökséget feltáró kutatásokat. Paczolay Péter és – az egyébként nem természetjogász – Takács Péter természetjogi örökségre való nyitottsága is ösztönzőleg hatott e kutatásokra.

A Tanszék fiatalabb oktatói között is egyre inkább követetté vált e szellemi irányzat. Természetesnek mutatkozott a törekvés, hogy Karunk Római Jogi Tanszékének hasonló gondolkodású oktatóival, különösen El Beheiri Nadjával és Erdődy Jánossal közös, ilyen kutatású szemléletű kutatócsoport jöjjön létre, ami meg is alakult *Regulae Iuris* néven. Az első ilyen tárgyú konferenciákat e kutatócsoport jegyében szerveztük közösen a Jogbölcséleti- és a Római Jogi Tanszék oktatói, pontosabban, a nevezett egységes kutatócsoportnak volt egy jogbölcséleti és egy római jogi szekciója. Az előbbinek Frivaldszky János, az utóbbinak El Beheiri Nadja volt a vezetője. A kutatócsoport kerekasztal-konferenciáira kezdetektől fogva más egyetemekről is hívtunk meg filozófus és római jogász előadókat a természetjog körében előadni.

Idővel szükségessé vált a Jogbölcséleti Tanszéken egy új kutatócsoport létrehozatala, most már kifejezetten felvállalva annak nevében is az identitását. Ez annál is inkább könnyen kivitelezhető volt, mert közben Frivaldszky Jánost bízták meg a Jogbölcséleti Tanszék vezetésével. Hálásak vagyunk El Beheiri Nadja professzor asszonynak a közös konferenciák szervezésével eltöltött évekért, amelyek révén vele és a természetjogi érdeklődésű kollégáival, elsősorban Erdődy János tanár úrral, illetve Radványi Anna tanárnővel továbbra is folytatódnak a szakmai együttműködések.

Időközben Karunk más tanszékeiről is mutatkozott érdeklődés a természetjogi szempont érvényesítésére saját kutatási területükön. Ezek közül mindenekelőtt Varga Zs. András professzor úr személye és munkássága emelendő ki. Továbbá Veres Zoltán tanár úré is, aki a *Ius Naturale* Kutatócsoport tagjaként rendszeres és lelkes résztvevője a konferenciáinknak, s aki sokat tett e gondolkodási mód népszerűsítéséért saját tudományterületén. Azonban más egyetemekről és kutatóhelyekről is csatlakoztak hozzánk. Alapító tagnak számít Turgonyi Zoltán, az MTA BTK tudományos főmunkatársa, aki a hazai természetjogi gondolkodás legnevesebb kutatója és képviselője. A saját kutatási témájában mindig is érzékeny volt e nézőpontra Sándor István professzor úr, az ELTE ÁJK-ról, aki minden konferenciánkon részt vett, és tanulmányaival gazdagította konferenciaköteteinket. Az emberi életvédelem területén Hámori Antal emelendő ki, a BGE KVIK-ről, aki a természetjogi érvelést tette még erősebbé az ilyen tárgyú, pótolhatatlan és egyedülálló értékű munkáiban. Kuminetz Géza professzor úr sok éve szintén tagja a kutatócsoportnak, aki kifejezetten a tamási (tomista) gondol-

kodásmódot vallja magáénak. Továbbá ugyancsak nagy örömünkre szolgál, hogy több fiatal kutató kolléga rendszeresen ad elő konferenciáinkon.

A következő nagyobb lépést az jelentette, amikor már külföldről, Olaszországból is érkeztek hozzánk előadók, tudva a tény, hogy ott a legerősebb jelenleg is a természetjogi kutatás hagyománya.

Egyre inkább szükségesnek mutatkozott tehát, hogy egy teljes, a természetjogi gondolkodásnak szentelt nap keretében kerüljön megszervezésre a konferencia, mégpedig több szekcióban, melyet 2016-tól hagyományteremtő módon minden év májusának utolsó péntekére tűztünk ki. Így került először megrendezésre 2016-ban a *I. Természetjog Napja*, egészen a 2019-es *IV. Természetjog Napja* konferenciáig. (A 2020-as év eseményét az évet beárnyaló pandémia sajnálatos módon ellehetetlenítette.) Idővel az önálló könyvbemutató blokk iránti szándék is megerősödött, és folyamatosan kezdett beépülni az események programjába.

Az évtizedes, természetjogot kutató eredményes munka erkölcsi megbecsüléseként megalapítottuk a „Természetjog kiváló kutatója” kitüntető címet, amelyet tradicionálisan a Kar dékánja ad át, és a címet odaítélő bizottság egyik tagja tartja a laudációt. Néhány év után igény mutatkozott arra, hogy külföldi kutatók is részesüljenek ezen elismerésben. A kitüntető címet odaítélő bizottság jelenlegi tagjai: Frivaldszky János (elnök), Kuminetz Géza, Turgonyi Zoltán és Hámori Antal, akik már korábban érdemesültek a címre.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy e napok a természetjogi gondolkodás igazi, országos léptékűvé tágult ünnepi alkalmává váltak, ahova hazánk számos egyeteméről és kutatóintézetéből érkeztek előadók, hogy legújabb, a természetjogot érintő kutatási eredményeikről beszámoljanak, vagy csak meghallgassák ezen előadásokat.

A kutatócsoport kiterjedt kutatómunkáját jól mutatja, hogy az előadások tanulmányokká szerkesztett változatai immáron túlmutatnak a *Iustum Aequum Salutare* folyóirat szabta kereteken és ívszámokon, így külön, a „Természetjog Napja” címet viselő tanulmánykötetekbe kíváncsoztak.

Mínthogy most már nemzetközi szintű érdeklődést is keltett kezdeményezésünk, így a továbbfejlődésben gondolkodunk, most már hazánkon túlmutató feladatokat is felvállalva a természetjog művelésében és e kutatási és gondolkodási mód szakmai körökben való terjesztésében.

A Kutatócsoport tagjai:

- Frivaldszky János tanszékvezető egyetemi tanár (vezető)

- Barcsi Tamás habilitált egyetemi docens (PTE ÁJK)
- Birkás Antal habilitált egyetemi docens (KRE ÁJK)
- Deli Gergely habilitált egyetemi docens (SZE DE ÁJK)
- Hámori Antal egyetemi docens (BGE KVIK)
- Kevevári István egyetemi adjunktus (NKE ÁNTK)
- Könczöl Miklós habilitált egyetemi docens
- Kuminetz Géza tanszékvezető egyetemi tanár, rektor
- Paár Tamás
- Pánczél Tímea doktoranda
- Rixer Ádám tanszékvezető egyetemi tanár (KRE ÁJK)
- Sándor István egyetemi tanár (ELTE ÁJK)
- Tattay Szilárd egyetemi docens
- Turgonyi Zoltán tudományos főmunkatárs (MTA Filozófiai Intézet)
- Tussay Ákos tudományos segédmunkatárs (titkár)
- Varga Zs. András tanszékvezető egyetemi tanár
- Veres Zoltán megbízott oktató

Az alábbiakban a Ius Naturale Kutatócsoport szervezésében vagy közreműködésével szervezett konferenciákat tüntetjük fel. Szerepelnek benne az e kutatócsoport létrejötte előtt Frivaldszky János mint a Jogbölcséleti Tanszék oktatója által a Tanszéken szervezett természetjogi tárgyú konferenciák is, illetve szintén a kutatócsoport létrejötte előtt működő, de szintén természetjogi szemléletű Regulae Iuris Kutatócsoport jogbölcséleti szekciója közreműködésével szervezett konferenciák is. Ez utóbbit a Ius Naturale Kutatócsoport jogelődjének tekintjük, tekintve, hogy ez és a Ius Naturale Kutatócsoport tanszéki tagjai nagymértékben átfedik egymást, vagyis mindkettőnek ugyanaz a magja a tanszéki személyi állomány tekintetében.

- **Van-e jövője a természetjognak?**
Több egyetem oktatójának részvételével; 1999. április 8.; résztvevők száma kb. 20 fő.
- **Aequitas és természetjog**
El Beheiri Nadjával közösen, a Regulae Iuris Kutatócsoport által szervezett műhelykonferencia, Wolfgang Waldstein részvételével; 2007. május 2.

- **Emberi méltóság és a jog**
Külföldi előadó részvételével, részben idegen nyelven;
2010. május 19.
- **A család belső alkotmánya – a család az alaptörvényben és a jogalkotásban** – Elméleti megfontolások és de lege ferenda javaslatok tekintettel a családvédelmi törvényre és a polgári jogi kodifikációra.
Írásos anyaga Frivaldszky János szerkesztői munkájával jelent meg. 2011. december 16.
- **Jó kormányzás, jó kormányzat, jó állam**
Többek között három olasz előadó részvételével országos konferencia. (TÁMOP projekt keretében szervezett); Szervezők: PPKE JÁK Regulae Iuris Kutatócsoport, Ius Naturale Kutatócsoport, az Osservatorio sul buon governo kutatócsoport (Torino, Cuneo);
2012. december 19.
- **A közjó jog- és politikai filozófiája nyomában**
Egy olasz meghívott előadó részvételével. 2013. november 15.
- **A politika antropológiája nyomában. Machiavelli „A fejedelem” c. művének 500 éves évfordulója alkalmából**
Szervezők: Az MTA TK Politikatudományi Intézete és a PPKE Keresztény Filozófiai Intézet Ius Naturale Kutatócsoportjának vezetője (Frivaldszky János); Helyszín: MTA TK PTI (1014 Budapest, Országház u. 30., PTI tanácsterem); 2013. december 6.
- **A család (jog)filozófiája felé**
Szervező a PPKE Keresztény Filozófiai Intézet Ius Naturale Kutatócsoportjának vezetője (Frivaldszky János); 2014. február 5.
- **Dante politikafilozófiájának jogelméleti háttere**
PPKE JÁK Ius Naturale Kutatócsoport műhelykonferenciája; 2014. március 7.
- Maurizio Manzin (CERMEG elnöke): Argumentation in Trial: a ‘Rhetorical’ Account of Legal Syllogism;
Federico Puppo (CERMEG titkára): Argumentation in Trial: How to Be Logic with a Vague Language
2014. május 20.
- **Emberi jogi kérdések, visszasságok** – PPKE JÁK Ius Naturale Kutatócsoport műhelykonferenciája; 2014. június 18.

- **Ius Naturale Kutatócsoport tagjainak kutatói beszámolóit tartalmazó műhelykonferencia**
7 fő tartott előadást; 2014. december 10.
- **„Vasárnap-vasárnap?”**
Szakmai kereasztal-konferencia; szervezte a PPKE JÁK Munkajogi Tanszéke (annak vezetője: Gyulavári Tamás) és a Ius Naturale Kutatócsoport vezetője: Frivaldszky János; 2015. március 12.
- **Milyen alapelvek és értékszempontok alapján tekintünk korunk migrációs válságára?**
Szervező: Frivaldszky János a Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék) vezetője; 2015. november 12.
- **Véleménynyilvánítás szabadsága, média és a közjó**
Amy Gajda részvételével konferencia; szervezők: Frivaldszky János a Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék) vezetője és a NMHH Médiatanácsának Médiatudományi Intézete (Koltay András); 2016. április 22.
- **A természetjog napja**
Szervező: Frivaldszky János a Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék) vezetője; 2016. május 27.
- **„La concezione del diritto nelle opere di Giambattista Vico” olasz és magyar nyelvű műhelykonferencia**
Szervező: Frivaldszky János, a Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék) vezetője; 2016. szeptember 22.
- **Természetjog napja II.**
Szervező: Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék), vezetője, Frivaldszky János; 2017. május 26.
- **Természetjog napja III.**
Szervező: Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék), vezetője, Frivaldszky János és a kutatócsoport titkára, Tussay Ákos; 2018. 05. 25.
- **Természetjog napja IV.**
Szervező: Ius Naturale Kutatócsoport (PPKE JÁK, Jogbölcséleti Tanszék), vezetője, Frivaldszky János és titkára, Tussay Ákos; 2019. május 31.

JOGTÖRTÉNETI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A Jog- és Államtudományi Karon az 1995-ös alapításkor – a hazai jogi karok hagyományainak megfelelően – két jogtörténeti főkollégium oktatása kezdődött meg. A feladat ellátására két külön szervezeti egység jött létre: a Magyar Alkotmány- és Jogtörténeti Tanszék (tanszékvezető: Gericz József), valamint az Egyetemes Jogtörténeti Tanszék (tanszékvezető: Horváth Pál). A főelőadásokat a tanszékvezetők jegyezték, Gericz József részállású munkaviszonyából eredően azonban a Magyar alkotmány- és jogtörténet oktatási feladatait döntő részben Horváth Attila látta el. A két tanszék a Római Jogi Tanszékkel együttesen alkotta a Jogtörténeti Intézetet, amelynek vezetője Zlinszky János, szintén jelentős szerepet töltött be a két jogtörténeti tárgy oktatásának elindításában.

2002-ben a korábbi tanszékvezetők nyugállományba vonultak, s a két szervezeti egységet Jogtörténeti Tanszék név alatt összevonták. A tanszékvezetésre Szabó István kapott megbízást, aki e feladatot jelenleg is ellátja.

A kar- és tanszékalapító professzorok nyugállományba vonulása után az oktatói állomány jelentősen megfiatalodott, a Tanszéken oktatók átlagéletkora 35 év körül alakult. Ez azzal is együtt járt, hogy csak egy tudományosan minősített oktató maradt. Az azóta eltelt közel két évtizedben azonban a Tanszék újra felfejlődött, a negyedszázados jubileum idején a hat munkaviszonyban álló oktatóból kettő egyetemi tanári, négy pedig egyetemi docensi munkakörben működik.

A jelentős generációváltás a tudományos műhelyteremtésre is kihatással volt. Az alapító professzorok, különösen Zlinszky János ezirányú munkásságát a három-négy évtizeddel fiatalabb utódoknak nem kis feladata volt továbbvinni. Az elmúlt években azonban már számos doktorjelölt szerzett

abszolutóriumot, s az új generáció tudományos vezetése mellett fokozatszerzés is történt. Ezzel egy új tudományos műhely alakult ki.

A Tanszék munkatársai

Tanszékvezetők

Gerics József (1995–2002 Magyar Alkotmány- és Jogtörténeti Tanszék)

Az ELTE Történettudományi Karán latin-történelem-levéltár szakon végzett 1954-ben. A történelemtudományok területén kandidátusi fokozatát 1960-ban, akadémiai doktori fokozatát pedig 1982-ben szerezte. Fő kutatási területe a 13-15. századi hivatal- és közigazgatástörténet. Alapvető tudományos eredményeket ért el a magyarországi rendiség kialakulásának és korai szakaszának kutatásában.

Horváth Pál (1995–2002 Egyetemes Jogtörténeti Tanszék)

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán 1952-ben jogász, Bölcsészettudományi Karán pedig 1957-ben történész oklevelet szerzett. A kandidátusi fokozatot 1958-ban, az akadémiai doktori fokozatot pedig 1966-ban nyerte el. Fő kutatási területe a jogi kultúrák fejlődéstörténete.

Szabó István (2002– Jogtörténeti Tanszék)

A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar jogász szakán végzett 1993-ban. Doktori (PhD) fokozatot 1999-ben szerzett, 2007-ben habilitált, 2011 óta egyetemi tanár. Fő kutatási területe az 1848 utáni magyar, német és osztrák alkotmánytörténet.

A tanszék oktatói (a jubileumi tanévben)

Teljes állású oktatók

- Prof. Szabó István egyetemi tanár, tanszékvezető (1995–)
- Dr. Komáromi László egyetemi docens (2000–)
- Dr. Szigeti Magdolna egyetemi docens (1997–)

Részállású oktatók:

- Prof. Horváth Attila egyetemi tanár (1995–)
- Dr. Völgyesi Levente habilitált egyetemi docens (1997–)
- Dr. Zakariás Kinga egyetemi docens (2003–)

Megbízott oktatók:

- dr. iur. Drócsa Izabella
- dr. iur. Fazakas Zoltán
- dr. iur. Liktör Zoltán
- Dr. Tamás Csaba Gergely

A Tanszék korábbi oktatói

- Dr. Berényi André
- Dr. Botos Gábor †
- Prof. Gerics József †
- Dr. Gericsné Dr. Ladányi Erzsébet †
- Dr. Gönczi Katalin
- dr. iur. Gyulafalvi Edit
- Prof. Henne, Thomas
- Prof. Horváth Pál
- Dr. Jany János
- Dr. Kun Tibor †
- Prof. Máthé Gábor
- Prof. Mezey Barna
- dr. iur. Morvai Attila
- Dr. Óry Károly †
- Pap András
- Prof. Raffay Ernő
- dr. iur. Ruzshti Hunor
- Prof. Sárly Pál
- Prof. Stipta István
- Dr. Tatham, Allan F.
- dr. iur. Tomasitz Istán
- Dr. Tóth Zoltán József †
- dr. iur. Wéber Róbert
- Dr. Zinner Tibor

A Tanszék oktatási tevékenysége

Oktatott tárgyak

A Jogtörténeti Tanszék oktatási feladatai, a Karon működő szakok számából eredően, változóak voltak. Az alábbi felsorolás a 2019/2020-as jubileumi tanév folyamán oktatott tárgyakat tartalmazza.

Jogászképzés (főkéllégiumok, mindegyik főkéllégiumhoz kiscsoportos gyakorlati órák is tartoznak):

- Egyetemes- állam és jogtörténet 1.
- Egyetemes- állam és jogtörténet 2.
- Magyar alkotmánytörténet;
- Magyar jogtörténet

Igazságügyi igazgatási alapszakon (főkéllégiumok):

- Magyar alkotmánytörténet
- Magyar jogtörténet.

Kötelezően választott tárgyak

- Jogászai etikai problémák
- Keresztény erkölcs és jogászai etika

Szabadon választható tárgyak

- A nyugati normák és a keleti szokások találkozása a japán jogban
- A közjegyzőség története
- A műemlékvédelmi jog múltja és jövője
- Deutsche Rechtsgeschichte 1.
- Deutsche Rechtsgeschichte 2.
- Die Verfassungsrechtliche Problematik der Vereinigung Deutschlands
- Egyetemes jogtörténeti repetitórium 1.
- Egyetemes jogtörténeti repetitórium 2.
- Ausztria nemzetközi jog státusza 1919–1955
- Hogyan is történt 1.
- Hogyan is történt 2.

Nemzetközi oktatási kapcsolatok

A Zlinszky János teremtette hagyományok nyomán a nemzetközi kapcsolatok nem csupán oktatók közötti, hanem a tanszékhez kötődő hallgatói kapcsolattartást is jelent. Szigeti Magdolna *Deutsche Rechtsgeschichte* szemináriumának hallgatói az elmúlt években két, a Bécsi Egyetem Jog- és Alkotmánytörténeti Intézetében rendezett szimpóziumon tartottak előadásokat, ottani oktatók, hallgatók párhuzamos részvételével. 2018. április végén a két világháború közötti alkotmányfejlődéssel, míg 2019. szeptember végén a második világháború utáni alkotmányfejlődéssel kapcsolatos témákat vitattak meg. A Pázmányról részt vevő hallgatók száma alkalmanként tíz körüli volt.

A Tanszék kutatási tevékenysége

Egyéni kutatási témák:

- Középkori magyar jogtörténet, bizánci jogtörténet, jus commune Magyarországon; összehasonlító alkotmánytörténet, közvetlen demokrácia (Komáromi László).
- 1848 utáni magyar, német és osztrák alkotmánytörténet (Szabó István).
- XX. századi német és magyar alkotmánytörténet (Szigeti Magdolna).
- Újkori városi jog; a kulturális örökségvédelem története (Völgyesi Levente).
- A kereskedelmi jog története; a szocializmus alkotmánytörténete (Horváth Attila).
- Erdély alkotmánytörténete; az emberi méltósághoz való jog (Zakariás Kinga).
- A Horthy-kor büntetőjoga (Drócsa Izabella).
- A kereskedelmi jog története; kisebbségi jogok (Fazakas Zoltán).
- Későközépkori, kora újkori alkotmánytörténet (Liktör Zoltán).
- Japán jogfejlődés (Tamás Csaba Gergely).

A Tanszékhez köthető kutatócsoportok

Részvételi Demokrácia Kutatócsoport

A kutatócsoport – Komáromi László közreműködésével – a PPKE JÁK Jogtörténeti Tanszéke és az Andrássy Gyula Németnyelvű Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Kara, illetve Demokrácia Tanulmányok Központja közti együttműködés keretében működik. Célja a részvételi demokrácia hazai és külföldi intézményei működésének vizsgálata. Az elmúlt években főbb rendezvényeik az alábbiak voltak:

- Hungary’s New System of Direct Democracy: International and National Perspectives [2012.03.09.; Publikálva: *Iustum Aequum Salutare*, 2013/4.]
- Good Governance – Reforming Representation [2013.09.20.; Publikálva: László KOMÁROMI – Zoltán Tibor PÁLLINGER (eds): *Good Governance – Enhancing Representation*. Budapest, Pázmány Press, 2016.]
- Direct Democracy in Eastern and Central Europe [2014.09.26.]
- Democratic Innovation: New Practices and Potentials of Participatory Procedures [2015.10.30.]
- Részvételi Demokrácia Fórum [2016.02.25.]
- Popular Sovereignty vs. Rule of Law: Procedures, Judicial Control, and the Borders of Political Legitimacy [2016.10.21.]
- Részvételi Demokrácia Workshop I. [2018.02.28.]
- Részvételi Demokrácia Workshop II. [2018.03.21.]
- Participatory Democracy: Cultural, Social, and Economic Prerequisites [2019.06.14.]

Államfői Intézmény Kutatócsoport

Csink Lóránt (Alkotmányjogi Tanszék) és Szabó István rendszeres szimpóziumokra hívja a társkarok, akadémiai intézetek államfői intézménnyel foglalkozó kutatóit. Az eddig rendezett szimpóziumok:

- Az államfő jogállása I. [2012. május 6.]
- Az államfő jogállása II. [2013. június 7.]
- Az államfő jogállása III. [2014. május 16.]

- Az államfő jogállása IV. [2015. április 17.]
- Az államfő jogállása V. [2016. április 15.]
- Az államfő jogállása VI. [2018. május 25.]

A kutatócsoport gondozásában megjelent kötetek:

- CSINK Lóránt – SZABÓ István (szerk.) *Az államfő jogállása I.* Budapest, Pázmány Press, 2013. 196. p.
- CSINK Lóránt – SZABÓ István (szerk.) *Az államfő jogállása II.* Budapest, Pázmány Press, 2015. 226. p.

Külföldi társtanszékekkel történő együttműködések

A PPKE JÁK Jogtörténeti Tanszéke közös szimpóziumok szervezésével – Zlinszky János hagyományteremtő munkásságát követve – szoros kapcsolattartásra törekszik a közép-európai egyetemek társtanszékeivel. A kapcsolatokban a jogtörténeti és bölcsész történelem tanszékek (akadémiai intézet) mellett, zömében alkotmánytörténeti témák lévén, alkotmányjogi tanszékek is érintettek. Főállású oktatóink (Szigeti Magdolna, Komáromi László, Szabó István) a szimpóziumok állandó résztvevői, mellettük esetleg a Tanszék megbízott oktatói, a Kar más tanszékeinek oktatói, de más hazai jogi kar oktatói is előadnak. A rendezvények egynapos, előre egyeztetett téma köré szerveződő 4-12 előadást magukba foglaló tudományos kerekasztal-beszélgetések. Az érintett tanszékek nagyrészt egymással is szakmai kapcsolatban állnak, így a szimpóziumok több esetben nem csupán bilaterális, hanem multilaterális részvétellel zajlanak.

Az érintett tanszékek (intézetek) az alábbiak: Bécsi Egyetem Jog- és Alkotmánytörténeti Intézet, Cseh Tudományos Akadémia Történelem Intézet (Prága), Károly Egyetem Cseh Történelem Intézet (Prága), Jagelló Egyetem Alkotmányjogi Tanszék (Krakkó), Sziléziai Egyetem Alkotmányjogi Tanszék (Katowice), Ivan Franko Egyetem Jogtörténeti Tanszék (Lemberg), Chemnitzi Műszaki Egyetem Történelem Intézet. Ezeknek a tanszékeknek (intézeteknek) a meglátogatása mellett természetesen több szimpóziumnak adott otthont a Pázmány jogi kara is.

Az elmúlt öt évben szervezett közös szimpóziumok az alábbiak voltak:

- Staatsgerichtsbarkeit in Vergangenheit und Gegenwart [Az állambíráskodás múltja és jelene]. PPKE JÁK, 2015. november 13., Publikálva:

- Gerald, Kohl – István, Szabó (szerk.): *Staatsgerichtsbarkeit. Beiträge zur Tagung „Staatsgerichtsbarkeit in Vergangenheit und Gegenwart“*, Budapest 2015. Budapest, Pázmány Press, PPKE JÁK (2017), 203
- Rechtshistorischer Dialog Budapest-Wien [*Budapest – Bécs jogtörténeti dialógus*]. Bécsi Egyetem Jog- és Alkotmánytörténeti Intézet, 2016. május 9.
 - Die geschichtliche Entwicklung der lokalen Selbstverwaltungen in Mittel-Europa [*A helyi önkormányzatok történeti fejlődése Közép Európában*]. Ivan Franko Egyetem Jogtörténeti Tanszék, 2016. június 2.
 - 150 Jahre Ausgleich [*150 éves a kiegyezés*]. Bécsi Egyetem Jog- és Alkotmánytörténeti Intézet, 2017. március 20.
 - Die Werte der Verfassung [*Az alkotmány értékei*]. Sziléziai Egyetem Alkotmányjogi Tanszék, 2017. május 22.
 - Die Rechtsstaatlichkeit [*A jogállamiság*]. Jagello Egyetem Alkotmányjogi Tanszék, 2017. május 23.
 - Das bundesstaatliche Prinzip [*A szövetségi állami elvek*]. PPKE JÁK, 2017. szeptember 25
 - Österreichisch-ungarischer Dualismus und böhmische Länder [*Az Osztrák-magyar dualizmus és a cseh tartományok*]. Cseh Tudományos Akadémia Törtélem Intézet, 2017. október 27
 - Staatsgründung und/oder Kontinuität 1918/1920 [*Új állam létrehozatala és/vagy kontinuitás 1918/1920*]. PPKE JÁK, 2018. június 15.
 - Staatsgründungen 1918 im Mitteleuropa [*Új államok létrejötte Közép-Európában 1918*]. Cseh Tudományos Akadémia Történelem Intézet, 2018. december 11.
 - Verwaltungs- und Verfassungsgerichtsbarkeit [*Közigazgatási- és Alkotmánybírászkodás*], PPKE JÁK, 2018. december 17.
 - Ungarn in Europa, Europa in Ungarn – Geschichte, Recht, Kultur im „Gemeinsamen europäischen Haus“ [*Magyarország Európában, Európa Magyarországon – történelem, jog, kultúra „a közös európai házban”*]. Chemnitzzi Műszaki Egyetem Történelem Intézet, 2019. február 6.
 - Rechtsstaat in Ungarn und in Polen – Vergangenheit und Gegenwart. [*Jogállamiság Magyarországon és Lengyelországban – múlt és jelen*]. Jagello Egyetem Alkotmányjogi Tanszék, 2019. május 20.

- Entwicklung der mitteleuropäischen Verfassungsmäßigkeit nach 1918 [*A közép-európai alkotmányosság 1918 utáni fejlődése*]. Cseh Tudományos Akadémia Történelem Intézet. 2019. november 12.
- 100 Jahre Friedensvertrag St. Germain [*100 éves a St. germain-i békeszerződés*]. PPKE JÁK, 2019. december

KÁNONJOGI INTÉZET

Történeti visszatekintés

A jelen cím utalhat mind a JÁK Kánonjogi Intézetére, mind a karközi Kánonjogi Posztgraduális Intézetre, igaz, a két szervezeti egység története a Jog- és Államtudományi Kar alapításától elválaszthatatlan egymástól. A kari és a karközi intézmény kapcsolata – a köztük mutatkozó részleges átfedésből adódóan – talán nem is mindenki számára világos, ezért érdemes azok egyetemen belüli helyzetének dokumentált felidézése.

Egy 1995. február 6-i dátumú rektori levél a PPKE Rektori Tanácsa Jog- és Államtudományi Kar létrehozására vonatkozó döntésének nagykancellári jóváhagyását kéri. Ugyanezen felterjesztés egy fakultásközi Kánonjogi Intézet alapításához is fenntartói hozzájárulást kér, mely utóbbi a levél szerint „az Apostoli Szentszék megfelelő rendelkezésének elnyerés után a kánoni jog szerint fakultási jogokkal rendelkezné”. A levél végül utal az MKPK azon döntésére, mely szerint a Szent István Társulat Szentkirályi utcai épületének ingyenes használati jogát annak birtokbavétele után a PPKE-nek külön megállapodásban rögzítendő feltételekkel átadja. Ez az épület a Jog- és Államtudományi Kar, illetve „a Kánonjogi Intézet ahhoz kapcsolódó része elhelyezését” volt hivatott szolgálni.¹ A JÁK alapításáról szóló nagykancellári tájékoztató kéri, hogy mind a jogi kar, mind a létrehozandó kánonjogi intézet szabályzatát dolgozzák ki.²

A „PPKE Jog- és Államtudományi Kar Szabályzata” (nagykancellári jóváhagyás 1995. május 18-ról³) kari szervekről szóló része a JÁK oktatási aleggéiként intézeteket nevez meg, melyek egy-egy tudományág területén az

¹ JÁK történelem: 1/11/96, – KJPI doc. 1996–1999. jún.

² A JÁK alapításáról szóló 1995. ápr. 3.-i nagykancellári értesítéshez lásd: MKPK, 503/1995.

³ MKPK, 780/1995.

oktatás, kutatás, posztgraduális és szakképzés összefogására szolgálnak (45. §). A dokumentum első melléklete kilenc kari intézetet sorol fel, az ezekben kiépítendő tanszékek nevének megjelölésével. Köztük szerepel a Kánonjogi Intézet, mely keretében e kari szabályzat az alábbi hat tanszéket tervezte: egyházbjog-történeti, kánoni anyagi jogi, kánoni eljárási, egyházi közbjogi, házasságjogi, illetve összehasonlító egyházbjogi tanszék.⁴ A JÁK Kánonjogi Intézetének első vezetőjévé a nagykancellár 1995. június 21-én a HTK akkori dékánját, Erdő Péter egyetemi tanárt nevezte ki.⁵

Az említett dékán 1996. április 5-i nagykancellárhoz címzett, a KJPI SzMSz tervezetét tartalmazó felterjesztésében kifejti a KJPI-re vonatkozó javaslatát: „Ez az Intézet [ti. a JÁK KJI] az eredeti koncepció szerint részét alkotja majd a fakultásközi Kánonjogi Posztgraduális Intézetnek, melynek egyházi szempontból Kánonjogi Fakultás jogállásával kell rendelkeznie.”⁶ A fakultásközi KJPI SzMSz-ét – mely az iménti felterjesztés tervezetével azonos – a nagykancellár június 25-i levele hagyja jóvá.⁷ E szabályzat KJPI alakzatának megértése szemszögéből releváns rendelkezései az alábbiak: 1. §: A jelen SzMSz a PPKE és a JÁK Szabályzatának kiegészítése, és amennyiben az előbbiek előírásaival ellenkeznek, annyiban módosítja azokat; 4-5. §: a KJPI a PPKE doktori képzést folytató fakultásközi Intézete, mely az alábbi részekből áll: (a) a HTK Kánonjogi Tanszéke; (b) a JÁK Kánonjogi Intézete; (c) a Posztgraduális Intézet elnöksége, melyet a Jog- és Államtudományi Kar tart fenn; 15. § e): „A Jog- és Államtudományi Kar állományában levő állandó, vagyis rendes vagy rendkívüli tanárok száma legalább négy. Négynél több ilyen tanár kinevezéséhez, valamint az oktatók egyéb kategóriába tartozó személyek számának meghatározásához, ha az meghaladja a hármat, az elnöknek ki kell kérnie a Jog- és Államtudományi Kar dékánjának a véleményét”. Az utolsó paragrafus szerint az SzMSz módosítására egyedül a nagykancellár illetékes (25. §). A jóváhagyó levél egyben Erdő Pétert 1996. július 1-jei hatállyal a KJPI elnökévé nevezi ki, illetve kéri az Apostoli Szentszék felé beterjesztendő dokumentáció előkészítését, a KJPI kánonjogi fakultás jogaival történő felruházásának kérelmezése céljából.

⁴ PPKE Jog és Államtudományi Kar Szabályzata, I. melléklet (13. old.), lásd: KJPI, 1/10/96. (A tervezett tanszékek száma Intézetenként változik, 3 és 11 tanszék között.)

⁵ MKPK, 979/1995.

⁶ KJPI 1/6/96.

⁷ MKPK, 706/1996.

A Katolikus Nevelés Kongregációja által a KJPI kánonjogi megalapítása kapcsán jóváhagyott Statútum előszava ugyancsak rögzíti, hogy „az Intézetben [KJPI] legalább öt tanszék van, melyek közül egy a Hittudományi Karhoz, a másik négy pedig a Jog- és Államtudományi Karhoz tartozik, annak Kánonjogi Intézete keretében. Az egyes tanszékek Hittudományi vagy Jog- és Államtudományi Karral való kapcsolata semmiképpen nem lehet ellentétes a jelen Statútum és a kánonjog előírásaival [...]. Az Intézet a Magyar Köztársaság jogában tudományos képzésre szolgáló Posztgraduális Intézetnek minősül.” A Statútum tanárok számáról és rendjeiről szóló 6. §-a szerint az Intézet [KJPI] tanárainak száma legalább nyolc, akik közül legalább öt állandó tanár, akik a *Codex* szövegét fejtik ki, és más fő és segéd tudományi tárgyakat oktatnak. Végül a Statútum záró rendelkezése szerint „A jelen statútum az Apostoli Szentszék jóváhagyására szorul, és rajta az Apostoli Szentszék beleegyezése nélkül senki nem változtathat.” E latin nyelvű dokumentum szentszéki jóváhagyására 1996. november 30-án, Szent András apostol ünnepén került sor.⁸

Az Intézet eddigi vezetői és oktatói

A Kánonjogi (Posztgraduális) Intézet eddigi rendes és rendkívüli tanárai:

- Ft. Prof. Erdő Péter (jelenleg az Esztergom-Budapesti Főegyházmegegye bíboros prímás-érseke)
- Ft. Prof. Zakar Polikárp O.Cist.
- Ft. Prof. Kuminetz Géza
- Ft. Prof. Antalóczy Márton Péter O.P.
- Prof. Szabó Péter
- Prof. Hársfai Katalin
- Ft. Prof. Szuromi Anzelm Szabolcs O.Praem.
- Ft. Dr. Philipp Gudenus (professor extraordinarius)
- Ft. Dr. Artner Péter (professor extraordinarius)

⁸ A Katolikus Nevelés Kongregációja által kiadott, szentszéki elismertségű fakultás jellegű Kánonjogi Intézet felállítását kimondó „Sacrorum canonum scientia” kezdetű határozat 975/1996. szám alatt jelent meg.

A KJPI-ben kezdettől közreműködő oktatók:

- Prof. Schanda Balázs
- dr. Lefkánits György (mestertanár)

2005 óta évi rendszerességgel közreműködő vendégprofesszor:

- Ft. Prof. Janusz Kowal SJ (PUG)

Az Intézet oktatási tevékenysége

A mondottakból kitűnően a KJPI a PPKE két karához tartozó öt tanszék együttműködésére épülő, ámde önálló vezetéssel rendelkező karközi szervezeti egység, mely egyházi szempontból önálló fakultás jellegű és jogkörű.

Intézetünk hivatása a hazai és regionális szakemberképzés a katolikus egyházjog területén, valamint a jogi kultúra egyházjogi ismeretekkel történő gazdagítása. Ez utóbbi téren elmondható, hogy az elmúlt negyedszázadban több mint 10 000 hallgató jutott a szemléletmódjukat formáló kánonjogi ismeretekhez. A KJPI az Apostoli Szentszék által elismert, s egyben államilag is akkreditált kánonjogi PhD-programot folytat, mely a PPKE HTK doktori iskolájának keretében működik. Az elmúlt száz negyedszázadban mintegy 40 kánonjogi disszertáció védésére került sor.

Az Intézet kutatási tevékenysége

A Kánonjogi Intézet kezdetektől szerteágazó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. A posztgraduális képzés elindításában mintegy fél tucat római és bécsi vendégoktató működött közre, illetve a KJPI egyes oktatói is külföldi vendégelőadók. Az Intézet alapításától igyekszik bekapcsolódni mind a hazai tudományos életbe, mind a nemzetközi kutatásokba, a tanszéki kereteken túl kutatócsoportok formájában is. Fontosabb kutatási területek: egyházi alkotmányjog, kánonjogtörténet, szentségi jog, államegyházjog, összehasonlító keleti kánonjog.

A rendszeres tudományos tevékenység fontos állomásai a februári nemzetközi konferenciák, illetve a Magyar Kánonjogi Társaság üléseivel egybekötött őszi és tavaszi tanulmányi napok. Az első évtized során a KJPI – első

vezetője nemzetközi elismertségének köszönhetően – két világtudományos kongresszus házigazdája lehetett.⁹ Intézetünk rendszeres kiadványai a *Folia canonica. Review of Eastern and Western Canon Law* (2010-től *Folia theologica et canonica*) című nemzetközi periodika, a *Kánonjog* című magyar szakfolyóirat, valamint a több alsorozatot tartalmazó *Bibliotheca Instituti Postgradualis Iuris Canonici Universitatis Catholicae de Petro Pázmány Nominatae* című könyvsorozata.

Jövőbeli tervek

A Kánonjogi Intézet első elnöke, Erdő Péter – ma Magyarország bíboros-primása – nemzetközi kapcsolatait latba vetve létrehozta és szakmailag elindította a Kánonjogi Posztgraduális Intézetet. Utódja Kumintz Géza elnökségi ciklusát a szabályszerű és kollegiális irányítás továbbvitele jellemezte. 2006-tól a KJPI harmadik elnöke a rendkívüli életrajzot felmutató Szuromi Szabolcs Anzelm O.Praem., akire az Intézet irányítása is több mint egy évtizedig hárult. A fakultás jellegű Kánonjogi Posztgraduális Intézet minden eddigi vezetőjét köszönet illeti azért, amiben előmozdította e karközi egység létrejöttét és kibontakozását. A következő évek sürgető feladatai között az elhelyezés javítása, a szakmai kapcsolatok frissítése és további kiterjesztése, illetve az oktatás többoldalú megújítása említendő, mindez a kánonjogi tanulmányok iránti érdeklődés megújítása érdekében.

A KJPI szakmai tevékenységének részletesebb áttekintésére 2021 őszén, Intézetünk szentszéki alapításának 25. évfordulója kapcsán lehet alkalomunk.

⁹ Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo – Società per il Diritto delle Chiese Orientali: *Territorialità e personalità nel diritto canonico e ecclesiastico – Il diritto canonico di fronte al Terzo Millennio*. Atti del Congresso Internazionale, Università Cattolica Pázmány Péter, Budapest 2–7. settembre 2001, Péter ERDŐ – Péter SZABÓ (a cura di), Budapest 2002. 927.; *Proceedings of the thirteenth International Congress of Medieval Canon Law*, Esztergom, 3–8 August 2008, edited by Péter Erdő – Szabolcs Anzelm Szuromi (Monumenta iuris canonici, Series C, Subsidia 14), Città del Vaticano 2010. 848.

KÖRNYEZETJOGI ÉS VERSENYJOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A PPKE jogászképzése eredendően számos vonásában különbözni kívánt az alapításkor működő jogi karoktól, annak érdekében, hogy valamivel többet, valami mást adjon. A Kar megalapításának előzményei között – amint azt Zlinszky János alapító dékán többek közt *A PPKE jogi karának kezdetei* című munkájában is leírta – kikristályosodtak az új kar többletet adó területei, az etika vagy kánonjog mellett különösen ide sorolható a jogelmélet, közgazdaságtan, EU jog, és természetesen a Tanszék két tárgya: a környezetjog és a versenyjog is.

A környezetjog felvétele az oktatás rendjébe két alapvető ok miatt történt. Az első, hogy ez a terület már a nyolcvanas és kilencvenes években egyre inkább a Vatikán figyelmének homlokterébe került, szaporodtak a hivatalos megnyilatkozások, enciklikák, más útmutatások és reflexiók. A kilencvenes évek elejére világossá vált, hogy a környezeti válság nem egyszerűen technológiai, hanem sokkal inkább társadalmi és erkölcsi kihívás, s az arra adandó válasz – legegyszerűbben és legtárgóbban: a fenntartható fejlődés – politikai természetű feladat, aminek a jogalkotás és a közigazgatás csak újszerű, holisztikus, kreatív és innovatív módon felelhet meg. A másik ok, hogy ez a munka felkészült jogászok sokaságát, új generációját igényli, akik szakmailag korrekt módon, sőt magas szinten, erkölcsileg megalapozottan, s így valódi belső elkötelezettséggel fognak ebbe a munkába bekapcsolódni. Az alapítók kiinduló elképzelése értelmében a környezeti alpműveltség az értelmiség, különösen a jogtudó értelmiség számára nélkülözhetetlen, mert a problémák csak az összes politikaterület és tárca együttműködésével oldhatók meg. Ezért lett a környezetvédelem a kezdetektől fogva a Jog- és Államtudományi Kar egyik szakterülete, számos kötelezően és szabadon választható tárggyal kiegészítve. Ezzel a JÁK a magyar jogi oktatásban

máig ható úttörő szerepet vállalt, létrehozva a környezettudomány, majd környezetjog önálló hazai szakmai műhelyét.

A versenyjog kérdése is szorosan kapcsolódik az Egyház társadalmi tanításához, a tisztességes, etikus gazdasági élet garanciái nem kevésbé fontosak. A tárgy külön megjelenése a jogászképzésben szintén az alapítás-kori szempontokat ismerve egyedülálló – nem valamely más tárgyon belüli altémaként (mint pl. a közigazgatási jog vagy magánjog) –, így a későbbiekben ezt az előnyt egyre jobban meg tudtuk őrizni.

A PPKE JÁK történetében e tanszék sorsa mozgalmasan alakult. Eleinte három külön ágból állt, melyek tanszékként, illetve csoportként jelentek meg: a munkajog (amelyről azért nem szólunk, mert mára önálló tanszéki szerepet kapott), a versenyjog és a környezetvédelem területéből – ez utóbbi az alakuláskor még nem környezetjogként szerepelt, hanem az akkor alsóbb évfolyamokon oktatott, ma *Környezet és fejlődés* elnevezésű tárgyként.

A JÁK megalakulásakor a tanszékek intézetekbe rendeződtek. Az akkori Környezettudományi Tanszék a Gazdasági Szakjogok Intézetében kezdte meg munkáját. A tanszéket létrehozó munkatárs ifj. Zlinszky János (ELTE TTK természettudományi doktor, Ulster University PhD) egyetemi docens volt. Az alapkoncepció szerint az akkor még kötelező alapozó tárggyal adja meg a természettudományos, etikai és környezetpolitikai alapismereteket. A környezetjog oktatására az alapító dékán Bándi Gyula egyetemi tanárt hívta meg az ELTE-ről. A Tanszék létszámának feltöltése tehát az adminisztratív stábbal és a környezetpolitikai szakterülettel (ifj. Zlinszky János egyetemi docens, Jávor Benedek tanársegéd) kezdődött, az oktatás előrehaladásának menetéhez igazodva időeltolódással a környezetjoggal (Bándi Gyula) és a versenyjoggal (Boytha Györgyné) folytatódott.

A jogi tárgyak tehát az első évfolyam előrehaladásával később csatlakoztak, kivéve a munkajogot, amelynek oktatása a környezetjognál és versenyjognál egy évvel korábban volt esedékes, és amelynek további sorsát itt nem tárgyaljuk. Ennek oka elsősorban az oktatás és a kapcsolódó oktatási struktúra folyamatos alakulása, amely rugalmasan igazodott az évente egyre inkább kiépülő, bővülő rendszerhez. A teljes struktúra akkor alakult ki, amikor az 1995-ben indult első évfolyam elérte az ötödik évet, tehát 1999-ben. Ekkor két tanszékre oszlott a mostani egy szervezeti egység: Munkajogi és Társadalombiztosítási Jogi, illetve Környezetjogi és Versenyjogi tanszékekre. Egyben az akkori szervezési koncepciónak megfelelően

2000-ben megalakult egy ezeket összefogó intézet is, a Gazdasági Szakjogok Intézete.

A Kar intézetekre bontása a 2003/2004-es tanévben szűnt meg, amikor is az eredeti két tanszékes struktúra állt vissza. Tekintettel arra, hogy az oktatásszervezés hatékonysága igényli az erőforrások koncentrációját, ez a rendszer alakult át ismét 2006 végén, és valójában visszaállt az eredeti intézeti gondolat, de már egy szorosabb egység, egyetlen tanszék – Környezetjogi és Gazdasági Szakjogok Tanszék – keretében. A munkajog és társadalombiztosítási jog később visszanyerte önállóságát, a Munkajogi Tanszék keretében. Így jött létre tehát a mai tanszéki szervezet, a Környezetjogi és Versenyjogi Tanszék, visszaállítva az alapításkori eredeti gondolatot.

A Környezetjogi és Versenyjogi Tanszék a társadalmi és gazdasági élet tisztességét, felelősségét, etikáját két külön szempontból, de mégis egy gondolati tartalommal érintő sajátos jogterületek kutatásával és oktatásával foglalkozik. Közös bennük az európai integrációs joganyaghoz való szoros kötődés, az európai harmonizációs követelmények markáns beépülése. Ezt mutatja, hogy az EU Jean Monnet programjában mindkét terület megtalálta saját helyét, oktatási modul, tanszék, illetve kiválósági hely formájában. Ugyancsak jelentős, vezető szerepet tölt be mindkét téma hazai kutatásában és oktatásában a Tanszék. Ennek megfelelően e témák publikálásában is számottevő eredményeket mutathatunk fel. A kötelező tárgyak – környezetjog, versenyjog – oktatásán kívül több, az alapkérdéseket jól kiegészítő kötelezően választható tárgy (környezeti etika, bioetika, környezet és fejlődés), valamint számos szabadon választható tárgy színesíti az oktatási palettát, magyar és angol nyelven egyaránt, jobbra a gyakorlati szempontok előtérbe állításával. És ne felejtjük el, hogy e tárgyak szorosan kapcsolódnak az Egyház szociális tanításához, etikai hátterük egyképpen meghatározó jelentőségű.

A Tanszék munkatársai

Főállású oktatók (2020):

- Prof. Bándi Gyula egyetemi tanár (1998–)
- Dr. Szilágyi Pál egyetemi docens (2007–)
- Prof. Tóth Tihamér egyetemi tanár (1999–)

Részállású oktatók (2020):

- Ft. Nyéky Kálmán tudományos munkatárs (2008–)
- Tahyné Dr. Kovács Ágnes egyetemi docens (2003–)
- Dr. Zlinszky János egyetemi docens (1997–)

Megbízott oktatók (2020):

- dr. iur. Benda Vivien doktorandusz, ÚNKP program (2020–)
- dr. iur. Hajdu István címzetes egyetemi docens (2006–)
- dr. iur. Hajdú Mihály címzetes egyetemi docens (2011–)
- dr. iur. Lovas András (2011–)
- dr. iur. Mihálka György (2013–)
- Dr. Péterfalvi Attila címzetes egyetemi tanár (2008–)
- dr. iur. Szabó Endre Győző (2016–2018)

Adminisztrátor (2020):

- Baranyi Krisztina (2001–)
- Csizik Zoltánné (2017–2020)

Végezetül mindenképpen illik szólni néhány olyan munkatársunkról, akik noha már nem dolgoznak a Tanszéken, de munkájuk meghatározó volt:

- Dr. Boytha Györgyné c. egyetemi docens, a versenyjogi képzés megalapítója
- Dr. Farkas Péter, aki a környezetpolitikai oktatásban szerzett el-
évülhetetlen érdemeket
- Dr. Jávor Benedek, a környezet és fejlődés tárgy fejlesztésében
kapott fontos szerepet
- Dr. Pump (Péter) Judit, a környezetjog oktatásában szerepelt évekig
(a szakképzésben a mai napig), azóta a Kar c. egyetemi docense is
lett
- valamint Varga Miklósné (Évike), aki sok éven át egyengette éle-
tünket tanszéki adminisztrátorként

A Tanszék oktatási tevékenysége

Kötelező tárgyak

A *környezetjog* két féléves kötelező oktatása a PPKE JÁK máig egyedülálló sajátossága, hiszen más jogi karokon is létezik ugyan környezetjogi oktatás, de jobbra vagy más tárggyal – pl. agrárjog – közösen, vagy fakultatív formában, egy félévben vagy kisebb óraszámmal. A környezetvédelmi képzés az Egyház társadalmi tanításának, az ember felelőssége fokozott érvényesítése iránti igénynek közvetlen hozadéka.

A PPKE JÁK tantárgy struktúrájának egy másik sajátos jellemzője, hogy a *versenyjog* is a kötelező tárgyak között kap helyet. A magyar és EU versenyjogot egyaránt lefedő tárgyat a kezdetekben Boytha Györgyné – akinek a megalapozásban elvülhetetlen érdemei vannak – tantárgyjegyzősége mellett két szemeszterben oktattuk, majd a 2016/17-es tanévtől kezdődően az őszi félévben kerül leadásra, így a tavaszi félévben a versenyjog iránt mélyebben érdeklődő, a tárgyat ősszel lehallgatók versenyjogi speciálkollégiumok közül választhatnak majd. Tartalmát úgy alakítottuk, hogy a versenyjog szűkebb területe iránt kevésbé érdeklődő hallgatók is hasznos tudásra tegyenek szert. Ezáltal nagy hangsúlyt fektetünk a tárgy interdiszciplináris, illetve más jogterületekkel átfedő részeire, amely így egyfajta ismétlődő tárgyaként is működik a korábban már nagyrészt elsajátított európai jogi, közgazdaságtani, polgári, büntető, nemzetközi, közigazgatási stb. tárgyak vonatkozásában.

Kötelezően választható tárgyak

A *Környezet és fejlődés* alapozó tárgy az eredeti koncepció szerint alsóbb évfolyamon (II. évf.) indult, mint két féléves, félévenként kollokviummal záródó tárgy. Ez később úgy módosult, hogy egy féléves előadássorozatot egy féléves, kötelező gyakorlat követett. E gyakorlatok, melyekben a hallgatók kisebb csoportokban vagy egyénileg vettek részt meglehetősen népszerűek voltak, mert szerteágazó palettát biztosítottak: pl. egyéni kutatás, moduláris szimulációs gyakorlatok az erőforrás-management és a kormányzati munka területén, környezetpolitikai területek elemzése filmek segítségével, ill. terepgyakorlatok folytak. A második évben való oktatás következtében

egyrészt még nem voltak annyira távoliak azok a középiskolai alapismeretek, amelyek a tárgy természettudományos vonatkozásainak megértéséhez szükségesek, másrészt volt idő a felmenő rendszerben az érdeklődő diákoknak specializálódni, TDK munkát folytatni, illetve itt évfolyam- s később szakdolgozatot írni. A Tanszék a kilencvenes évek végén úttörő témákkal szép TDK helyezéseket és különdíjakat hozott el, demonstrátorokat tudott foglalkoztatni, és sok párhuzamos, tapasztalt gyakorlati szakemberek által vezetett speciálkollégium működött nagy érdeklődés mellett. A tárgy helye és jellege a későbbiek során sajnálatos módon – a hallgatók terhelésének arányaira hivatkozva – változott: egyrészt felsőbb évfolyamra került, másrészt kötelezőn választható lett, illetve óraszámja is csökkent. Ez azért sajnálatos, mert a hallgatók érdeklődése a harmadik évre már a „klasszikusabb” jogterületek felé orientálódik, nehéz a negyedik évben ezen változtatni. Didaktikai probléma, hogy az előkészítő tárgy „összecsúszott” a főtárggyal, a környezetjoggal.

Külön említésre méltó, hogy a Tanszék – ifj. Zlinszky János jóvoltából – már a kilencvenes évek óta élenjáró hazánkban a számítógéppel támogatott magas szintű szimulációs oktatás meghonosításában és alkalmazásában. Ezek a módszerek egyrészt egyes speciálkollégiumokat támogatnak, másrészt a posztgraduális oktatásban hasznosak, és mind magyar, mind angol nyelven használjuk őket.

A *Bioetika – Környezeti etika* tárgypárost a 2006/2007-es tanévben indította a Tanszék. Kötelezően választható, két önálló féléves tárgy, követelménye: évközi jegy. Tárgyfelelős: Bándi Gyula, Nyéky Kálmán. Figyelmet érdemel, hogy a JÁK-on kívül az ITK-n is nagy létszámú hallgatóság érdeklődik a téma iránt (az első években még a BTK is bekapcsolódott a tárgy oktatásába). A két féléves tárgy keretein belül az élet, elsősorban az emberi élet és a környezet alapértékeit és a tudományos eredmények felhasználásának alapvető etikai konfrontációját tárgyaljuk. Ezen túlmenően az egyes szaktudományok képviselői segítségével specializált etikai vizsgáldást is folytatunk, elsősorban a mai orvosi kutatások, illetve eljárások, valamint a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével. Az egyes karokon az előadásokat kezdetben videokonferenciás közvetítés segítségével oldottuk meg. Úgy tűnik, a személyes előadást ez nem tudja helyettesíteni, így 2015 szeptembere óta külön-külön előadás van a JÁK-on és az ITK-n. Az előadások újra meghallgathatók a tárgy online felületén, a tárgy mindkét

félélévéhez jegyzet elérhető. Külön sajátossága e képzésnek a hallgatókkal való folyamatos, interaktív kapcsolat, amelynek helye: www.bioetika.hu/ppke.

A *Fogyasztóvédelmi közjog* megismerteti a hallgatókkal fogyasztói helyzetükből fakadó jogait, igényérvényesítési lehetőségeiket, kitérve az előírások közgazdasági és etikai indokoltságára. A fogyasztóvédelmi jog, mely a fogyasztó és a kereskedő közti megbomlott erőviszonyok kiegyensúlyozását jogi eszközökkel igyekszik elősegíteni, a közjog és magánjog határán fekszik, egyszerre több jogág jellegzetességeit viseli magán. A tárgy nem foglalkozik részletesen a polgári jogi témákkal. A nemzetközi dokumentumok alapján bemutatjuk az alapvető fogyasztói jogokat, amelyek a biztonsághoz, a jól informáltsághoz, a választáshoz, az alapvető szükségletek kielégítéséhez, a kárpótláshoz, a képviselőhöz és az oktatáshoz kapcsolódnak. Az értékelésben nagy súlyt kap a hallgatók órai aktivitása, és lehetőséget kapnak egy kisebb témakört mélyebben feldolgozni, s gyakorolni az előadástartást.

Szabadon választható tárgyak

A Tanszék 20 éves története során számos szabadon választható tárgyat hirdetett, és azokat igyekezett hozzáigazítani a társadalmi és jogi élet változásaihoz, miközben természetesen több választható tárgy a nem csökkenő érdeklődésre és a folyamatos aktualizálásra tekintettel tartósan fennmaradt. El kell mondani, hogy a választható tárgyak köre alkalmat adott és ad arra, hogy jelentős elméleti tudású, általában elismert és közismert gyakorlati szakembereket vonjunk be az oktatásba – ennek jó példája a *Környezetjog a gyakorlatban* című, szinte a kezdetektől futó választható tárgy, ahol az órák 90%-ában más és más gyakorlati szakember a vendég (bíró, ügyész, ügyvéd, szakértő stb.). Ennek révén a szabadon választható tárgyak a Tanszék külső kapcsolataink erősítését is szolgálják.

A részletes információ helyett elegendő a 25. tanév példáján keresztül bemutatni a szabadon választható tárgyak csomagját. A két félévben – egyes tárgyak ismétlődnek – 24 szabadon választható tárgyat hirdettünk meg, ebből 6 angol nyelvű (ezek különösen kedveltek az ERASMUS hallgatók körében). A Tanszék nevében is szereplő területek mellett az adatvédelem, a személyes adatok kezelése is bővíti palettánkat, sőt az *Etikett és igazságügyi protokoll* című tárgy is segít az érdeklődés felkeltésében.

Itt szeretnénk megköszönni annak a több tucatnyi elkötelezett szakembernek munkáját, akik az évek során az oktatás iránti szeretetből, a tudás átadásának vágyától vezérelve küldetésüknek tekintették/tekintik, hogy izgalmas, fontos szakterületi kérdésekben közelebbi betekintést engedjenek az érdeklődőknek. Köszönjük azt a színpompás jogi, szakmai, etikai kaleidoszkópot, amibe a hallgatók belenézhetnek!

Továbbképzés

A Deák Ferenc Továbbképző Intézet több mint egy évtizede hirdeti meg a környezetvédelmi szakjogászképzést, illetve ennek párhuzamos formáját, a jogi szakokleveles szakemberek számára adott képzést. Ennek otthona, házigazdája a Tanszék, szakmai felelőse a tanszékvezető.

Versenyjogi tárgyakat oktatunk angolul és magyarul a Deák Ferenc Továbbképző Intézet keretei között folyó szakjogász képzéseken is, például a Bank és tőkepiaci; Gazdasági jogi, s az EU Law, valamint legújabban Compliance Law szakjogász képzéseken. Az országban, de a régióban is egyedülálló, évek óta sikeres Versenyjogi szakjogász képzés felelőse Szilágyi Pál. Tóth Tihamér szakfelelős a Sportjogi és a Compliance Law képzéseknél.

USF program

Az érdekesség kedvéért és a tanszéki programok sokszínűségének illusztrálásaképpen meg kell említeni a University of San Francisco, illetve a PPKE nagysikerű közös MSc programját – Master of Science in Environmental Management – a környezeti management témájában, a 2002–2004 tanévekben, jelentős mértékben a Tanszék környezetvédelmi oktatására támaszkodott. A képzésen közös diplomát adtak ki, az oktatók elsősorban amerikai vendégprofesszorok, illetve magyar szakemberek voltak. 2003 júniusában egy közös konferencia szervezésére is sor került (International Perspectives on Environmental Public Policy címmel). A képzéshez önálló tananyag nem, de egy összesített cikkgyűjtemény készült.

A Tanszék kutatási tevékenysége

A Tanszék két területen is jelentős kutatási programokkal büszkélkedhet, amelyek – reményeink szerint – példaértékűek lehetnek:

1. Az egyik a *környezetjog területe*, ahol egyrészt az európai közösségi jognak az oktatásban megjelenő nagyobb szerepét és az itt elért eredményeket elismerő, másrészt egy ehhez kapcsolódó – az EU Bíróság szerepe a környezetjog alakulásában – kutatási programot támogató munkát ismert el az EU Bizottsága, az EU Környezetjog Jean Monnet Tanszéke címmel. Maga az EU által finanszírozott program 2006–2009 évek között működött, de a Jean Monnet Tanszék címet az integrációs oktatás megtartása okán továbbra is jogosultak vagyunk használni. A környezetjog tovább haladt az így megkezdett úton és megpályázta a Jean Monnet Tanszéken alapulva – ez a pályázat előfeltétele – a Jean Monnet Centre of Excellence (Kiválósági Központ) programot, amelyet 2010-ben el is nyert. E program is három tanévre ad támogatást, de az előzőhöz hasonlóan a már elnyert rang megmarad, amíg az integrációs joganyag oktatására sor kerül. A közvetlen téma a környezeti demokrácia, illetve társadalmi részvétel volt.

2. A másik a *versenyjog*, ahol az elmélet és a gyakorlat szoros egységének megteremtése érdekében folyik jelentős munka, szoros együttműködésben a Versenyhivatallal. Ennek keretében alakult meg a Versenyjogi Kutatóközpont, amelyhez az előbb említett résztvevőkön kívül külső szakértők is csatlakoztak és csatlakoznak, és amelynek működése azóta is folyamatos. Tekintettel arra, hogy az európai integrációs vonatkozások itt is rendkívül erősek, a Jean Monnet programokba való bekapcsolódás is szükségszerű volt, először egy *teaching module* (oktatási program) révén, majd 2019-ben sikerült elnyerni a versenyjogi oktatási programmal a Jean Monnet Centre of Excellence titulust és az ezzel három évre járó uniós támogatást. Az ehhez kapcsolódó egyik kutatási program a tanszéki szinergiákra építve a fenntarthatóság és a piaci verseny kapcsolódási pontjait vizsgálja. E program jó platformot ad arra, hogy az üzleti élet szereplőivel is szorosabb kapcsolatokat építsünk ki, illetve mélyítsünk el. Ez a titulus közép-kelet-európai szinten egyedülálló. Az EU által támogatott három év során számos versenyjogi tárgy oktatását vállaltuk magyar és angol nyelven, továbbá egy kutatást a fenntartható fejlődés és a piaci verseny kapcsolatáról (összekapcsolva ezzel a Tanszék két alapvető témáját), egy másikat pedig a versenyjog

érvényesüléséről a kis, helyi piacokon (mint pl. a szőlő- és bortermelés). A program keretében egy nyári egyetemi programot is szervezünk fenntarthatóság és versenyjog témában.

Mindenképpen szólni kell emellett a 2006 óta folyamatosan működő Versenyjogi Kutatóközpont munkájáról, amelynek része a nemzetközi konferenciák közül kiemelkedő a régiós szinten más-más tagállamban rendezett konferenciasorozat, mely a Közép-Kelet Európa régió sajátos versenyjogi kérdéseire összpontosít. Továbbra is kiemelendő az európai szinten is egyedülálló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal foglalkozó konferencia, amely évente kerül megrendezésre. Rendszeres rendezvényként igyekszünk félévente foglalkozni aktuális, izgalmas versenyjogi kérdésekkel (Versenyjogi Darázfészkek) és az uniós esetjog fejleményeivel. Ezen események jó alkalmat teremtenek a versenyjogot a gyakorlatban művelő versenyhatósági, bírói, vállalati jogtanácsosi és ügyvédi szakmák képviselőivel való kapcsolattartásra. A Központ célja továbbá a versenyjogi közösség folyamatos fejlesztése és az aktív kapcsolattartási lehetőségek biztosítása.

KÖZIGAZGATÁSI JOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának alapításakor létrejött Közjogi Intézet részét képező Közigazgatási Jogi Tanszék az Intézet másik tanszéke, az Alkotmányjogi Tanszék által megkezdett közjogi ismeretátadást kívánta folytatni, így harmadéven, az ötödik félévtől kapcsolódott be a jogászképzésbe. A Tanszék alapító professzora, Tamás András az általános gyakorlattól alapjaiban különböző megközelítést honosított meg. Bevezető tananyaga (TAMÁS András: *A közigazgatási jog elmélete*, Szent István Társulat, Budapest, 1997., 2001., 2005., 2010.) Magyarországon akkor egyedülként egyfelől nem az aktustanra, hanem a közigazgatási jogviszonyokra építette rendszerét, másfelől egységes, az alkotmányjog és a közigazgatási jog egységét valló közjogi leírást alkalmazott. Ez a megközelítés hosszú időn át kizárólag a Karon érvényesült. Amióta Tamás András professzor átadta a Tanszék vezetését, egy továbbfejlesztett, az alkotmányos alapelvekre épülő megközelítést alkalmazunk, immár szinte kizárólag a Tanszék oktatóinak közreműködésével készült tananyag alapján.

2008 előtt a Tanszék két professzor – Tamás András és Molnár Miklós – mellett két tudományos fokozat nélküli főállású adjunktussal – Oláh József, Seereiner Imre –, két tanársegéddel – Christián László, Patyi Gergely –, és egy részállású mestertanárral – Kárpáti Zoltán – működött, mellettük viszonylag nagyszámú megbízott oktató segített eleget tenni az oktatási feladatoknak.

A Tanszék munkatársai

A Tanszék alapító oktatói

A Tanszék oktatási tevékenysége az 1997/1998-as tanévben kezdődött, az első tanszéki értekezlet megtartására ugyanakkor csak a második félévet megelőzően, 1998. február 12. napján került sor Tamás András, alapító professzor vezetésével. Az értekezleten részt vett,

- Dr. Józsa Fábián szemináriumvezető, későbbi címzetes docens
- Dr. Krauss Ottó szemináriumvezető, későbbi címzetes docens
- Dr. Seereiner Imre szemináriumvezető, későbbi címzetes docens
- dr. iur. Virág Jánosné szemináriumvezető
- Prof. Zlinszky János, a Kar első dékánja

A Tanszékhez később, különböző oktatói minőségben csatlakoztak kollégák:

- Prof. Molnár Miklós professzor
- dr. iur. Kárpáti Zoltán mestertanár
- Dr. Oláh József egyetemi adjunktus, majd címzetes docens
- dr. iur. Mikó Zoltán megbízott oktató
- Dr. Patyi Gergely megbízott oktató, majd tanársegéd
- Ugron Gáspár megbízott oktató
- Dr. Christián László egyetemi docens

A Tanszék jelenlegi oktatói

A főállású oktatók immár kötelezően tudományos fokozattal rendelkeznek:

- Prof. Varga Zs. András egyetemi tanár, tanszékvezető
- Dr. Gerencsér Balázs habilitált egyetemi docens
- Dr. Patyi Gergely egyetemi adjunktus

A részállású jogállásnak főszabályként átmeneti megoldásként kellett volna maradnia, ez a törekvés azonban csak részben valósult meg; az óratelhelés nem teszi lehetővé a teljes állást vállalni nem tudó oktató kollégánk, Christián László habilitált egyetemi docens, illetve a doktori fokozat meg-

szerzése hiányában tudományos segédmunkatársként alkalmazott oktató Berkes Lilla (időközben tudományos fokozatot szerzett) mellőzését.

A fő- és részállású oktatók által lefedetlen órákat elsősorban más tanszékek szabad kapacitással rendelkező, ugyanakkor a megfelelő ismeretekkel rendelkező főállású oktatóinak bevonásával lehetséges ellátni; a törekvés jelentős mértékben sikeres volt. Ennek keretében számíthatunk az alábbi kollégákra:

- Prof. Szabó István egyetemi tanár
- Prof. Tóth Tihamér egyetemi tanár
- Dr. Balogh-Békesi Nóra egyetemi docens
- Dr. Hajas Barnabás egyetemi docens
- Tahyné Dr. Kovács Ágnes egyetemi adjunktus
- a doktori fokozat megszerzése hiányában tudományos segédmunkatársként alkalmazott oktató dr. iur. Sabjanics István (időközben tudományos fokozatot szerzett),
- Dr. Horváth E. Írisz egyetemi adjunktus összességében minden oktatási félévben legalább egy teljes állású oktatónak megfelelő óraterhet vett át.

Az állandó megbízással rendelkező oktatók vagy a korábbi fő-, illetve részállású oktatók továbbfoglalkoztatásának formája:

- Dr. Oláh József címzetes egyetemi docens
- Dr. Józsa Fábrián címzetes egyetemi docens
- dr. iur. Mikó Zoltán

A fentiekén túl is fennmaradó óraterheket doktoranduszok és fiatal doktorok megbízásával tudjuk ellátni, akik az egyes félévekben legalább fél, gyakran egy főállású oktató óraterhét látták el:

- dr. iur. Péter- Delbó Márta
- dr. iur. Jakab Hajnalka
- dr. iur. Nagy Attila
- dr. iur. Pátkai Nándor
- dr. iur. Varga Ádám (időközben tudományos fokozatot szerzett)
- dr. iur. Kurunczi Gábor (időközben tudományos fokozatot szerzett)

A Tanszék oktatási tevékenysége

A kötelező tantárgyak struktúrája az alábbi:

- *Közigazgatási jog I. (ötödik félév): Általános közigazgatási jog* (2 óra előadás), szintén oktatjuk igazságügyi igazgatás szakon (heti 3 óra előadás)
- *Közigazgatási jog II. (hatodik félév): Hatósági eljárásjog* (2 óra előadás, 1 óra gyakorlat), szintén oktatjuk igazságügyi igazgatás szakon perjogi ismeretekkel gazdagítva (heti 3 óra előadás)
- *Közigazgatási jog III. (hetedik félév): Anyagi jog* (2-2 óra előadás és gyakorlat)
- *Közigazgatási jog IV. (nyolcadik félév): A közigazgatás európai integrációja* (2 óra előadás) + *Közigazgatási perjog* (2 óra előadás, 1 óra gyakorlat)
- Kötelezően választható tárgyak: *Agrárigazgatás, Legisztika, Közigazgatás-elmélet.*

A Tanszék kutatási tevékenysége

Tudományos tevékenységünk elsődleges kerete az Ereky István Közjogi Kutatóközpont és a Flachbart Ernő Kisebbségi Jogi Kutatóműhely.

A 2011. január 14-én alakult Ereky István Közjogi Kutatóközpont 2014-ben kutatóközponttá alakult. A kutatócsoport munkáját pályázatokon, konferenciákon, tudományos és szakmai rendezvényeken való részvétellel valósítja meg egyéni és csoportos, alap- és alkalmazott kutatási projektek formájában. A kutatóközpont alapítója és irányítója: Varga Zs. András tanszékvezető egyetemi tanár. Igazgató: Gerencsér Balázs Szabolcs habilitált egyetemi docens. A Tanszék minden oktatója, igen sok doktorandusz és volt doktorandusz, valamint más tanszékek érdeklődő munkatársai tagjai a kutatóközpontnak. Eredményeit a kari honlapon bemutatjuk, ezek alapján elmondható, hogy néhány év alatt az Ereky Kutatóközpont jól ismert, önálló tudományos műhellyé vált.

A Flachbart Ernő Kisebbségi Jogi Kutatóműhely a PPKE JÁK-on működik 2004 óta. Tagjai elsősorban a Karon tanuló alap- és doktori képzésben részt vevő hallgatók, vezetője Gerencsér Balázs egyetemi docens. Külön örömmel látjuk tagjaink között a Karon tanuló határon túli magyar és a magyarorszá-

gi nemzetiségi hallgatókat. Legfőbb célunk Flachbarth Ernő örökségének továbbadása, a nemzetiségi jogi kutatások ösztönzése és támogatása, a nemzetiségi hallgatók segítése. A Kutatóműhely 2011-től autonómia-kutatásokat végez, de törekvése a kutatási területeik tágítása. A hallgatók a kutatóműhely keretein belül főleg tudományos dolgozatokat írhatnak, amelyek megjelenhetnek évfolyam-/szakdolgozatként is. A kutatóműhelyben segítséget tudunk nyújtani a kutatásokhoz személyes kapcsolatokkal, irodalmakkal, bibliográfiákkal stb. Ösztönözzük a fiatalokat, hogy menjenek „terepre”: hivatalokba, intézményekbe, ahol interjúkat is készíthetnek, így ismerve meg a napi gyakorlatot.

A Flachbart Kutatóműhely fő kutatási területei:

1. Közjog, nemzetiségi jog Magyarországon és Közép-Európában
 - 1.1. nyelvi jogok
 - 1.2. a kisebbségi autonómia
 - 1.3. parlamenti képviselet
 - 1.4. alapjogvédelem (véleménynyilvánítás, sajtószabadság)
 - 1.5. közigazgatási intézmények, kormányzat, önkormányzat
 - 1.6. speciális (atipikus) közigazgatási intézmények
 - 1.7. nemzetközi jog (nemzetközi szerződések, intézmények, tendenciák).
2. Nemzetközi közjog
 - 2.1. a kisebbségvédelem megvalósulása a nemzetközi szervezetekben
 - 2.2. nemzetközi dokumentumok és a kisebbségi jog kapcsolata
 - 2.3. kétoldalú kisebbségvédelem

Az Erekly Kutatóközpont főbb eredményei a beszámolási időszakban

Az EU közigazgatási eljárásjoga (2013)

Az Európai Parlament 2013. január 15-én Luigi Berlinguer képviselő által előterjesztett jelentés alapján állást foglalt (a Bizottságnak szóló ajánlásokkal) az Európai Unió közigazgatási eljárási jogáról (2012/2024(INI)). Ekkor már hosszabb ideje folyamatban volt az európai közigazgatási eljárási szabályok kodifikációjának előkészítése, amelyben a legtöbb EU tagállam professzorai, felsőbb bírósági bírái és más szakemberek vettek részt. Az Európai Közigazgatási Eljárások Modell-szabályai (Model Rules on EU

Administrative Procedures) címmel elkészült tervezetet több konferencián megvitatták. Több tagállam tervezi olyan konferenciák, szemináriumok, kerekasztal-beszélgetések megszervezését, amelyen elméleti és gyakorlati szakemberek vitathatják meg a tervezetet. Az első ilyen alkalom a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán működő Ereký István Közjogi Kutatóközpont szervezésében a TÁMOP támogatásával 2013. november 25-én megrendezett professzor-szeminárium és az azt követő kerekasztal-beszélgetés volt, amelyen – még a széles nyilvánosságra hozatalt megelőzően – lehetőség nyílt megismerni a tervezet főbb irányait. A rendezvény meghívott külföldi előadói hosszabb ideje vesznek részt a kodifikációs munkában: Marc Clément, a lyoni Közigazgatási Fellebbviteli Bíróság bírójája; Roberto Caranta, a Torinói Egyetem közigazgatási jog professzora; Matthias Keller, az aacheni Közigazgatási Bíróság tanácselnöke; Christiaan Timmermans, az Európai Bíróság volt bírójája, az Erasmus Egyetem professzora; Boštjan Zalar, a Szlovén Köztársaság Közigazgatási Bíróságának bírójája, a Ljubljanai Egyetem professzora és Varga Zs. András.

Modellkísérletek (pilot) a közigazgatás fejlesztésében (2013)

Az Ereký Kutatócsoport modellkísérleteket vizsgáló csoportja külföldi államok, nemzetközi szervezetek pilot-technológiáit vizsgálta egységes szempontrendszer alapján, majd ezek alapján a közigazgatási modellezés lehetőségeit és módszertanát, standardjait határozza meg. Az egyes kutatók a tárgyhoz illeszkedő részkutatásokat végeztek, amelyek vagy korábbi modell feldolgozását, vagy összefoglaló-elemző tanulmány megírását jelentette. A meghatározó forrásigényű közigazgatási ágazatok átalakítása során folyamatosan ismétlődő hibaforrás az új szabályozási-szolgáltatási koncepciók azonnali, országos szintű bevezetése. Ez a megoldás kétségtelenül előnyt jelent abból a szempontból, hogy a régi és az új szabályozás, illetve működés között nincs párhuzamosság, de ez az előny jelentős hátránnyal is jár. A nagy rendszerek sajátossága a lassú reagálóképesség, ezért a reformok során felismert hibák csak újabb átfogó reformokkal korrigálhatók. Mindez többnyire jelentős költségvetési megterhelést is jelent. A lokális (pilot) modell-kísérlet ezt a hátrányt küszöböli ki annak árán, hogy a reform időben elhúzódva, ugyanakkor a jelentős rendszerhibák országos megjelenése nélkül valósult meg. A kutatásban, amelyet önálló kötetben adtunk közre, Karunk oktatói, valamint aktív és volt doktoranduszaink vettek részt.

A tagállami közigazgatási eljárásjogok az EU eljárási modelljének fényében (2015)

A PPKE JÁK Erekly István Közjogi Kutatóközpontja kétnapos nemzetközi konferenciát tartott 2015. március 5-6-án (Ket. – 2015 munkacímmel). A konferenciának két aktualitása is volt: egyrészt 2015-ben 10 éve, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatályba lépett. Ez az idő a Ket. sokszori változását, átalakulását jelentette. Tartalma sosem lett kevesebb, mindig csak nőtt, ám a részletkérdések módosítása mellett mindig elmaradt, vagy legalábbis háttérbe szorult a szisztematikus és koncepcionális vizsgálat. Másrészt az Európai Unió szintén 2015-re elkészítette eljárási modelltörvényének koncepcióját, amely új fordulatot hozhat a tagállami eljárásjogok szabályozásában - azonban ennek tartalmát, kereteit fel kellett tárni. A konferencián a hazai tudományos élet és kiemelkedő jogalkalmazók vettek részt (többek között Darák Péter, a Kúria elnöke; Trócsányi László igazságügyi miniszter; Lajtár István, a legfőbb ügyész helyettese; Patyi András, az NKE rektora és a NVB elnöke és Giacinto della Cananea, római professzor). A tárgyban tanulmánykötet is készült. A konferenciával párhuzamosan angol nyelvű szemináriumot tartottunk doktoranduszoknak, doktorjelölteknek és már fokozatot szerzett fiatal oktatóknak, kutatóknak.

Intézményi garanciák a gyakorlat oldaláról: az ombudsman és az Alkotmánybíróság (2015)

Az Open Society Foundations által támogatott program keretében szervezett 2015. április 22-i vitával egybekötött konferencián többek közt szó esett az absztrakt és az utólagos normakontroll intézményéről, az ombudsman indítványozási tevékenységéről, a biztos szerepéről, valamint az Alkotmánybíróság profilváltásának kihatásairól. A konferencián Karunk és társintézmények neves oktatói vettek részt.

Adatrobbanás – nemzetközi műhelykonferencia (2016)

A 2016. január 21-én tartott műhelykonferencián önkormányzati és kormányzati válaszokat kerestünk az informatika és távközlés robbanásszerű fejlődésének eredményein felépülő digitális gazdaság és a kialakuló félben lévő új társadalmi rend megkerülhetetlen kérdéseire. A 21. században az adatok olyan funkciót töltenek be, mint a múlt században az ásványi

energiahordozók, azzal a különbséggel, hogy ez az erőforrás minden ország számára elérhető és korlátlan mértékben előállítható társadalmi és gazdasági erőforrás. A legújabb digitalizációs technikáknak köszönhetően a bennünket körülvevő világ adatokkal történő leképezése, az „adatosítás” napjainkra már olyan nagyságrendet ér el, amelyre alappal hivatkozhatunk „adatrobbanásként”. A konferencia megrendezése alapjául szolgált egy 2016. tavaszán megrendezett programozói versenynek (Hackathon), amelyen a résztvevők – elsősorban a hazai önkormányzati adatokra építve – helyi lakossági és vállalkozási igények kielégítésére mindössze 24 óra alatt hoztak létre szoftveres alkalmazásokat. A konferencián a tudományos élet képviselői mellett vezető K+F+I tevékenységet végző gazdasági társaságok is képviseltették magukat.

ELA-Ereky Conference on Education Law (2016)

A 2016. október 19–22. közötti nagyszabású konferencián, amelyet az ELA-val közösen szerveztünk, és amely útjára indította a Global Education Law Forum (GELF) projektet, az oktatáshoz való alapjog igazolhatóságát és a civil társadalom ebben betöltött szerepét vizsgáltuk. A konferencia összefoglalója angolul: Educational rights may be approached from any direction, however the common element in every model is the justiciability and the awareness and knowledge of enforceability of this prior right. This is especially important for the more vulnerable groups of society, since there are specific needs may arise, which are necessary to reflect. The International Conference was devoted to launch a dialogue where representatives of science, jurisdiction, and civil society can exchange their experience in this field. The conference examines primarily the role of civil society in the protection of education rights for the more defenceless people and groups.

Közigazgatási bíráskodás válaszáton (2016)

A 2016. október 10-én tartott konferencia célja az általános közigazgatási rendtartásról és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvénytervezetek sarkalatos pontjainak megvitatása volt, különös tekintettel a közigazgatási bíráskodás strukturális kérdéseire. A vitában önálló előadással vett részt Szabó István, dékán; Trócsányi László igazságügyi miniszter; Kalas Tibor a Kúria kollégiumvezető bírása; Handó Tünde Országos Bírósági Hivatal elnöke; Lajtár István legfőbb ügyész helyettes; Patyi András NKE rektor.

A délutáni ülésen a jogtudományi karok közigazgatási jogi tanszékeinek oktatói vitatják meg álláspontjukat három, egymást követő panelülésen az Általános Közigazgatási Rendtartásról és a Közigazgatási Perrendtartásról szóló törvényjavaslatok, továbbá a közigazgatási bírászkodás strukturális kérdéseivel összefüggésben. Az e kérdésekhez kapcsolódó vitaindító előadást F. Rozsnyai Krisztina miniszteri biztos asszony (IM), Lapsánszky András tanszékvezető úr (SZE), illetve Hajas Barnabás főosztályvezető úr (IM) tartotta.

A titkos információgyűjtés és a magánszféra védelme (2017)

Az Igazságügyi Minisztérium Az Alaptörvény VI. cikkelyének érvényesülése a jogrendszeren belül c. pályázata keretében 2017. május 29-én szervezett hazai és 2017. szeptember 21-én szervezett nemzetközi konferenciák a magánszféra és a biztonság igénye közötti konfliktusokat elemezte. Hazai és a Visegrádi Országok kutatói megvitatták a terrorveszély hatását a jogállamiságra, az alapjogi doktrínák fenntarthatóságát krízishelyzetek idején, a nemzeti biztonsági stratégiák kérdését, a harmadik államok szerepét nemzetközi krízishelyzetekben, a menekültkérdés biztonsági kihívásait. A kutatás eredményeit önálló kötetben adtuk közre.

Racionalizáció és jogállamiság (2018)

Az Ereky István Közjogi Kutatóközpont a KÖFOP 2.1.2. keretein belül Ludovika kutatócsoportot hozott létre a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen együttműködésben. A 2017 őszén indult projekt 2018. szeptember 30-ig, egyéves időtartamban folyik. A kutatásban részt vevő hét kutató – Varga Zs. András a Kiemelt kutatóműhely vezetője, Gerencsér Balázs Szabolcs, Hajas Barnabás, Patyi Gergely, Sabjanics István, Nagy Attila Mihály, Pátkai Nándor, Suri Noémi – és a munkába bevont PhD hallgató azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a „jó államnak” és az állam működésének olyan összetevőit vizsgálja meg, amelyek ma az európai és globális hatások miatt hazánkban és Európában különösen aktuálisak. A közigazgatás racionalizálása viszont szoros összhangban kell legyen a jogszerűség és a joghoz való hozzáférés garanciáinak fejlesztésével is. Az ésszerűsítés kötelező mértékegysége a hatékonyság. Tudjuk viszont: a totális állam a leghatékonyabb. Ahhoz, hogy az állam működése ne szakadjon el az alapvető rendeltetésétől, a szükséges biztosítékokat fejleszteni kell. Az európai demokráciák kiegyensúlyozó

alapértéke pedig a jogállamiság és a jogérvényesítés lehetőségének biztosítása. A projekt részeként 2018. február 25-én műhelyvitán mutattuk be az elért eredményeket és a kutatás hasznosításának feltételeit a jogi oktatásban.

Személyes emlékek

A Tanszék alapító professzora, Tamás Antal a ma már aulaként szolgáló oszlopos „tanteremben” kezdte meg az oktatást. Előadásainak elején az ideiglenes emelvényre minden alkalommal energikusan lépett fel. Vastag keretes szemüvege és feszes tartása önmagában is képes volt a hallgatókban kíváncsiságot ébreszteni a stúdium iránt. A közigazgatási tárgyak – bár kezdetben nem szoktak a hallgatók kedvencei közé tartozni – az alapító professzorunk „angol humorának” köszönhetően gyorsan népszerűvé váltak. Professzor úr mellett hamar kialakult egy kis csapat, akik közül később többen meghívást kaptak tanszéki demonstrátori feladatok ellátására. Demonstrátorként aztán közelebbi kapcsolat kialakítására is lehetőség nyílt, később pedig Tamás professzor úr személyiségét közelebbről is megismerve a közigazgatási jogtudomány is csodálatossá változott. Ennek az akkor kialakult kapcsolatnak köszönheti a Tanszék Patyi Gergely adjunktus azóta is tartó lendületét, de további tanszékek oktatóira is hatással volt a lehetőség, így Kovács Ágnes, Hajas Barnabás és Halász Zsolt is az első évfolyam hallgatói közül váltak a Kar oktatóivá.

MUNKAJOGI TANSZÉK

„Ha csupán a saját erőnkben bízhatnánk, abban kételkedhetnénk, de nem ez a helyzet. Ezért én azt hiszem, hogy nem panaszkodni kell, hanem mindenkinek a maga posztján – Isten segítségével – kell munkálkodnia avégett, hogy a társadalmunk minél inkább megtalálja a helyes utat. Csodák ritkábban történnek. Mindenért keményen meg kell küzdenünk.”

Prof. Dr. Radnay József (2005)¹

Történeti visszatekintés

A Munkajogi Tanszéket a neves munkajogász, Karunk egykori dékánja, Radnay József alapította, majd sokáig vezette, illetve később professor emeritusként dolgozott a Tanszéken.

Radnay József 18 éven át volt a Munkaügyi Minisztérium, majd az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal főosztályvezetője, hosszú éveken át a Kúria Munkaügyi Kollégiumának vezetője. Az ő nevéhez fűződik a munkáltatói felmondás indokolásáról szóló 95. sz. és a munkáltatói jogutódlásról megalkotott 154. sz. munkaügyi kollégiumi állásfoglalás, amelyek közül mind a kettő a nyugat-európai államokhoz hasonló védelmet biztosított a munkavállalók részére. Ennek különös jelentőséget adott, hogy ezzel a bírói gyakorlat messze az uniós csatlakozás előtt az európai standardokhoz igazodott e kulcsfontosságú területeken.

Az utána fennmaradt több mint 200 írott mű túlnyomó része munkajogi. Az individuális munkajogon belül központi témaként először a munka díjazásával foglalkozott, amit kandidátusi értekezésében 1988-ban mono-

¹ Részlet a Tízéves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara (Szent István Társulat, Budapest) ünnepi kötetben megjelent interjúból.

grafikusan is feldolgozott. Hosszú időn keresztül volt a *Gazdaság és Jog* című folyóirat munkajogi rovatának vezetője. Kúriai kollégáival és elismert gyakorlati szakemberekkel készítette el és éveken át folyamatosan hatályosította a *Munkajogi kézikönyvet*, amely fontos igazodási pont lett a szakmában. A terjedelmét tekintve is tekintélyes kiadványt – szerkesztője után – csak úgy emlegette a gyakorlat: „Nézd meg a Radnayban.”. Tudományos munkássága mellett aktív résztvevője volt a szakmai közéletnek. A Munkaügyi Bírák Országos Egyesülete, a Magyar Munkajogi Társaság elnöke volt és tagja a Professzorok Batthyány Körének.

Radnay József részt vett Karunk alapításában, a munkajogi oktatás megszervezésében. Az ő nevéhez fűződik, hogy – követve a magyar és európai jogi felsőoktatás hagyományait – a Katolikus Egyetem jogi karán is önálló tanszéket kapott a munkajog (Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék néven). A munkajog oktatása a kezdetektől két féléves tantárgyként történt, amelyet a hallgatók harmadéven tanulnak. Radnay József nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a munkajog tételes szabályainak ismeretén túl a hallgatók betekintést kapjanak a társadalmi szolidaritás gondolatának lényegébe, az értékteremtő emberi munka modern társadalmakban játszott szerepébe. Az 1997-ben a Szent István Társulat gondozásában megjelent, számos kiadást megért *Munkajog* című tankönyve több mint egy évtizeden keresztül szolgált tananyagként a jogászképzésben, és máig alapmű a hazai munkajogi szakirodalomban. Jelentősége okán külön tantárgy keretében került sor a társadalombiztosítási és szociális jogi ismeretek oktatása, amelyhez a Kar a gyakorlatban dolgozó, elismert szakembereket nyert meg oktatónak.

2000-től a Kar dékánja lett, tisztségét két ciklusban, 2005-ig töltötte be. A Kar polgárainak emlékezetében a „Mosolygó Dékánként” marad meg, utalva állandó derűs kedélyére, és kedvességére, amivel mindenki felé fordult. 2006-ban a Munkajogi Tanszék összeolvadt két másik tanszékkel. Az így létrejött Környezetjogi és Gazdasági Szakjogok Tanszék munkájában Radnay József továbbra is aktív maradt, és nyugdíjazása után professor emeritusként vett részt az egyetemi életben. Aktív oktatója volt a 2011-ben újra önállóvá vált Munkajogi Tanszéknek is. Élete végéig dolgozott, 87 éves korában még önálló kurzusokat vitt.

A Tanszék munkatársai

Radnay József iskola- és tanszékteremtő munkájában támaszkodhatott gondosan kiválasztott munkatársaira. A Tanszék oktatói voltak:

- Dr. Bassola Zoltán mestertanár
- Dr. Farkas József címzetes docens
- Dr. Rosner Vilmos címzetes docens
- Dr. Fejérdi Tamás egyetemi adjunktus
- Dr. Kleeberg László egyetemi adjunktus
- Dr. Szabó László egyetemi adjunktus
- dr. iur. Fabók András tanársegéd
- dr. iur. Hartai Győző tanársegéd

Megbízott oktatóként működtek közre:

- dr. iur. Bánsági Györgyi
- dr. iur. Ijjasné Kocsis Anna
- dr. iur. Kávássy Pál
- dr. iur. Kiss Lenke
- dr. iur. Lakatos Hedvig
- dr. iur. Molnárné Balogh Márta
- dr. iur. Takács György

A Tanszék jelenlegi munkatársai

A Munkajogi Tanszék 2011 ősze óta újra önálló tanszék. A kis létszámú tanszékek közé tartozik, mivel három főállású és általában négy megbízott oktatóval működik. A Tanszék főállású oktatóinak személyi összetétele az elmúlt tíz évben változatlan:

- Dr. Hős Nikolett egyetemi adjunktus
- Dr. Kártyás Gábor egyetemi docens (2021-től)
- Prof. Gyulavári Tamás 2013-tól egyetemi tanár

Az induláskor Hős Nikolett (European University Institute) és Gyulavári Tamás (ELTE) rendelkezett PhD fokozattal, míg Kártyás Gábor 2012-ben szerzett PhD fokozatot Gyulavári Tamás témavezetésével (ELTE). Gyulavári

Tamás 2013-ban szerzett egyetemi tanári címet, míg Kártyás Gábor habilitációs eljárása 2020-ban ért véget, és 2021-től egyetemi docens. A doktoranduszok közül Halmos Szilvia szerezte meg a PhD fokozatot 2016-ban.

Megbízott oktatóink voltak 2011 és 2020 között:

- dr. iur. Dudás Katalin
- Dr. Halmos Szilvia
- dr. iur. Krajecz Laura
- Dr. Kun Attila
- dr. iur. Molnár Bence
- dr. iur. Takács Gábor
- dr. iur. Szabó Imre

Vendégprofesszorunk volt 2018-ban Fulbright ösztöndíjjal

- Prof. Carol Rasnic (USA).

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Tanszék jogász szakon a *Munkajog 1.-2.*, valamint a *Társadalombiztosítási és szociális jog* kollokviumi tárgyakat oktatja. A *Munkajog 1.-2.* tárgyhoz heti egy órás kötelező gyakorlat kapcsolódik, melyeket 2020-ban Gyulavári Tamás, Kártyás Gábor, Molnár Bence, Halmos Szilvia, Krajecz Laura és Takács Gábor tartottak. A gyakorlatokon a hallgatók jogeseteket oldanak meg, és ezen keresztül az oktatók segítségével elmélyítik, feldolgozzák az előadások anyagát.

A fenti tárgyakon kívül a Tanszék szabadon választható tárgyakat is gyakorolta meghirdetett, így különösen az alábbiakat: *Egyenlő bánásmód elve* (Gyulavári Tamás), *Kollektív szerződés a gyakorlatban* (Kártyás Gábor), *Labour Law of the United States* (Carol Rasnic), *EU munkajog* (Hős Nikolett).

A Tanszék oktat, illetve oktatott tárgyakat a nemzetközi igazgatás, igazságügyi igazgatás, közigazgatás szervező alapszakon és az Európai és nemzetközi igazgatás mesterképzési szakon is. Az alapszakon a *Munkajog és a Közszolgálati jog* című tárgyat (Kártyás Gábor), a mesterképzésben *A munka és közszolgálati jog közösségi sajátosságai* című tárgyat (Kártyás Gábor) oktattuk.

Szak- és évfolyamdolgozati konzultációt a Tanszék valamennyi oktatója rendszeresen végez. Évfolyamdolgozatot és szakdolgozatot egyaránt sok hallgató ír munkajogból.

Tananyagfejlesztés

A Tanszék az alábbi oktatási anyagok (tankönyvek, jegyzetek, jogesetgyűjtemények) írásában vett részt aktívan, illetve szervezte azokat, számos más kar munkajogi tanszékén dolgozó kollégák bevonásával:

Gyulavári Tamás (szerk.): *Munkajog*. (Eötvös Kiadó, Budapest)

A munkajogi tankönyvből minden évben ezer példány fogy el, ennek eredményeképpen 2021-ig négy átdolgozást ért már meg. A tankönyv képezi az előadások, szemináriumok és vizsgák elméleti alapját, a tanulás legfontosabb eszközét. A tankönyv első kiadásának szakmai lektora Radnay József professzor úr volt. A Munkajog tankönyvet minden lényeges módosításnál átdolgozzuk, hatályosítjuk, és ezt a jövőben, hosszú távon is így tervezzük. Ez a munka lehetővé teszi azt, hogy a hallgatók folyamatosan hatályos tankönyvből tanulhassanak, illetve megőrizzük a tankönyv piacvezető helyét.

Gyulavári Tamás – Hős Nikolett – Kártyás Gábor: *Munkajogi jogesetek és feladatok*. (Eötvös Kiadó, Budapest, 2013, 2016)

A jogesetgyűjtemény képezi a szemináriumi oktatás alapját. A gyűjteményben sokféle feladat és jogeset található. A kiadványt 2016-ban átdolgozva adtuk ki újra.

Ferencz Jácint – Göndör Éva – Gyulavári Tamás – Kártyás Gábor: *Munkajogi alapismeretek*. (Eötvös Kiadó, Budapest, 2013)

Ez a rövidített munkajogi tankönyv azoknak készült, akik nem jogász szakon, hanem valamely más képzésben tanulnak munkajogot, ezért egyszerűsített formában magyarázza el az olvasónak a magyar munkajog alapvető szabályait. A munkajogi alapismeretekről szóló jegyzetet 2016-ban és 2020-is átdolgozva adtuk ki újra.

Kártyás Gábor (szerk.): *Bevezetés a közszolgálati munkajogba*. (Eötvös Kiadó, Budapest, 2015)

A közszolgálati munkajog mintegy harminc éve elkülönült a magánmunkajogi szabályozástól. Ez indokolta azt, hogy az eltérő joganyagot külön kiadványban mutassuk be, amely kiadvány újdonságnak számított a tankönyvpiacra.

Kártyás Gábor: *Tansegédlet a Társadalombiztosítási és szociális jog tantárgyhoz*. (Kézirat, Budapest, 2018. Letölthető a tanszéki honlapról.)

A tananyag a TB és szociális jog tantárgyhoz készült, a Lósy Alapítvány tananyagfejlesztési pályázatának támogatásával (2018).

A Tanszék kutatási tevékenysége

A Tanszék oktatói az elmúlt tíz évben folyamatosan publikáltak magyarul és angolul egyaránt. Ki kell emelni a szakkikkek közül az *Industrial Law Journal* és a *European Labour Law Journal* című neves szakmai folyóiratokban megjelent cikkeket.

A Tanszék főállású oktatói a következő szakkönyveket publikálták:

- Gyulavári Tamás: *A szürke állomány. Gazdaságilag függő munkavégzés munkaviszony és önfoglalkoztatás határán*. Pázmány Press, Budapest, 2014.
- Kártyás Gábor: *Munkaerő-kölcsönzés Magyarországon és az Európai Unióban*. Wolters Kluwer, Budapest, 2015.
- Gyulavári Tamás– Kártyás Gábor: *Hungarian Flexicurity Pathway? New Labour Code after twenty years in the market economy*. Pázmány Press, Budapest, 2015.

Széles és aktív nemzetközi hálózatot sikerült kiépítenünk az elmúlt években, különösen az Inlacris, Cogens és az Aned elnevezésű szakértői hálózatokon keresztül. Gyulavári Tamás vendégelőadóként tanított Santiago de Compostela, Bologna, Bécs, Quito, Jakarta, Chicago egyetemeken. Kártyás Gábor 2015-ben szintén a University of Santiago de Compostela vendégelőadója volt. Gyulavári Tamás 6 hónapot töltött a European University Institute-ban visiting fellow-ként. Évente látogatást teszünk a friss

szakirodalom beszerzése érdekében a trieri IAAEG munkajogi könyvtárban és kutatóközpontban, ahol szoros kapcsolat alakult ki Monika Schlachter professzorral, aki konferenciánkon is előadott már Budapesten.

Gyulavári Tamás és Kártyás Gábor ILO-szakértőként dolgozott három projekten Albániában, illetve más európai ILO-projektken is. Számos egyéb, az Európai Bizottság által finanszírozott szakértői projektben vettünk részt. Tanszékünk 2012-ben Jean Monnet pályázatot nyert (Jean Monnet Programme – Key Activity 1 within the Lifelong learning Programme Decision Nr 2012 – 2851/001-001). A Jean Monnet program támogatásával 2012 és 2015 között két EU munkajogi kurzust indítottunk, illetve angol nyelven kutatást végeztünk a munkajogi jogharmonizációról és annak magyar munkajogi hatásainak elemzéséről.

További kutatási együttműködéseink

Comparative legal analysis of national provisions and practices governing companies' obligations towards their employees on anticipation, preparation and management of restructuring

Kutató és támogató szervezetek: Human and Employment Relations Agency (HERA); European Commission, DG Employment, Social Affairs & Inclusion

Which securities for workers in time of crisis?

Kutató és támogató szervezetek: Association Travail Emploi Europe Société (ASTREES); European Commission, DG Employment, Social Affairs & Inclusion.

Study on out of court settlement mechanisms in transnational labour disputes

Kutató és támogató szervezetek: Labour Asociados; European Commission, DG Employment, Social Affairs & Inclusion

Támop kutatócsoport

A Támop 4.2.1 támogatásával 2011-ben jött létre a PPKÉ Munkajogi Tanszékén a Növekedés, foglalkoztatás és versenyképesség kutatócsoport. A csoport keretében három témakörben folytatunk kutatást: az állami beavatkozás szerepe a munkajogi szabályozásban; gazdasági migráció az Európai Unióban; belső piac, közszolgáltatások és egészségügy.

Számos magyar nyelvű konferencián és képzésen tartottunk mindannyian előadást. Külföldi előadásaink közül kiemeljük a European Labour Law Network hágai konferenciájának keynote-előadását (Gyulavári Tamás), valamint a Labour Law Research Network amszterdami, torontói és chilei világkonferenciáin tartott előadásokat (Gyulavári Tamás és Kártyás Gábor). Tanszékünk oktatói Trierben, Lyonban, St Etienne-ben, Bologna-ban, Santiago de Compostela-ban, Cagliari-ban, Lundban és számos más helyen is előadtak.

Magyar Munkajog E-Folyóirat és Hungarian Labour Law E-Journal

2014-ben indítottuk útjára a fenti címen futó kétnyelvű, interneten elérhető, ingyenes szaklapunkat (hllj.hu). A magyar és az angol nyelvű számok tartalma csak részben fedi egymást, így lényegében két különálló lapnak tekinthetők, amelyek évente két alkalommal jelennek meg. Magyar szerzők mellett számos európai munkajogász írt már a lapba, melynek célja többek között a kelet-közép-európai angol nyelvű munkajogi szakirodalom megteremtése. A lapot havonta átlagosan 500 alkalommal töltik le. 2016 elején a jogi kar vette át a honlap gondozását.

TDK- és OTDK-tevékenység, egyéb hallgatói eredmények

Az utóbbi tíz év eredményeit tekintve voltak sikereink:

- 2015: III. helyezett: Hrecska Renáta, témavezető: Gyulavári Tamás
- 2015: III. helyezett: Rédl Petra, témavezető: Kártyás Gábor
- 2017: I. helyezett: Petri Dávid, témavezető: Kártyás Gábor
- 2019: I. helyezett: Somlóvári Zsófia, témavezető: Kártyás Gábor
- 2019: I. helyezett: Pulay Dániel, témavezető: Kártyás Gábor

A Tanszék minden őszi félévben házi munkajogi jogesetmegoldó versenyt szervez. A legjobb három helyezett képviseli Karunkat a tavaszi félévekben megrendezett Országos Munkajogi Perbeszédmondó Versenyen. Csapatunk 2013-ban és 2014-ben III. helyezést szerzett az országos versenyen.

A Közösen a Jövő Munkahelyeiért Alapítványtól TDK ösztöndíjban részesült:

- 2014-ben Krajecz Laura „A munkáltató nem vagyoni kártérítési felelőssége, különös tekintettel a hozzátartozói igényekre” című munkájával (témavezető: Kártyás Gábor)
- 2013-ben Hrecska Renáta „A kínai és a magyar munkajogi szabályozás összehasonlítása a versenyképesség és a munkavállalói jogok tekintetében” című munkájával (témavezető: Kártyás Gábor).

2017-ben hallgatónk, Tóth Bence II. helyezett lett bíró kategóriában a nemzetközi munkajogi perbeszédmondó versenyen (Hugo Sinzheimer Moot Court Competition).

Konferenciák

Tanszékünk az alábbi magyar és nemzetközi tudományos konferenciákat szervezte:

- *Az új Mt. a régi Mt. tükrében*, Koncepcionális változások az új Munka Törvénykönyvében. PPKE JÁK, időpont: 2012. május 29., magyar előadókkal.
- *A munka törvénykönyve a nemzetközi munkajog tükrében*. PPKE JÁK, 2013. november 19., három külföldi és sok magyar előadóval.
- *A munkajog szerepe a globális versenyben – Radnay Józsefre emlékeznek pályatársai és tanítványai*. PPKE JÁK, 2014. szeptember 25., az egész munkajogi szakmai részvételével.
- *Az életkor szerinti diszkrimináció tilalma a magyar és az uniós jogban*. PPKE JÁK, 2014. december 11., öt külföldi és sok magyar előadóval.
- *Collective bargaining developments in the time of crisis*. PPKE JÁK, 2015. június 11-12., húsznál több külföldi előadóval.
- *Magyar Munkajogi Társaság II. Konferenciája*, PPKE JÁK, 2018. 06. 07., az egész munkajogi szakma részvételével.

NEMZETKÖZI KÖZJOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés, oktatási és kutatási tevékenység

A Kar alapításakor, a XX. század utolsó éveiben az alapítók kiemelt és felvállalt célja volt, hogy a hazai jogászképzésben egyedülálló hangsúlyt kapjon a magyar jogrendszer nemzetközi környezetének anyagi és eljárásjogi szabályozása is. Ezt a törekvést az akkori hallgatók felé nem üres szövegekben jelezték az alapító professzorok, hanem az első tanévtől választható, másodévtől kötelező kurzusok formájában találkozott a hallgatóság a Bánrévy Gábor vezette Nemzetközi Jogi Intézet oktatóival. Az Intézet három, akadémiailag önálló tanszékének egyikeként a Nemzetközi Közjogi Tanszék 1998 őszi félévében kezdte meg oktatási tevékenységét. A Miskolci Egyetemről érkező Kovács Péter alapító tanszékvezető a kisebbségvédelem már ekkor elismert, európai hírű szakértője ebben az évben jelentette meg a francia nyelvterületen egyik legtekintélyesebb tankönyv (*Nguyen Quoc Dinh –Daillier–Pellet: Droit international public*) magyar nyelvre és a hazai jogra adaptált változatát. Utóbb saját tankönyve három kiadást kapott 2006–2016 között. Ez a tananyag adta az alapját a kezdetektől két féléven át kötelező tárgyként oktatott főkéllégiumnak, amellyel a hallgatók tanulmányaik harmadik évében találkoztak. A kurzus célja elsősorban a nemzetközi jogot értő és ismerő, azt hazai jogi munkájukban használni és alkalmazni képes magyar jogászok képzésére összpontosított. E fő célkitűzés mellett külön öröm és büszkeség, hogy az elmúlt két és fél évtized alatt felsorolhatatlanul sok olyan nemzetközi jogász kollégánk lett, akik itt ismerkedtek először a diszciplínával.

A nappali tagozatos előadásokat 1998-tól egy-egy szórványos kivételtől eltekintve Kovács Péter tartotta, a levelező tagozaton viszont Kussbach Erik nyugalmazott sokszoros nagykövet ausztriai otthonából ingázva tartotta meg a szombati előadásokat. Kettejükön kívül a Tanszék kezdetétől részt

vett az oktatásban Gál Gyula, aki a légi- és világűrjogi szabadon választható órák mellett nyaranta a sukorói „ranch”-on látta vendégül az oktató- és hallgató kollégákat. Már a Kar alapításakor tanársegédként a Tanszék oktatói közé tartozott Kravalik Gábor és Szabó Marcel.

Ugyan formálisan nem volt a tanszék professzora, de felettébb hiányos lenne az alapításkori oktatók névsora, ha nem említenénk meg Herczegh Géza szerepét a tanszék indulásában és fejlesztésében. A Nemzetközi Bíróságról szóló előadást hágai nemzetközi bíróként ő tartotta meg, mandátumának lejárta után pedig a könyvtárának nemzetközi jogi részét adományozta a Tanszéknek. Bánrévy Gábor és Gál Gyula korábbi könyvadományaival együtt sokáig ez jelentette érdemben a tanszéki könyvárat, és még ma is ez adja annak gerincét.

A Tanszék kutatásának fő profilja már ekkor az egyén nemzetközi jogi helyzetének vizsgálatára irányult. Ez a tág meghatározás magában foglalja az emberi jogokat és a kisebbségvédelmet, a humanitárius jogot, a nemzetközi büntetőjogot. Egyes oktatók kutatómunkáján keresztül a tudományos fokozatokhoz szükséges szűkebb kutatási témakörökön túlmutató irányok is felbukkantak, így a klasszikus nemzetközi jogi kutatási irányok sem hiányoznak az elmúlt évtizedekben megjelent publikációk közül. A teljesség igénye nélkül ilyen témák voltak például az államok felelőssége, a szerződéses joga, a diplomáciai jog, a nemzetközi jog története stb.

Az ezredforduló után több hullámban változott a Tanszék oktatói összetétele és intézményi pozíciója. 2005-ben Kovács Péter alkotmánybíróvá választása után egy rövid átmeneti időre a tanszék Szabó Marcel vezetésével összeolvadt az Európaijogi Tanszékkel. „Függetlenségük újbóli elnyerése” után a két tanszék együttműködése továbbra is szoros maradt, hiszen 2006 óta közös záróvizsgaként váltak a jogi tanulmányok lezárását jelentő folyamat részévé.

A tanszéki szerkezetváltások mellett a szereplők köre is bővült. Az ezredforduló utáni években oktatónk volt Láng Péter és Mohi Csaba. Ádány Tamást is ekkor, frissdiplomás jogászként fogadták be a Tanszék oktatói közé. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának budapesti képviseléről ekkor érkezett a tanszékre Varga Réka, aki később külügyes főosztályvezetőként sem hagyta magára a Tanszéket. 2004-ben Pázmányos alumnából lett tanársegéd Jaskó Luca. Már-már elfeledett tudománytörténeti hagyományokat mintegy felidézve, a nemzetközi jog és a jogbölcselet találkozá-

saként, docensi minőségben segítette a Tanszék történetének egy kritikus időszakában Fekete Balázs is 2014-ig. Sabjanics Istvánt egyetemi karrierje a közigazgatás-tudomány felől vetette több mint hat éve a Nemzetközi Közjogi Tanszékre. Őszi István nyugalmazott nagykövet éveken át főállással felérő óraadóként oktatta a diplomáciatörténetet és a diplomáciai jogot.

2014-ben Kovács Pétert a Nemzetközi Büntetőbíróság bírójává választották, és az ezzel a poszttal járó fizikai távolság miatt a tanszékvezetői feladatokat nem tudta tovább vállalni. A tanszék nem hagyta el teljesen, kutatóprofesszorként továbbra is rendszeresen tart előadásokat és konzultációkat, PhD-témavezetést. A tanszék azóta Ádány Tamás egyetemi docens vezeti.

Az oktatási és a vizsgáztatási feladatok bővülése miatt szükséges volt minél több oktató bevonása a tanszéki munkába. A nemzetközi jogi gyakorlatok vezetésére felkért oktatók kiválasztásával a hazai nemzetközi joggyakorlat minél szélesebb spektrumát igyekszik a Tanszék megjeleníteni. A külügyi szolgálat vagy a honvédség mellett ezért az Alkotmánybíróság, az ügyvédi hivatásrend, a belügyi és bevándorlási igazgatás képviselői sem maradtak távol. Így óraadóként az utóbbi években tartott gyakorlatot Klemencsics Andrea, Munkácsi Lilla, Rónyai Nóra, Sándor Lénárd és Vincze Gabriella is. Legutóbb, 2019-ben, Suller Zénó főállású doktoranduszként csatlakozott a Tanszékhez.

Egy ilyen rövid beszámolóból a terjedelmi korlátok miatt sajnos sok minden szükségszerűen kimarad. Nem fér itt el a rengeteg személyes történet, emlék, hiszen ezekből lehetetlen kiválasztani az Olvasót még nem untató keveseket. Nem tudunk megemlékezni azokról a külföldi kutatókról és oktatókról, akik Olaszországból, Lengyelországból, Libanonból, Kanadából, Franciaországból, az Egyesült Államokból hosszabb-rövidebb ideig velünk, közöttünk dolgoztak. Nem tudunk név szerint megemlékezni a tucatnyi doktorandusz hallgatóról, a tehetséggondozásba bevont, illetve a záróvizsgáztatásban oroszánrészt vállaló külsős kollégákról, az adminisztrátorokról, akik nélkül nem tudtunk volna úgy működni, ahogy azt tettük.

Közös 25 évünk itt vázolt történetét sajnos sokan már nem olvashatják e történet szereplői közül. Emlékezzünk rájuk!

A Tanszék munkatársai

Bár fent mindenkit igyekeztünk megemlíteni, álljon itt a tanszék jelenlegi munkatársainak névsora:

- Prof. Kovács Péter DSc, egyetemi tanár, kutatóprofesszor
- Dr. Ádány Tamás Vince egyetemi docens
- Dr. Varga Réka egyetemi docens
- Dr. Sabjanics István egyetemi adjunktus
- dr. iur. Munkácsi Lilla megbízott oktató
- dr. iur. Rónyai Nóra megbízott oktató
- dr. iur. Suller Zénó doktorandusz

Adminisztráció:

- Kocsis Annamária

A Tanszék oktatási tevékenysége

Oktatott tantárgyak

Jogászképzés:

- Nemzetközi közjog 1.
- Nemzetközi közjog 2.

Korábban oktatott tantárgyak:

- A nemzetközi jog alapjai
- Diplomáciai jog
- Diplomácia története
- Nemzetközi protokoll és etikett
- Nemzetközi tárgyalások elmélete

A már nem induló Európai és nemzetközi igazgatási (MA) szakon:

- Diplomáciai és konzuli kapcsolatok joga; Nemzetközi válságkezelés
- Nemzetközi szervezetek
- A nemzetközi jog alapjai
- Esélyegyenlőség

NEMZETKÖZI MAGÁNJOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A Nemzetközi Magánjogi Tanszéken az oktató- és kutatómunkát a Kar megalakulását követően, 1996-tól Bánrévy Gábor, a Kar első általános és tanulmányi dékánhelyettese irányította, először a Nemzetközi Jogi Intézet, majd az Intézet átalakulását követően a Nemzetközi Magánjogi Tanszék vezetőjeként. Az Intézet megszűnése után pedig emeritus professzorként szinte élete utolsó pillanatáig részt vett a Tanszék munkájában, az oktatásban és a vizsgázásban egyaránt. A professor úr volt a nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga tudományának és egyetemi oktatásának egyik első megalapozója Magyarországon, akinek tankönyvéből jogászok nemzedékei sajátították el a nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogának alapjait. Az ő szellemisége mind a mai napig meghatározó, felkészültsége, személyisége, hitvallása, hallgatókhoz viszonyuló türelmes és segítőkész hozzáállása, mércét jelent számunkra. Emlékét munkatársai és egykori diákjai szívükben őrzik. A Kar tisztelete jeléül – ahogyan több kiemelkedő professzoráról is – tantermet nevezett el róla, így is megörökítve nevét az utókor számára.

A Nemzetközi Magánjogi Tanszék a tárgy oktatását az 1998/99-es tanévben kezdte meg, az akkori negyedik évfolyamon. A Tanszéket 2001–2019 között Burián László egyetemi tanár vezette, aki tovább folytatta a megkezdett munkát, és akinek tevékenysége alatt a Tanszék oktatási-kutatási tevékenysége kiteljesedett. Ugyancsak a Tanszék indulásától kezdve oktatta a *Nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás* című tárgyat Horváth Éva címzetes egyetemi tanár, aki csaknem két évtizeden keresztül volt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választottbíráóság elnöke, és elsősorban a választottbíráskodás témakörében számos tudományos szócikket, egy tankönyvet és két monográfiát írt. Professzorasszony visszavonulását követően a 2015-ös tanévtől Burián László vette át a

kötelezően választható tárgy oktatását és oktatja a mai napig, mely tárgy a hallgatók körében jelenleg is nagy népszerűségnek örvend.

A Tanszék munkájában két főállású oktató vesz részt: a kezdetektől a Tanszéken tanít Raffai Katalin docens, aki 2019. július 1-jétől egyéves megbízás keretében töltötte be a tanszékvezetői tisztséget. 2020. július 1-jétől a tanszékvezetői teendőket ismét Burián László látja el. 2002-től kapcsolódott be az oktatási munkába Szabó Sarolta docens, aki a Karon szerzett diplomát és PhD-fokozatot. Külön öröndetes, hogy a Kar egykori hallgatójaként vállalta az oktatói-kutatói munka szépségeit és nehézségeit.

A kutatási és oktatási munkát jelenleg két doktoranda is segíti: Vadász Vanda és Vincze Gabriella Anita, akik részt vesznek a gyakorlati órák és szabadon választható tárgyak tartásában, valamint szükség szerint a vizsgáztatásban is.

A Tanszék munkatársai

- Prof. Bánrévy Gábor alapító tanszékvezető †
- Prof. Burián László egyetemi tanár, tanszékvezető
- Dr. Raffai Katalin egyetemi docens
- Dr. Szabó Sarolta egyetemi docens
- dr. iur. Vadász Vanda tudományos segédmunkatárs (MTA TK JTI), doktoranda
- dr. iur. Vincze Gabriella megbízott oktató, doktoranda

Adminisztráció:

- Gyurókovics Ágnes

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Tanszék a kezdetektől igyekszik oktatási tevékenysége körében bemutatni a tág értelemben vett nemzetközi magánjog lehető legszélesebb spektrumát. E cél megvalósítását szolgálja, a jogász osztatlan képzésben a *Nemzetközi magánjog I. és II.* főkollégiumi tárgyak elméleti és gyakorlati oktatása mellett a kötelezően és szabadon választható tárgyak széles kínálata, mely lehetőséget nyújt a tárgy iránt érdeklődő hallgatóknak az egyes részterületek

alapos megismerésére. Így azok, akik a nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodásban és a nemzetközi családjogban (oktatója: Raffai Katalin) elmélyült ismereteket kívánnak szerezni, e tárgyakat hallgathatják a kötelezően választható tárgyak keretében. Viszonylag új elemet jelentenek a nemzetközi magánjog oktatásában a gyakorlatvezetők által szervezett, a hallgatók körében nagy népszerűségnek örvendő nemzetközi magánjogi feladatmegoldó versenyek, amelyek mindkét szemeszterben lehetőséget adnak arra, hogy a jó eredményt elérő hallgatók megajánlott jegyet szerezzenek.

A Tanszék korábban részt vállalt a nemzetközi igazgatás alapszakon és az európai és nemzetközi igazgatás mesterképzési szakon folyó oktatásban is. Az alapszakon a *Nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok című tárgyat, míg a mesterképzésben az Európai Unió nemzetközi magánjoga című tárgyat oktatta.*

Tudományos és szakirányú továbbképzés

A Tanszék oktatói részt vesznek a tudományos doktori és szakirányú továbbképzésben is. A Kar Doktori Iskolájának tevékenységében törzstagként vesz részt Burián László professzor, aki oktató kollegáival együtt több doktorandusz témavezetői teendőit is ellátja. A nemzetközi magánjog iránti érdeklődés növekedését mutatja, hogy az utóbbi években egyre többen jelentkeznek a doktori iskolába azzal a céllal, hogy a nemzetközi magánjog különböző részterületei vizsgálatának szenteljék tevékenységüket és tudományos fokozatot szerezzenek. A Deák Ferenc Intézet szakirányú képzései különböző szakjain Raffai Katalin és Szabó Sarolta is oktatói és témavezetői tevékenységet lát el.

Oktatott tantárgyak

Jogászképzés:

- Nemzetközi magánjog 1.
- Nemzetközi magánjog 2.

Igazságügyi igazgatási alapszakon:

- Nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga

Kötelezően választható tantárgyak:

- Nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás
- Bevezetés a nemzetközi családjogba

Szabadon választható tantárgyak:

- Az emberi jogok szerepe a nemzetközi magánjogban
- A közrendi klauzula a magyar bírói gyakorlatban
- *A nemzetközi magánjog és elektronikus kereskedelem jogi kérdései a digitális korban*
- Összehasonlító nemzetközi magánjog
- *Nemzetközi magánjog a magyar bírói gyakorlatban*
- *Nemzetközi szerződési jog*

Idegen nyelvű korábban és jelenleg oktatott tantárgyak:

- Introduction To International Commercial Dispute Settlement
- Vergleichendes Internationales Privatrecht - Allgemeiner Teil
- Vergleichendes Internationales Privatrecht - Besonderer Teil
- International Commercial Arbitration
- Introduction to Investment Arbitration
- International Investment Agreements
- International Business Transactions CISG
- WTO Law
- Arbitration Proceedings Domestic and International Rules

Már nem induló Európai és nemzetközi igazgatási (MA) szakon:

- EU nemzetközi magánjoga

Tudományos diákkör

A Tanszéken a neves nemzetközi magánjogászról, Szászy Istvánról elnevezett tudományos diákkör működik, melynek titkári teendőit Raffai Katalin látja el. A TDK keretei között rendszeresen tudományos ülések megtar-

tására kerül sor, amelyeken az egyes jogász hivatásrendek prominens képviselői változatos témákban tartanak előadásokat, arra törekedve, hogy megismertessék a hallgatókkal a hazai nemzetközi magánjogi közvéleményt foglalkoztató aktuális kérdéseket. E célkitűzés jegyében például az elmúlt időszak főbb témái a többes állampolgárság gyakorlati kérdései, nemzetközi családjogi mediáció, a Brüsszel IIa. rendelet revíziója, választottbíráskodás és joghatósági kikötés összefüggései voltak.

A Tanszék tevékenyen vesz részt a kari TDK munkájában is. A Tanszék oktatói által témavezetett dolgozatok közül a legjobbak az elmúlt két évtizedben rendszeresen alkalmasnak találtattak az OTDK-n való megmérettetésre is, ahol hallgatóink több alkalommal is előkelő helyezést értek el. A Tanszék oktatói az OTDK Állam- és Jogtudományi Szekció egyes tagozataiban zsűritagként (Szabó Sarolta), zsűrielnökként (Burián László) rendszeresen vesznek részt. 2009-óta szerveznek az OTDK-n önállóan is nemzetközi magánjogi szekciót. Büszkék vagyunk arra, hogy az eddig a nemzetközi magánjogi szekciók keretei között a Tanszék oktatói által felkészített hallgatók dolgozatait a bírálók háromszor első, háromszor második, és egyszer harmadik helyezéssel ismerték el.

Tananyagfejlesztés

A színvonalas oktatás nélkülözhetetlen eszköze a naprakész írott tananyag, ezért a Tanszék a kezdetektől kiemelten kezelte a tananyag-fejlesztési tevékenységet. Az egyes tárgyakból az évek során számos tankönyv készült, állt és áll a hallgatók rendelkezésére, amelyek korszerűsítéséről a Tanszék főállású oktatói folyamatosan gondoskodtak. A *Nemzetközi magánjog I.* tárgy oktatásához kezdetben Burián László – Czigler Dezső Tamás – Kecskés László – Vörös Imre *Európai és magyar nemzetközi kollíziós magánjog* című több kiadást megélt tankönyve (Budapest, Krím Bt., 2010) szolgált, melyet kiegészített a Raffai Katalin – Szabó Sarolta szerkesztésében kiadott *Nemzetközi kollíziós magánjog és Gazdasági kapcsolatok joga a magyar bírói gyakorlatban* című tansegédlet.

Burián László tollából 2014-ben megjelent a *Nemzetközi Magánjog Általános Rész* című tankönyv. Szabó Sarolta mint főszerkesztő munkáját dicséri az első ízben 2013-ban kiadott *Nemzetközi Magánjog – Jogszabály és Jogesetgyűjtemény*.

mény című kötet. Ez a hiánypótló és úttörő jellegű munka összegyűjtötte és áttekinthető rendszerbe foglalta a nemzetközi magánjog legfontosabb hazai és nemzetközi, valamint az utóbbi időszakban egyre nagyobb jelentőségre szert tevő exponenciálisan növekvő számú és terjedelmű európai uniós jogforrásait, továbbá feldolgozta a releváns hazai nemzetközi magánjogi bírói gyakorlatot és az Európai Unió és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéleteit is. A jogesetgyűjtemény első kiadása rövid idő alatt elfogyott, mert azt nemcsak a Kar hallgatói, hanem más egyetemek diákjai és gyakorlati szakemberek is előszeretettel vásárolták meg. Az átdolgozott és naprakészen kibővített újabb kiadás 2017 tavaszán jelent meg, ekkor a szerkesztői csapathoz Vadász Vanda is csatlakozott. 2017-ben megjelent Burián László – Raffai Katalin – Szabó Sarolta által írt *Nemzetközi magánjog* című tankönyv, amely már a 2018-ban hatályba lépő új nemzetközi magánjogi törvényt is figyelembe véve nyújt átfogó képet a hallgatóknak a mai magyar nemzetközi magánjogról. A tankönyv a nagy sikerre tekintettel újabb kiadást ért meg 2018-ban. Mind a tankönyvek, mind pedig a jogesetgyűjtemények a Pázmány Press gondozásában jelentek meg.

A tavaszi szemeszterben oktatott *Nemzetközi magánjog II.* tárgy írott tananyagát 1998 óta Bánrévy Gábor *Nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga* című tankönyve képezte. A szerző, aki ezt a könyvet kifejezetten a PPKE JÁK-on folyó oktatás céljára írta, az újabb kiadásokat rendszeresen átdolgozta. Életében utoljára a mű 8. kiadása jelent meg 2011-ben a Szent István Társulat kiadásában. A releváns joganyagban 2011 után bekövetkezett változások figyelembevételével, Bánrévy Gábor jogutódjainak hozzájárulásával a kötetet 2015 óta minden évben Szabó Sarolta teszi naprakésszé.

A *Nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás* című kötelezően választható tárgy írott tananyagának alapját Horváth Éva *Nemzetközi választottbíráskodás* című könyve képezi, amely 2011-ben jelent meg a HVG-ORAC Kiadó gondozásában.

A tananyag részét képező hatályos jog hozzáférhetővé tétele megkönnyítés céljából a Tanszék gondoskodott arról is, hogy a Kar weboldalán hozzáférhetővé tegye a hatályos jogszabályokat, a jogszabálytervezeteket és a bírósági gyakorlatot. A Tanszék honlapja folyamatosan frissül, és naprakész információk találhatóak a félévben oktatott tárgyakról (tematika, kötelező és ajánlott irodalom stb.).

A Tanszék kutatási tevékenysége

A Tanszék főállású oktatói tudományos kutatásainak eredményei az elmúlt időszakban közvetlenül is hasznosíthatókká váltak. Az új nemzetközi magánjogi törvényjavaslat koncepciójának 2015 nyarán kezdődő és 2016 novemberben a normaszöveg-javaslat kidolgozásával lezárult nemzetközi magánjogi kodifikáció során. A Kodifikációs Bizottságban az ország jogi fakultásai közül egyedül a PPKE JÁK Nemzetközi Magánjogi Tanszéke képviseltette magát valamennyi főállású oktatójával. Vékás Lajos professzor lemondását követően a Kodifikációs Bizottság elnöke Burián László lett. A munka az Igazságügyi Minisztérium koordinálásával folyt, és a jogalkotási tevékenység eredményeként megszületett az 2017. évi XXVIII. sz. törvény a nemzetközi magánjogról. A kodifikációban részt vevő valamennyi kolléga közreműködött a nemzetközi magánjogi törvény magyarázatának elkészítésében is. Az első kommentár a HVG-Orac kiadásában 2020 augusztusában megjelent, a Wolters Kluwer által szerkesztett magyarázat megjelenése a 2021 tavaszán jelent meg.

A Tanszék oktatói tudományos folyóiratok szerkesztőiként is tevékenykednek: Burián László 1991-től 2013-ig a *Magyar Jog* című folyóirat szerkesztője volt, Szabó Sarolta a Kar tudományos lapja a *Iustum Aequum Salutare*, míg Raffai Katalin és Szabó Sarolta a *Külgazdaság – Jogi Melléklete* szakmai lap szerkesztőbizottságának a tagjai. 2017-ben a Tanszék bekapcsolódott az MTA TK JTI *elektronikus Jogi Enciklopédia* munkálataiba. A nemzetközi magánjogi és nemzetközi gazdasági kapcsolatok körébe tartozó szócikkek, amelyek fél- illetve egy íves tanulmányok, számos szerző közreműködésével, Szabó Sarolta szerkesztésében készülnek. Az évek során a Tanszék oktatóinak gondozásában és a Kar támogatásában az egyetemi kiadónál megjelent számos tanulmánykötet, amelyek a nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogától kezdődően a nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodáson át a nemzetközi családjog aktuális problémáit vizsgálják. A kötet szerkesztői tevékenység egy nagyon fontos vetülete az ünnepi kötetek készítése. A Tanszék fiatalabb oktatói mindig is szívügyüknek tekintették, hogy kifejezzék tiszteletüket a modern magyar nemzetközi magánjog megújítói előtt, akik egyben oktatói is tanszékünknek. Ennek keretei között elmúlt huszonöt évben ünnepi kiadványok születtek Bánrévy Gábor, Horváth Éva és Burián László tiszteletére.

Az elmúlt években kollegáink különböző nemzetközi és hazai kutatásokban is szerepet vállaltak, melyek közül a teljesség igénye nélkül említünk meg néhányat. Szabó Sarolta és Burián László 2009-ben és 2010-ben részt vett az ELTE Jean Monnet Centre of Excellence által irányított, az Európai Bizottság által finanszírozott kutatócsoport tagjaként az Unióhoz 2004-ben és azt követően csatlakozott, valamint csatlakozás előtt álló közép-európai országokban felmerült jogalkotási és jogalkalmazási kérdésekkel foglalkozó kutatásban. Ennek eredményeiről a résztvevők 2011-ben az ELTE-n rendezett konferencián számoltak be. A konferencia anyaga két angol nyelvű kötetben jelent meg 2011-ben. 2010-ben Raffai Katalin és Szabó Sarolta nemzeti riportórként vett részt az *International Academy of Comparative Law XVIII. Nemzetközi Kongresszusán*, mely napjaink nemzetközi magánjogi kodifikációinak kérdéseit tekintette át. Raffai Katalin 2014-ben Magyarország nemzeti referense volt a *The XIXth International Congress of Comparative Law, (Vienna, July 20 - July 26, 2014) Review and recognition of foreign arbitral awards –The application of the New York Convention by national courts* témában. Ugyancsak 2014-ben Burián László és Szabó Sarolta nemzeti referensként közreműködött Yuko Nishitani professzor által a külföldi jog alkalmazása témakörében irányított nemzetközi kutatásban és elkészítette az *International Academy of Comparative Law XIX. Nemzetközi Kongresszus Proof and Information about Foreign Law* téma magyar vonatkozású anyagát. A nemzeti jelentések alapján készült tanulmányok 2017-ben a Springer kiadó kötetében jelentek meg. 2012-2014 között Burián László és Raffai Katalin tagja volt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara Magánjogi Kutatócsoportjának, melynek keretei között kutatásokat folytattak többek között az európai kollíziós jog új tendenciáiról, valamint az imperatív szabályok jelentőségéről.

A Tanszék az elmúlt két évtizedben számos konferenciát és szakmai műhelybeszélgetést (workshopot) szervezett. Ezek közül kiemelésre kívánkozik a Nemzetközi Magánjogot Oktatók évente sorra kerülő országos találkozója, melynek két ízben, 2004-ben és 2014-ben is házigazdái voltunk. Ugyancsak a Tanszék szervezésében került sorra 2012-ben a Magánjogot Oktatók Éves Konferenciájának kétnapos ülése. Három alkalommal, 2013 és 2015 között társszervezői voltunk a Polgári Eljárásjogi Tanszékkel a Polgári Eljárásjogi és Nemzetközi Magánjogi Kutatásokat Végző Doktoranduszok és Doktorjelöltek Országos Konferenciájának. Nemzetközi családjogi konfe-

renciát szerveztünk 2016-ban, és ünnepi konferenciákat tartottunk Bánrévy Gábor 85 születésnapjára 2009-ben és halálának első évfordulóján 2014-ben, továbbá Horváth Éva és Burián László tiszteletére 2014-ben és 2019-ben. Ezek az alkalmak mindig nagy érdeklődésnek örvendtek, nagyszámú hallgatóság előtt zajlottak, gyakorlati szakemberek, egyetemi oktatók, doktoranduszok és egyetemi hallgatók részvételével.

Minden tudományos kutató vágya a tudományos vizsgálódás során elért eredmények bemutatása, azok megvitatása, a tudományos álláspontok ütköztetése melyekre kitűnő lehetőséget kínálnak a szakmai fórumokon tartott előadások és referátumok. A Tanszék oktatói és doktoranduszai ezért rendszeresen előadnak a budapesti és vidéki társkarokon, ahol magyar és idegen nyelvű konferenciákon és műhelybeszélgetéseken ismertetik legújabb kutatási eredményeiket.

*

A Nemzetközi Magánjogi Tanszék több mint két évtizedes történetének minden jelentős eseményéről ebben a krónikában nem adhattunk számot, csak a leglényegesebb mozzanatokot emeltük ki. Az áttekintés szükségképpen száraz adatokat, tényeket tartalmaz. Az összefoglalóból talán nem tűnik ki, de az oktatás során a hallgatók reményeink szerint megtapasztalják, hogy a Tanszék munkatársai komolyan veszik hivatásukat, mindenekelőtt a hallgatók nemzetközi magánjog iránti érdeklődésének felkeltését, a tudás átadását, az ismeretek elmélyítését. Teszik mindezt abban a reményben, hogy a hallgatók gyakorlati munkájukban tudásukat és ismereteiket hatékonyan és eredményesen lesznek képesek alkalmazni. Az elmúlt évtizedek tapasztalatai, a végzett hallgatók visszajelzései arra utalnak, hogy ez a törekvés eddig eredménnyel járt.

Ezt a gondolatot, amellyel a Tanszék bemutatását zárjuk, nálunk szebben és költőibben fejezi ki az alábbi idézet, ami a Tanszék *ars poeticájának* is tekinthető:

„Ha hajót akarsz építeni, ne azzal kezd, hogy a munkásokkal fát gyűjtetsz, és szó nélkül kiosztod közöttük a szerszámokat, és rámutatsz a tervrajzra. Ehelyett először keltsd fel bennük az olthatatlan vágyat a végtelen tenger iránt.”

(*Antoine de Saint-Exupéry*)

PÉNZÜGYI JOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A Pénzügyi Jogi Tanszék 1997-ben jött létre. Első vezetője Halustyik Anna egyetemi docens volt, aki kerek 20 éven keresztül, 2017-ig állt a Tanszék élén. A kezdetekben Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva címzetes egyetemi docens, mestertanár (1997-2017), valamint Klicsu László (tudományos főmunkatárs) vett részt a Tanszék munkájában. Tersztyánszkyné Vasadi Éva gazdasági dékánhelyettesként is segítette az újonnan létrejött Kar működését (1999-2000).

2000-ben Halász Zsolt, 2003-ban pedig Békés Balázs csatlakozott a Tanszék oktatói csapatához. 2018. januárjától Halász Zsolt egyetemi docens vezeti a Tanszéket.

A Tanszék munkatársai

A 25. jubileumi tanévben a Tanszék oktatói:

- Dr. Halász Zsolt egyetemi docens, tanszékvezető
- Dr. Békés Balázs egyetemi adjunktus

Megbízott oktatók:

- Dr. Szabó Ildikó
- Dr. Varga Erzsébet
- Dr. Veres Zoltán
- dr. iur. Klicsu László
- dr. iur. Kómár András
- dr. iur. Ráth Olivér

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Pénzügyi Jogi Tanszék a jogász szakon pénzügyi jogot oktat kötelező tárgyként két féléven át, bank- és tőzsdejogot kötelezően választható tárgyként. Választható speciális kollégiumként oktatott tárgyak átfogják az adójog, a költségvetési jog, valamint a pénzügyi és tőkepiaci szabályozás széles területeit.

BA szakokon a Tanszék hatáskörébe a gazdasági jog, valamint a pénzügyi jog tárgyak oktatása tartozik.

A Tanszék oktatói részt vesznek a Deák Ferenc továbbképző intézet által meghirdetett számos – pl. pénzügyi jogi, gazdasági jogi, társasági jogi, gazdasági büntetőjogi – képzés oktatásában, valamint a doktori képzésben is.

A Tanszék alapvetően folyamatosan ugyanazon tárgyak oktatására fókuszált az elmúlt negyedszázadban. A tárgyak belső struktúráját illetően azonban szükségszerűen történtek változások, mivel az adójog területén egyre hangsúlyosabbá válnak a nemzetközi adózási kérdések, a bank- és tőkepiaci szabályozásban a jogharmonizáció és a közvetlen EU szabályozás, a költségvetési jogban pedig a hazai szabályozás mellett az EU költségvetési és támogatási rendszer szabályozása is kellő figyelmet kap.

A Tanszék a magyar nyelvű képzések mellett az angol nyelvű oktatásra is egyre nagyobb hangsúlyt fektet, számos speciális kollégiumot hirdet meg angolul is vagy csak angol nyelven.

A Tanszék kutatási tevékenysége

Az egyes oktatók egyéni kutatási területei:

- Halász Zsolt: költségvetési jog, a pénz és a pénzrendszer szabályozása
- Békés Balázs: adójog, nemzetközi adójog
- Szabó Ildikó: adójog, nemzetközi adójog
- Varga Erzsébet: adójog, nemzetközi adójog
- Veres Zoltán: bankjog, pénzügyi fogyasztóvédelem
- Klicsu László: pénzügyi alkotmányjog
- Kómár András: bankjog
- Ráth Olivér: költségvetési jog

A tanszéki kutatómunkában három fő irányvonal alakult ki: nemzetközi adójogi, bankjogi és pénzügyi fogyasztóvédelmi, valamint költségvetési jogi területek kapnak különösebb hangsúlyt.

A Tanszék munkájában fontos szerepet játszik a tudományos utánpótlás képzése a doktori képzés keretében. Ennek eredménye a megvédett doktori értekezésében követhető legjobban nyomon. Pénzügyi jogi témában doktori (PhD) fokozatot szereztek: Mácsik Zoltán (2009), Birta Zsuzsanna (2012), Békés Balázs (2013), Sólyom Borbála (2015), Szabó Ildikó (2017), Varga Erzsébet (2017), Veres Zoltán (2018) és Szlifka Gábor (2020). A Doktori Iskolában abszolutóriumot szerzett: Császár Zoltán, Kómár András és Ráth Olivér. A doktori képzésben aktív státuszú hallgatóként Butor Gábor és Orczifalvi-Kis Zsuzsanna vesz részt.

Halustyik Anna tanszékvezető asszony 2013-ban sikeresen habilitált.

Az OTDK konferenciákon a Tanszék által felkészített hallgatók különösen az elmúlt évtizedben szép eredményeket értek el: 2001-ben Halász Zsolt 1. helyezést, 2009-ben Gázsó Balázs és Dezső Adrienn különdíjat, 2011-ben Tóth Renáta különdíjat, 2013-ban Simon Barnabás 1. helyezést és különdíjat, Tózsér Tamás 2. helyezést, 2015-ben Csépany Bálint különdíjat, 2017-ben Abbas Benjamin Aziz 2. helyezést ért el. A legnagyobb sikert 2019-ben érték el a Tanszék által felkészített hallgatók, amikor Vad Viktória 1. helyezést, Péczka László 2. helyezést, Petrovics Kristóf pedig 3. helyezést ért el.

A Tanszék évente több szakmai rendezvényt, konferenciát szervezett és terve szervezni a jövőben is, amelyre előadóként saját munkatársai mellett meghívja az adott téma jeles kutatóit is.

2018. március 7. – Konferencia az adóigazgatási eljárás megújításáról

2018. október 10. – Workshop a társasági adó előtt álló nemzetközi kihívásokról

2018. november 21. – Pénzügyi Jogot Oktatók VIII. Konferenciája

2019. március 20. – Konferencia a nemzetközi adózás aktuális kérdéseiről

2020. február 20. – Pénzügyi Jogot Oktatók IX. Konferenciája

2020. március 12. – 10 éves a fogyasztói hitelezésről szóló törvény (veszélyhelyzet miatt elmaradt, 2021. április 29-én lett megtartva)

2020. november 12./19./25. – A PWC Magyarországgal közösen szervezett, három alkalomból álló adójogi online rendezvénytársaság

2021. április 29. – Pénzügyi fogyasztóvédelem – Múlt, Jelen, Jövő című online konferencia

2021. május 13. – PWC Magyarországgal közösen szervezett „Kriptoalutak – Jogi és adózási kérdések” című online konferencia

Jövőbeli tervek

A Tanszék a széleskörű oktatási tevékenységének fenntartása mellett szeretné tovább erősíteni elköteleződését a tudományos kutatás mellett. Kiemelten fontosnak tartja ennek okán a doktori képzésben való aktív részvételt újabb hallgatók bevonásával, az OTDK-n való eredményes szereplést, valamint a reguláris oktatáson kívül aktuális témákkal foglalkozó konferenciák és workshopok rendezését.

Személyes emlékek

Részletek Prof. dr. Zlinszky János dékán úr dr. Tersztyánszkyne dr. Vasadi Éva 80. születésnapja alkalmából írt köszöntőjéből:¹

„Az én első alkotmánybírói periódusom akkor zárult, amikor a 70. évemet betöltöttem. Nem sokkal ez előtt indult meg az esztergomi főegyházmegyei zsinat indítására a katolikus egyetem jogi karának komoly szervezése. Még alkotmánybíró koromban gyűlt össze ottani hivatali szobámban a jogi kar első szervező elveit meghatározó és gyakorlati feladatait összegző kollegiális testület, amelynek Erdő Péter [...] adta az egyházi súlyt, forma szerint pedig a püspöki kar elnöke lett az egyetem nagykancellárja. A szervező testületben öten dolgoztunk: a magánjogi vonalat Jobbágyi Gábor professzortársunk, a büntetőjogit az azóta elhunyt Békés Imre professzor, a jogelméleti vonalat Varga Csaba professzor képviselte, a pénzügyi szervezet megteremtésében és a pénzügyi jog oktatásában pedig Vasadi Éva kapott kiemelkedő szerepet. Ő előbb Kilényi Géza professzor főtanácsadójaként, majd alkotmánybíróként is tevékenyen részt vett az oktatás felfuttatásában. A Kar kezdetei sok vonatkozásban az első Alkotmánybírósághoz nyúlnak vissza, hisz ez az új felfogású jogi csúcsszerv, mind az indításhoz, mind

¹ Megjelent: Halustyik Anna – Klicsu László (szerk.): *Cooperatrici veritatis. Ünnepi kötet Tersztyánszkyne Vasadi Éva 80. születésnapja alkalmából*. Pázmány Press, Budapest, 2015.

az első oktatási évek teljes felfuttatásához komolyan együttműködött. Innen indult a mi személyes együttműködésünk is. Különös fontosságot tulajdonítottam annak, hogy dr. Vasadi Éva előbb a szervező bizottságban, majd oktatóként felvállalta ezt a nagyon is lényeges, inkább gyakorlati, mint elméleti vonalat. [...]

Széles körű tapasztalataim voltak tehát abban az irányban, hogy az alapvető jogi oktatás ezen területén az elméleti-gyakorlati képzésnek nagy, noha kevésbé elismert jelentősége van. Ezért nagy örömmel fogadtam dr. Vasadi Éva felajánlását, aki a szervezés kezdete óta ennek az oktatási tárgycsoportnak a felállításában, majd oktatásában tevékeny részt vállalt. Éva tudása azonban messze túlnyúlik a pénzügyi jog – önmagában is fontos és szövevényes – szakterületén, annál széleskörűbb és sokoldalúbb. Utóbb, már alkotmánybíróként is jelentős része volt abban, hogy a Kar kezdeteiről a dokumentációs kötet megjelenhessen, amellet az elméleti áttekintő gyűjteményes munkáim ‘margóján’ is sokszor vállalkozott önkéntes, mindig mélyen szántó ismertetésekre. [...]

Mind dékáni működésem során, mind azt követően, a felsőoktatással kapcsolatos, főleg alkotmányjogi kérdések kimunkálásában is nagy szerepet játszott dr. Vasadi Éva. Személyében kiválóan egyesítette a női gyakorlati érzéket, a komoly alkotmányjogi alapokkal. A felsőoktatás terén részben az EU által követett, részben a hazai politikai adottságok diktálta okok miatt egyre-másra születtek a reformjavaslatok, amelyek alapjogi kérdések mellett az oktatás gyakorlati lehetőségeit közlelről érintették. Nem volt közömbös a kar kibontakozása és felfutása szempontjából, hogy ez a terület elméleti és gyakorlati egységben irányítva magas bírói tekintéllyel és hosszú alkotmányjogi gyakorlattal rendelkező vezető oktatót mondhatott magáénak. Meggyőződésem, hogy a PPKE a gyakorlati életben ezért rendelkezik ma már kiemelkedő hírnévvel és keresi a piacon az itt nevelkedő fiatal jogászokat a szakma. A kari szervezési munkában külön értéket jelentett számomra, hogy a szervezőbizottságban, majd az oktatás terén komolya elméleti-gyakorlati tudással rendelkező nő vállalt szerepet. [...]

Bizonyos, férfiak számára jelentéktelen, egyének számára fontos kérdésekben női oktatótársaim nagyobb érzékenységgel rendelkeznek és meglátásaikat, véleményüket a vezető számára fontos figyelembe venni. Tudása mellett ez az érzéke volt az, ami dr. Vasadi Évát számomra pótolhatatlan

munkatárssá tette, véleményére gyakran támaszkodtam, noha soha nem toltta magát előtérbe. [...]

Az ilyen ünnepi alkalmakkor hangsúlyt kell hogy kapjon, hogy a felsőoktatás társas tudományos tevékenység, ahol a különböző szakemberek azonos cél, az egyetemes jog társadalmi érvényesülésére fordítják tevékenységüket. Ebben a tevékenységben a mi karunk vonatkozásában dr. Vasadi Éva igen értékes, készséges, szerény és serény munkatárs volt, akinek komoly része van abban, hogy a kar magas szakmai színvonalat és sokoldalú arculatot tudott kialakítani. Remélem, hogy ebben a tevékenységében az egyébként méltánylandó nyolcvanas évforduló nem fogja megakasztani, netalán többletlehetőséget nyújt egyéni tudományos és családi körben kifejtett munkásságához.”

*

Részletek dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva tanárnő dr. Halustyik Anna tanszékvezető asszonyra való visszaemlékezéséből:²

„1996-ban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészkarának újjáalakulása megtörtént. Zlinszky János professzor az Alkotmánybíróságon megemlítette, hogy létre kell hozni a PPKÉ Jogi karát is. Néhányunkból szervező bizottságot hozott létre, amelybe engem is meghívott. Miután az OTP-nél 26 éves bankjogászai gyakorlatra tettem szert, rám bízta, hogy a pénzügyi jogi tanszék szervezésének előkészítésében segítsen a munkáját. „Személyes kapcsolat és szakmai ismertség alapján keressük meg az első jelölteket, hogy megfelelő testületeket hozzunk létre.” – Ezekkel a szavakkal jelölte meg a keresés szempontjait.

Nem sokkal ez után merült fel Halustyik Anna neve jelöltként. A professzor úr kérte véleményemet. Ekkor én még személyesen nem ismertem Annát, de mint a Budapest Bank vezető jogásza, a szakmában neve volt már. A bankprivatizáció szakmai ismerőjeként tudtak róla. Jó szívvel támogattam meghallgatását. Csak amikor a megbízást megkapta a tanszék megszervezésére, akkor ismertem meg személyesen is. Rögtön szót értettünk. Megfogalmazta a tanszékkel kapcsolatos elképzeléseit, és sikerrel védte meg a pénzügyi jog önállóságát a jogágak között. Bemutatta a szakterület speciális

² Megjelent: Halász Zsolt (szerk.): *Magistra et Fautrix – Halustyik Anna emlékére*, Pázmány Press, Budapest, 2019.

jellegét, a közjogias oldalát (államháztartási, költségvetési jog területét, és az adójogot), a magánjogi alapokon nyugvó pénz- és tőkepiacot, a bankjogot. Önálló területek ezek, mint mondotta, mert saját tudománya van, más egyetemeken is önálló tanszék oktatja. A pénzügyi jognak magyar és európai gyakorlata alakult ki, és az Alkotmánybíróság is számos döntést hozott.

A tanszék tehát önállóan indult, a fizikai nehézségeket az okozta csupán, hogy ekkor még a karnak nem volt önálló épülete, a Ménesi úton az apácák-tól kaptunk néhány helyiséget. Csak a Szentkirályi utcai elhagyott nyomda jelentette a fejlődés lehetőségét. Itt oktattunk vakolatlan aulában, kicsi szobákban, és csak Zlinszky professzor, mint alapító dékán hite, akarása tette lehetővé azt a fejlődést, amely a jelenlegi rangos épületet biztosította az egyetem számára. A tanszék oktató munkájának segítségével induláskor a Földes Gábor féle tankönyv volt. Nem sokkal ezután Anna három kötetes saját tankönyvet szerkesztett. Ezzel korszerű anyagot adott a hallgatók kezébe. Nagyon jól szerkesztett, jól tanulható tankönyv lett, ma is ezt használják. Gondolkodott a változásokat is magában foglaló, kiegészítő kötet megalkotásáról is. Ha a tankönyvet kézbe veszi az olvasó, világosan láthatja, hogy a pénzügyi jog, különösen a pénz- és tőkepiac, a bankjog, korszerű, átfogó ismeretanyagot nyújt a hallgatóknak. Az egyre bonyolultabb, meghatározó pénzvilágban ad ismereteket, és tanít összefüggéseket felfedezni e témában. „A pénz- és tőkepiacok egymás melletti hullámzása; elkülönülésük, majd közeledésük” jelzi a téma szükségszerű elemző szemléletét, és az anyag kiemelt jelentőségét.

A hallgatókat is ez az elemző elmélyülés vonzotta Anna előadásaira. Ez ösztönözte a hallgatókat a szakdolgozati témaválasztások során is. Anna bátorította őket az OTDK-n való részvételre. Doktori tanulmányok folytatására is több hallgatót segített. Tudatosan figyelt az utánpótlás alakítására is. Mint vizsgáztató tanár, következetes szigorral várta el a színvonalas tudást. Ismert volt Anna irodalmi, zenei műveltsége is, utazásairól mindig beszámolt a tanszék munkatársainak. Szerettem beszélgetni vele mindenről, szakmáról, családról, sorskérdésekről. E beszélgetések során ismertem meg emberszeretetét is. Mindig meghatott, ahogyan féltő gondoskodással beszélt édesanyjáról. Számomra felejthetetlen ünnepet csinált, amikor teljesen titokban megszervezte 80. születésnapomra az emlékkönyvet és az ünnepséget. Mindez felejthetetlen volt, és mindez szeretetéből fakadt.”

POLGÁRI ELJÁRÁSJOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

A Tanszék korábbi vezetői:

- Prof. Gáspárdy László (1997–2004)
- Prof. Bándi Gyula (2005–2006)

A Tanszék korábbi oktatói:

- dr. iur. Bakos Judit
- Csíkyné dr. iur. Szobácsi Julianna
- dr. iur. Éles Anita
- dr. iur. Forstóber Gábor
- dr. iur. Gláser Szilvia
- dr. iur. Imregh Géza
- dr. iur. Kiss Tamás Lajos
- dr. iur. Kormos Erzsébet
- dr. iur. Kovács László
- Könyves Béláné dr. iur. Orosz Ibolya
- Palotásné dr. iur. Fekete Erika
- dr. iur. Telek Zoltán
- dr. iur. Telekné dr. Vasenszky Zsuzsanna
- dr. iur. Ujlaki Tamás

A Tanszék korábbi tanszéki adminisztrátorai:

- Barna Imréné
- Nánásy Tiborné
- Kocsis Annamária

A Tanszék jelenlegi vezetője:

- Prof. Harsági Viktória (2006–)

A Tanszék jelenlegi oktatói:

- Dr. Bérces Viktor egyetemi docens (2009–)
- Dr. Bérces László címzetes egyetemi docens (1997–)
- Dr. Horváth E. Írisz egyetemi docens (2006–)
- Dr. Suri Noémi egyetemi adjunktus (2011–)

A Tanszék jelenlegi tanszéki adminisztrátora:

- Gyurókovics Ágnes (2013–)

A Tanszék megbízott oktatói:

- dr. iur. Asbóth-Hermányi Lőrinc
- dr. iur. Gelencsér Dániel
- dr. iur. Gyimesi Tamás Ferenc
- dr. iur. Szigeti Krisztina

A Tanszék oktatási tevékenysége

A 2005/2006 tanévben a tananyag korszerűsítése érdekében a Polgári eljárásjog főtárgy tematikájába beépült a polgári ügyekben történő igazságügyi együttműködést érintő közösségi jog anyaga is. Az európai polgári eljárásjogot és a hozzá kapcsolódó joggyakorlatot választható tárgyként is (a főtárgy keretében leadott anyagtól eltérő, részletesebb tematikával) oktatja a Tanszék, a 2005/2006. tanév II. félévétől német nyelven is. Részben erre építkezik a Doktori Iskolában e témában tartott kötelezően választható óra is.

A kutatási eredményeket igyekszik a Tanszék a kötelező tárgyak tananyagába folyamatosan beépíteni.

Az új polgári perrendtartás hatálybalépése elsősorban súlyponti eltolódásokat eredményezett az egyes tantárgyak tematikájában.

2003 óta sportjogi oktatás is folyik a Tanszéken.

Az igazságügyi igazgatás BA képzés szakindításában a Tanszék vezetője nagy szerepet vállalt, ezt követően az új szak megjelenése jelentősen lekö-

tötte a tanszéki kapacitásokat: nagy óraszámossal oktatnak a Tanszék oktatói ezen a képzésen.

Oktatott tárgyak

Jogász szak

- Polgári eljárásjog 1.
- Polgári eljárásjog 2.
- Polgári eljárásjog 3.
- Sportjog – kötelezően választható tárgy

Európai és nemzetközi igazgatás (MA) szak

- Igazságügyi együttműködés az Európai Unióban
- Összehasonlító eljárásjog

Igazságügyi igazgatás (BA) szak

- Polgári eljárásjog 1.
- Polgári eljárásjog 2.
- Bírósági végrehajtás
- Polgári nemperes eljárások
- Ügyvédi és közjegyzői jog

Szabadon választható tárgyak:

- Alternatív vitarendezés – Mediáció, békéltető testületek
- Az ügyvédi hivatás gyakorlása
- Az Európai Bíróság polgári eljárásjogot érintő esetjoga
- Beadványszerkesztés
- Egyszerűsített jogérvényesítés hazánkban és az Európai Unióban
- Európai polgári eljárásjog
- Europäisches Zivilprozessrecht
- Öröklés Magyarországon és Európában
- The Civil Procedure Law in the United States

A Tanszék kutatási tevékenysége

Az egyes oktatók egyéni kutatási témái az alábbiak:

- Bérces László: a sportjog mint jogág a jogrendszerben, a sportjogi szabályozás története, állami irányítása és a sport belső öngazdáltsága, a sportolók és sportszervezetek jogállása, a sportszövetségek (nemzetközi, hazai), sport bíraskodás, sport fegyelmi eljárás, doping eljárás, licence eljárás stb.
- Bérces Viktor: a jogi képviselő sajátosságai a bírósági eljárásokban, a sportrendészet szabályozásával kapcsolatos jogalkotási kérdések, a sportigazgatás szervezeti megoldásai nemzetközi viszonylatban
- Harsági Viktória: igazságügyi együttműködés az Európai Unióban, információs technológia használata a polgári perben, összehasonlító polgári eljárásjog, alternatív vitarendezés, kollektív jogérvényesítés
- Horváth E. Írisz: kis értékű követelések perbeli érvényesítése, közigazgatási perek, jogi segítségnyújtás
- Suri Noémi: határon átnyúló öröklés (polgári) eljárásjogi kérdéseknek, a tagállami fizetésektelenségi eljárások, illetve fizetésektelenségi eljárások helyzetének vizsgálata

Közös kutatási projekt (kutatócsoport, kutatóközpont)

„A csoportos keresetindítás összehasonlító értékelése” című OTKA projekt, (K 105559), 2012–2016

A kutatócsoport vezetője: Harsági Viktória

A kutatócsoport tagjai: Bándi Gyula, Gelencsér Dániel, Gyimesi Tamás, Horváth E. Írisz, Kaliczka Alexandra, Szilágyi Pál, Szalai Ákos

A kutatás fő célkitűzése a csoportos perlés különböző jogi kultúrákban fellelhető modelljeinek átfogó elemzése és annak vizsgálata volt, hogy a más államokban létező megoldások közül adaptálható-e bármelyik (esetlegesen milyen módosításokkal). Ez a vizsgálat több jogágra kiterjedő módon történt.

TÁMOP Magánjogi Kutatócsoport

A kutatócsoport vezetője: Harsági Viktória

A kutatócsoport tagjai: Burián László (Nemzetközi Magánjogi Tanszék), Csehi Zoltán (Polgári Jogi Tanszék), Gyulai-Schmidt Andrea (Polgári Jogi Tanszék), Horváth E. Írisz (Polgári Eljárásjogi Tanszék), Jobbágyi Gábor (Polgári Jogi Tanszék), Kaliczka Alexandra (Nemzetközi Magánjogi Tanszék, Polgári Eljárásjogi Tanszék), Landi Balázs (Polgári Jogi Tanszék), Pogácsás Anett (Polgári Jogi Tanszék), Raffai Katalin (Nemzetközi Magánjogi Tanszék), Sobor Dávid (Polgári Jogi Tanszék), Suri Noémi (Polgári Eljárásjogi Tanszék), Szilágyi Ferenc (Polgári Jogi Tanszék), Tattay Levente (Polgári Jogi Tanszék)

Nevezetesebb események, konferenciák

- Die Entwicklung des Zivilprozessrechts in Mitteleuropa um Jahrtausendswende - Konferencia a 100 éves Plósz-féle Polgári perrendtartás emlékére/tiszteletére, 2011. október 13-16.
- Public Interest Litigation – Group Litigation – Comparative Perspectives, 2013. november 7-8.
- A Magánjogi Kutatócsoport Műhelykonferenciája, 2013. november 15.
- Polgári eljárásjoggal és nemzetközi magánjoggal foglalkozó doktoranduszok és doktorjelöltek konferenciái, 2012. február 17., 2013. február 15., 2014. március 14., 2015. március 13.

Jövőbeli tervek

Az oktatási elképzeléseket több tényező befolyásolja. Egyfelől figyelemmel kell lenni az előző évek polgári perjogi rekodifikációs folyamatára. Az új Pp. hatálybalépését követően a tárgyak tematikájának meg kell újulnia az új normához, annak belső logikájához és más jogszabályokhoz való viszonyához igazodva. Emellett folyamatos kihívást és megújítási szükségserőséget jelent az európai uniós jogfejlődés, amelyről elmondható, hogy az ezredfordulót követően töretlennek látszik a polgári eljárásjogi szabályok tekintetében. E téren már sokat tett a Tanszék vezetője a tantárgy átstrukturálásával, itt elsődlegesen a tananyag folyamatos naprakészségének a biztosítása

lehet a cél, illetve az arra fogékony hallgatók számára speciálkollégiumok indítása, akár a tanszéki kutatásokba való bekapcsolódásának biztosítása.

Nemperes eljárások címmel tankönyvet készít a tanszék, melyet a jogász és az igazságügyi igazgatás képzésben is lehet hasznosítani.

A kari honlap folyamatos megújulása lehetővé tette a tanszékek számára, hogy kreatívabban és önálóbban használják a tanszéki honlap felületet. Az ebben rejlő lehetőségek kihasználását linkek, tematikus bibliográfiák és egyéb hasznos információk közreadásával megkezdték az oktatók, de a tervek közt szerepel a honlapon minél több hasznos információt elérhetővé tenni a hallgatók számára.

A 2020 tavaszi távoktatás tapasztalatait bizonyonnyal hasznosítani tudja a Tanszék a jövőben az oktatásmódszertan területén.

Személyes emlékek

Harsági Viktória: In memoriam Gáspárdy László (1937–2006).¹
(Részletek)

„[...] 1968-ban 31 évesen lett kandidátus »A tilos szerződések« című értekezésének megvédését követően. Első írásai a polgári anyagi joghoz, valamint a munkajoghoz kötődtek, ám az 1970-es évek második felétől kezdve már egyre több polgári perjogi tanulmányt találhatunk a publikációs jegyzékében. Akadémiai doktori címét 1984-ben szerezte »A polgári per idődimenziója« című értekezésével, amely néhány évvel később könyv alakban is megjelent az Akadémiai Kiadó gondozásában és a perjogászok több generációja számára szolgált és szolgál vezérfonálul a kutatómunka során. [...] A miskolci tanszék alapítása során nyert tapasztalatok segítették a polgári eljárásjogi oktatás alapjainak megteremtését a 1990-es évek közepén a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen is. Éveken keresztül a két város közt „ingázva” igyekezett a felhalmozott tudásanyagot és az általa vallott értékeket megosztani a budapesti és miskolci diáksággal és kollégákkal. Eközben a miskolci tudományos műhelyben elindította a pályán későbbi utódjait. Gondos szakmai iránymutatásai és megtisztelő figyelme a külföldi

¹ *Iustum Aequum Salutare*, 2006/1–2, 324–327.

tanulmányutakon is kísérte őket. A Miskolci Egyetemen a tanszékvezetést 2002-ben adta át ottani tanítványának és a továbbiakban erejét a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen való munkára összpontosította. Innen 2005. januárjában vonult nyugdíjba betegségére tekintettel, átadva a tanszék szakmai irányítását egykori miskolci tanítványának. Eddig az időpontig vezette a Doktori Iskolát is. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának Pro Facultate díját 2005 tavaszán kapta meg. Az egykori tanítványok kezét azonban a legnehezebb pillanatokban sem engedte el, a felhalmozott élettapasztalatra alapozott jó tanácsokra bizton számíthattunk ezután is. Nyugdíjazását követően is a szakmai közélet aktív résztvevője maradt. [...] Tudományos munkájának eredményeképpen számos önálló és társszerzőkkel írott könyv, valamint közel kétszáz tanulmány született. Az utóbbiak közül sok idegen nyelven – főként olaszul és németül – íródott. A két magyar polgári eljárásjogi kommentár több fejezetének szerzőjeként tartották számon. Tapasztalataira, tudására a kodifikátorok is számíthattak és építettek is évtizedeken keresztül. Kutatásainak súlypontja elsősorban a pertartam vizsgálatára, összehasonlító és perjogtörténeti kérdésekre, az alapelvekre és a polgári per alternatíváinak vizsgálatára esett. Még az utolsó hónapokban is intenzíven foglalkozott a közigazgatási perek és az alkotmányosság kérdésével. Tudományos eredményein túl a magyar processzualisztika történetébe egy új nyelvezetnek, stílusnak a megteremtésével véste be nevét örök időkre. A széleskörű human műveltségről tanúszkodó és a folyamatokat »felülről« vizsgáló, átfogó szemléletmódján nyugvó gondolatait, mondanivalóját hamisíthatatlan egyéni stílussal fűszerezve volt képes közreadni. E sajátos gondolatközlési mód leírására méltatlannak érzi magát az emlékező tanítvány, álljon tehát itt a műveiből kiragadott néhány példa bizonyásgul. Mára megkerülhetetlen kiindulási ponttá vált az a többünk által sokat idézett gondolata, mely a polgári per jog erős nemzeti karakterét hangsúlyozva mutat rá a harmonizációs nehézségekre: »Az Európai Unióban csupán részterületeken, bár fontos részterületeken jött létre közös érvényű szabályozás, [...] a nemzetközi polgári eljárásjogi berendezkedés olyan terület, amely meglehetősen rezisztens az egységesítő törekvésekkel szemben, olyan terület, ahol a hagyományok inerciaja nehezen fékezhető [...]«. A polgári per jövőjéről szólva egyik tanulmányában így fogalmazott az ezredfordulón: »Polgári per jogunk fejlesztésének alapvető irányairól szólván megkockáztatok két olyan feltételezést, amely – ha beigazolódik –

de lege ferenda reflexiót igényel a jogalkotótól. Az egyik feltételezésem, hogy a perbe szállás motívumai a jövőben még inkább felerősödnek, egyre többen vélhetik úgy – és piactudományi viszonyok között nem alaptalanul –, hogy a törvényház lehet a gazdasági verseny egyik végső helyszíne. Feltételezem még a nemzetközi dimenzió számottevő térhódítását a hazai perjogi glóbuszon, azaz a jogharmonizációból fakadó egyes megoldások szükségét, továbbá a külföldi elem fokozódását mind a perekben érintett személyek és érdekeik, mind az alkalmazandó jogot illetően«. A modern magyar perjogtörténetről az ezredfordulón kiadott műve önmeghatározásában »kismonográfiának« neveztetett. Így is vonult be a szakmai köztudatba és vált az történetiséggel foglalkozó kutatók egyik alapvető forrásává. E mű bevezetőjében olvashatjuk azt a néhány jellegzetes szófordulatot, mellyel – bár szerényen –, de igen találóan határolta körül a mű célját: »Talán haszon származhat abból, ha a nagyjából a tételes jogra, részben a legiszlatorius megoldásokra és a jogösszehasonlításra módfelett indokoltan tájolt perjogi szakirodalmunk paravánját lebontva láttatni engedjük a történeti félmúlt alakzatait.« Hosszan folytathatnánk a sort...”

POLGÁRI JOGI TANSZÉK

„*Nil desperandum!*” és „*(still) Don't despair!*”

Történeti visszatekintés

Huszonöt éven túl... - a Polgári Jogi Tanszék története

„A világ vagyok – minden, ami volt, van:
a sok nemzedék, mely egymásra tör.
A honfoglalók győznek velem holtan
s a meghódoltak kínja meggyötör.”

József Attila: *A Dunánál*

Miközben huszonöt évvel ezelőtt újonnan, sőt – mint arra később utalunk – „kétszeresen is újonnan” elindult a Pázmányon az akkor még Magánjogi Intézet keretében szervezett Polgári Jogi Tanszék, igazából már készen állt. Kiforrta magát, mint az újbor: kialakult a saját karaktere, szín- és ízvilága, illata, már csak palackozni és pihentetni kellett. Azaz a Katolikus Egyetem újraindításánál a Polgári Jogi Tanszék csak „formát”, s annak részeként ígéretes, izgalmas és felelősségteli küldetést kapott, amely segítségével megmutathatta a már elkészült tartalmat és térfogatot! Az elmúlt huszonöt év során pedig ez a tartalom nemesedett, ért és – remélhetőleg – gazdagodott tovább az újabb hallgatói és oktatói generációk közös munkája eredményeképp. Mindezen okokból a Jog- és Államtudományi Kar fennállásának huszonötödik évfordulójára kiadott ünnepi kötethez már eleve mellékelni kellene az *Errata* betétlapot, amely minden bizonnyal és kivételesen, tartalmában és terjedelmében is meghaladná jelen kötet kereteit, mert sem a Kar, sem annak részeként a Tanszék élete és története nem huszonöt éve, annak formális, „normatív” elrendelésével vette kezdetét!

Egy másik „jogi metaforával”, ti. analógiával élve voltaképpen a fogantatással kezdődött a Tanszék története is, mint azt Lábady Tamás írta az első alkotmánybírósági abortuszhatározathoz fűzött párhuzamos véleményében: „Tudjuk, hogy az ember a női és férfi ivarsejtek egyesülésétől kezdve genetikailag befejeződött egyén, emberi individuum. A magzatfejlődésben az ontogenezis nem ismétli meg a filogenezist, a magzat minden kétséget kizáróan a „human species”-hez tartozik. Az emberfejlődés a fogamzástól kezdve kontinuos, az nem tagolódik szubhumán és humán fázisokra. A genetikusan meghatározott „ember” ismérv eszerint éppúgy magába foglalja a születés előtti (magzati) létet mint az egységes, megbonthatatlan biológiai folyamat integráns részét, miként a születéstől a halálig ívelő létezés dimenzióját.”¹ Természetesen, mint minden metafora, így a fenti analógia sem tökéletes, mert a Tanszék „fogantatásának” körülményeiről fennmaradt dokumentumok és anekdoták nem szólnak a női nem aktív közreműködéséről, hacsak nem tekintjük annak Paksy Mária doktornő közvetett közreműködését, aki nemcsak Jobbágyi Gábor professzor úr felesége, de egyúttal a Pacem in Utero egyesület alapító társelnöke is, s ebbéli minőségében voltaképpen ő is élesztgette a Tanszék szellemiségét és eszmeiségét. És persze akkor meg kell említenünk Lábady Éva asszonyt is, aki nemcsak Lábady Tamás tanár úr felesége – ti. Lábady tanár úr által sokat emlegetett „szerelmi háromszög” oszlopos és örökös tagja (a polgári jog tudománya, mint harmadik fél mellett) –, de egyúttal a Házas-hétvége mozgalom meghatározó szereplője, motorja is, s ebbéli minőségében és a háttérből mint Columbo hadnagy „láthatatlan” felesége, szintén folyamatosan jelen volt a Tanszék „fogantatásától” kezdve.

A Tanszék „kétszeresen új” volt indulásakor! Egyfelől alapító tagjai mindegyike *homo novus* volt, másfelől az oktatott tárgyak és azok szellemisége alapján *cathedra nova* is volt a más egyetemek polgári jogot oktató közösségéhez képest!

A Római Birodalomban azokat a férfiakat hívták *homo novus*nak, akik a családjukból „új emberként” elsőként jutottak magas méltóságra. Bár Jobbágyi professzor úr és Lábady tanár úr esetében is hosszasan sorolhatnánk a részben családi származásukra, részben szakmai meggyőződésükre és nem utolsósorban hitéleti tevékenységükre figyelemmel az elmúlt rendszerben

¹ 64/1991. (XII.17.) AB határozat.

általuk és családjuk által viselni kényszerült terheket, ehelyütt mégis egy további, a Kar és a Tanszék születését szintén meghatározó személyt, Zlinszky tanár urat idézném: „- E fiúból professzor lesz, akárki meglássa! Ezzel a felkiáltással fogalmazta meg Réthey Ferenc [...] rólam alkotott véleményét, mikor 1950 őszén engem a könyvtárban meglátogató Nagypámmal összeismertettem. A vélemény a büszke Nagypapa révén elég széles körben elterjedt, és sajátos színt adott a következő hónapok során nem egészen ezzel összhangban alakuló sorsomnak... [...] 1951 májusában – a pontos napot nem tudom, 1-15. között – leadtam a római jogi intézet kulcsát, összecsomagoltam ottani személyes holmimat, és eleget téve a fegyelmi eljárásom kezdetén kapott felhívásnak, »kiköltöztem« szép kis egyetemi szobámból. A végleges fegyelmi döntésnek, amely Magyarország összes egyeteméről kizárt, kelte 1951. május 17. [...] 1951. június végén [...] elvették Erkel utcai lakásunkat, és kitelepítettek Zsákára egy földes kamrába.”²

Emberről barátjáról, tanszéket oktatójáról: a *homo novus* gyümölcsből *cathedra nova* bor erjed. A Pázmány indulásakor nem volt sem szövetkezeti jog, sem agrárjog, de volt orvosi jog, magzatvédelem, bioetika, médiajog, szerzői jog és iparjogvédelem, sőt társasági jog helyett kereskedelmi jog is! Mindez már készen állt huszonöt éve! Mondja tehát bárki is, hogy huszonöt éve született a Polgári Jogi Tanszék, nem hihetünk neki, mert az jóval előbb kezdődött, a „fogantatással”!

A *Dunánál* című versében írja József Attila: „minden, ami volt, van: / a sok nemzedék, mely egymásra tör. / A honfoglalók győznek velem holtan”, amire egy emberöltő távlatából Zlinszky tanár úr rezonál: „’51 óta sok víz folyt le a Dunán. Ez év (2013) január 1-én töltöttem be, mint egyetemi oktató, harmincadik teljes szolgálati évemet. Visszagondoltam Feri bácsi [ti. Réthey Ferenc] kedves lelkesedésére [...]. És azt javaslom, saját példámon okulva, unokáimnak és a következő nemzedékeknek, hogy *nil desperandum* (Soha ne ess kétségbe!) – és bízunk abban, hogy »övéit el nem hagyja, ki mindnyájunk Édesatyja« (idézet Arany János *Itthon* című verséből)”.³

Amikor a Kar és annak részeként a Polgári Jogi Tanszék fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepeljük, akkor az alapító elődeink, a Polgári

² ZLINSZKY János: *Visszapillantás* (kézirat; dátum és hely megjelölése nélkül), 1-5.

³ ZLINSZKY János: *Visszapillantás* (kézirat; dátum és hely megjelölése nélkül), 6.

Jogi Tanszék jelenleg aktív oktatói többsége egykori tanárainak és mentorainak – a költő megfogalmazásában – a „honfoglalók” ünnepét üljük!
Köszönet és hála érte!

Huszonöt éven innen...

„[...] a »hogyan« a mi akaratunk.”
Szemadám György: Lélekszka-fander

A Kar indulásától a Polgári Jogi Tanszék és a Kereskedelmi Jogi Tanszék a Magánjogi Intézet keretében működött egységes irányítás és szellemiség mellett, mégis részleges tantárgyi és oktatási önállósággal, majd a Magánjogi Intézet 2004-es megszűnése után immár szervezetileg is önállóan működtek egészen 2012-ig, amikor is – figyelemmel monista szemléletet képviselő, ti. a kereskedelmi jogot és a polgári jogot egységes szerkezetben szabályozó 2013. évi Polgári Törvénykönyv előkészületeire – ismét egyesült mind a formális, szervezeti keretek, mind a tartalmi, tantárgyi keretek tekintetében e két, viszonylagosan önálló területet oktató egység, s először a Magánjogi és Kereskedelmi Jogi Tanszék név alatt, majd utóbb és jelenleg is a Polgári Jogi Tanszék keretei között folyik az oktatás és a kutatás mind a graduális, mind a posztgraduális, mind a jogi továbbképzésen valamennyi, a polgári jogot hagyományosan tágan értelmezett jogi területen.

A Polgári Jogi Tanszéken egykor és jelenleg oktató közel 60 szakember között orvosok, teológusok, bölcsészek és jogászok is vannak. A jelenlegi, 26 fős oktatói kollektívából 18 fő már a Pázmányon szerzett általános jogász diplomát, s közülük 6 fő a Pázmány, míg 3 fő más egyetem doktori képzésében szerzett PhD-fokozatot: van közöttük egyetemi tanár, docens, adjunktus, tanársegéd és két (!) Pro Scientia-aranyérmes egyaránt. Seregély István érsek atya, az egyetem Nagykancellárja, az egyetem újraalapításának tizedik évfordulóján azt írta 2005-ben, hogy „egy egyetem a hozzáértők szerint harminc év alatt éri el felnőttkorát, amikor már az ott végzett növendékekből verbuválódik az oktatói gárda.”⁴ Nos, még ugyan öt év

⁴ SEREGÉLY István: Előszó. In: *Tízéves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara*. Budapest, Szent István Társulat, 2005. 7.

hátravan a harmincadik évfordulóig, de az alapítókat követő második és harmadik, polgári jogot oktató generáció 70 százaléka már ma mestereit követve lép fel egykori *alma matere* katedrájára, ami mutatja, hogy a Polgári Jogi Tanszék huszonöt évvel ezelőtti létrejötté és kezdeti lendülete nemcsak egyszeri fellángolás volt, hanem időtálló kezdeményezés, s az elmúlt két és fél évtized alatt a Polgári Jogi Tanszék egyfelől felnőtt, másfelől iskolát is teremtett. Ehhez kellett az iskolateremtő egyéniségek, akik példaként álltak a jövő generációk elé azért, hogy mindig legyenek olyanok, akik képesek felkészíteni tanítványaikat a közösség előtt álló feladatok megoldására. Ahhoz, hogy valaki oktatóként működhessen, csak hallgatókra van szükség. Ám ahhoz, hogy a hallgatóból tanítvány, a tanárból iskolateremtő tudós váljon, különleges szellemi műhelynek kell kialakulni, amelyben a kivételes személyiséggel rendelkező tudós tanítványai egész életpályáját meghatározó oktatási-nevelési tevékenységet fejt ki. Az ismeretek átadása mellett megtanítja hallgatóit gondolkodni, s a korszerű, magas színvonalú elméleti ismeretek oktatását összekapcsolja a gyakorlattal.

A Tanszék munkatársai

A Tanszék/Intézet vezetői:

- Prof. Jobbágyi Gábor egyetemi tanár, a Magánjogi Intézet és a Polgári Jogi Tanszék vezetője 1995–2004
- Prof. Lévy Miklósné Fazekas Judit egyetemi tanár, a Kereskedelmi Jogi Tanszék vezetője 1998–2002
- Dr. Tarr György egyetemi docens, a Kereskedelmi Jogi tanszék vezetője 2002–2003
- Prof. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár, a Kereskedelmi Jogi Tanszék vezetője 2003–2007
- Prof. Jobbágyi Gábor egyetemi tanár, a Polgári Jogi Tanszék vezetője 2004–2012
- Prof. Csehi Zoltán egyetemi tanár, a Kereskedelmi Jogi Tanszék vezetője 2007–2012
- Prof. Jobbágyi Gábor egyetemi tanár, a Magánjogi és Kereskedelmi Jogi Tanszék vezetője 2012–2014

- Prof. Csehi Zoltán egyetemi tanár, a Polgári Jogi Tanszék vezetője 2014–2016
- Prof. Koltay András egyetemi tanár, a Polgári Jogi Tanszék vezetője 2016–2018
- Prof. Csehi Zoltán egyetemi tanár, a Polgári Jogi Tanszék vezetője 2018–

A Tanszék jelenlegi oktatói:

- Prof. Csehi Zoltán egyetemi tanár
- Prof. Jobbágyi Gábor egyetemi tanár (professor emeritus)
- Prof. Koltay András egyetemi tanár
- Dr. Fábián Ferenc egyetemi docens (megbízott oktató)
- Dr. Gyulai-Schmidt Andrea egyetemi docens
- Dr. Landi Balázs egyetemi docens
- Dr. Navratyil Zoltán egyetemi docens
- Dr. Csapó Orsolya egyetemi adjunktus
- Dr. Molnár Sarolta egyetemi adjunktus
- Dr. Plásztán-Brehószki Márta egyetemi adjunktus
- Dr. Pogácsás Anett egyetemi adjunktus
- Dr. Szilágyi Ferenc egyetemi adjunktus
- dr. iur. Nemescsóiné Martonyi Zsuzsanna egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Gubicz Flóra megbízott oktató
- dr. iur. Korbuly Tamás megbízott oktató
- dr. iur. Kovács Krisztián megbízott oktató
- dr. iur. Medve Richárd megbízott oktató
- dr. iur. Pálvölgyi Tamás megbízott oktató
- dr. iur. Papp János Tamás megbízott oktató
- dr. iur. Pomeisl András megbízott oktató
- dr. iur. Stefka István megbízott oktató
- dr. iur. Sobor Dávid megbízott oktató
- dr. iur. Solt Pál nyugalmazott bíró (Kúria), megbízott oktató
- dr. iur. Takó Sándor megbízott oktató
- dr. iur. Ujhelyi Dávid megbízott oktató

A Tanszék jelenlegi adminisztrátorai:

- Bánhidi Mónika adminisztrátor

- Csizik Zoltánné Éva adminisztrátor

A Tanszék/Intézet volt oktatói:

- Prof. Tattay Levente egyetemi tanár (professor emeritus) †
- Prof. Ferencz Antal egyetemi tanár
- Dr. Lábady Tamás címzetes egyetemi tanár †
- Prof. Lévy Miklósné Fazekas Judit egyetemi tanár
- Prof. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár
- Prof. Nochta Tibor egyetemi tanár
- Prof. Sólyom László egyetemi tanár
- Prof. Végh Zoltán egyetemi tanár (Salzburg)
- Dr. Bagi István címzetes egyetemi docens †
- Dr. Garay Mária címzetes egyetemi docens †
- Dr. Kolozsy Béla egyetemi docens
- Dr. Köles Tibor címzetes egyetemi docens †
- Dr. Matkó Ida egyetemi docens
- Dr. Monory Bulcs egyetemi docens
- Dr. Murányi László címzetes egyetemi docens
- Dr. Oberfrank Ferenc címzetes egyetemi docens
- Dr. Tarr György egyetemi docens
- dr. iur. Barochné Szabó Marianna egyetemi adjunktus †
- Dr. Graf Tamás egyetemi adjunktus
- Dr. Szőnyi Viktor egyetemi adjunktus
- dr. iur. Bölcskei János egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Ferenczy Rita egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Jansenné Felkai Zsuzsanna egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Ifj.Lomnici Zoltán, egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Sélley Zoltán egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Szatmáry István egyetemi tanársegéd
- dr. iur. Boronkay Miklós megbízott oktató
- dr. iur. Bókai Judit megbízott oktató
- dr. iur. Lukács Tamás megbízott oktató
- dr. iur. Mogyorósi Dorottya megbízott oktató
- dr. iur. Szalay László megbízott oktató

A Tanszék/Intézet volt adminisztrátorai:

- Halász Zsuzsanna adminisztrátor
- Kocsis Annamária adminisztrátor
- Szalainé Szikszai Krisztina adminisztrátor
- Szilárdi Ferencné Mariann adminisztrátor

A Tanszék oktatási tevékenysége

A Polgári Jogi Tanszék oktatói aktívan részt vállalnak a graduális képzésben, a posztgraduális képzésben és a szakirányú továbbképzésben egyaránt. A graduális képzés keretében mind az osztatlan jogász, mind az igazságügyi igazgatás (BA) szakon viszik a főelőadásokat és szemináriumokat, közel félszáz kurzust, amelyeken félévente átlagosan 2500–2600 fő hallgató vesz részt. A graduális jogászképzést lezáró záróvizsgák keretében évente átlagosan 1000–1100 főt vizsgáztatunk polgári jogból. A posztgraduális képzés keretében visszük a Civilisztikai doktori programot, melynek részeként évente 3–5 új polgári jogász doktorandusz felvételizik sikerrel a Doktori Iskolába, és 2–3 műhelyvitát, doktori védést tartunk. A Deák Ferenc Továbbképző Intézetben közel egy tucat szakirányú képzésben veszünk részt, amelyeken félévente 200–250 fő jogász és nem-jogász vesz részt.

A fentiekén túl közreműködünk az MTA Állam- és Jogtudományi Bizottságának Civilisztikai Albizottsága, a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának, az Igazságügyi Minisztérium által szervezett jogi szakvizsga-bizottságok, az MKIK mellett működő Választottbíróság munkájában, számos hazai- és nemzetközi tudományos és/vagy kutatási együttműködésben.

A Tanszék kutatási tevékenysége

Családjogi és Katolikus Családtudományi Kutatócsoport

A világi családi jog és a kánonjog összefüggései.

Tagok: Csapó Orsolya egyetemi adjunktus; Jobbágyi Gábor egyetemi tanár; Lábady Tamás címzetes egyetemi tanár; Molnár Sarolta egyetemi adjunktus.

Szellemi alkotások európai jogvédelme

Biotechnológiai találmányok oltalma az EU-ban, az internet használatának szerzői joga, az EU szerzői joga és az információs társadalom, a közösségi szerzői jogi szabályozás fejlődése, a közösségi iparjogvédelmi szabályozás fejlődése, az EU Bíróságok gyakorlata a szellemi alkotások vonatkozásában.

Tagok: Csehi Zoltán egyetemi tanár; Pogácsás Anett egyetemi adjunktus; Tattay Levente egyetemi tanár (professor emeritus); Ujhelyi Dávid megbízott oktató.

Európai magánjog kutatócsoport

Személyiségi jogok védelme az EU-ban, személyiségi jogi ügyek az EU-ban, a szerződési jog egységesítése az EU-ban, a biztosítási jog fejlődése az EU-ban, európai fogyasztóvédelmi jog, a földvásárlás kérdései az EU-ban, a jogi személyek az EU-ban.

Tagok: Csehi Zoltán egyetemi tanár; Gyulai-Schmidt Andrea egyetemi docens; Lábady Tamás címzetes egyetemi tanár; Navratyil Zoltán egyetemi docens; Nemescsóiné Martonyi Zsuzsanna egyetemi tanársegéd; Plásztán-Brehószki Márta egyetemi adjunktus; Pogácsás Anett egyetemi adjunktus; Sobor Dávid megbízott oktató; Tattay Levente egyetemi tanár (professor emeritus).

Dologi jogi kutatócsoport

A hazai és európai dologi jog összehasonlító jogi vizsgálata. Tulajdonjog egyes kérdései.

Tagok: Fábrián Ferenc egyetemi docens (megbízott oktató); Szilágyi Ferenc egyetemi adjunktus.

Médiajog és médiaetikai kutatócsoport

Médiajog és médiaetika határvonalai, a sajtóön szabályozás lehetőségei, a médiajog magyarországi története, a sajtószabadság alapjogának modern értelmezése, a közösségelvű és az individuális megközelítés feszültségeinek feloldása, az új médiumok által megkívánt új médiajogi megközelítés, a Katolikus Egyház és a média viszonya a XXI. század elején, a szerzői jogok átalakulása a modern média kihívásainak hatására.

Tagok: Koltay András egyetemi tanár; Navratyil Zoltán egyetemi docens; Papp János Tamás megbízott oktató; Pogácsás Anett egyetemi adjunktus; Tattay Levente egyetemi tanár (professor emeritus).

Orvosi jogi és életjogi kutatócsoport

Az orvosi jog általános és különös kérdései. Az élet kezdetén és végén felmerülő jogi, orvosi, etikai, demográfiai kérdések.

Tagok: Jobbágyi Gábor egyetemi tanár (professor emeritus); Landi Balázs egyetemi docens; Navratyil Zoltán egyetemi docens.

Deliktuális jogi kutatócsoport

A hazai és európai deliktuális jog összehasonlító jogi vizsgálata. Kártérítési jog egyes kérdései.

Tagok: Csapó Orsolya egyetemi adjunktus; Csehi Zoltán egyetemi tanár; Koltay András egyetemi tanár; Kovács Krisztián megbízott oktató; Lábady Tamás címzetes egyetemi tanár; Landi Balázs egyetemi docens; Navratyil Zoltán egyetemi docens; Nemescsóiné Martonyi Zsuzsanna egyetemi tanársegéd; Pomeisl András megbízott oktató; Szilágyi Ferenc egyetemi adjunktus.

Jövőbeli tervek

(Huszon)öt év múlva... - a Polgári Jogi Tanszék közeli és távoli jövőképe

„Így forog az idő s fonalas kerekén
A lét eleven köpenyét szövöm én.”

Goethe: *Faust*

Öt év múlva érjük el az egyetem „felnőttkorát”, amikor – idézve Seregély István érsek atyát – „elvárt”, hogy az oktatói gárda már a nálunk végzett növendékekből álljon. E tekintetben bár nem állunk rosszul, de folyamatos erőfeszítést, tervezést és megújulást kíván a Tanszék oktatói közösségétől részben a belépő fiatal oktatók, s azok tudományos fokozata megszerzése,

részben a már idősebb oktatók habilitációja okán. A célunk, a folyamatos utánpótlás és a teljes oktatói korfa biztosítása, miközben megőrizzük a Tanszék kezdetektől meglévő, s időt állóan sajátos kutatási és oktatási súlypontjait.

Hasonlóan fontos megőriznünk és megerősíteni a tömegképzés mellett az indulásától kezdve jelen lévő tehetséggondozást, ti. a tudományos diákköri mozgalmat akár tanszéki, akár szakkollégiumi keretek között. E tekintetben is példaértékű a „honfoglalók” tanúságtétele: „Jómagam 17 évig voltam dékánhelyettes és tanszékvezető. Itt is kulcskérdésnek tekintetem a tudományos diákköri munkát, a pázmányosok az OTDK-n rendre az első vagy második helyen végeztek, a díjak nem kis részét a polgári jogi dolgozataink nyerték el; díjazottjaink közül többen ma e kar vezető oktatói.”⁵ Ez is már a jelenlegi oktatók, a mi felelőségünk: képesek leszünk-e saját szakmai és tudományos előmenetelünk mellett az újabb oktatói, kutatói generációkat újtukra indítani, s ezáltal végső soron az egész Kar jövőjét fenntartható pályán tartani.

S végül az egyre gyorsabban változó külső körülmények között is újra és újra meg kell találnunk, sőt hitelesen fel kell mutatnunk az ‘universitas’ eszméjét, a hallgatók és oktatók közösségét, mint megélhető és meghatározó élményt. Ez egyszerre követeli meg tőlünk, hogy egyfelől újabb és megfelelő módokat találjunk a meglévő és kiérlelt tartalom átadására az újabb generációk részére, vagyis „alkalmazkodva a megváltozott piaci igényekhez újrpalackozzuk az oktatóinkban és kiadványainkban elmúlt évtizedek alatt érlelődött bort”, olyan „formát”, külsőt találjunk annak, amely valóban képes átvinni a fiatal jogász generációk részére is érthető és érző módon azokat a jogi, emberi, sőt egyetemes értékeket, amelyek a Katolikus Egyetem létjogosultságát alapozzák meg a 21. században. Másfelől megfelelő időt és energiát kell fordítanunk az oktatóink és hallgatóink szakmai és lelki megújulására is, hogy a véget nem érő kihívások, kötelezettségek és mindennapi helyállás mellett is megőrizzük lelkesedésünket, nyitottságunkat. Lord Atkin a *Donoghue v. Stevenson* jogesetben⁶ úgy érezte, hogy az agyontechnicizált joggal szemben csakis egy általános erkölcsi parancs

⁵ JOBBÁGYI GÁBOR: *Ők és Mi – Győztesek és vesztesek*. Budapest, Kairosz Kiadó, 2020. 88.

⁶ House of Lords - M’Alister (or Donoghue) (Pauper) appellant; and Stevenson respondent; 1932 May 26. A.C. 581.

alapján tud alternatívát állítani. „Ítélete a felelősségről, a kötelező gondoságról és határaitól ugyanis bibliai nyelven szól. A »szeresd felebarátodat« parancsának többszörös transzformációjával jut el az ésszerűen előrelátható károkért való felelősség kimondásához.”⁷

Reményünk és törekvésünk, hogy az elkövetkező években a Polgári Jogi Tanszék is fel tudja majd mutatni ezt a „honfoglalók” által hitelesen képviselt és erkölcsi parancson nyugvó alternatívát!

Egy egyetem, egy kar, vagy csak egy tanszék fejlődése sosem lineáris, de gyakran még csak nem is nyomon követhető. Ez nem jelenti ugyanakkor azt, hogy ne is lenne semmiféle fejlődés! Az idő múlásával, mint a bor, valahogy az *'universitas'* is mindig gyarapodik, gazdagodik, önmagából azonban mindig is fenntart valami „ismeretlent”, ha másra nem is, akkor gondoljunk csak a Pázmány újra alapításának, s annak részeként a Tanszék „fogantatásának misztériumára”. Vagyis egyfelől ismeretlen marad, másfelől mégis megismerjük és kiigazodunk rajta. Nem mi alapítottuk, nem mi jósoltuk meg a jogászképzésben való szükségességét. Sőt, talán nem ismerjük valamennyi evilági „tervezőjét”.

Az elmúlt huszonöt év történéseit megőrizve, tisztelettel, ugyanakkor kritikus szemmel próbáljuk magunk szakmai és emberi kvalitása mentén tovább formálni a Tanszéket. Ezt nyilván meghatározza, hogy nemcsak a jogtudomány, hanem az egymást követő jogász generációk szemlélete is változik, fejlődik, így előttünk a feladat, hogy a *cathedra nova* borhoz hozzátegyük a magunk szín- és ízvilágát. Vagyis meg kell próbálni, fel kell vállalni a változást és változtatást, akár annak tudatában is, hogy tévedéseket követhetünk el. Ne felejtjük: *“(still) don't despair!”*; az egyetem, a kar és a tanszék is egyszerre „tervezett” és „természetesen növekvő, fejlődő” jogintézmény, annak minden esendőségével. Ennek során pedig „Ha egyetértésre jutunk, adjunk érte hálát Istennek. Ha nem, jusson eszünkbe, hogy nem egyetérteni katolikus dolog.”⁸!

A Pázmány Polgári Jogi Tanszékének létjogosultsága és jelentősége mind a magánjog tudományát, mind a magánjog gyakorlatát tekintve vitán felül áll. A jövőre nézve minden más állítás csupán jóslásba bocsátkozás volna,

⁷ SÓLYOM László: Mit szabad és mit nem? Capriccio polgári jogi témákra. elsődleges közlés: *Valóság*, 1985/8; másodlagos közlés: SÓLYOM László: *Documenta. Közélet kötet*. Budapest, HVG-ORAC, 2019. 45.

⁸ ŐRSY László, SJ: *A lélek terében*. Budapest, Jezsuita Kiadó, 2020. 109.

hiszen a múltba tekintve nem ismerhetjük a jövő generáció oktatóit, hallgatóit, jogalkotóit, vagyis „tervezőit”, és (a „természetes fejlődéséért felelős”) egyéb befolyásoló tényezőit, s végső soron a Teremtő szándékát sem, mert csak a „hogyan” a mi akaratunk, de a „miért és hová” az Isten titka, s egyikünk sem örökös része a szintén nem örök és változatlan (jog)rendnek.

RÓMAI JOGI TANSZÉK

Történeti visszatekintés

Tanszékvezetők:

- Prof. Zlinszky János: 1995–2002
- Prof. El Beheiri Nadja: 2002–

Zlinszky János 1928-ben született Budapesten. Tudományos pályafutását 1948-ban kezdte Marton Géza mellett könyvtárkezelő demonstrátorként a Római jogi tanszéken. 1951 májusában koncepció eljárás után kizárták az ország összes egyeteméről. 1951 szeptembere és 1952 júniusa között munkaszolgálatosként katonai szolgálatot teljesít. Leszerelése után ács átképzős. 1953-ban szakmunkásvizsgát tesz. 1954-ben megbízást kap az MTA Irodalomtörténeti Intézettől Baranyai Decsi János *Historia* című munkája kritikai kiadásának előkészítésére. Közben különböző építéseken dolgozik. 1957. február 13-án engedélyt kap tanulmányai befejezésére. 1957. március 13-án megszerzi diplomáját. 1957 és 1983 között gyakorló jogászként dolgozik. 1958-tól ügyvéd, a Székesfehérvári ÜK tagja. 1983. január 1-től a Miskolci Egyetem Jogelméleti – Jогtörténeti Intézetében adjunktusként a Római jog előadója. 1989 novemberében az Országgyűlés Alkotmánybíróvá választja. 1994 nyarán a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara szervezőbizottságának vezetője, 1995. májustól a Kar első dékánja. 1993-tól az Osztrák Tudományos Akadémia levelező tagja. 1992–1998 között az Európa Tanács Jogi Bizottságában (Velençe Bizottság) magyar delegátus.

Két hónappal Zlinszky János halála előtt az ELTE Állam- és Jогtudományi Kar Király Miklós dékán úr által aláírt határozatban az 1951-ben kelt törvénysértő határozatot hatályon kívül helyezték.

Zlinszky János 1995-től gyakorlatilag haláláig aktívan részt vett a Tanszék oktatói munkájában. Zlinszky professzor úr a római jog főelőadása mellett

római közjogot, római büntetőjogot tanított és a római jog továbbéléséről tartott előadást. Sok éven keresztül Keresztény Erkölcs és Jogász Etika című tárgyat oktatott. Zlinszky János oktatói munkáját jellemezte egyrészt a gyakorló jogász és a jogtudós harmonikus szemléletmódja. A jheringi mondat a „jog a római jogon keresztül” meghatározó volt tudományos és oktatói munkájára egyaránt. A professzor a jog tanulmányozását nemcsak és nem is első sorban pozitív rétegére korlátozta, hanem a tételes jogot mindig mintegy madárperspektívából szemlélte. Látásmódja a magyar történeti hagyományban gyökerezett. Mélyen szemlélődő hozzáállása segítette őt abban, hogy a római forrásokban is új tételeket ismerjen fel. Az erre vonatkozó munkája egy kincskereső tevékenységéhez hasonlítható, aki újabb és újabb felismerésekhez jut. A tanszék Zlinszky János tudományos hagyatékát, amelynek részét képezi Marton Géza hagyatéka is, a Zlinszky János Műhelyen belül ápolja és igyekszik gyümölcöztetni.

A Zlinszky János által indított tanszéki hagyomány mentén a Római jogi tanszék jellegzetes nemzetközi profillal rendelkezik. A tanszéki munka szerves része, hogy évente egy nemzetközi konferenciát, workshopot, összejövetelt tartunk. Az utóbbi években eme összejövételre meghívott vendégeink nem csak az európai térségből érkeztek, nemzetközi együttműködésünket Dél-Amerikára és Kenyára is kiterjesztettük. E tengeren túli kooperációk tanúbizonyságot tesznek arról, hogy a római jog hatása nemcsak a tradicionális európai országokra korlátozódik, hanem a jogi gondolkodás szerves részét képezi.

A Tanszék munkatársai

El Beheiri Nadja

1967. augusztus 7-én született Bécsben, édesanyja osztrák, édesapja egyiptomi volt. Graduális és doktori tanulmányait Bécsben végezte. 1995 óta dolgozik a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karán. Zlinszky János mellett a Kar nemzetközi kapcsolatainak kiépítésében dolgozott. A Római jogi könyvtár (többet között az osztrák Walter Selb könyvtára megszerzésével) létrehozásában közreműködött. A római La Sapienza Egyetemen *Corso di Perfezionamento*, valamint a Paviai Egyetem *Collegio di Diritto Romano* keretében folytatott római jogi tanulmányokat 1999-ben. Ugyanezen évtől

egyetemi, majd kari Erasmus koordinátor volt; 2003 és 2006 között pedig dékánhelyettes. Habilitációjára 2012-ben, egyetemi tanári kinevezésére 2014-ben került sor. A *Pázmány Law Review* címet viselő kari idegennyelvű folyóirat főszerkesztője. 2018 óta vendégoktató a kenyai Strathmore Egyetemen.

Erdődy János

1979-ben született, jogi tanulmányait a Karon folytatta, ahol 2002-ben végzett; a doktori képzés befejezését követően 2005-től tanársegéd, 2009-től egyetemi adjunktus, 2015-től docens. 2012-ben szerzett doktori fokozatot. 2017 óta kutatási ügyekkel foglalkozó dékánhelyettes. 2013 óta minden évben előadó a *Société Internationale 'Ferdinand de Visscher' pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité* vándorkonferenciáján. Jó kapcsolatokat ápol a Salzburgi Egyetem Jogi Karán Michael Rainer professzorral és Daniele Mattiangeli docens úrral. Részt vesz a Salzburgi Egyetem évente megrendezésre kerülő *Europäisches Privatrecht* nyári egyetemén. Kutatási területe: római dologi jog, jogi gondolkodás az ókori Rómában, a *ius naturale* és a *rerum natura* fogalmai.

Andrási Dorottya

A Kar alapításától fogva, az 1994/95-ös tanév óta a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen dolgozik, egy évig megbízással, majd főállású oktatóként végigjárva az egyetemi oktatás grádicsait. 25 évvel ezelőtt a Szegedi Tudományegyetemen végzett friss jogászként és magyar-latin szakos tanárként kapott lehetőséget Zlinszky János professzor úrtól és alkotmánybírótól, hogy a Római Jogi Tanszéken taníthasson. Az elmúlt 25 év így meghatározó jelentőségű volt életében, mondhatni, hogy az eltelt időszakban bizonyos értelemben Karunkkal együtt nőtt fel, és a mai napig ez jelenti számára családjá mellett elsődleges közösségét. Oktató és tudományos, valamint tehetséggondozó-utánpótlás nevelő munkája végzése során feladatának érzi, hogy az ismeretek átadásán túl értékeket is közvetítsen, útmutatást adva ezzel a következő generáció számára. 2006 óta egyetemi docens.

Radványi Anna

1983-ban született, jogi tanulmányait 2002-ben kezdte meg a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen. Rendkívül nagy hatással voltak rá az első évben hallgatott tárgyak, különösen a római jogi stúdiumok. Az előadásokat El Beheiri Nadja professzorasszonynál, a szemináriumi órákat Erdődy János

tanár úrnál hallgatta, és különösen emlékezetesek voltak számára azok a felpezsdítő órák, amelyeket a *Römisches Recht auf Deutsch* keretein belül professzorasszony vezetésével jogesetmegoldással, közös gondolkodással töltött. Másodéves hallgatóként kapott először lehetőséget arra, hogy gyakorlatvezetőként kapcsolódjon be a Tanszék munkájába, majd miután 2007-ben *summa cum laude* minősítéssel jogi diplomát szerzett a Karon, doktorandaként és megbízott előadóként folytatta ezt a számára oly fontos feladatot. Teszi ezt mind a mai napig, immár ötgyermekes édesanyaként, és vallja, hogy az értékek átadása és a jogi gondolkodás formálása révén, Zlinszky János professzor úr útmutatásai nyomán szolgálhatja legjobban a felnövekvő jogásznemzedéket. Kutatásait a római jogi adásvételi szerződés vételárának igazságossága körében folytatja.

A Tanszék oktatási tevékenysége

Oktatott tárgyak:

- Római jog
- Római közjog
- Római forrásolvasás
- Értékrend és pluralizmus

A Római Jogi Tanszék által oktatott tárgyak alapozó tárgyak. A Tanszék oktatási tevékenysége révén az esetorientált, elméletileg megalapozott jogi gondolkodás fejlesztéséhez kíván hozzájárulni. Nemzetközi szinten a salzburgi Római Jogi Iskolához közelinek érzi magát. Tudományos tevékenysége során Wolfgang Waldstein, Max Kaser, Theo Mayer Maly tudományos eredményeiből merít. Egyetemünk 2012-ben díszdoktori címet adományozott Wolfgang Waldsteinnak.

A római jog oktatása és kutatása a 2000 év során számos eszmetörténeti fejlődésen ment keresztül. A forrásanyagok megközelítése minden esetben, legalább részben az egyes kutatók egyéni beállítottságán múlik. Fontosnak tartjuk, hogy értelmezési tevékenységünket ennek az alapvető tételnek tudatában végezzük. A tételes jog szempontjából kétségkívül a XVIII - XIX. századi pandektisztika játszott meghatározó szerepet. A rendszerben való gondolkodás kiváltképpen a német polgári törvénykönyvre gyakorolt nagy

hatást, és ezen keresztül számos modern európai és kontinensen túli törvénykönyvet is befolyásolt. Az újkor ismeretelméleti vívmányai nélkül ma a jogtudomány már nem képzelhető el. Az újkori gondolkodók Immanuel Kant nyomán magát a megismerés folyamatát, és ezzel együtt a megismerő alanyt helyezték előtérbe. Ezzel a jogtudomány is egy szubjektivistá fordulatot vett: a jogi munkával kapcsolatban a hangsúly sokszor helyeződött kizárólagosan az ember alkotói tevékenységére. A római jog kazuisztikus mivolta más megközelítési módra is serkent. Az ókori római jogászok egy szó szoros értelmében vett realista módszer alapján dolgoztak: figyelmük középpontjában mindig dolgok, helyzetek, relációk álltak; megoldásaikban szépségre és harmóniára, eleganciára törekedtek. Emellett a jogászok történeti szemléletben is dolgoztak. Elődeik, tanáraik munkássága elengedhetetlen kiindulópontot jelentett számukra. Ezzel a módszerrel a jogi problémák tekintetében egy biztos intuíciót fejlesztettek ki, amely abban segítette őket, hogy a jogi kérdések lényegéhez és a megoldást megalapozó elemeihez közvetlen felismerés révén jussanak el. A római jogászok által elért eredmények tanulmányozása a tételes jogász számára hasonló intuíció kifejlesztését, elsajátítását teszi lehetővé. Eme intuíció a technológia által áthatott világban egyre fontosabb szerepet játszik. E szemlélődőnek nevezhető tevékenység mellett természetesen a modern jogtudomány eredményeit sem hanyagoljuk el. A klasszikus realista gondolkodás és az újkori rendező szellem közötti kapcsolatot a fenomenológiai iskolában, első sorban annak keresztény ágazatában (Dietrich von Hildebrand, Adolf Reinach, Edith Stein) látjuk.

Levelező tagozat

A levelező tagozaton folyó oktatás és tanulás időbeli és módszertani tekintetben tér el a nappali tagozaton zajló munkától. A levelező tagozaton is kiemelt szerepet kap a római jog természetét és fejlődését meghatározó ókori természetjogi gondolkodás alapjainak a megismertetése, ez mintegy keretbe foglalja a félév során elsajátítandó ismereteket. Az idő rövidsége miatt az előadásokon alapvetően a római jog történetiségére való tekintettel a római jog rendszerének, ezen belül pedig az egyes jogintézményeknek a tárgyalása kerül a középpontba. A levelező oktatás módszertani szempontból is koncentráltabb tárgyalást igényel, mint a nappali tagozaton folyó

munka, itt a felnőttoktatás egy sajátos műfajáról van szó. Alapvető cél az egyes jogterületeken a fogalmi gondolkodás alapjainak megteremtése a megfelelő összehasonlítási és elhatárolási és szempontok kiemelésével. A Tanszék tapasztalata szerint a hallgatók a tanév végéhez eljutva kifejezetten élvezik ezt a virtuális időutazást az ókori Róma jogéletébe, amelynek szabályozásában nemcsak az egyén érdekei és igényei, hanem a közösséghez való tartozás előnyei és feladatai is szerepet kapnak. Rendszeresen érkeznek visszajelzések, amelyek azt igazolják, hogy most talán még inkább szükség van az alapozó tárgyak, így a római jog oktatására is a levelező oktatásban, mint korábban, hiszen ennek segítségével tudunk a tételes jogi ismereteken túl értékeket is közvetíteni a már felnőtt hallgatóság felé.

A Tanszék kutatási tevékenysége

Zlinszky Műhely

A Római Jogi Tanszék Karunk első dékánjáról, Zlinszky Jánosról elnevezett műhelynek is otthont ad. A Műhely célkitűzése, hogy tagjai, kutatói és oktatói tevékenységük révén hozzájáruljanak Karunk keresztény küldetésének megvalósításához. Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a nemzetközi együttműködésre, valamint az interdiszciplináris eszmecserére. Zlinszky János szellemében kiemelt fontosságot tulajdonítunk a fiatal kollégák bevonásának.

IDEGEN NYELVI LEKTORÁTUS

Történeti visszatekintés

A PPKE jogi karán a kezdetektől fontos szerepet kapott a nyelvtanítás. Az első években a Bölcsész tudományi Kar nyelvtanárai látták el az oktatást, az ottani alapító intézetvezető Lovas Judit volt a felelős a Jogi Karon zajló nyelvoktatásért, ami akkor még a kötelező latinoktatást és választható alapnyelvi oktatást jelentett. A jogi kar lektorátusának munkáját 1999 októberétől segíti Kuslits Mária, ma már csoportvezetőként.

A Lektorátus munkatársai

- Lovas Judit, lektorátusvezető 1995–2010
- Kuslits Mária, csoportvezető 1999. októbertől alkalmazásban és 2010-től csoportvezető
- Szederkényi Éva, szakmai vezető, angol nyelvtanár 2010–2015
- Balogh Dorka, angol nyelvtanár 2010–
- Dzsida Orsolya, latin nyelvtanár, tantárgyjegyző, 2004 ősztől
- Unger Anikó, angol nyelvtanár 2007-től
- Weiszer Mariann, latin nyelvtanár 1999–2004, ill. 2015-től

A Lektorátus oktatási tevékenysége

Latin gyakorlat 1-2 - az osztatlan jogász képzés kötelező tárgya

A tanegység célja a latin nyelv kiejtésének, a jogi latin alapvető szó- és kifejezőképességének, a római jog legfontosabb alapelveinek (reguláinak) és az ezek megértéséhez szükséges nyelvtani alapismeretek elsajátítása.

2006 és 2017 között a Nemzetközi Igazgatás BA szak 4 kötelező nyelvi tárgyának oktatását is a Lektorátus látta el:

- Országismeret 1-2.
- Nemzetközi Kommunikáció 1-2.
- Igazgatási szaknyelv 1-2.
- Tárgyalástechnika 1-2.

Angol, német és francia nyelven indítottunk csoportokat, a szak kimeneti követelménye volt egy B2 általános, valamint egy B2 szaknyelvi vizsga.

Ez alapozta meg azt az igényt, amelynek révén aztán 2006-ban bejelentett vizsgálóhelyként csatlakozzunk a Pécsi Tudományegyetem PROFEX jogi és közigazgatási nyelvvizsgarendszeréhez. Azóta fontos része az oktatásnak a nyelvvizsgára való felkészítés és a vizsgáztatás, akkreditált oktatóink évenkénti továbbképzés mellett részt vesznek a vizsgafejlesztésben is, fontos partnere vagyunk a Pécsi Vizsgaközpontnak.

A Kar indulásakor az eredeti oktatási cél legalább két nyelv elsajátítása volt, elsősorban alapnyelvi készségeket erősítettük. 2005-ben kezdtük el a jogi szaknyelv oktatását szabadon választható tanegységként angol, német, francia és olasz nyelven.

Meggyőződésünk, hogy a szaknyelvi tudás a karrier záloga lehet.

A hallgatók ezen tanegységek keretein belül alapnyelvi készségeiket továbbfejlesztve specializálódhatnak egyes területekre. Úgy gondoljuk, hogy a jogi és közigazgatási szaknyelvi ismeret nem megkerülhető, valamint magabiztos tárgyalóképességet, és a pontos nyelvi megnyilatkozást lehetőségét adja. Ehhez igazítottuk kurzusainkat.

Tárgyaink:

- Jogi szaknyelvi terminológia 1-2. (angol, német, francia, olasz nyelven)
- Using English in EU context
- Legal Reasoning
- Legal Writing
- Tárgyalástechnika jogászoknak (angol, német)
- Tárgyalásszimuláció angolul 1-2.
- Híres francia bűnesetek (franciául)
- Szerződések angol nyelvű szövegezése – Drafting Contracts

- Angol jogi szövegértelmezési gyakorlat
- Latin haladó jogi szaknyelv 1-2.

Oktatunk a nemzetközi programban is:

- Legal Terminology
- International communication
- Legal Writing
- Negotiation
- Hungarian for Erasmus Students

A Lektorátus kutatási tevékenysége

Jog és nyelv kutatócsoport

A PPKE JÁK-on 2016 januárjában alakult meg a Jog és nyelv kutatócsoport, Balogh Dorka (Idegen Nyelvi Lektorátus) vezetésével, a jog és a nyelv kapcsolatának kutatása iránt érdeklődő jogászok és nyelvészek közreműködésével.

A kutatócsoport résztvevőinek közös célja jog és nyelv kapcsolódási pontjainak több szempontú kutatása, kiemelten a jogi szövegek fordítása, a nyelvpolitika, a terminológia és a stilisztika területén. A kutatócsoport célja továbbá a kapcsolatfelvétel és együttműködés más karok, egyetemek és kutatóintézetek hasonló területeken dolgozó kutatóival és kutatócsoportjaival. A kutatócsoport adminisztrációját a Nyelvi Lektorátus intézi.

A kutatócsoport eddigi rendezvényei:

- 2016. május 20. *Jog és stílus műhelykonferencia*
- 2017. december 15. *(Újra)fordítás* – változik a nyelv, változnak az olvasási szokások – megfelelhet-e a fordítás egyszerre minden célnak?
- 2018. szeptember 6. *Jogi terminológia konferencia* – a PPKE JÁK Jog és nyelv kutatócsoport és a MANYE Terminológia szakosztályának szervezésében
- 2019. május 2. *A jogi kultúra természetrajza*
- 2019. május 31. *A jogi szakfordítás terminológiai kérdései* – a PPKE JÁK Deák Ferenc Intézetének végzett szakfordító szakjogász hallgatói

mutatják be és vitatják meg (a résztvevőkkel együtt) a jog egyes területeinek fordítási dilemmáit

- 2020. április 27. *Számítógéppel támogatott jogi fordítás a gyakorlatban* (a járványügyi helyzetre tekintettel a rendezvényt 2021. június 2-án tartottuk meg)

A kutatócsoport alapító tagjai:

- Balogh Dorka
- Láncoş Petra Lea
- Könczöl Miklós
- Cserne Péter (University of Hull, külső tag)
- Mészáros-Kiss Margit (MTA, BTK külső tag)
- Fischer Márta (BME, Tolmács- és Fordítóközpont, külső tag)

További tagok:

- Gerencsér Balázs
- H. Szilágyi István
- Aczél-Partos Adrienn
- Kovács Tímea - (jogi angol oktató, kutató, külső tag)

Nyelv és jog, jogi szaknyelv és jogi szakfordítás: kutatások a Nyelvi lektorátuson

Balogh Dorka, a PPKE JÁK Idegen Nyelvi Lektorátusának nyelvtanára az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola Fordítástudományi Programjában végezte el doktori tanulmányait. A doktori iskola megkezdésének évében a PPKE jogi karán szakirányú továbbképzés keretében indított jogi szakfordító szakjogász képzés szakfelelőse lett, és ez a megbízatás még inkább összekapcsolta oktatói tevékenységét és választott kutatási területét. Kutatásának fő iránya a jogi szakfordítás és szakfordítóképzés módszertana, ezen belül a jogi szövegtípusok és műfajok szövegtani és pragmatikai vizsgálata és fordításszempontrú összevetése, valamint a szövegválasztás módszertani kérdéseinek a vizsgálata.

2015-től egy empirikus intézményközi kutatásba is bekapcsolódott, amely tovább bővítette kutatási területét: a jogi szakfordítóképzésen végzett

projektmunka előnyeit, illetve a jogász és nem jogász szakfordítójelöltek jogi fordításainak minőségbeli különbségeit is vizsgálja.

2016-ban részt vett abban a hazai interdiszciplináris kutatásban,¹ amely a jogi szövegtípusokat és műfajokat adott szempontok alapján egymással és egy köznyelvi szövegkorpusszal összevetve, korpuszalapú vizsgálatokat folytatva tesztelte a magyar jogi nyelv jellemző tulajdonságait és azoknak a közérthetőségre gyakorolt hatását, majd a kutatás eredményeit zárókonferencia-előadásokban és tanulmánykötetben összegezte.²

A PPKE JÁK Jog és nyelv kutatócsoportjának vezetőjeként több olyan konferenciát és kerekasztal-beszélgetést szervezett, amelyek a jog és a nyelv kapcsolatának kutatása iránt érdeklődő jogászok és nyelvészek közreműködésével valósultak meg.

2020 nyarán megvédett disszertációjának fókuszában a jogi szakfordítás és annak oktatása áll, ezen belül a jogi szövegtípusok és műfajok nyelvek közötti megfeleltetése a jogi fordítás során. Az értekezés az eddigi kutatások eredményeit összegzi, miközben tárgyalja többek között a jogi nyelv és a jogi szövegtípusok jellegzetességeit, valamint a jogi szakfordítói kompetenciák közül a műfajkompetenciát és a tematikus (szakmai) kompetenciát, amelyek szorosan kapcsolódnak az értekezés egyik fő kutatási kérdéséhez: milyen mértékben befolyásolja a jogi szaktudás a jogi fordítás minőségét?

A témát a szerző az alkalmazott nyelvészet felől közelítve vizsgálja, de mivel maga is szakfordító és jogi szaknyelvoktató, a jogi szakfordítás folyamata és oktatásának módszertani kérdései is hangsúlyos szerephez jutnak az értekezésben.

Balogh Dorkának a doktori képzés megkezdése óta számos nagypublikációja, recenziója és egyéb munkája jelent meg hazai és külföldi folyóiratokban és tanulmánykötetekben, és rendszeres előadója itthon és külföldön tartott szakmai konferenciáknak is.

Kutatásának eredményei a jog és a nyelv elválaszthatatlanságát, valamint a jogászok és a nyelvészek együttműködésének jelentőségét hangsúlyozzák, és jól hasznosítható elméleti és módszertani adalékot jelentenek mind a

¹ A tisztességes eljárás nyelvi aspektusai. A jogi nyelv hatása a joghoz való hozzáférés érvényesülésére. OTKA 112172.

² A kutatás eredményeit a SZABÓ Miklós – VINNAI Edina (szerk.): *A törvény szavai* című kötet foglalja össze (Miskolc, Bíbor Kiadó, 2018).

Deák Intézetben folyó Szakfordító szakjogász szakirányú továbbképzés fordításoktatási, mind a Nyelvi Lektorátus szaknyelvoktatási gyakorlatában.

Egyéb Lektorátusi rendezvények

Két nagyobb rendezvény fűződik a Nyelvi Lektorátushoz:

- 2012. május: *Jogi és közigazgatási szaknyelv a munkaerő piac szolgálatában* címmel rendeztünk egész napos konferenciát, melyre az egész országból jöttek előadók, résztvevők.
- 2019. október: Mi adtunk otthont az éves PROFEX továbbképzésnek, amely minden évben fontos találkozási lehetőség a vizsgarendszerben oktató és vizsgáztató tanárok és koordinátorok számára.

Emellett már 10 éve minden évben megszervezzük a Nemzetek Délutánját demonstrátoraink segítségével. Ez egy játékos idegennyelvű teadélután a hallgatók számára, melyre a Nemzetközi Program diákjait is elvárjuk. Előadások, kvíz, tombola, tea, sütemény, jó beszélgetés a program.

Személyes emlékek

Kuslits Mária:

„Lovas Judit, a PPKE JÁK Nyelvi Lektorátusának első vezetője Maróth Miklós hívására 1994-ben állította fel a Bölcsészettudományi Karon a Nyelvi Intézetet. Őt kérte fel alapító dékánunk, Zlinszky János is, hogy szervezze meg egy évvel később az induló jogi karon is a nyelvoktatást a bölcsészkaron oktató tanárok segítségével. Jomagam 1999 őszén kezdtem dolgozni a JÁK-on, és más egyéb feladataim mellett a Nyelvi Lektorátus oktatásának szervezése is a dolgom volt. Kezdetektől nagyon jól megértettük egymást Judittal, aki az „alapítók” lelkesedésével látott minden feladathoz, derűs, mosolygós lényével, lendületességével minden esetlegesen felmerülő problémát vagy új feladatot megoldott. Az évek során már teljesen együtt találtuk ki, hogy mivel gazdagíthatnánk a Lektorátus oktatási palettáját. Őbenne merült fel először, hogy át kell állnunk az alapnyelvről a szaknyelvoktatásra – amit az akkori vezetés nagy bizalommal fogadott –, ő látta meg, hogy csatlakoznunk

kell a PROFEX vizsgarendszerhez, és a gondolatot azonnal cselekvésre is váltotta. Olaszt tanított egyébként a hallgatóknak, akik nagyon szerették az óráit. 2010-ben ment nyugdíjba, az Egyetem a búcsúzáskor munkája elismeréséül a Pázmány Emlékérmét adományozta neki.”

Weiszer Mariann:

„1999 szeptemberében kezdtem a tanítani az egyetemen óraadóként egyetlen latincsoporttal. Kezdő tanárként minden segítséget megkaptam ahhoz, hogy a lehető legjobbat nyújthassam a hallgatóknak. 2000 januárjától a bölcsészkar Idegen Nyelvi Lektorátusának főállású oktatója lettem, s a jogi karon is egyre több csoportom lett. Izgalmas volt mindenféle különböző szakos hallgatóval dolgozni, megtapasztalni a különbséget egy bölcsész és egy jogász észjárása között. Minden nap, minden félév újabb kihívásokat hozott. A levelező és távoktatásos hallgatók részére már akkor készítettünk segédanyagot, Laukó Katalinnal karöltve. A 2005-ös változások nyomán azonban már csak a bölcsészkaron tanítottam történelem szakos, romanisztika szakos és régészhallgatókat hallgatókat. Eltelt így néhány év, de az égiek visszavezettek ide a Szentkirályi utcába, s ismét ott vagyok, ahol minden kezdődött. Jó volt újra belépni az Egyetem nyugalmat és békét sugárzó falai közé, ahol valahogy megint otthon éreztem magam.

Több mint húsz éve tanítok a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, mindig ugyanazt, mindig elsőéves hallgatóknak, de még soha nem kellett ugyanúgy. Változik a világ, változnak a hallgatók, változik a kis hátizsákjuk tartalma, amivel hozzánk érkeznek. Nem kevesebb, hanem más, s ez a más az, amiből mi is kapunk, kaphatunk, ha engedjük.

A tanítás egy szerelem, a hallgatóknak megtanítani valamit, ami már nagyon távoli tőlük, igen nehéz, de egyben felemelő feladat. Látni, ahogy megérnek a feladatra, látni felnőtté válni őket, látni, ahogy első év végére megérkeznek, s az Egyetem igazi részévé válnak. Tanárként a legnehezebb feladatunk az, hogy miközben csoportokkal foglalkozunk, közösségben léte-zünk együtt, mégis megtaláljuk az utat mindenkire személy szerint. Lássuk, kit miben kell megerősíteni, kit hogyan kell felemelni, motiválni – azt hiszem ez az, amiért el sem tudok képzelni jobb elfoglaltságot ennél a hivatásnál. Őszintén szólva, többet tanultam ez alatt a húsz év alatt a hallgatóktól, a hallgatókkal együtt emberségről, odafigyelésről, méltányosságról, latin nyelvről, mint amit én valaha is meg tudtam tanítani nekik. Ez megfizethetetlen érték.”

Unger Anikó:

„Engem 2007 nyarán hívott Lovas Judit, az Idegen Nyelvi Lektorátus alapítója, vezetője, hogy ősztől óraadóként igazgatási és tárgyalástechnikai szaknyelvi órákat tartsak levelező tagozaton angolul, a Kar nemzetközi igazgatás szakos hallgatóinak, kötelezően választható tárgyakként. Szívesen tanítottam, a levelező hallgatók pedig értéket, érdeklődést, szeretetet nyújtottak. A nappalis képzés elindulásával, 2009-ben állományba kerültem, és nagy örömmel folytattam az oktatást, tanulást.

Mostanra szinte kizárólag jogász hallgatókat tanítok, így még nagyobb és más jellegű a kihívás. Jogi kommunikációs készségfejlesztő tárgyakat tanítok, ezért tudom tanácsolni vagy bátorítani a jelentkezőt a megfelelő szinten és időben a PROFEX közigazgatási és jogi szaknyelvi felkészítő tanfolyamokra és vizsgákra. A vizsgahely vezetésében Kuslits Máriaival, csoportvezetőnkkel dolgozunk együtt, a felkészítőkön heten tanítunk szaknyelvet németül és angolul. A pécsi központú PROFEX nyelvvizsgaközpont budapesti vizsgahelyeként az éves nyelvvizsga számunkra mindig nagyszerű csapatmunkát gerjeszt immár 14 éve.

2014 óta a Gradus ad Facultatem módszertani szemináriumon a diák-szervezet *filius* hallgatóinak tartunk módszertani képzést Erdődy János dékánhelyettes úrral; magam magyar szakosént veszek részt ebben a tartalmas munkában, nagy örömmel. Mindig hatalmas öröm látni, milyen hamar fejlődik megfelelő indíttatás és támogatás mellett egy segíteni, leendő társait tanítani képes, lelkes joghallgató, aki hamar megtapasztalja, amit valamennyien rég tudunk: hogy tanítva tanulunk, természetesen.

2015 óta az angol nyelvű tárgyalásszimuláció órákon a Nemzetközi Jogi Tanszék szakmai vezetésével dolgozunk együtt; több nemzetközi versenyen lehettem megfigyelő Ádány Tamás tanszékvezető úr jóvoltából a versenycsapatok és a tanszékvezető úr, a *coach* mellett. Ebből a tapasztalatból kiindulva tréningezzük a volt versenyzőkkel a következő motivált jelölteket. Ezek az órák bizonyítják, illetve a jelenlegi állapot megerősíti: a kiváló és motivált diákok segítségével, felelős és állandó jelenlétével teljessé válik a gyakorlati képzés valós és szakmai, technikai oldala egyaránt. Külön hozadéknak érzem az emberi megnyilvánulásokat: segítőkészséget, egymás motiválását, önzetlenséget, alázatot tanulunk egymástól, miközben kiderülnek a közös munka, a mindenkori csoportdinamika nehézségei.”

INFORMATIKAI OKTATÁSI CSOPORT

A PPKE Jog- és Államtudományi Karán a kezdetektől (1995) fontosnak tartották az informatikai kultúra terjesztését és az informatika oktatását. Ennek kialakítása párhuzamosan folyt a Kar informatikai rendszerének és infrastruktúrájának kifejlesztésével.

Tersztyánszky Ödön alkotmánybíró úr vezetésével megalakult az ITI, vagyis az Informatikai és Távoktatási Intézet 2000-ben, mely az előző feladatokon túl jogi távoktatás megszervezésébe is belefogott; távoktatási tananyagok készültek számtalan tárgyból.

Sajnos a távoktatás akkreditációja a jogászképzésben nem sikerült, de számtalan sikeres pályázat kapcsán távoktatási anyagokat használtunk a nyelvi képzésben, szakjogászképzésben. Jogi fórumokat fejlesztettünk és működtettünk. Ez időben az informatikaoktatás felelőse Dósa Imre volt.

Közben 2002-re kialakult a jogászoknak szóló informatikaoktatás rendje és formája Groma Sarolt (2001–2021) vezetésével és koordinációjával.

2004-ben az Informatikai Távoktatási Intézet kettévált: egy, a Műszaki Osztályhoz tartozó Informatikai Technikai Csoportra és egy, a JÁK oktatási egységeként működő Informatikai Oktatási Csoportra, amely azóta is ellátja a Kar informatikai tárgyú oktatási feladatait. Vezetője Groma Sarolt, oktatótársai voltak olyan kedves, fiatal informatikai és oktató szakemberek, mint Balla Ibolya (2001–2005), Győry Gábor (2005–2006), Tahy Kristóf (2006–2007), Skublics Benedek (2005–2009), Tomka Barnáné Szentgyörgyváy Eszter (2005–) és olyan nagy tapasztalatú informatika tanár, mint Varagics Mirjana tanárnő (2010–2017). Jelenleg a könyvtárvezető asszony, Aczél-Partos Adrienn segíti az informatikaoktatást is 2018-tól.

A jogászképzésen kötelező tárgyként informatika gyakorlatokat tartunk. Oktatási céljaink háromirányúak: az informatikai kultúra elsajátítása, a jogász munkához szükséges informatikai készségek és ismeretek elsajátítása (pl. jogi adatbázisok kezelése) és az ECDL szintnek megfelelő informatikai

felhasználói ismeretek és készségek elsajátítása, felzárkóztatása. Ezeket a célokat a jövőben is tartani szeretnénk.

Az év eleji szintfelmérő alapján emelt szintű kurzusokat is indítunk, ahol több önálló munkát bízunk a hallgatókra, és több idő marad az aktuális informatikai kérdéseket, az informatika fejlődési irányait és kérdéseit megbeszélni.

Közben bekapcsolódtunk a BA hallgatók képzésébe is, az Alkalmazott (jogi) informatika oktatásba, a Közszolgálati közigazdász képzésbe, a szakjogászképzésekbe is.

Több szabadon választott tárgyat is vittünk és viszünk, köztük a közgazdasági diploma-betétlapokhoz az *Informatika közgazdasági ismeretekhez* és az *SPSS software kezelés* tárgyakat.

A hallgatók számára igény szerint honlapszerkesztés és logika tárgyú fakultatív foglalkozásokat is tartunk.

Két jegyzetet használunk és gondoztunk:

Groma Sarolt: *Informatika jogász hallgatóknak*, (Pázmány Press, 2012, ez jelenleg frissítés alatt, bár most inkább a távoktatási tananyagjaink kidolgozása folyik) és a Christián László által szerkesztett *Az információs társadalom vetületei – Alkalmazott jogi informatika* című tankönyv fejezeteit (Szent István Társulat, 2013).

Részt veszünk a Kar webes fejlesztéseiben (jogi folyóiratok internetes megjelenítése, munkafolyamatok vezérlése, fórumok menedzselése stb.).

A Heller Farkas Közgazdasági Intézet kutatási projektjeiben rendszeres szakmai segítséget nyújtunk (elsősorban SPSS program alkalmazásában és futtatásában).

DOKTORI ISKOLA

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Karán az állam-és jogtudományok tudományterületén működő doktori iskola akkor kezdte meg működését, amikor a JÁK megalakulása nyomán az első végzett évfolyam jelentkezett doktori képzésre; tehát 2000-ben, immár 20 évvel ezelőtt. A létrehozás a karalapítás szükségszerű következménye volt, hiszen ezzel válhatott teljessé a képzési rendszer. Aligha minősül komoly jogászképzési fakultásnak egy olyan intézmény, amely nem tudja a képzés folytatásának lehetőségét megadni a tudomány iránt érdeklődőknek. A Doktori Iskola felállításában hatalmas szerepet vállalt – az alapító dékán, Zlinszky János felkérésére – Gáspárdy László professzor, aki sajnos már nem lehet körülben, valamint Sólyom László professzor. Az Iskola első vezetője köztársasági elnökké történt megválasztásáig Sólyom László volt. Őt Erdő Péter professzor, bíboros követte, aki egyházi elfoglaltságai miatt vált meg a tisztségtől. A harmadik vezető Kovács Péter professzor volt, aki pedig a Nemzetközi Büntetőbíróság bírójává történt megválasztása miatt nem folytathatta igazgatói tevékenységét. Mindenképpen szólnunk kell arról, hogy szinte az egész időszak alatt – rektorhelyettesi megbízásáig – a Doktori Iskola koordinátora volt Frivaldszky János professzor. Az adminisztráció zavartalansága pedig ugyancsak a kezdetektől Szalainé Szikszai Krisztina munkáját dicséri.

Az első fokozatszerzésre 2003-ban került sor, azóta több mint nyolcvan fokozatszerzés történt. 2003 és a 2014-es akkreditáció között 41 fokozatszerzésre (melyből 4 honosítás), míg azóta 2019. október végéig (a második akkreditációs eljárás) 31 doktori fokozatszerzésre került sor, tehát jól érzékelhető az eredményesség növekedése, amely önmagáért beszél.

A doktori képzés elismertségét jól példázza, amikor – akkreditációs okokból – a Károli Gáspár Egyetem ÁJK átmenetileg nem üzemelő doktori iskolája hallgatói számára nyújtottunk potenciális „menekülési útvonalat”, amelyre szerencsére végül nem volt szükség. A doktori iskola képzése tudatosan és

következésként folytatta a jogi doktori iskolák hagyományait, egészen az új rendszerű doktori képzés 2016-os megindulásáig, ami lehetőséget adott arra, hogy alapvetően korszerűsítsük, ezáltal megerősítsük a doktori iskola képzési rendjét. Az évek során – ugyan a képzésben nem, de a feladatkörben annál inkább – bekövetkezett változás, hogy a habilitációs eljárások is a Jog- és Államtudományi Doktori Tanácshoz tartoznak. Így jött létre a Doktori és Habilitációs Tanács, ami lehetőséget ad a hosszabb távú, tudatos oktatói fejlődés jobb kibontakozásához is.

A Doktori Iskola szervesen kapcsolódik az Egyetem doktori iskolai hálózatához – amelynek legfőbb testülete az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács (EDHT), a Doktori Iskola vezetését érintő személyi ügyekben (vezető, esetleges helyettese, a Doktori és Habilitációs Tanács elnöke) pedig a rektor. A doktori képzés egyetemi szabályzatának elfogadása az Egyetemi Tanács hatásköre, a kari kiegészítő szabályok pedig a Kari Tanács kompetenciájába tartoznak. A szabályzatok elfogadásának megosztása mellett a kari vezetésnek a Doktori Iskola vezető testületének vonatkozásában is hatásköre van, a Jog- és Államtudományi Doktori és Habilitációs Tanács (KDHT) elnökön kívüli további tagjait a dékán nevezi ki, a Kari Tanács meghallgatását követően. A Doktori Iskola költségvetését is a Kari Tanács állapítja meg, meghallgatva az Iskola vezetőjének véleményét.

A Doktori Iskola vezetője – aki az eddigi jól bevált gyakorlat szerint egyben a Jog- és Államtudományi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke is – mellett az Iskola működésében közreműködik továbbá egy (a vezető oktatók közül kikerülő) oktatói koordinátor, illetve egy adminisztrátor.

A döntési hatásköröket az Egyetem doktori szabályzata és a Doktori Iskola működési szabályzata tartalmazza, a Doktori Iskola vezetőjének előterjesztése nyomán a Doktori és Habilitációs Tanács az első döntési fórum (esetenként egyben az egyetlen, pl. témaváltás vagy témavezető változtatás ügyében), míg a fokozatszerzési eljárás alapvető döntéseiben az EDHT rendelkezik hatáskörrel. Mindez a hatályos jogi és belső szabályzati rendnek megfelelően.

A Doktori Iskola magas szintű tudományos képzést ad, sokoldalú és folyamatosan korszerűsödő képzési tematikával. A sok tanóra mellett hangsúlyos a diverzifikált egyéni kutatás is. A témavezetők aktívan tartják a kapcsolatot a doktoranduszokkal. A megszerzett fokozatok jellemzően a legmagasabb minősítésűek, a lemorzsolódási statisztikák megfelelnek az átlagnak, ami döntően a magas szintű képzésnek tudható be. Kiváló infrastruktúra áll

rendelkezésre: önálló könyvtár, külön képzési terem a doktoranduszok számára, önálló doktori titkársági szoba, rendszeres könyvbeszerzési keret. Az Egyetem és a Kar vezetése nagymértékben segíti és ösztönzi a doktori kutatásokat, valamint a doktoranduszok hazai és nemzetközi tudományos szereplését. A képzés vonzerejében szerepet játszhat a különböző közjogi méltóságok (volt vagy jelenlegi alkotmánybírók, alapjogi biztoshelyettesek, legfőbb ügyészhelyettes, bírósági vezetők stb.) és más aktívan gyakorlati (pl. ügyvédi) munkát végző kollégák részvétele az oktatásban és témavezetésben, melynek révén az elméletileg szintetizált gyakorlati eredmények közvetlenül jelenhetnek meg a képzésben. Fontosnak tekintjük a képzés színvonalának erősségét, valamint az aktív és személyes témavezetői munkát, amit a jelentkezők érzékelni és értékelni látszanak.

Az is elmondható, hogy a Doktori Iskola számos nemzetközi szakmai kapcsolattal rendelkezik. Itt említést érdemel, hogy a Doktori Iskola – hazai és nemzetközi – kapcsolatrendszere szorosan összefügg a Kar kapcsolatrendszerével és infrastrukturális bázisával. Az infrastrukturális, kutatást segítő alapokra kiváló példát jelent a Kar honlapján felsorolt, számtalan, közvetlenül hozzáférhető és egyre bővülő körű adatbázis, amelynek révén a kutatás jelentős segítséget kap. Fontos előrelépést jelent e téren pl. az Ereky István Közjogi Kutatóközpont gyakorlata. A Kutatóközpont egyik közvetlen célja a doktoranduszok és volt doktoranduszok szervezett bevonása a kutatásokba. A tapasztalatok azt mutatják, hogy még a levelező munkarendben tanuló – tehát a tanulmányok mellett napi joggyakorlatot végző – hallgatók is szívesen bekapcsolódnak a nagyobb kutatási projektekbe, saját kutatásaik folytatása mellett. A Kutatóközpont elvárása az, hogy a párhuzamosan folyó „nagyobb” (több kutató közreműködésén alapuló) vagy „kisebb” (csak néhány kutató bevonásával folyó) projektekbe minden érintett doktorandusz aktívan bekapcsolódjon; egyszerre egy nagyobb és legfeljebb két-három kisebb projekt fut. Ez a gyakorlat egyrészt hozzásegíti a doktoranduszt saját kapcsolatrendszerének fejlesztéséhez, másrészt megismerteti az eltérő kutatási módszertanokkal. Hasonló elvek alapján – bár kisebb léptékben – folyik a munka a Versenyjogi Kutatóközpontban.

A Doktori Iskola sajátosságai egyértelműen a Kar mindazon sajátosságaihoz igazodnak, amelyek az elmúlt 25 évben alakultak ki. Ezek között kiemelkedő helyen állnak az etikai alapok – benne a keresztény erkölcs, a jogászai etika kérdései, illetve ehhez kapcsolódóan a sajátos kánonjogi ismeretek

vagy a holokauszttal erkölcsi kérdései –, a jogelméleti és gazdaságtudományi alapozás, a gazdasági-társadalmi élet mindennapi gyakorlatához kötődő tárgyak kutatása és oktatása – versenyjog, fenntartható fejlődés és környezetjog, sportjog –, de nevesíthetjük az összehasonlító jogi ismeretek egyre növekvő tárházát is. Mindezek más jogászképzésekben csupán az utóbbi években mutatkoztak meg, vagy még egyáltalában nem jelennek meg, nem is beszélve emellett a számtalan kötelezően és szabadon választható tárgyról. Ezek közül különösen az előbbieket jelentik meg a specifikusan a mi doktori iskolánkra jellemző képzési sajátosságokat (pl. jogi retorika, joggazdaságtan, környezetgazdaságtan, bioetika, médiaszabályozás, orvosi jog stb.), az utóbbiak pedig az e körön belüli változatosságot. Tekintettel arra, hogy a doktori képzésben a hallgatók túlnyomó része saját MA képzésünkből kerül ki, ezek az alapok visszatükröződnek a doktori iskolai oktatásban és a témaválasztásokban is.

A doktori képzés versenyképességének alapja ily módon mindenképpen magának a jogászképzésnek a versenyképessége, amely vezető szerepet biztosít e téren a PPKE számára (ezt az utóbbi évek felvételi adatai is tanúsítják). A nemzetközi versenyképesség itt kevésbé kerülhet szóba (a nemzetközi kapcsolatok széles skálája ellenére sem), ami abból a tényből fakad, hogy a jogászképzés – számos korszerű eleme dacára – a felsőoktatás más területeihez képest sokkal inkább nemzeti sajátosságokat hordoz. Természetesen lehetnek és vannak kivételek, de éppen ez az általános jellegzetesség az oka annak, hogy viszonylag ritkán fordul elő, hogy más országok jelöltjeinek érdeklődése felénk fordulna. Ez az oka annak is, hogy nem tartottuk, és ma sem tartjuk indokoltnak az idegen nyelvű doktori képzés kialakítását. Eseti érdeklődésre (évi egy-két érdeklődő levél) nem alapozhatunk jelentős erőforrásigényű programokat. Nem a doktori képzés része ugyan, de onnan is toboroz tagokat az immár több alkalommal megrendezett nemzetközi nyári egyetem, amelynek témaválasztása a Kar sajátosságaihoz igazodik.

A doktori képzésben általában, különösen a jog- és államtudományi tudományági doktori képzésben kevésbé jelent kifutási lehetőséget az egyetemi, kutatóhelyi elhelyezkedés, nem lévén egyszerűen olyan számú kutatói vagy oktatói álláshely, ami ezt megalapozhatná. Ez azt is jelenti, hogy a hallgatók túlnyomó része egyéni érdeklődésből, illetve más munkahelyeken való előrehaladása miatt csatlakozik a képzéshez, és nem pedig azért, hogy élethivatászerűen foglalkozzon tudományos kutatással a jövőben. Ezen a Doktori Iskola

sajnos semmilyen módon sem képes változtatni, holott ez a világos tendencia vezet oda, hogy a felvett hallgatók közül viszonylag sokan vagy csak hosszabb idő elteltével, vagy egyáltalában nem fejezik be doktori tanulmányaikat, nem jutnak el a fokozatszerzésig. Amíg azonban a doktori képzés részesei voltak, számos olyan ismeretet szereztek, amelyeket fokozatszerzés nélkül is lehet hasznosítani. Ez utóbbi körülményt külön is hangsúlyozni kívánjuk. Társadalomtudományi és különösen jogtudományi területen a doktori folyamat megakadása a fokozatszerzés előtt semmiképpen nem tekinthető elpazarolt időnek vagy erőforrásnak.

A 2016-os képzési változások számunkra összeségében kielégítően alakultak, legalábbis ami a képzési struktúrát illeti. Éppen ekkor éreztük indokoltnak az eddigi képzési modellt, szerkezet megújítását, ami így nagyobb lendületet kapott. Látható volt, hogy az alapképzés struktúrájának eddigi, kissé mechanikus követése nem tartható, a jogtudományi ágak hagyományos rendszerének megtartása mellett szükséges a nagyobb rugalmasság, szélesebb körű választási lehetőséget kell biztosítani, és mindezt a komplex vizsga előtti időszakra koncentráltan. A fokozatszerzésre jelentkezők száma azonban némileg csökkent, különösen a korlátozott számú (nappali) ösztöndíjas képzés okán.

A képzésben a doktoranduszok szükségleteire igyekszünk reagálni, az oktatás-képzés rendszere így két alapon áll. Részben vannak olyan alapozó tárgyak, amelyek mindenki számára kötelezők, mert hozzásegítenek a modern jogban való általános eligazodáshoz. Ezek az első és második félévben kerülnek sorra, de mellettük a kutatószemináriumok az egyéni felkészülés, kutatás lehetőségét adják már ekkor is. A harmadik, negyedik félév során már a közelebbi témakör szerint lehet és kell specializálódni, ami azonban nem jelenti azt, hogy más érdeklődő ne hallgathatna az ő kutatásába közvetlenül nem tartozó területet. Ez a képzési elem blokkszerű, tehát több lehetőségéből ad választási lehetőséget. A kutatószemináriumok ezek mellett is megjelennek. A komplex vizsgát követően már csak az egyéni felkészülés áll a középpontban. Mindez együttesen ad lehetőséget arra, hogy a Doktori Iskola által biztosított külső segítséggel egyre inkább az általánostól a különös, majd végül a saját egyéni rendszeréig jusson el a hallgató. A képzések során ma már természetes, hogy az előadások és az ahhoz szükséges háttéranyagok elektronikusan álljanak rendelkezésre, ez magától értetődő elvárás az oktatókkal szemben.

DEÁK FERENC TOVÁBBKÉPZŐ INTÉZET

A Deák Ferenc Továbbképző Intézet mindenekelőtt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának szakirányú továbbképzéseikért felelős. Az általános jogászképzés és az egységes jogi szakvizsga következtében ezek a képzések biztosítják a jogász szakmában az egyetemi szintű szakosodás lehetőségét, közel 30 jogterületen. Az Intézet a posztgraduális jogászképzés mellett nem jogász végzettségű, diplomával rendelkező szakemberek számára is kínál alapvető jogi ismereteket nyújtó szakirányú továbbképzéseket.

Az Intézet jelenlegi munkatársai:

- dr. Szalai Márta intézetvezető
- Sergő Z. András csoportvezető
- Bakóné Petőcz Éva oktatásszervező
- Czékus Rita oktatásszervező
- Havasmezői Gergely oktatásszervező
- Perczel Mónika oktatásszervező
- Tóth Györgyi oktatásszervező

Az Intézet története és tevékenységei

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara részéről Zlinszky János alapító dékán 1997-ben megállapodott a Deák Ferenc Továbbképző Jogakadémia akkori vezetőjével, néhai Petrik Ferenc legfelsőbb bírósági bíróval, hogy a Jogakadémia integrálódik a Kar szervezetébe, és a továbbiakban a Kar intézeteként szervezi majd a posztgraduális képzéseket. (A Deák Jogakadémiát eredetileg 1992-ben hozta létre a Legfelsőbb Bíróság és a Deák Ferenc Jogtudományi Ismeretterjesztő Egyesület azzal a céllal, hogy

oktatási tevékenységével járuljon hozzá a jogállamiság követelményeinek megfelelő jogtudományi nézetek elsajátításához, a jogász kultúra fejlesztéséhez, és a jogalkalmazás szakmai színvonalának emeléséhez.)

Ennek ellenére az első szakirányú továbbképzési szakot, az „Európa jogi szakjogász” szakot a Kar keretében működő Európai Tanulmányi Központ dolgozta ki és indította 1999 szeptemberében, ezt követően 2000 februárjában keresztfélévben hirdette meg a Kar továbbképzési szakjait a Deák Ferenc Továbbképző Intézet (a továbbiakban: Deák Intézet), amelynek első vezetője 2004-ig Petrik Ferenc volt.

Az első évben a már említett Európai szakjogász szakon kívül – amely Müller Adrienn szakfelelős vezetése mellett angol nyelven is indult, illetve két további szakiránnyal is bővült, a bank- és pénzügyi, illetve diplomáciai specializációval, amit az akkori szabályozási környezet még lehetővé tett – további öt szakon indult el a képzés:

- *Környezetvédelmi szakjogász* – Prof. Bándi Gyula (PPKE JÁK)
- *Bank szakjogász (ma: Tőkepiaci és bank szakjogász)* – dr. iur. Kovács Erika (MNB) és dr. iur. Tomori Erika (ügyvéd)
- *Ingatlanforgalmi szakjogász* – Dr. Darák Péter (Kúria elnöke)
- *Társasági szakjogász (ma: Társasági jogi és cégjogi szakjogász)* – dr. iur. Vezekényi Ursula (kúriai tanácselnök)
- *Jogi szakokleveles közgazdász (ma: jogi szakokleveles gazdasági szakember)*

2004-től kezdődően folyamatosan bővült a képzési kínálat, az adott szakterület legkiválóbb képviselői vállalták a képzések szakmai színvonaláért a felelősséget a következők szerint:

- *Jogi szakokleveles környezetvédelmi szakember (2004)* – Prof. Bándi Gyula (PPKE JÁK)
- *Jogi szakokleveles közgazdász (2004)* – Prof. Botos Katalin (PPKE JÁK)
- *Jogi szakokleveles orvos, fogorvos, gyógyszerész (2004, ma: Jogi szakokleveles orvos és egészségügyi szakember)* – Prof. Jobbágyi Gábor (PPKE JÁK)
- *Európai szakjogász (angol nyelven)* – Dr. Gyeney Laura (PPKE JÁK)
- *Kriminálisztikai szakjogász (2005)* – dr. iur. Tóth Éva (kúriai tanácselnök)

- Szabályozási (kodifikátor) szakjogász (2006, ma: Közszolgálati szabályozási és kodifikációs szakjogász) – Prof. Kilényi Géza †, majd Prof. Varga Zs. András (PPKE JÁK)
- Jogi szakokleveles mérnök (2006) – Prof. Jobbágyi Gábor (PPKE JÁK)
- Sportjogi szakjogász (2008) – Dr. Nemes András ügyvéd, majd Prof. Tóth Tihamér (PPKE JÁK)
- Jogi szakokleveles sportszakember (2008) – Dr. Nemes András, majd Prof. Tóth Tihamér (PPKE JÁK)
- Versenyjogi szakjogász (2008) – Prof. Tóth Tihamér (PPKE JÁK)
- Jogi szakokleveles gazdasági szakember (2008) – Dr. Christián László (PPKE JÁK)
- Kriminálisztikai rendvédelmi szakember (2008) – dr. iur. Tóth Éva (kúriai tanácselnök)
- Agrár és vidékfejlesztési szakjogász (2009) – Prof. Varga Zs. András, majd Dr. Schlett András (PPKE JÁK)
- Agrár és vidékfejlesztési igazgatási szakember (2009) – Prof. Varga Zs. András, majd Dr. Schlett András (PPKE JÁK)
- Közbeszerzési szakjogász (2013) – dr. iur. Haszonicsné Ádám Mária (KEH igazgatója)
- Szabályozott iparági szakjogász (2013) – Prof. Tóth Tihamér (PPKE JÁK)
- Jogi szakokleveles szabályozott iparági szakember (2013) – Prof. Tóth Tihamér (PPKE JÁK)
- Jogi szakokleveles közbeszerzési szakreferens (2014) – dr. iur. Haszonicsné Ádám Mária (KEH igazgatója)
- Angol jogi szakfordító szakjogász (2015) – Dr. Balogh Dorka (PPKE JÁK)
- Angol jogi szakfordító (2015) – Dr. Balogh Dorka (PPKE JÁK)
- Fiatalkorúak ügyeinek szakjogásza (2015) – Prof. Belovics Ervin (PPKE JÁK)
- Angol jogi szaktolmács (2016) – Dr. Lánzos Petra (PPKE JÁK)
- Médiajogi szakjogász (2016) – Prof. Koltay András (PPKE JÁK)
- Jogi szakokleveles kultúraszervező menedzser (2016) – Dr. Gyulai-Schmidt Andrea (PPKE JÁK)
- Innováció- és szellemi tulajdon-védelmi szakjogász (2017) – dr. iur. Pintz György

- *Innováció- és szellemi tulajdon-védelmi szakember (2017)* – dr. iur. Pintz György
- *Uniós perjogi szakjogász – angol nyelven (2017)* – Dr. Gyeney Laura (PPKE JÁK)
- *Gazdasági jogi szakjogász (2018)* – Dr. Szalai Ákos (PPKE JÁK)
- *Pénzügyi jogi szakjogász (2018)* – Dr. Halász Zsolt (PPKE JÁK)
- *Kártérítési szakjogász (2019)* – dr. iur. Böszörményiné Nagy Katalin (kúriai tanácselnök)
- *Közlekedési és közlekedésigazgatási szakjogász (2019)* – dr. iur. Bertényi Imre (LÜ főügyész)
- *Kiberbűnözés, korrupció és pénzmosás elleni szakjogász – angol nyelven (2020)* – Prof. Barabás Tünde
- *Vállalati megfelelési (compliance) szakjogász – angol nyelven (2020)* – Prof. Tóth Tihamér (PPKE JÁK)

Gyakorlati képzésről lévén szó, a szakosítást kínáló továbbképzések oktatói zömmel a jogalkalmazásban kiemelkedő tapasztalattal és szaktudással rendelkező, magas beosztású bírák, ügyészek és más területről érkező kiváló jogászok, de emellett a gyakorlati tapasztalattal is rendelkező saját oktatóink is kiveszik a részüket a képzésből. Örömteli eredmény, hogy mára egyre több kari oktató keresi meg az Intézetet képzési javaslataival, és a hazai és külföldi jogalkalmazásban szerzett szakmai tapasztalatukat, illetve egyre bővülő kapcsolatrendszerüket mozgósítva vesznek részt a jogi továbbképzésben, ezzel is gazdagítva a Kar továbbképzési kínálatát.

A jövőt tekintve továbbra is célunk, hogy folyamatosan frissítsük és bővítsük a képzési kínálatunkat. Terveink szerint ahol csak lehet, alkalmaznánk a modern informatika kínálta lehetőségeket, fokozatosan teret adva az online típusú oktatásnak, illetve egyes távoktatási elemeket építünk be oktatási rendbe.

A szakirányú továbbképzések mellett az Intézet kezdetektől számos tanfolyamot, eseti képzéseket, szakvizsga előkészítőket szervezett. A kiemelt jelentőségű kodifikációs alkalmakat követően az Intézet aktív szerepet vállalt a jogász társadalom szakmai felkészítésében. Ebben a munkában a pázmányos oktatók mellett részt vett a hazai jogtudósok és szakemberek elkötelezett köre.

A szakma legkiválóbbjainak számító oktatói kör munkájának és az elmúlt 20 évben oklevelet szerzett 3500 hallgató elégedettségének köszönhetően Karunk a hazai jogi továbbképzés meghatározó szereplőjévé vált.

A továbbképzéseknek köszönhetően a jogászai szakosodás és jogi továbbképzés megvalósítása mellett egyre jelentősebbé váltak azok a személyes kapcsolatok, szakmai műhelyek, amelyek élő együttműködést ápolnak intézményünkkel, nem egyszer a volt hallgatókkal. Az Intézet tevékenységéből fakadóan az évek során fokozatosan épült ki az a kapcsolatrendszer, aminek következtében egyre több állást hirdető ügyvédi iroda vagy cég továbbította felhívását a továbbképző intézethez. 2008-ban már formalizált keretek között Karrier Irodát működtetve foglalkozott az Intézet állásközvetítéssel, ezzel is támogatva a végzős hallgatók munkaerőpiaci lehetőségeit. Beindult az évenként egy alkalommal megrendezett állásbörze, majd a pályaorientációt segítő tréningek, készségfejlesztő tanfolyamok, pályaválasztási tanácsadás segítették a hallgatók elhelyezkedési esélyeit. Mára éves szinten több száz hallgató veszi igénybe a Karrier Iroda valamely szolgáltatását.

A diplomát szerzett hallgatók számának növekedésével párhuzamosan jelentkezett az öregdiákjaink részéről az az igény, hogy valamilyen formában intézményesített kapcsolatot ápolhassanak az *Alma Mater*rel. 2010-ben egy TÁMOP pályázat keretében indult el az Egyetemen intézményesen is az öregdiák tevékenység, ennek keretében a JÁK Deák Intézete kezdhette el felépíteni először az öregdiák-adatbázist, majd különböző programokon, kötetlen találkozókra és szakmai rendezvényeken keresztül megszólítani volt hallgatóit. A Kar számos szolgáltatásával próbál folyamatosan volt hallgatóival kapcsolatban maradni.

2011-ben alakult meg a Gradus ad Facultatem hallgatói öntevékeny csoport, amelynek tagjai a Deák Intézet szakmai és szervezési támogatása mellett arra vállalkoztak, hogy történelemből és magyarból emelt szintű érettségi felkészítőt indítsanak. A csoport tagjai ősszel tanfolyamsorozat keretében, tavasszal pedig ötnapos táborban, intenzív oktatással és próbaérettségi szervezésével készítik fel a végzős gimnazistákat a megmérettetésre. Az együttlét alatt a Gradus tagjai lehetőséget teremtenek arra is, hogy megismertessék az érettségiző fiatalokkal az egyetemi életet, és nem titkoltnak kedvet csináljanak a „pázmányos hallgatói léthez”. Ennek érdekében a közösség tagjai első évükben folyamatosan és intenzíven képzik magukat,

felkészülnek az oktatásra, ebben mindenekelőtt a Kar oktatói segítik őket. Második évükben már ők oktatnak, harmadik évükben pedig átadják a tapasztalataikat és tudásukat az éppen felkészülő első évfolyamos Gradus tagoknak. Az elmúlt tíz év közös munkája során a Gradus ad Facultatem egykori és jelenlegi csapata élő és erős közösséggé formálódott, a régi és új tagok kapcsolata a diploma megszerzésével sem szakadt meg.

*

Büszkék vagyunk az elmúlt években elért eredményeinkre, a kialakult szakmai és baráti kapcsolatrendszerünkre, ami által a Kar védjegyévé váltak azok a hallgatói és oktatói, illetve munkatársi közösségünket jellemző szakmai, sokszor baráti kapcsolatok, amelyek a megszerezhető tudáson túl is segítik a nálunk végzett hallgatókat pályafutásuk során.

Ahogy a Kar, úgy a Deák Intézet is folyamatosan törekszik arra, hogy a világnézeti elkötelezettségéből fakadóan – anélkül, hogy meggyőződését bármilyen formában ráerőltetné az oktatókra és a hallgatókra – képzéseiben az igazságról alkotott felfogásán és értékrendjén keresztül szemlélje a jog fejlődését, a jogintézmények működését, a gazdasági és társadalmi viszonyok egyes területeinek szabályozását, ebben a szellemben reflektáljon rájuk, és oktassa őket. Így tesz eleget a társadalom azon elvárásának, hogy az Egyetem olyan jogász szakembereket képezzen, akiknek munkája által a jog nem csupán a társadalom kiszolgálójává válik, hanem a közjó értékét hordozó eszköze is lesz.

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖR

TEHETSÉGGONDOZÁS SZÍVVEL-LÉLEKKEL

A Karra alapításától kezdve mind a mai napig jellemző, hogy valóban hallgatók és oktatók közösségének kíván megfelelő keretet adni. Fontos, hogy az oktató ne csak egy névtábla legyen a folyosón, ne egyszerűen egy ember legyen a katedrán – hanem valaki, aki látja a hallgatóban az egyént, a tehetséget, és igyekszik segíteni annak kibontakoztatásában. Ezen törekvés egyik legjobb, leghatékonyabb fórumának a tudományos diákkör bizonyult. A tehetséggondozás alapító dékánunk, Zlinszky János professzor úr igazi szívügye volt, mi pedig a nyomdokaiban haladva folyamatosan támogatjuk, gondozzuk a diákkört, hagyományt és értéket teremtve, motivációt és távlatokat kínálva a hallgatóinknak.

A Kar hallgatói először az 1999-es Országos Tudományos Diákköri Konferencián mutathatták be diákköri munkájuk gyümölcsét, és az első országos szereplés rögtön komoly sikereket hozott – négy első helyezéssel, három harmadik helyezéssel és számos különdíjjal tértek haza versenyzőink, akik közül azóta többen is (Gerencsér Balázs, Újváry Ákos, Hajas Barnabás, Landi Balázs, Ferenczy Rita) a Kar oktatói gárdáját erősítik. Ez a tendencia máig jellemző – évről évre a diákkör tagjainak nagy része fordul a tudományos pálya felé, és sokan kapcsolódnak be az oktatói munkába.

A diákkör több szinten szervezett, az egészen kis csoportokban zajló műhelymunkától a tanszéki TDK-n keresztül a kari rendezvényekig, versenyekig. A felkészülés mindig a két évente megrendezésre kerülő OTDK búvókörében zajlik, de diáknak, tanárnak ettől függetlenül is hatalmas élmény, kihívásokkal teli közös munka, és máshogyan nem pótolható tapasztalat. Kari szinten évekig Jobbágyi Gábor professzor koordinálta a diákkör működését, nem csak a műhelymunka és a kari szintű versenyek lebonyolítását, de – Tattay Levente professzorral, akkori TDK titkárral együtt – az első,

Karunkon vendégül látott Állam- és Jogtudományi OTDK megszervezését is. Nekik és a későbbi TDK felelősöknek – Schanda Balázs és Erdődy János dékánhelyetteseknek – is fő céljuk, hogy a hallgatókból kihozva a maximumot, a tehetséges diákokat bátorítsák, és tudományos dolgozat írására buzdítsák. Ez nem csak szakmai fejlődésüket segíti elő, a diákköri tagok között is szoros kötelék alakul ki. A kari TDK titkárok – Tattay Leventét követően Landi Balázs, Hajas Barnabás, Szilágyi Pál, Pogácsás Anett, Kurunczi Gábor és Varga Ádám – által szervezett felkészítőprogramok, a tanszéki TDK titkárokkal és a témavezetőkkel együtt tartott TDK tréningek során igazi csapatépítő hangulat uralkodik. A TDK mára egyet jelent a „legjobbához tartozás” érzésével, ami nem csak egy érzés – aki választott konzulensével együtt belevág egy TDK dolgozat írásába, mindenképpen gazdagodik. A kutatásra szánt egy-két év alatt az írásbeli és szóbeli képességek óriási fejlődésén túl valamilyen speciális tudásra is szert tesznek, egy részterület alaposabb megismeréséhez jutnak el, ami a mai generalizált világban szinte nélkülözhetetlen. Ahogyan alapító dékánunk biztatott bennünket mindig: lehet, hogy jogászból sok van, de jó jogászból annál kevesebb. Arra kell törekednünk, és a látókörünkbe kerülő tehetségeket is csak arra biztathatjuk, hogy ilyen „hiánycikké” váljanak, legyenek jó, és egy adott területhez a lehető legjobban értő jogászok. Ehhez pedig az első lépést épp egy érdekes témát feldolgozó tudományos dolgozattal, egy gyakorlati problémát elemző művel, egy felvillanyozó elméleti dilemma boncolgatásával tudják megtenni.

Mindehhez a lehető legtöbb támogatást megkapják a diákkör oktatói résztvevőitől és a munkába bekapcsolódó hallgatói segítőtől. Aki akár szerzőként, akár opponensként bekapcsolódik a TDK-munkába, hamar megérzi ennek a jelentőségét, és megtapasztalja a saját bőrén az óriási fejlődési lehetőséget, amit számára is tartogat. Nem véletlen, hogy valamennyi, a TDK-t szárnyai alá vevő oktatónk maga is TDK-zó hallgató volt egyetemi évei alatt.

A tehetséggondozás eme formájába fektetett energia az elmúlt 25 évben több száz hallgató számára jelentett minőségi változást szakmai életútjában, és a kézzelfogható eredmények sem maradtak el. A kari TDK-kon kiosztott helyezések mellett mindig az országos fordulókön elnyert díjak jelentik a legnagyobb elismerést. Büszkén tekinthetünk vissza az éremtáblázatokra, hiszen a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának nevét – több szekcióban is – mindig az élmezőnyben találjuk. Az

OTDK-n való részvételnél már csak egy OTDK szekció megszervezése jelent nagyobb élményt. Karunk már két alkalommal volt házigazdája a jogásztársadalom által kiemelt figyelemmel kísért, óriási presztízzsel bíró Állam- és Jogtudományi Szekciónak, legutóbb épp 2019-ben. A sikeres szervezés és hallgatóink ezúttal is kiváló szereplése mellett az okozott számunkra különös örömet, hogy ez volt az első alkalom, amikor átadtuk a Zlinszky János Díjat - megkoronázva 25 év áldozatos munkáját.

25
év

OTDK EREDMÉNYEK

*A Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Karának
az Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekciójában
szereplő hallgatói
1999 és 2019 között*

XXIV. OTDK (1999)

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Alkotmányjog	Gerencsér Balázs - Juhász Albin	Működő autonómiák Európában, amelyek mintaként szolgál(hat)nak a határon túli magyarság autonómia törekvései számára	Kilényi Géza	III. helyezés
Állam- és jogelmélet, jogszociológia	Paksy Máté	Neotrizmus a XX. században (A tomista bölcsélet elemei Jacques Maritain politikai filozófiájának rendszerében)	Frivaldszky János	I. helyezés
Büntetőjog - általános rész	Újvári Ákos	A jogos védelem megítélésének kérdései a bírói gyakorlatban	Békés Imre Molnár Gábor	III. helyezés (megosztott) és különdíj
Európai jog és nemzetközi magánjog	Béky Zoltán	A műholdas televíziózás és a szerzői jog az Európai Unióban és Magyarországon	Tattay Levente	Külföldi
Jogtörténet	Richter Richárd	A Magyar Jogászegylet alapítása	Horváth Attila	Külföldi
Jogtörténet	Vasas Géza	Az elvesztett alkotmány. Törvénytervezetek és törvényjavaslat Kárpátalja autonómiájáról 1939-40-ben	Horváth Attila	Külföldi
Jogtörténet	Balogh András	KBTK és a Magyarországi kisebbségek 1896.	Horváth Attila	
Jogtörténet	Kertész Gábor	Az államhatalom és az egyházak kapcsolata III. Károlytól II. Lipótiig.	Horváth Attila	
Jogtörténet	Mravincz Andor	A német nemzetiség jogai és kiváltságai a XIV. századig	Horváth Attila	
Jogtörténet	Kelemen Miklós	A Lex Apponyi (az 1907. évi XXVII.tc.)	Horváth Attila	
Jogtörténet	Bárándy Gergely	A Velencei Köztársaság államberendezkedése	Horváth Pál	
Kötelmi jog	Tóth Ádám	A know how	Tattay Levente	III. helyezés

Közigazgatási jog	Hajas Barnabás – Morvai Attila	Stabilitás és mobilitás a közigazgatás vezető posztjain	Kilényi Géza	I. helyezés
Közigazgatási jog	Szabó Zoltán	Az állampolgárság	Kilényi Géza, Wetzel Tamás	
Polgári eljárásjog	Kishonti Noémi	Gyermekelhelyezés és a gyermekekről való állami gondoskodás	Garay Mária	Külföldi
Személyek joga és családi jog	Landi Balázs	Az alapítványi jog magánjogban betöltött helye és fejlődése	Jobbágyi Gábor	I. helyezés
Személyek joga és családi jog	Ferenczy Rita	Kérdések az egyházak és szervezetek jogi személyiségének köréből	Lábady Tamás	Külföldi
Személyek joga és családi jog	Gláser Szilvia	A házasság fogalma, megkötése és megszüntése a polgári jogszabályokban és az Egyházi Törvényekben	Jobbágyi Gábor	Külföldi
Polgári jogi	Cserne Péter	Joggal való visszaélés (Ptk. 5. §) és érdekösszemérés	Tattay Levente	

Közgazdaságtani Szekció

Tőke- és pénzüpiac, vállalatfinanszírozás	Nemecsói István	Az EMU létrejöttének és az euró bevezetésének hatása az állampapírpiacon és az adósságkezelésre	Ádám Zsigmond	I. helyezés és kiemelt külföldi
Tőke- és pénzüpiac, vállalatfinanszírozás	Halász Barbara	A német és a magyar bankfelügyeleti rendszer összehasonlítása	Botos Katalin	Külföldi

XXV. OTDK (2001)

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Alkotmányjog I.	Gerencsér Balázs Juhász Albin	A Kárpát-medencei magyar autonómiák lehetősége az ezredfordulón	Tabák Ferenc	I. helyezés
Alkotmányjog II.	Fekete Dalma	Az országgyűlési biztos és az ügyészség hatáskörének egymáshoz való viszonya	Seeciner Imre	III. helyezés
Alkotmányjog III.	Kovács György	A véleménynyilvánítás szabadsága, különös tekintettel a magyar Alkotmánybíróság gyakorlatára	Kilényi Géza Balogh Zsolt	II. helyezés
Alkotmányjog III.	Szabó Sarolta	Alkotmánytervezetek hazánkban 1988-tól napjainkig, különös tekintettel az államszervezet csúcsán álló intézményekre és az alkotmánybírószágra	Salamon László	Külföldi
Büntetőjog II.	Tóth Dóra	Büntetőjogi és közgazdasági vizsgálódások a bankvezetés felelősségének kérdéskörében, avagy a banki működés problematikái a '90-es években	Belovics Ervin Busch Béla	I. helyezés
Egyházjog – kánonjog, családi jog	Vigh Annamária	A szándékos megtevésztés – <i>dolus</i> – mint a házassági beleegyezés hiányosságának oka az egyház jogrendjében	Szabó Péter	II. helyezés
Egyházjog – kánonjog, családi jog	Fekete Szabolcs	Primátus és kollegialitás. Az Egyház legfőbb hatóságának szabályozása a régi és az új Egyházi Törvénykönyvben	Szabó Péter	III. helyezés
Eljárásjog	Esztervári Adrienn	A bűnüldözési célú titkos információgyűjtés szabályozása hazánkban	Varga Zoltán	II. helyezés
Európajog	Varga Aranka	A szubszidiaritás elve a közösségi jogban	Dienes-Oehm Egon	II. helyezés
Európajog	Jakab András	Az osztrák EU-csatlakozás alkotmányjogi szempontból	Király Miklós	Külföldi
Jog- és állambölcsélet	Tattay Szilárd	A népszuverenitás és a természetes jogok eszméinek középkori kezdetei. Antiuchronia két részben	Péteri Zoltán	II. helyezés
Jog- és állambölcsélet	Cserne Péter	A jog gazdasági elemzése mint jogelmélet, jogpolitika és jogszociológia	H. Szilágyi István	III. helyezés

Jog- és állambölcselet	Jakab András	Jogszabályok érvényessége, hatálya és alkalmazhatósága (különös tekintettel a közösségi jog és a tagállami jog viszonyára)	Györfi Tamás	Különdíj
Jogtörténet	Böll Gábor	A VKF/2 története a legújabb kutatások tükrében	Horváth Attila	Különdíj
Jogtörténet – római jog	Kertész Gábor	Az abszolútista állam egyházügyi rendelkezései Magyarországon a XVIII. században	Horváth Attila	I. helyezés
Kriminológia	Arató Kinga	Sztereotípiák a jogászokról Franciaországban és hazánkban	Tamási Erzsébet	III. helyezés
Nemzetközi jog	Tóth Zsuzsanna	A Csáky-, Pajzs-, Esterházy-ügy az állandó nemzetközi bíróság előtt	Kovács Péter	II. helyezés
Pénzügyi jog	Halász Zsolt	Pénzügyi intézmények és ügylettipusok	Halustyik Anna Fekete Tímea	I. helyezés
Polgári jog: általános rész, dologi jog, öröklési jog	Lomnici Zoltán	A köztisztlet történeti és összehasonlító jogi elemzése	Jobbágyi Gábor	II. helyezés
Polgári jog: általános rész, dologi jog, öröklési jog	Balogh Zsigmond	Az önálló zálogjog alternatívái és a német Grundschuld	Lábady Tamás	III. helyezés
Polgári jog: általános rész, dologi jog, öröklési jog	Csapó Orsolya Zsuzsanna	Az ingatlan tulajdonjogának megszerzése, különös tekintettel az elbirtoklásra	Bölcsey János	Különdíj
Polgári jog: kötelmi jog	Martonyi Zsuzsanna	Immateriális sérelem okozása miatti helytállás (nem vagyoni kártérítés)	Lábady Tamás	II. helyezés
Polgári jog: sajtójog-internetjog	Koltay András	Sajtószabadság és személyiségi jogok az angol és a magyar jogrendszerben	Jobbágyi Gábor	II.-III. helyezés.
Polgári jog: sajtójog-internetjog	Varga Bernadett	Internetes fizetési rendszerek jogi kérdései és a digitális aláírás	Fazekas Judit	Különdíj
Polgári jog: szellemi alkotások joga	Tóth Péter Benjámín	A szerzői joggal kapcsolatos szomszédos jogok védelme	Tattay Levente	I. helyezés
Polgári jog: szellemi alkotások joga	Csapláros Ágnes	Az Európai Unió hatása a szellemi alkotások újraszabályozásában: A jogkimerülés	Tattay Levente	Különdíj

Polgári jog: szellemi alkotások joga	Lakner Szilvia	Védjegyjogunk és az Európai Integráció	Tattay Levente	Különdíj
Polgári jog: szellemi alkotások joga	Hegedűs Márta Boróka	A franchise vállalkozási forma lényege, jogi aspektusai és működése a hazai tapasztalatok tükrében	Fazekas Judit	Különdíj
Polgári jog: személyek joga, orvosi jog	Landi Balázs	Az orvos polgári jogi felelősségének kérdései	Jobbágyi Gábor	I. helyezés
Polgári jog: személyek joga, orvosi jog	Cserjési Péter Mátyás Brigitta	A szerv- és szövetátültetések etikai és jogi kérdései, különös tekintettel a hazai szabályozásra	Tarr György	II. helyezés és különdíj

XXVI. OTDK (2003)*

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Agrár- és környezetvédelmi jog	Szarka Eszter	Hulladékprobléma - Lépések a szelektív hulladékgyűjtés irányában	Bándi Gyula Nagy György	III. helyezés
Alkotmányjog II.	Horváth Katalin	Az ügyészség alkotmányos helyzete	Hajjas Barnabás	Külföldi
Büntetőeljárásjog	Keszler Ágnes	A tanúvédelemről	Varga Zoltán	II. helyezés
Büntetőjog II. (Általános és különös rész)	Váczy Zoltán Kristóf	A 37/2002. AB határozat rendelkezéseinek hatása a nemi bűncselekmények szankciórendszerére	Újvári Ákos	Külföldi
Egyetemes jogtörténet	Tamás Csaba	A modern kori japán jogfejlődés	Szabó István	II. helyezés
Jog- és állambölcsélet	Rostási Szabó Csilla	Az összehasonlító jogtudomány, mint a jog társadalomtudománya	Péteri Zoltán	Külföldi
Kereskedelmi jog I. (Társasági és versenyjog)	Brehószki Márta	A könyvvizsgáló polgári jogi és büntetőjogi felelőssége	Jobbágyi Gábor Toth Mihály	I. helyezés
Kereskedelmi jog I. (Társasági és versenyjog)	Tóth András	A távközlés-szabályozásnak, mint szektorspecifikus versenyszabályozásnak jellegzetességei a távbeszélő szolgáltatási piac vonatkozásában	Szántó Tibor e.	III. helyezés
Közigazgatási jog	Pintér Edit	A határon átnyúló együttműködés egyes jogi és gazdasági vonatkozásai	Seereiner Imre e. Rechnitzer János	II. helyezés
Magyar jogtörténet	Várady Gergely	Az 1849-es nemzetiségi törvény (határozat) kialakulása 1790-től, különös tekintettel az 1848-49-es szabadságharc időszakájára	Horváth Attila e.	Külföldi
Munkajog	Ritter Eszter	A munkáltató kártérítési felelőssége a magyar, a német és az angol jogban	Radnay József	I. helyezés

* --Forrás: http://www.otdt.hu/docs/file/XXVI_allam_%C3%B6ssz_adatok.pdf

Polgári eljárásjog	Forstóber Gábor	Az igazság megállapításának eszközei és korlátozó feltételei a polgári perben	Gáspárdy László	II. helyezés
Polgári jog I. (Szellemi alkotások joga és dologi jog)	Korényi Sarolta	Az ingatlan – különös tekintettel a termőföld – tulajdonjogának szerzése Magyarországon és Európában, a magyar uniós csatlakozás előtt	Bagi István c.	I. helyezés
Polgári jog I. (Szellemi alkotások joga és dologi jog)	Máthé Csilla	A tokaji borok eredetvédelme	Tattay Levente	III. helyezés
Polgári jog I. (Szellemi alkotások joga és dologi jog)	Bolla Zsófia	A szoftver szerzői jogi védelme	Tattay Levente	Külföldi
Polgári jog II. (Személyek joga és családjog)	Wiedemann János	A véleménynyilvánítás szabadságának polgári jogi kérdései	Sólyom László	I. helyezés
Polgári jog II. (Személyek joga és családjog)	Drucskó Éva	Az örökbefogadás hazai jogi szabályozása és alkalmazásának gyakorlati kérdései	Jobbágyi Gábor	III. helyezés
Polgári jog II. (Személyek joga és családjog)	Harmat Anita (dr. Kovács Gáborné)	A házasság érvénytelenségének kérdései a kánonjog és a polgári jog összehasonlításában	Lábady Tamás	Külföldi
Polgári jog III. (Kötelmi jog)	Lomnici Zoltán	Az orvosi jog és az orvosi jogviszony hazánkban és az Európai Unióban	Jobbágyi Gábor	II. helyezés
Római jog	Bónis Péter	A <i>ius commune</i> kezdetei Európában	Zlinszky János	I. helyezés

XXVII. OTDK (2005)*

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Agrár- és környezetvédelmi jog	Pocsai Tamás	A tokaji bor hamisítása	Tattay Levente	II. helyezés
Alkotmányjog I. (Államános rész)	Szilvássy György Péter	Az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek vizsgálata a jogalkotási folyamatok tükrében	Tábkics Ferenc	II. helyezés és különdíj
Egyetemes jogtörténet és római jog	Szabó Krisztina	<i>Foenus nauticum</i>	El Beheiri Nadja	I. helyezés
Európai jog	Kosztyu Tamás	A kereseténység szerepelésének kérdése az európai alkotmányban	Szabó Marcel	Kütlöndíj
Jog- és állambölcselet II. (Államelmélet)	Könczöl Miklós	A <i>tyrannus</i> egyes kérdései Xenophon műveiben	Péteri Zoltán	II. helyezés
Jog- és állambölcselet II. (Államelmélet)	Páll Balázs	Az egyháznak az államtól való elválasztása az állam (világnézeti) semlegessége tükrében	Schanda Balázs	Kütlöndíj
Jog- és állambölcselet II. (Államelmélet)	Szilágyi Dorottya	A politikai kötelezettség és a polgári engedetlenség problematikája	Györfi Tamás	Kütlöndíj
Kereskedelmi jog	Szilágyi Pál Béla	Az Európai Közösségek Fúziós Rendeletének (The EC Merger Regulation) 2001–2004-es reformja és a magyar szabályozás szükséges változtatásai	Boytha Györgyné	II. helyezés
Munka- és szociális jog I. (Államános rész)	Hős Nikolett	A munkáltatói jogutódlás szabályai a magyar munkajogban	Radnay József	I. helyezés
Nemzetközi jog	Boros Balázs Sándor	Buza László elmélete a programjelleű normáról és a <i>soft law</i> (figyelemmel azoknak a modern nemzetközi jogban betöltött szerepére)	Kovács Péter	Kütlöndíj
Polgári jog I. (Személyi jog, családjog, szellemi alkotások joga)	Navratyil Zoltán	Az asszisztált reprodukciós eljárások a jogi szabályozás tükrében – különös tekintettel az <i>in vitro</i> embrió helyzetére	Jobbágyi Gábor	I. helyezés

* --Forrás: http://www.otdt.hu/docs/file/XXVII_allam_%C3%B6ssz_adatok.pdf

Polgári jog I. (Személyi jog, családjog, szellemi alkotások joga)	Fogácsás Anett	Szerzői jogi kérdések a televíziózásban - az információs társadalom kihívásai	Tattay Levente	II. helyezés
Polgári jog I. (Személyi jog, családjog, szellemi alkotások joga)	Schlemmer Tamás	A fájlmegosztás jogi kérdései	Boyth György	III. helyezés
Polgári jog II. (Kötelmi jog, általános rész)	Kéri Zoltán	Jogügyleti érvényesség és hatályosság, különös tekintettel a végrendeletre	Koltay Anás	II. helyezés
Polgári jog II. (Kötelmi jog, általános rész)	Lakatos Mária Csilla	A deliktualis felelősség történeti fejlődésének összevetése a kontinentális (római-germán) és az angolszász jogrendszerekben	Lábady Tamás	III. helyezés

XXVIII. OTDK (2007)*

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Alkotmányjog I.	Nagy Gusztáv	Szükségünk van-e új alkotmányra? Hatályos alkotmányunk néhány hiányossága és pontatlansága – egy új alkotmány koncepciója felé	Kilényi Géza	I. helyezés
Alkotmányjog II.	Sabjanics István	Gondolatok a polgári titkosszolgálatok közjogi helyzetéről	Hajas Barnabás	III. helyezés
Büntető (anyagi) jog I.	Tóth Áron László	A nemi erőlköcs elleni erőszakos bűncselekmények hazai szabályozásának folyamata a törvényi szabályozás változásainak tükrében	Ujvári Ákos	III. helyezés
Büntető (anyagi) jog II.	Tóth Áron László	A kóros elmeállapot problematikája a magyar büntetőjogban	Ujvári Ákos	I. helyezés
Büntető (anyagi) jog II.	Fülöp Natasa Katalin	Modell-személy a magyar büntetőjogban	Molnár Gábor	Külföldi
Európai jog	Püskösty András	A szakmai szolgáltatókra vonatkozó szabályozás alakulásának megítélése, különös tekintettel az ügyvédekre vonatkozó reklámkorlátozásokra	Szabó Marcell	Külföldi
Közigazgatási jog	Berkes Lilla	Fél lábbal a paradicsomban. Menekültügyi igazgatás európai jogi és nemzetközi jogi tekintetével	Wetzel Tamás	III. helyezés
Polgári (anyagi) jog I.	Boronkay Miklós	Az okozati összefüggés az osztrák és a magyar kártérítési jogban	Labady Tamás	II. helyezés
Polgári (anyagi) jog I.	Navratyil Zoltán	Nem kívánt fogamzás – nem kívánt születés – károsodott élet	Jobbágyi Gábor	II. helyezés
Polgári (anyagi) jog I.	Serák István	Átkelő a dologfogalom határain – vagyoni értékű jogok szemszögéből	Landi Balázs	III. helyezés
Polgári (anyagi) jog II.	Lukonics Eszter	Izgatás, gyalázkodás, jelképek – a közösségek méltósága vs. véleményszabadság	Koltay András	III. helyezés
Polgári (anyagi) jog II.	Leposa Martina Réka	Közkerölcs és véleményszabadság	Koltay András	Külföldi

* --Forrás: http://www.otdt.hu/docs/file/XXVIII_2007%20%5Bweb%5D_allam.PDF

XXIX. OTDK (2009)*

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Alkotmányjog I. – Államszervezet I.	Kurunczi Gábor Ráth Olivér Zoltán	Szabad mandátum vagy frakcióhűség	Hajas Barnabás	Külföldi
Alkotmányjog II. – Államszervezet II.	Nagy Gusztáv	A pénzügyi-gazdasági alkotmányjog alapjai. Törekvések a magyar gazdasági alkotmány kiépítésére	Tersztyánszkykné dr. Vasadi Éva	III. helyezés
Alkotmányjog II. – Államszervezet II.	Farkas Vajk	A régi törvényességből az új törvényességbe a spanyol jogállami átmenetben	Varga Zs. András	Külföldi
Alkotmányjog III. – Alapjogok I.	Orbán Endre	A gyűlékezési jogról	Varga Zs. András	II. helyezés
Büntetőjog I. – Általános rész	Zalka Gábor	A szándékosság elméleti és gyakorlati kérdései	Ujvári Ákos	III. helyezés
Büntetőjog II. – Különös rész I.	Tóth-Zsámboki Judit	Az életveszélyt okozó testi sértéssel kapcsolatos problémákról	Ujvári Ákos	Külföldi
Büntetőjog III. – Különös rész II.	Gebesh Serhiy	A csődbűncselekmény megváltozott tényállása, különös tekintettel a fizetési képzetlenséggel fenyegető helyzetre vonatkozó büntetőjogi rendelkezésekre, és az azokhoz kapcsolódó társasági jogi és csődjogi szabályokra	Eperjes Krisztián	II. helyezés
Jog- és állambölcselet	Techet Péter	Jogelmélet az input előtt – avagy dekonstrukcionista kísérlet egy reális alkotmányontológiára	Varga Csaba	I. helyezés
Jog- és állambölcselet	Somlai Dorottya	Jog a realista prózában és a francia polgári törvénykönyv mint irodalom	Könczöl Miklós	II. helyezés
Jog- és állambölcselet	Schütt Attila	Racionalizmus, utópia, totalitarizmus – A XX. századi diktatúrákhoz vezető út Oakeshott, Molnár és Mannheim elméletének tükrében	Fekete Balázs	Külföldi

* –Forrás: <http://www.otdt.hu/page/archiv/xxix.php>

Környezetjog	Veres Zoltán	Környezetvédelmi szempontok a tulajdonjog korlátozásához	Báncsi Gyula Bagi István	Külföldj
Magyar állam- és jogtörténet I.	Ablonczy Zsuzsanna	A laikus bíraskodás problémáinak bemutatása a magyarországi esküdtszéki rendszer történetén keresztül	Horváth Attila	Külföldj
Nemzetközi jog I.	Horváth Marcell	A Panama-csatorna-szerződés. Egy kis nemzet küzdelmei az önállóságért	Kovács Péter	II. helyezés
Nemzetközi magánjog és európai gazdasági jog	Kaliczka Alexandra	A közrend a francia és a magyar nemzetközi magánjogban	Raffai Katalin	I. helyezés
Pénzügyi jog I.	Gazsó Balázs László	Jelzáloghiteliek az Európai Gazdasági Térségben, különös tekintettel a vonatkozó német, osztrák, svájci és magyar szabályozásra	Halustyk Anna Lomnici Zoltán	Külföldj
Pénzügyi jog II.	Dezsó Adrienn	A regisztrációs adó aktuális kérdései	Halász Zsolt	Külföldj
Polgári jog I.	Serák István	A szerződés kötésre vonatkozó egyes szabályok és jogi megközelítések a privátautómóvia mérlegén	Koltay András	III. helyezés és külföldj
Polgári jog I.	Molnár Sarolta Judit	Repedések a házasági intézményén – az élettársi kapcsolat hatása, nemzetközi tendenciák: betekintés a spanyol jogba, hazai lehetőségek	Csapó Orsolya	Külföldj
Polgári jog II.	Horváth Dusan	A számítógépi programokba foglalt találmányok nemzetközi védelme	Boytha György	I. helyezés
Polgári jog III.	Farkas Balázs	Kontraktuális és deliktuális felelősség összefüggései és elhatárolása	Lábady Tamás	II. helyezés
Polgári jog IV.	Pintér Attila	Factoring oda és vissza – szerződéstípusok határain túl (avagy a faktoring magánjogi kérdéseinek vizsgálata a magyar jogban és gyakorlatban)	Brehoszi Márta	III. helyezés
Versenyjog és fogyasztóvédelmi jog	Dominek Balázs	A banki szerződések egyoldalú módosítási jogának versenyjogi vetületei	Boytha Györgyné Szilágyi Pál Béla	I. helyezés és külföldj.
Versenyjog és fogyasztóvédelmi jog	Urbán Péter	Versenyszabályok alkalmazása a postai ágazatban	Tóth Tihamér	II. helyezés

XXX. OTDK (2011)*

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Alkotmányjog III.	Kurunczi Gábor Varga Ádám	Az etnikai nyilvántartásról	Hajas Barnabás	I. helyezés
Alkotmányjog III.	Ráth Olivér Varga Ádám	Az információs kárpótlás akadályai	Hajas Barnabás	III. helyezés
Büntető eljárásjog	Pásztor Gabriella	Resztoratív szemléletmód a büntetőjogban: az áldozat-elkövető mediáció	Belovics Ervin	Kütlöndíj
Büntetés-végrehajtási jog – Kriminálisztika	Cserháti Sándor	PPP konstrukciójú szerződés a magyar büntetés-végrehajtásban	Vókó György Pogácsás Anett	II. helyezés
Egyetemes jogtörténet	Hazafi Áron	Az államfő parlament-felozlatási joga Franciaországban a III. Köztársaság idején	Szabó István	III. helyezés
Európai közjog	Tózsér Tamás János	„Parlamentalizálódás” az Európai Unióban – változások és lehetőségek a Lisszaboni szerződés tükrében	Szilágyi Pál Béla	I. helyezés
Jog- és állambölcsélet	Kevevári István	Vita és megismerés. Retorika és dialektika a klasszikus és posztmodern korban	Frivaldszky János	II. helyezés
Közigazgatási jog II.	Gönczi Marietta	Közigazgatási szerződések, különös tekintettel a hatósági szerződésekre	Seereiner Imre	II. helyezés
Kriminológia	Baku György	Drog, jog, kommunikáció	Varga Csaba Bori Noémi	Kütlöndíj
Munkajog	Dan Adrienn	A munkaharc hatékony eszközei. A sztrájk és a kizárás helye a magyar munkajog rendszerében, összevetve a kizárás németországi joggyakorlatával	Radnay József Hős Nikolett	Kütlöndíj
Nemzetközi jog	Toth Hanna Gabriella	Nemzetközi jogi kérdések állambiztonsági háttérre az amerikai-magyar kapcsolatokban 1945-1977	Ádány Tamás	III. helyezés
Nemzetközi magánjog	Lévai Zsuzsanna	A nemzetközi kereskedelmi szerződéses kapcsolatok „legerősebb fegyvere” – az elállás koncepciója a Bécsi Vételi Egyezményben	Szabó Sarolta	II. helyezés

* --Forrás: <http://www.otdk2011.ajk-pte.hu/>

Nemzetközi magánjog	Besenyei Soma Márton	ADC Affiliate Ltd. and ADC&ADMC Management Ltd. v. Magyar Köztársaság, avagy a 90 millió dolláros igazság	Szabó Sarolta	II. helyezés
Pénzügyi jog I.	Toth Renáta	A magyar és német társasági adó adóalanyainak összevetése, különös tekintettel az elterő német megoldásokra	Halustyik Anna	Külföldi
Polgári eljárásjog	Janovics Lilla	Mediáció Magyarországon	Harsági Viktória Horváth E. Irisz	I. helyezés
Polgári jog I.	Karády Anna	A háziorvos polgári jogi helyzete, és szerződésai, s a praxisjog, mint átruházható vagyoni értékű jog kérdései	Jobbágyi Gábor	Külföldi
Polgári jog II.	Papp Éva	Az immateriális kár a magyar és a német jogban	Landi Balázs	I. helyezés
Versenyyog	Dömötörfy Borbála Tünde	Versenyyog és választottbíráskodás az Európai Unióban	Raffai Katalin Szilágyi Pál Béla	I. helyezés
Versenyyog	Versics Réka	A kötelezettségvállalás (<i>commitment</i>) alkalmazásának összehasonlítása az EU-ban és Magyarországon	Szilágyi Pál Béla	Külföldi

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium különdíjában részesült: Hazafi Áron, Papp Éva, Ráth Olivér és Varga Ádám.

XXXI. OTDK (2013)

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Agrár- és szövetkezeti jog	Iványi Judit	Tokaj a miénk? A tokaji bor eredetvédelméhez kapcsolódó jogi szabályozás, a védelemhez kapcsolódó jogi problémák, a szlovák-magyar borvita elemzése a vonatkozó és nemzetközi, valamint uniós szabályozás tükrében	Tattay Levente	
Agrár- és szövetkezeti jog	Zlinszky Péter	A földtulajdonjogi szabályozás Európai Unió szabta mozgásterét	Lábady Tamás Kurucz Mihály	I. helyezés
Alkotmányjog I.	Márton András, Tózsér Tamás	A Nemzetbiztonsági szolgálatok civil kontrolljának elemzése a hazai és nemzetközi gyakorlat tükrében	Hajas Barnabás	Külföldi
Alkotmányjog I.	Pócsik Gabriella	A „kettős állampolgárság” a felvidéki magyarság szempontjából	Hajas Barnabás	
Alkotmányjog I.	Szaniszló Krisztián	A magyar parlamentáris kormányforma és kormányzati rendszer szabályozásának egyes kérdései	Hajas Barnabás	
Alkotmányjog II.	Bakó Beáta Csilla	Egyérté-e Ön azzal, hogy legyen népszavazás? Alkotmányelméleti és összehasonlító közjogi elemzés	Fekete Balázs	I. helyezés
Alkotmányjog II.	Kurucz Dániel	Az Alaptörvényről Székelyföld autonómiájáig?	Gerencsér Balázs	
Büntető (anyagi) jog – Különös rész II.	Bálint Bettina	Bűnözés.Net - internetes bűncelekmények Ausztriában és Magyarországon	Belovics Ervin	Külföldi
Büntető (anyagi) jog – Különös rész II.	Ferenczy Lilla	Környezetvédelmi büntetőjog a szabályozás tükrében	Sinku Béla	
Büntető (anyagi) jog – Általános rész	Kindelmann Dóra	Felelősségi rendszerek dinamikája a 21. század jogában, avagy a magánjogi és a büntetőjogi felelősség összehasonlítása	Lábady Tamás Belovics Ervin	
Büntető (anyagi) jog – Különös rész I.	Simon Nikolett	Hamisság kontra igazság	Belovics Ervin	
Büntető eljárásjog	Domokos Réka	Az amerikai büntető eljárásjog egyes kérdései	Belovics Ervin	

Családi jog, házassági vagyonjog, személyi-ségi jogok, betegjogok	Kovács Zsófia	Béryanység-dajkaanyaság - érvek és ellenérvek	Jobbágyi Gábor	I. helyezés
Családi jog, házassági vagyonjog, személyi-ségi jogok, betegjogok	Péter Ákos	Doppingellenőrzés személyiségi jogi szempontokból	Kollay András Reinhardt Ákos	III. helyezés
Infokommunikációs jog (Internet, média- és hírközlési jog)	Bodnár Katalin	Szavak határok nélküli? A személyhez fűződő jogok megsértésének nemzetközi magánjogi problémái, különös tekintettel az alkalmazandó jogra	Szabó Sarolta	I. helyezés
Infokommunikációs jog (Internet, média- és hírközlési jog)	Jakubecz Viktória	Ez nem neked való! – Gyermekvédelem a képernyőn	Varga Zs. András	Külföldi
Infokommunikációs jog (Internet, média- és hírközlési jog)	Sándor Eszter Anita	A szép új világ és az ő fizetőszekőze	Pogácsás Anett	
Jog- és állambölcsélet I.	Sas Andrea	A törvényhozó mint az alkotmány őre? – Jeremy Waldron alkotmánybíráskodás-kritikája jogbölcséleti szempontból	Paksy Máté	II. helyezés
Jog- és állambölcsélet II.	Császay-Németh Márk	Társadalmi Szerződés - Genesis Civitatis	Varga Csaba Könczöl Miklós	
Jog- és állambölcsélet II.	Horváth Gábor	Sorszerű felelősség: az emberi önazonosságot formáló felelősség szerepéről	Könczöl Miklós	I. helyezés
Jogtörténet I.	Schnell Gábor	A magyar szövetkezeti mozgalom és szövetkezeti jog első évtizedei (1830–1920)	Horváth Attila	
Környezetvédelmi jog	Bányai Regina	A természetvédelmi jellegű oltalmak jogszabályi háttérének vizsgálata, különös tekintettel a technikai jellegű dereguláció hatásaira	Bándi Gyula	
Környezetvédelmi jog	Zágon Orsolya	A „génkezelt felelősség” – avagy egyes környezetjogi felelősségi viszonyok a koevizsztencia kapcsán	Tahyné Kovács Ágnes	
Kötelmi jog	Baboth Szilvia	Az egyéges jogértelmezés hiányának lekepeződése a CRM felelősségi szabályainak a rendszerében – Kérdések és válaszok az Egyezmény jövőjét illetően	Raffai Katalin	

Kötelmi jog	Kovács Krisztián	Fiduciárius jelenünk, zálogos jövőnk - gondolatok a szindikált hitelezésről és a szűkített biztostéki lehetőségekről	Pogácsás Anett	Külföldi
Kötelmi jog	Vajna Zita	Erkölcstelen és mégis jogszerű? A „jóerkölcs” generálklauzulájának gyakorlati jelentősége, és a „jóerkölcsbe” ütköző szerződések	Lábady Tamás Pogácsás Anett	I. helyezés
Közgazgatási jog II.	Csáki Petra	Az ügyintéző orra mint bizonyítási eszköz-a bűzpa-naszok vizsgálatainak egyes bizonyítási kérdései	Hajas Barnabás	III. helyezés
Közgazgatási jog III.	Karsai Adrienn	A tervezés szerepe a közigazgatás-fejlesztésben	Gerencsér Balázs	
Kriminológia	Mészáros Péter	A médiában megjelenő erőszak hatása a gyermekekre	Tamási Erzsébet	Külföldi
Modern kihívások a szerzői jogban	Takó Sándor	A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra	Tattay Levente Pogácsás Anett	I. helyezés
Modern kihívások a szerzői jogban	Ujhelyi Dávid	Válságjelek és megoldásaik a digitális szerzői jogban	Pogácsás Anett	I. helyezés
Munkajog	Dan Adrienn	A kizárás - Aussperrung - Jogi megítélése Magyarországon és Németországban	Hős Nikolett	
Munkajog	Hreckska Renáta	Keleten a helyzet változatlan? A kínai és a magyar munkajogi szabályozás összehasonlítása a versenyképesség és a munkavállalói jogok tekintetében	Gyulavári Tamás	III. helyezés
Nemzetközi jog	Kovács Anna	Az ellenségeskedésben való közvetlen részvétel fogalmának elemzése és különböző értelmezései. A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága által kiadott értelmezési útmutató és visszhangja	Varga Réka	Külföldi
Nemzetközi jog	Munkácsi Lilla	Az ENSZ békefenntartási politikájának kudarca: a srebrenicai népiirtás nemzetközi jogi vonatkozásai	Jaskó Luca	
Pénzügyi jog I.	Ghira Márton	Tőzsde határok nélkül - integrációs törekvések és lehetőségek a tőzsde világában	Csehi Zoltán	Külföldi
Pénzügyi jog I.	Simon Barnabás	Az oligopol piacok egyes kérdései. Koordinatív hatások, hallgatólagos összejárás, közös erőfőlény	Szilágyi Pál Béla	I. helyezés és külföldi

Pénzügyi jog II.	Lukács Enikő	Nemzetközi adóügyekben törtéző információcsere	Békés Balázs	
Pénzügyi jog II.	Tózsér Tamás János	Hitelminősítők az egységesülő európai tőkepiaci szabályozás tükrében	Szilágyi Pál Béla	II. helyezés
Polgári eljárásjog	Veres Mária	A család i mediáció Magyarországon	Harsági Viktória Horváth E. Írisz	Kütlőndíj

XXXII. OTDK (2015)

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Témavezető(k)	Eredmény
Agrár- és szövetkezeti jog	Cseh Tibor	Külföldi személyek földtulajdon-szerzése Magyarországon	Mikó Zoltán	
Alkotmányjog I.	Török Réka	OPCAT, avagy küzdelem a kínzás ellen	Csink Lóránt Hajás Barnabás	I. helyezés
Alkotmányjog II.	Lőrincz András és Ruff Péter	Élet az <i>actio popularis</i> után - Az alapvető jogok biztosa mint a legerőteljesebb hang a kórusban	Hajás Barnabás	III. helyezés és különdíj
Alkotmányjog II.	Békési Nikolett	A nemzetbiztonsági szolgálatok kontrollmechanizmusai	Sabjanics István	
Büntető eljárásjog I.	Idzig Izabella	A büntetőeljárás garanciális szabályai – különös tekintettel a védelemhez való jogra	Molnár Gábor	Küöldíj
Büntető eljárásjog II.	Beck Nándor István	Közvélemény hatása a büntető igazságszolgáltatásra - különös tekintettel a <i>Cozma-ügyre</i>	Belovics Ervin	
Büntetőjog I.	Balázs Beáta	A veszély fogalma és megjelenése a büntetőjogban	Toth Mihály	Küöldíj
Büntetőjog III. Európaijog	Gyulay Dániel Miszkuly Evelin	Segítségnyújtás elmulasztása vízből mentés esetén Svájc és az Európai Unió kapcsolata a személyek szabad mozgása tükrében	Molnár Gábor Láncos Petra Lea	
Európaijog	Tárnok Balázs	Kisebbségvédelem az Európai Unióban	Gyenyey Laura	
Európaijog	Zilahi Péter	Föderalizmus Európában? A lisszaboni szerződést követő uniós jogfejlődés értelmezése a föderalizmus eszköztárával	Fekete Balázs	
Infokommunikáció és médiajog	Papp János Tamás	Fénykép által homályosan – A feladatát ellátó rendszer képésának megítélése a magyar jogrendszerben	Hajás Barnabás Kollay András	I. helyezés

Jogbölcselet	Tussay Ákos	Locke ferde tükre - Sir Robert Filmer politikai filozófiájának újraértékelése	Könczöl Miklós Tattay Szilárd	I. helyezés
Jogbölcselet	Bor Bettina	Rész és egész - A szemiotikai-stilisztikai elemzés lehetőségei jogi szövegeknél	Könczöl Miklós	III. helyezés
Környezetjog	Antal Eszter	A környezeti jogi rasszizmus jelensége Európában	Láncos Petra Lea	II. helyezés
Közigazgatási jog I.	Pavelcsák Anna	A helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörének változása a járássok kialakítása tükrében, tekintettel egyes finanszírozási kérdésekre is	Varga Zs. András	III. helyezés
Közigazgatási jog II.	Fenyő Orsolya	Szakértő a kisajátítási eljárásokban	Gerencsér Balázs	I. helyezés
Közigazgatási jog II.	Karsai Adrienn	A kormányzati üveggömb – fejlesztés, tervezés, stratégiaalkotás, kormányzati menedzsment	Gerencsér Balázs	
Kriminálisjogi és büntetés-végrehajlási jog	Katalán Gergely	A lelkiismereti- és vallásszabadság rendelkezése és korlátozhatósága büntetés-végrehajlásban	Schanda Balázs Vókó György	
Kriminálisjogi és büntetés-végrehajlási jog	Kundrák Villó Sára	A kábítószer-kereskedelem büntülődésének hatékonnyabbá tétele nemzeti szinten	Békés Ádám Sivádó Máté	
Kriminológia	Pöstyéni Réka	Létezhet tolerancia a harmadik után? - Az erőszakos többszörös visszaesők helyzete büntetéskezelési és végrehajlási szempontból	Belovics Ervin	II. helyezés
Kriminológia	Kustár Zsanett	Az emberkereskedelem kriminológiájának alapvonalai	Molnár Gábor	
Magyar állam- és jogtörténet	Liktor Zoltán Attila	A nemesi vármegye a magyar rendi alkotmányosság tükrében - Tekintettel Werbőczy jogforrástanára, és az általa írásba foglalt Szent Korona-eszmére	Andrási Dorottya	
Munkajog I.	Krajecz Laura	A munkáltató nem vagyoni kártérítési felelőssége, különös tekintettel a hozzátartozói igényekre	Kártvás Gábor	
Munkajog II.	Rédli Petra	Az új Mt. foglalkoztatás-politikai koncepciója	Kártvás Gábor	III. helyezés

Nemzetközi jog II.	Árpási Luca	A regionális halászati gazdálkodási szervezetek mint az államok közötti együttműködés fórumai a megosztott halállományok kezelésére, az EU és a Feröer-szigetek herring-vitája	Kovács Péter	III. helyezés
Nemzetközi magánjog	Vadász Vanda	A jogellenesen külföldre vitt kulturális javak visszaszolgáltatása Nagy-Britanniában – a Seuso-ügy apropóján	Szabo Sarolta	
Nemzetközi magánjog	Bohati Bianka Eszter	EU vs. WTO – Az EU felelőssége vonásának kérdései a WTO jog megsértése kapcsán	Szabo Sarolta	
Pénzügyi jog	Élő Dániel	Az állampapírok forgalmazásának szerepe Magyarországon finanszírozásának szempontjából	Ráth Olivér Vértesy László Veres Zoltán	Külföldi
Pénzügyi jog	Csepány Bálint Amádé	Az adófizetési morál és hajlandóság hatása az adóbevételekre – különös tekintettel az SZJA és ÁFA helyzetére	Ráth Olivér Veres Zoltán	Külföldi
Polgári eljárásjog	Póth Antal	A fizetési meghagyásos eljárás közgazdaságtani elemzése	Harsági Viktória Szalai Ákos	III. helyezés
Polgári eljárásjog	Gelencsér Dániel	„Tények és tévhitek” – avagy a jogi tények megjelenése, valamint azok megállapításának individuális és jog által megszabott korlátai a polgári peres eljárásban	Harsági Viktória	
Polgári eljárásjog	Gulyás Eszter	Igényérvényesítés társasházi közös költség követelés esetében	Navratyl Zoltán	
Polgári jog I.	Bikki Vivien	Kárként a családban – Egy gyermek, mint kár	Navratyl Zoltán	Külföldi
Polgári jog II.	Török Soma	Internet, szólásszabadság és a tárhelyszolgáltatók felelőssége	Pogácsás Anett	Külföldi
Polgári jog II.	Kazarján Annie	A szerzői jogi eredetiség jogösszehasonlító elemzése	Ujhelyi Dávid	Külföldi
Polgári jog IV.	Andrasovszky Zsófia	Amikor a helyzet kilátástalan – A szabad kilátáshoz való jog a jogági jogellenesség tükrében	Pogácsás Anett	III. helyezés és különdíj
Polgári jog IV.	László Nóra	A pszichiátriai betegek védelme a polgári jog eszközeivel, különös tekintettel az ellátásuk során előforduló jogsértésekre	Landi Balázs	

Polgári jog IV.	Simon Stella	Az engedékenységi eljárás alatt keletkezett dokumentumok hozzáférhetősége a magánjogi kártérítési keresetekben	Tóth Tihamér	II. helyezés és különdíj
Római jog és egyetemes állam- és jogtörténet	Czibulya Balázs	<i>Ziti Bejehl</i> – Parancsra tettem - Avagy természetjogi bontómunkálatok a berlini fal napos oldalán	El Beheiri Nadja	

XXXIII. OTDK (2017)

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Konzulens(ek)	Eredmény
Agrár-, szövetkezeti és környezetvédelmi jog	Cseh Tibor András	Vállalkozói perspektívák az uniós agrárreformok nyomában	Mikó Zoltán	
Alkotmányjog I.	Lengyel Dániel	„Idegenben jó az X”? avagy a nemzetiségek parlamenti képviselete	Kurunczi Gábor	I. helyezés és különdíj
Alkotmányjog I.	Bogáti Norbert	Félprezidenciaalizmus Magyarországon?	Csink Lóránt	
Alkotmányjog I.	Both Hajnal	Megéri-e az identitás? A nemzeti vállalatok fenntartóhatósága a MALEV példáján keresztül	Csink Lóránt	
Alkotmányjog II.	Turbán Stefánia	A „valódi” alkotmányjogi panasz megjelenése és szerepe a bíróság munkájában	Balogh Zsolt Zakariás Kinga	
Alkotmányjog III.	dr. Vassné Farkas Enikő	Önállóan, a jogra támaszkodva. Jogi akadálymentesítés a fogyatékkal élő személyek önrendelkezési jogának érvényesítéséhez	Hajas Barnabás	I. helyezés és különdíj
Büntetőjog I.	Richter-Kobza Anna	Lélegyilkosság – Kétszeres bűn: felbujtás és közvetett tettség	Varga Zoltán	
Büntetőjog III.	Skobrák Alexandra	A jogi személy büntetőjogi felelőssége a magyar és a holland jog összevetésében	Horváth Katalin	III. helyezés
Büntetőjog III.	Csapucha Bernadett	Az öngyilkosság, avagy a deviáns viselkedések egyik formájának büntetőjogi aspektusai	Belovics Ervin	I. helyezés és különdíj
Büntető eljárásjog I.	Benedek Barbara	A büntetőeljárás „mentőőve”, avagy a gyorsító eljárások	Molnár Gábor Miklós Nagy Gábor Bálint	
Büntető eljárásjog I.	Skobrák Alexandra	A nemzetközi irány hatása a vagyon-visszaszerzési eljárás alakulására	Horváth Katalin Péceli Ádám	

Infokommunikációs jog	Kubicza Márta	Mit utálunk jobban? Az offline és online gyűlöletbeszéd amerikai és európai szabályozásának összehasonlítása a kezdeteiktől napjainkig	Hajas Barnabás	II. helyezés és különdíj
Infokommunikációs jog	Kiss Ferenc	Tiltott gyűmölösök. A kiskorúak védelme az Európai Unió médiajogában, valamint a védelem eszközei a lekérhető szolgáltatások terén	Láncos Petra Lea	Külföldi
Infokommunikációs jog	Tamás Bianka Evelin Mollai	A gyermek és a szülő alapjogi versenye online közegben	Csink Lóránt Papp János Tamás	3 különdíj
Jog- és állambölcselet	Deli Janka	A joggazdaságtan antropológiája	Könczöl Miklós	
Jog- és állambölcselet	Bor Bettina	A pragmatista jogi szemiotika vázlata: C. S. Peirce szemiotikájának jogelméleti vonatkozásai	Könczöl Miklós	III. helyezés
Közigazgatási jog I.	Győri Csaba László	A Miniszterelnökség mint a kormányzati koordináció katalizátora	Hajas Barnabás	Külföldi
Közigazgatási jog II.	Gyulay Dániel	A hazai vízügymentés szakigazgatási szabályozása (vagy szabályozatlansága?)	Gerencsér Balázs Szedlák-Kun Péter	II. helyezés
Közigazgatási jog II.	Lőrincz András Ruff Péter	<i>Ubi ius, ibi remedium.</i> A közigazgatási hatósági eljárás jogorvoslati kérdései	Hajas Barnabás	
Kriminálisjuttika	Gyulay Dániel	A poligráfós vizsgálat elemzése, különös tekintettel annak eredményének bizonyítékként történő értékelésére	Molnár Gábor Görög Julianna	II. helyezés
Kriminológia	Pöstyéni Réka	Közös életfű, frusztrációk, státusz - a javítóintézeti növendékek által, az intézeteken belül elkövetett bűncselekmények jellemzőinek bemutatása	Tamási Erzsébet	Külföldi
Magyar jogtörténet I.	Liktor Zoltán Attila	Országom a vármegye. A nemesi vármegye a rendi alkotmány(osság) tükrében, különös tekintettel a Jagello-korra	Andrási Dorottya	

Munkajog	Petri Dávid	Nem mondhatom el senkinek, elmondjam hát mindenkinek? - avagy a munkahelyi szexuális zaklatás megítélése Magyarországon és az Európai Unióban	Kártyás Gábor	I. helyezés és 2 különdíj
Nemzetközi közjog	Maletics Adrienn Maletics Alíz	Mennyit ér egy emberélet Ruandában? Avagy az ENSZ legnagyobb kudarca, a népirtás	Ádány Tamás	
Nemzetközi magánjog	Varga Csilla Katalin	Értékek kollíziója? Emberi jogok <i>versus</i> üzleti értekek	Szabó Sarolta	II. helyezés és különdíj
Pénzügyi jog	Abbas Benjamin Aziz	Az iszlám jogon alapuló bankfinanszírozási technikák - avagy lehet-e profit kamat nélkül?	Veres Zoltán	II. helyezés és különdíj
Pénzügyi jog	Hanich Veronika	A „magáncsőd” csődje? A természetes személyek adósságrendezése, különös tekintettel a hitelintézetekkel szemben fennálló tartozásokra	Ráth Olivér	
Polgári jog I.	Nagy Julia Kata Turbán Stefánia	A mesterséges megtermékenyítés után maradt „felesleges” magzatok sorsa jogi és etikai szempontból	Jobbágyi Gábor	II. helyezés és különdíj
Polgári jog I.	Kőrös Kinga	A túlélő házasítás jogának szabályozása Magyarországon és más európai országokban. Van lehetőség az egységesítésre?	Molnár Sarolta Judit	II. helyezés és különdíj
Polgári jog I.	Takács Tímea	Azonos nemű partnerkapcsolatok a családi élet felé? - Az irányvonalak alakulása itthon és Európában	Molnár Sarolta Judit	III. helyezés és különdíj
Polgári jog II.	Gubicz Flóra Anna	Művészeti ág a szerzői jog peremén. A fényképek szerzői jogi védelme a digitális korban	Pogácsás Anett	I. helyezés és 2 különdíj
Polgári jog II.	Kárpáti Zsuzsanna	Independence Day? Avagy független jogkezelők a láthatáron	Pogácsás Anett Ujhelyi Dávid	2 különdíj
Polgári jog III.	Gundel-Takács Gergely	Küzdelem a pályán, küzdelem a bíróságokon. Az Egyesült Államok major sport ligái mögött húzódo polgári és versenyjogi jogviták	Ujhelyi Dávid	
Polgári jog IV.	Szita Natasa	En garde? - A vállalatfelvásárlások és az azok elleni védekezési módszerek	Kovács Krisztián	

Polgári eljárásjog	Karczub Eszter	A fél és a bíróság közötti szakmai átjáró, avagy a jogi képviselő szerepe a per hatékonyságának elősegítésében	Gelencsér Dániel	II. helyezés és 2 különdíj
Polgári eljárásjog	Szécsi Ádám	Együtt könnyebb, mint egyénileg? A kollektív igényérvényesítés elmélete és gyakorlata az Egyesült Államokban és Európában	Harsági Viktória	2 különdíj
Római jog	Huszár Mónika	Az <i>'Idealismus'</i> emberképe Marton Gézánál	Ei Beheiri Nadja	
Fogyasztóvédelem és versenyjog	Csurgai-Horváth Gergely	Mi a fogyasztói jólét alapja – az alacsony ár vagy a választás lehetősége? A piaci erőfölénnyel való visszaélés megállapításának vizsgálata, különös tekintettel a feltételes kedvezményekre	Tóth Tihamér	II. helyezés
Fogyasztóvédelem és versenyjog	Burján Anna	Sportközvetítési jogok az európai uniós és a magyar versenyjogban	Szilágyi Pál Béla	
Fogyasztóvédelem és versenyjog	Oroszi Fanni	A felfaló árazás mint a kizorító magatartások alapköve – Európai Unió esetfoga	Szilágyi Pál Béla	Küöldíj

XXXIV. OTDK (2019)

Tagozat	Szerző(k)	Dolgozat címe	Konzulens(ek)	Eredmény
Agrár-, szövetkezeti és környezetvédelmi jogi tagozat	Török Dóra	Alkotmányos kihívások a környezetvédelemben, különös tekintettel az Alkotmánybíróság szerepére	Szabó Marcel Varga Ádám	
Alkotmányjog I. tagozat	Fátrai Kata	Játszóterőről a börtönbe? – A gyermekbarát igazságszolgáltatás és az emberi jogok érvényesülése a fiatalok körében büntetőjogában	Vokó György Csink Lóránt	II. helyezés és különdíj
Alkotmányjog I. tagozat	Török Tamás	<i>Soft law</i> eszközök problematikája, kiváltképp az önálló szabályozó szervek gyakorlatában	Seereiner Imre	III. helyezés és különdíj
Alkotmányjog II. tagozat	Kis Gréta	A kampányfinanszírozás alkotmányossági vizsgálata	Kurunczi Gábor Rath Olivér	
Alkotmányjog III. tagozat	Orbán Ferenc	Az ügyvédségek alkotmányos helyzete és az ügyészség önálló működése az európai modellekben – Összehasonlító jogi elemzés magyar és egyetemes viszonylatban	Csink Lóránt	Küöldíj
Alkotmányjog IV. tagozat	Almási Dániel	A termék te magad vagy – Kinek a tulajdona a személyes adat?	Péterfalvi Attila	I. helyezés, különdíj és Pro Scientia díj
Alkotmányjog IV. tagozat	Hersényi András	Kereszt és kendő – A vallási jelképek nyilvános használata Európában	Koltay András	III. helyezés
Büntetőjog I. tagozat	Pecsi Andrea Brigitta	<i>A ne bis in idem</i> elv érvényesülése a büntetőjog és a közigazgatási jog határain	Horváth Katalin Renáta Varga Zs. András	I. helyezés és különdíj
Büntető eljárásjog tagozat	Csáti Veronika	A gyermek tanú a büntetőeljárásban – kihallgatás az új Büntetőeljárás törvény alapján	Belovics Ervin	

Büntető eljárásjog és kriminalisztika tagozat	Vass Georgina	Hatékony nyomozási módszerek a kibertűnözés és a Dark Web területén	Sinku Pál	II. helyezés
Büntető eljárásjog és kriminalisztika tagozat	Csordás Rómeó	Kiút vagy tévút – régi intézmény új megközelítésben, avagy egyezés a bűnösség beismeréséről	Belovics Ervin	
Büntetés-végrehajtási jog és kriminológia tagozat	Kottlár Dóra	„Lesz ebből még cserebogár?” Avagy a fiatalokorú fogvatartottak helyzete és jövőképe, tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának a fogvatartás körülményeivel kapcsolatos Magyarországot érintő döntéseire	Horváth Katalin Renáta	
Európai jog	Miloszerni Laura	Mélyítő integráció Európában: A nemzeti szuverenitás végnapjai? – Az Európai Úgyesség a szubsidiaritás elvének tükrében	Pünkösty András	
Egyetemes jogtörténet és római jog tagozat	Pető Nóra	Megjegyzések a római gyámság fogalmához egy jogeset kapcsán	Erdődy János	Külföldi
Fogyasztóvédelmi és versenyjog tagozat	Badacsonyi Katalin Tegza	Az anyavállalati felelősség vételeme és megdöntésének nehézsége az Európai Unió joggyakorlatban	Szilágyi Pál Béla	Külföldi
Jog- és Állambölcselet tagozat	Álmási Dániel	Törvényítészeli törvénytisztegetés – tanulmány a polgári engedetlenségről	Könczöl Miklós	III. helyezés
Jog- és Állambölcselet tagozat	Csigi Ádám	A büntetendőség morális és jogi kérdéseinek vizsgálata, különös tekintettel az alkalmatlan kísérletre	Könczöl Miklós	
Jog- és Állambölcselet tagozat	Tóth Dorottya	Jog, erény, érzelem	Könczöl Miklós	I. helyezés, külföldi és Zlmszky-díj
Közigazgatási jog I. tagozat	Lapu Árpád	A kisajátítási eljárás aktuális kérdései	Hajas Barnabás	II. helyezés
Közigazgatási jog II. tagozat	Kiss Lúcia	Újraélesztés folyamatban? - Az Európai Unió egészségügyi stratégiájának megvalósulása Magyarországon	Patyai Gergely Gerencsér Balázs	
Közigazgatási jog II. tagozat	Szűcs Bert Borbála	Az egyszerű bejelentés bonyolalmai	Kurunczi Gábor Varga Ádám	II. helyezés és külföldi

Médiajog tagozat	Ungvári Álmos	Közvetlen filmtámogatás Magyarországon	Takó Sándor Varga Ádám	
Médiajog tagozat	Centgraf Bálint	A médiatartalom-szolgáltató forrásvédelmének anyagi és eljárási jogi vonatkozásai	Harsági Viktória	
Munkajogi tagozat	Somlóvári Zsófia	Tanulópénz vagy valódi védelem? - Az iskolaszövetkezetek magyarországi szabályozásának alakulása	Kártvás Gábor	I. helyezés és különdíj
Munkajog és szociálisjog tagozat	Pulay Dániel	Munkáltatói ellenőrző szoftverek a távmunka területén	Kártvás Gábor	I. helyezés és különdíj
Munkajog és szociálisjog tagozat	Tóth Alexandra	A munka digitális átalakulása - Nincs új a nap alatt?	Gyulavári Tamás	Küöldíj
Nemzetközi jog I. tagozat	Nemes-Balogh Flóra	A kibérbűncselekmények büntethetőségének kihívásai a nemzetközi jogban	Ádány Tamás	II. helyezés
Nemzetközi jog II. tagozat	Suller Zénó	Jogi kötelezettség vagy morális felelősség? A védelmi felelősség normatív tartalmának vizsgálata	Ádány Tamás	
Pénzügyi jog I. tagozat	Péczka László	A pénz új alkímiaja? - A derivatív termékek kockázatai és a befektetők védelme	Veres Zoltán	II. helyezés
Pénzügyi jog I. tagozat	Kovács Kristóf Ottó	Konszolidáció a helyi önkormányzatok világában - megszűnő gazdasági függetlenség?	Rath Olivér	
Pénzügyi jog II. tagozat	Vad Viktória Zsuzsanna	Hatékony harmonizáció vagy elégtelen megfelelés? - Átlátható nemzetközi adózás megteremtése, különös tekintettel az Európai Unióra	Békes Balázs	I. helyezés és különdíj
Pénzügyi jog II. tagozat	Petrovics Kristóf	A rejtett gazdasági tevékenységek gazdaságszorbító hatásának csökkentése az adófizetési morál növelésével	Szabó Ildikó	III. helyezés és különdíj
Polgári eljárásjog és nemzetközi magánjog tagozat	Kis Zsuzsanna	Szentesheti-e a cél az eszközt? - A jogsértő bizonyítási eszközök felhasználhatósága a polgári per során	Harsági Viktória	III. helyezés
Polgári eljárásjog és nemzetközi magánjog tagozat	Dudás Krisztina	Emberi jogok kontra közrend - A nemzetközi örökbe-fogadás és a beranyaság dilemmái: „Megmondhatja-e az állam, hogy ki lehet a gyerekelem?”	Raffai Katalin	

Polgári jog I. tagozat	Rácz Gergely	A mesterséges intelligencia működésével összefüggő magánjogi felelősség helyes megítélésének kísérlete	Pogácsás Anett	III. helyezés és különdíj
Polgári jog I. tagozat	Kozma Beatrix	Az emberi méltóság a magyar magánjogban	Koltay András	
Polgári jog II. Tagozat	Goldea-Gál Sarolta	A társasház jogalanyisága	Pogácsás Anett Ujhelyi Dávid	
Polgári jog III. Tagozat	Galambosi Gábor Tóth Eszter	A pótanyságról, különös tekintettel annak szerződéses vonatkozásaira	Navratyil Zoltán	I. helyezés és különdíj
Polgári jog III. Tagozat	Petrik Dorottya	<i>Aurea melioritas</i> érvényesülése a szülői felügyeleti jogban, különös tekintettel a vállott elhelyezésre	Molnár Sarolta Judit	
Polgári jog III. Tagozat	Szeniczey Gréta	Zeneművek filmekben történő felhasználásának és jogi szabályozásának kérdései	Takó Sándor Ujhelyi Dávid	Küöldíj

KÖNYVTÁR

„Könyvek nélkül nincs tudomány.”¹

Történeti visszatekintés

A kezdeti időszak (1995–1996 nyara)

Zlinszky János azon tudósok egyike volt, aki hitt a könyvek hatalmában, és mindig is fontosnak tartotta a könyvtárak létét. Ez egyfajta családi örökség volt, hiszen nagyapja, dr. Niamesny Mihály is tudatos bibliofil ember volt.²

Mindezek megalapozták és előrevetítették az 1995. április 3-án, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 503/1995. számú határozatával megalapított Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar leendő Könyvtárának létrehozását.

A Pázmány Jogi Karának könyvtárépítését megelőzte a miskolci könyvtár létrehozása, amely 1982 után kezdődött el az új Jogi Intézetben, ahová Zlinszky Jánost a római jog oktatása céljából hívták. Az utódnevelés és a színvonalas oktatás megteremtése mellett a könyvtári bázis kiépítése volt a fő célja.³

Az 1995. január 31-én kelt kari szervezési felvetésben a következőket olvashatjuk: „3.2.2. [...] A könyvellátás Budapesten az ELTE jogi karával együttműködve biztosítható, távlatilag indokolt a felszerelésre az indítás

¹ ZLINSZKY János: *A XII táblától a 12 ponton át a magánjog új törvénykönyvéig: válogatott tanulmányok*. Budapest, Szent István Társulat, 2013. 775.

² ZLINSZKY János: *Könyvtárról könyvtárra – visszatekintés egy tudományos pályára*. In: Szerk.: TATTAY Levente – POGÁCSÁS Anett – MOLNÁR Sarolta Judit – BARZÓ Tímea szerk.: *Pro Vita et Scientia: Ünnepi kötet: Jobbágyi Gábor 65. születésnapja alkalmából*. Budapest, Szent István Társulat, 2012. 347–358., 347.

³ Uo. 355.

elvi tisztázása után finanszírozási lehetőségek felkutatása (Phare, Fefa, stb).⁴

1995-ben a szó szoros értelmében jogi kari könyvtárról még nem beszélhetünk, azonban mégis innen datálódik a Könyvtár története, hiszen már akkor sokasodtak a könyvek, melyeket akkor egy személyben Szende Ákos, az első könyvtárvezető rendezett sorba. Ekkor a Ménesi út 27-ben, a Vincés nővérek rendházában, annak is egyik szobájában gyűltek a könyvek, melyek Zlinszky János alapító dékán könyveit jelentették⁵ elsősorban, valamint néhány hazai⁶ és külföldi⁷ jogász kolléga könyveit, ajándékait, hagyatékait.

A Könyvtár tényleges megalapítása előtt az elsődleges feladat annak eldöntése volt, hogy egyetemi könyvtárként vagy kari könyvtárként és/vagy tanszéki kézi könyvtárakként⁸ működjön-e a létrehozandó tudástár. Végül létrehozták a Kari Könyvtárat, amelynek központi egysége mellett tanszéki könyvtárak is kialakultak, és a mai napig alapvetően ezen koncepció alapján működik az intézmény.

Szende Ákos⁹ volt az első könyvtárvezetője a Kari Könyvtárnak, aki 1996 márciusától töltötte be ezt a titulust 1999 augusztusáig. A piaristáknál végzett, később műszaki értelmiségiként a Földmérési és Távérzékelési Intézet munkatársaként dolgozott, majd János bácsi (Zlinszky János) hívó szavára a Pázmány jogi karán kezdett segédkezni a Könyvtár kialakítá-

⁴ ZLINSZKY János: *A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának kezdetei*. Budapest, Szent István Társulat, 2008. 110.

⁵ Hasonlóan a miskolci kezdeti időkhöz, itt is a legelső könyvek Zlinszky János saját könyveit jelentették. Marton Géza jogászprofesszor, valamint dr. Niamesny Mihály könyvei kerültek fel elsőként az intézetek (tanszéki könyvtárak) polcaira.

⁶ Az első jelentős könyvajándék a Budapesti Ügyvédi Kamara könyvtáráról érkezett. Ennek jelentős része Zlinszky Imre (Zlinszky János dédnagybátyjának) könyvtárából való volt.

⁷ Walter Selb bécsi jogászprofesszor hagyatéka is a Karhoz került, mely jelentős római jogi és germanisztikával foglalkozó köteteket jelentett, a teljes három Savigny Zeitschrift sorozat is ettől kezdve „jár” a Könyvtárnak. Svájcból Koppány Endre professzor hagyatéka is a Kar könyveit gazdagítja. A német Szövetségi Bíróságtól Dr. Hanns Engelhardt bíró könyvei érkeztek a Könyvtárba. Csillag Pál könyveit a Római jogi kézikönyvtár az örökösöktől kapta ajándékba.

⁸ Varga Csaba professzor úr ezzel szemben azt támogatta volna, ha egy közösségi gyűjtemény jön létre a tanszéki magánkönyvtárakkal szemben. Egy akkor teljesen új és modern szemléletet szeretett volna megvalósítani nálunk is, amely ma is jellemzi a nagy egyetemi könyvtárakat, miszerint nem különül el élesen a szabadpolcos rendszer a raktári rendszertől, így a raktárba is szabad bejárásuk lenne a hallgatóknak/kutatóknak.

⁹ 1943–2014.

sában. Már az első évektől megmutatkozott az igény a minőségi könyvtár kialakítására, hiszen annak ellenére, hogy az induláskor¹⁰ a könyvek megvásárlására nem igazán volt lehetőség a Kar szűkös anyagi lehetőségei okán, igyekeztek felkutatni az összes létező adománylehetőséget itthon és külföldön egyaránt. 1995 októberétől ajándékok formájában érkeztek könyvek idősebb kollégáktól, egyházi intézményektől.¹¹ 1996-tól Könyvtári Bizottság működött az Egyetemen, melynek elnöki tisztségét a kezdetektől 2002-ig Varga Csaba professzor úr töltötte be. Varga Csaba szintén szíven viselte a Könyvtár sorsát, és jelentős szerepe volt az állomány gyarapításában is, hiszen Regensburgból, Salzburgból, Bécsből, Londonból, Trentóból, Oñatiból értékes művekkel tért haza. Itthon az egykori Minisztertanács Tanácsi Hivatalától, majd a Tanácsakadémiától, az Államigazgatási Főiskola Könyvtárától és az Országgyűlési Könyvtártól, valamint a Közép-európai Egyetem Könyvtárától is rengeteg hasznos és értékes jogi kiadvány került a PPKE JÁK Könyvtárába.

1996. március 12-én kelt a legelső leltárkönyvi bejegyzés: „Brósz Róbert – Pólay Elemér: *Római jog*. Budapest: Nemzeti Tankvk., 1994”. Az első 60 könyvet a leltárkönyvi bejegyzés szerint Zlinszky János dékán úr ajándékként tüntették fel. A Könyvtár könyveinek további jelentős részét a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadóból, a Budapesti Ügyvédi Kamara akkori könyvtárából és az OSZK Fölpéldány-jegyzékeiből válogatott könyvek tették ki. Az akkori állománygyarapítás még nem volt teljesen tudatosan felépített – ennek egyik oka anyagi természetű volt.

A hőskorszak (1996 őszétől 2000 októberéig)

1996-ban költözött az Egyetem jogi kara és annak könyvtára a Szentkirályi utca 28. szám alá. Ez év júliusának végén Szende Ákos könyvtárvezető és Egressy Rita könyvtáros már a Szentkirályi utcai épület folyósóján, dobozokon ülve leltározták az addig összegyűjtött állományt.

¹⁰ Néhány évig csak a tanszékeken működött a Könyvtár.

¹¹ https://vigilia.hu/pdfs/Vigilia_1995_10_facsimile.pdf#page=13 ZLINSZKY János: Jogászképzés a Pázmány Egyetemen. *Vigilia*, 1995/10. 732. (letöltés dátuma: 2020. június 4.) A budai ferencesektől és a budapesti piaristáktól is érkeztek ajándékba könyvek.

Lelkesedésből, elhivatottságból nem volt hiány, és erre nagy szükség is volt, amikor 1996. július végétől a Könyvtár immár a Szentkirályi utca 28-ba beköltözve, a Díszterem jobb oldali karzatán kapott helyett. Polcokat szereltek fel a falra, asztalokat és székeket helyeztek el a karzaton, amennyire a hely engedte; azonban a hallgatói leleményesség határtalan, ugyanis még a földön is ültek az olvasni és tanulni vágyó jogászhallgatók. Ez a hely egyáltalán nem volt ideális könyvtár kialakítására, azonban a hit és a valami új születése annyi erőt adott nekik, hogy egy percig sem csüggedtek.¹²

Munkatársak:

- Egressy Rita 1996 és 2000 között dolgozott könyvtárosként. Korábban az ELTE ÁJK Könyvtárában dolgozott.
- dr. Balló Ivánné dr. iur. Mike Ágnes az ELTE ÁJK korábbi könyvtárvezetője, aki jogászként és könyvtárosként is értette a szakmáját, 1996 és 2000 között dolgozott – már nyugdíjasként – a Könyvtárban. Korábban a szegedi jogi kar könyvtárában is nagyon sok tapasztalatot szerzett, ami nagyon jól jött a Kari Könyvtár indulásakor.
- Székely Mária feldolgozó (címléíró) könyvtáros 1997 és 2000 között dolgozott a Könyvtárban. Ő is az ELTE ÁJK Könyvtárából jött át a PPKE JÁK Könyvtárába.
- Bogschütz József¹³ – először a Dékáni Hivatal ügyviteli alkalmazottjaként – 1998–2006 között dolgozott a Karon, többek között raktárosként és a központi fénymásolóban fénymásolóként is.
- Kripner György raktárosként és könyvkötőként is kötődött a Kari Könyvtárhoz; először 1999 és 2002 között, majd 2004-től 2008-ig.
- dr. Simonné Hajdu Hajnalka címléíró könyvtárosként 1999 és 2005 között a folyóiratok megrendelésével, nyilvántartásba vételükkel, az új könyvek állományba vételével és olvasószolgálati feladatokkal foglalkozott.

¹² A kezdetektől néhány évig így négyen dolgoztak: Szende Ákos, Egressy Rita, B. Mike Ágnes és Székely Mária. Sajnos hárman már nem élnek közülük. Egressy Rita történetei és emlékei alapján sikerült rekonstruálni a kezdeti időszakot. Ezúton is köszönöm neki a segítségét. Emellett Varga Csaba és Horváth Attila professzor uraknak köszönhetek sokat, ugyanis időt és energiát nem kímélve igyekeztek megválaszolni minden kérdésemet.

¹³ Szende Ákos kollégája volt a Földmérési Intézetben, ahol annak könyvtárában leltározási és könyvtárosi feladatokat látott el. 1998 őszén kérte Szende Ákos János bácsit, hogy könyvtári segédezőnek vegyék fel Bogschütz Józsefet. Bogschütz József 2019-ben elhunyt.

- Szüts Zsuzsa a központi fénymásolóban dolgozott 1999-től nyugdíjba vonulásáig.

A Könyvtár 1997-ben kezdte el a TINLIB 280 könyvtári rendszer segítségével építeni a katalógusát, és ezt használta 2005-ig.

1998-ban Victor Richard Stockinger, egy londoni ügyvédi iroda tulajdonosa, aki számos külföldi könyvtárat támogat, a Karnak is felajánlotta segítségét. A mai napig érkeznek kiadványok tőle.

1999 januárjában a Könyvtár a 28-as épület II. emeletére került, a jelenlegi Jogtörténeti- és Római Jogi Tanszékek helyére. Itt egy munkaszobát alakítottak ki két feldolgozó könyvtárosnak, egy szobát a könyvtárvezetőnek, és egy nyitott helyiséget a többi könyvtáros számára. Itt működött az olvasószolgálat is. Tágas és világos olvasóterme¹⁴ volt az akkori könyvtárnak, melynek fal menti polcain helyezték el a könyvállományt. A kurrens folyóiratok az előtérbe kerültek, mely egyben a kollégák munkatere is volt. A retrospektív magyar folyóiratok nagy részét a Budapesti Ügyvédi Kamara ajándékozta a Karnak. Ebben az időszakban már elkezdődött a könyvek katalogizálása, bár az állománygyarapításhoz hasonlóan ez is kezdetleges volt.

Ebben az időszakban, azaz 1999 szeptemberétől 2001 augusztusáig dr. Kleiningner Lászlóné volt a Könyvtár vezetője.

Munkatársak:

- Kakasyné Endrei Magdolna olvasószolgálatos-tájékoztató könyvtárosként dolgozott 2000-ben mindösszesen másfél hónapig.
- Beöreöndy Klára¹⁵ feldolgozó könyvtárosként dolgozott 2000 és 2001 között.
- Szénási Anna olvasószolgálatos-tájékoztató könyvtáros 2000-től 2021 márciusáig dolgozott a Könyvtárban.
- Pákozdy Katalin¹⁶ feldolgozó könyvtáros 2000 és 2001 között részmunkaidősként, az ELTE ÁJK Könyvtárából jött át a Kari Könyvtárba.

¹⁴ A karzati léthez képest mindenképpen.

¹⁵ Székely Mária helyére jött.

¹⁶ Székely Mária helyére jött ő is.

- Sándi Eszter¹⁷ 2000-től olvasószolgálatos és francia nyelvű címfordítóként dolgozik a Könyvtárban.
- Papp Józsefné Kozma Ágnes¹⁸ 2000–2001 között, majd 2002–2008 között olvasószolgálatos, címleíró, könyvtári adminisztrátor kolléga volt a Könyvtárban.
- Horváth Ágnes nagyon rövid ideig, 2000-ben néhány hónapon át dolgozott a Könyvtárban.

A 30-as épületben volt a raktár, mégpedig annak a gyakorlónak a helyén, amely ma a Nemzetközi Közjogi Tanszékkel szemben található. A Könyvtár elkészültéig az alagsori Tanári Klubban dolgoztak a könyvtárosok 3–4 hónapon keresztül. Ablaktalan, természetes fényt nélkülöző helyiségben, minimális létszámmal. Tekintettel a körülményekre, ekkoriban csak az oktatók látogat(hat)ták a Könyvtárat.

Lépések egy tudatos(abb) könyvtárépítés felé

2000-ben így fogalmazott Dékán úr: „Amivel valóban komoly probléma van, az a könyvtár – pontosabban annak hiánya. Nyilván a Kar nem állhatott fel rögtön egy kész könyvtárral, de az építkezések lezárulásával a legtöbb anyagi forrást feltétlenül erre kellene fordítani.” A Könyvtár ugyanis még ez idő tájt sem volt alkalmas arra, hogy a tudományos kutatást támogassa, hiszen jellemzően történeti jelentőségű művek voltak megtalálhatók benne. Zlinszky János fontosnak tartotta, hogy a könyvrendelések során az egyetemi oktatók állítsák össze a megrendelni kívánt kiadványokat. A kezdeti koncepciót, vagyis a Kari Könyvtár és az intézeti (tanszéki) könyvtárak hibrid modelljét hibásnak találta, ugyanis az intézetek polcain sorakozó, sok esetben rendkívül értékes művek szinte egyáltalán nem voltak hozzáférhetőek a tudást keresők számára. Tudományos munka az intézetekben folyt, a Kari Könyvtár egyelőre nem tudott eleget tenni ezen feladatának. Zlinszky János ezért megfontolásra érdemesnek tartotta egy olyan gyakorlat kialakítását, amely megkönnyítené az intézeti könyvtárakban található

¹⁷ Kakasyné Endrei Magdolna helyére vették fel.

¹⁸ 2007. március 1-től nyugdíjasként tovább dolgozott.

kiadványok egyszerűbb elérését a könyvtár közönsége számára. Javaslatai között szerepelt a könyvállomány interneten keresztüli hozzáféréseinek megoldása.¹⁹

A jelenlegi helyén, azaz a 30-as épület első emeletén 2000 októberében nyitotta meg kapuit a Könyvtár. Az előtérben akkor még nem volt ruhatár, csak a bejáratnál balra egy kis beugróban voltak fogasok, oda lehetett tenni a kabátokat, táskákat. A kezdeti időkből a HÖK üzemeltette a ruhatárat, ez azonban sok kellemetlenséggel járt, így 2001 novemberében felvettek két ruhatárost a Könyvtárba. A régi nagy olvasószolgálati pult kint volt a mai ruhatár helyén. Abban az időben még volt kölcsönzés, a beiratkozási kártyára írták ki a könyveket. 2001 elején megszűnt a kölcsönzés, és elindult a fénymásolás. Mikor elkészült a ruhatár 2001-ben, az olvasószolgálati pultot bevitték a terembe, annak több pontján is állt (a sarokban, az irodákba vezető ajtó előtt), míg végül középre (a mai helyére) került.

466 négyzetméteren kapott helyet a Könyvtár: egy előtérrel, ahol a ruhatár, a számítógépek és a folyóirat-olvasó található; egy olvasóteremmel; 3 munkaszobával és a raktárral. 2008 júniusától 2013-ig kibővült egy 44 négyzetméteres tankönyv-olvasóteremmel²⁰, ahol 20 hallgató tudott leülni és tanulni, és amely ma Tanári Klubként funkcionál.

2000-ben a Kari Könyvtár is tagja lett az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének (EKE). 2001 februárjában indult az olvasóteremben a könyvtári szolgáltatás. Pénzbedobós fénymásológép is rendelkezésre állt az olvasók részére. Az állományvédelem azonban még nem volt megoldott, 2001 januárjától meg is szüntették az addigi kölcsönzés engedélyezését. Légiós asztaloknál és kerti műanyag székeken ülve tanulhattak a hallgatók. 2001. február 16-án Péterfi Vilmos²¹ a saját könyvtárát a PPKE JÁK Könyvtárára hagyta.

2001–2013 között dr. Koltay Tibor volt a Könyvtár igazgatója. Az Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campusán, habilitált főiskolai tanárként az informatikus könyvtáros szak felelőse volt és vezette a Tudástechnológiai

¹⁹ ZLINSZKY János: A Karon tapasztalható problémákról. *Ítélet*, 2000/11. 27.

²⁰ Korábban ez kari fénymásolóként és könyvkötő műhelyként szolgált.

²¹ Erdélyi származású jogász, nyugalmazott egyetemi tanár, aki az Amerikai Egyesült Államokban élt, majd 2002. május 18-án elhunyt. 2250 db angol nyelvű művet adományozott a Kari Könyvtárnak, melyek javarészt az 1960-as évek nemzetközi jogi, diplomáciai, közgazdasági témájú könyveket, kézikönyveket, valamint az amerikai egyetemi oktatás során használt tankönyveket tartalmazza. Takács Katalin feldolgozó könyvtáros tárta fel 2015. március 1. és 2005. október között a Péterfi-hagyatékot.

Intézetet. Kutatási területe az információs műveltség és a könyvtár- és információtudomány interdiszciplináris kérdései.

2003 márciusáig 6 személyi számítógéppel rendelkezett a Könyvtár, ekkor Koltay Tibor könyvtárvezetőnek és az ő sikeres pályázatának köszönhetően 10 számítógéppel elkezdte működését az informatikai labor. Az informatikai labor létrehozásával egyidőben a felhasználók kényelmét szolgáló ruhatárat is kialakították és a működtetéséhez szükséges személyi feltételeket is megteremtették. A korábbi műanyag kerti székek és az ún. tengerészgyalogos-asztalok helyére, a Könyvtári Intézet könyvtárépítési és -berendezési szaktanácsadójaival egyeztetve megfelelő bútorok és lámpák kerültek az olvasóterembe. Új lendületet vett az akkoriban komoly hiányosságokat mutató tartalmi feltárás is – a katalógusban ugyanis nagy számú tételnél nem szerepeltek ETO-jelzetek.²² 2002. március 13-án ülésezett utoljára a Könyvtári Bizottság.²³ 2002 óta a Könyvtár a Nyilvános Könyvtárak Országos Listáján jelen van, előtte készült el a Könyvtári SzMSz. Szintén 2002 óta tagja a Könyvtár az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának (EKK). A Könyvtár katalógusa 2003-tól érhető el online. 2003-ban a galéria korlátait átfestették és új könyvespolcokkal bővült a szabadpolcos rendszer. A munkaszobák berendezése is megújult, a szakdolgozatok számára is új polcok kerültek. A szolgáltatások színvonala emelkedett, hiszen ekkorra korszerű számítógépek álltak rendelkezésre.

2003. augusztus 1. és 2012. december 31. között Kalocsai Ilona látta el a könyvtárvezetői feladatokat. 2003 őszén kezdték el a teljes leltárt, amelyet az olvasóteremben kezdtek, majd a tanszéki állománynál fejezték be 2005-ben.

²² Az ETO-jelzeteket aztán felváltották az Országgyűlési Könyvtárban is használatos raktári jelzetek.

²³ Varga Csaba professzor úr volt a Könyvtári Bizottság elnöke, tagjai: Radnay József dékán; Szabó István dékánhelyettes; Békés Imre intézetvezető; Bitsánszky Géza, az oktatási és akkreditációs ügyek koordinátora; Jobbágyi Gábor intézetvezető; Kilényi Géza intézetvezető; Sólyom László, a Doktori Iskola vezetője; Tersztyánszky Ödön intézetvezető; Barkó Antal műszaki osztályvezető; Koltay Tibor könyvtárigazgató; dr. Kleininger Lászlóné könyvtárvezető. Feladata közé tartozott többek között: javaslatétel a szerzeményezésre; a keret meghatározása; hazai és külföldi könyvek beszerzésére; folyóiratok előfizetésére, módjára, mikéntjére; állományrevízióval; selejtezéssel kapcsolatos kérdések átbeszélése; a tanszékeken történő kölcsönzés szabályozásának kidolgozása; személyi kérdése; határozathozatal. 2003. október 8-án újra megalakult szűkebb taglétszámmal (Radnay dékán, Varga Csaba, Szabó Marcel dékánhelyettes, Kalocsai Ilona) és néhány alkalommal még összehívták.

2005 óta a HunTéka integrált könyvtári rendszert használja a Könyvtár.²⁴ 2011. január 28-tól, vagyis a megalakulása óta tagja a PPKE JÁK Könyvtára a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Jogi Szekciójának. 2012 novemberétől az Irattár a Dékániból a Könyvtárba került át. Szintén ebben az évben került Boytha György professzor úr hagyatéka a Könyvtárba.

2013–2017 között Könczöl Miklós, a Jogbölcseleti Tanszék akkor egyetemi tanársegédje, ma docense látta el a könyvtárvezetői feladatokat. Miklós idejében születtek meg az új olvasótermi pult és a ruhatári pult tervei – előbbi meg is valósult, utóbbi azonban csak 2019-ben, immáron új koncepció mentén készült el. Az olvasótermi galériára ekkor kerültek fel a polcok. 2015. október 14-én „Open Access és a jogtudomány” címmel szakmai napot szervezett a könyvtárvezető a Kari Könyvtárban az MKE Jogi Szekció keretein belül. 2016-ban került a Kari Könyvtárba Zlinszky János professzor úr hagyatéka és Michael Wurm hagyatéka. A teljes Zlinszky-hagyaték és gyűjtemény feltárása 2017-ben fejeződött be.

2017 júliusától a könyvtárvezetői pozíciót Aczél-Partos Adrienn tölti be. Végzettsége szerint könyvtáros és jogász. 2000-ben, friss diplomásként (könyvtár–magyar szakot végzett az ELTE-n) felvételt nyert a PPKE JÁK-ra, és 2005 nyarán kézhez kapta a jogi diplomáját. A több, mint egy évtizedes, az Országgyűlési Könyvtárban mint a legnagyobb és legjelentősebb hazai jogi szakkönyvtárban szerzett gyakorlatot és tapasztalatot igyekszik átadni és kamatoztatni itt, a Kari Könyvtárban. 2018-ban megkezdődött a hazai jogi könyvtárakkal, elsősorban a jogi egyetemek könyvtáraival egy mély és intenzív szakmai kapcsolat kiépítése. Szakmai továbbképzéseken is részt vettünk: a Könyvtári Intézetben, a CEU Könyvtárában, valamint az Országgyűlési Könyvtárban fejleszthettük a már meglévő könyvtári kompetenciáinkat. A könyvtári szakmai szervezetek közül mind az MKE Jogi Szekciójának, mind az EKE-nek, mind az EKK-nak aktív tagjai vagyunk. 2017-ben online módszerekkel felmértük a hallgatók könyvtárhasználati igényeit, és ennek megfelelően módosítottuk a nyitvatartást, melyet 2019-re tovább bővítettünk. A Könyvtár már reggel 8.00 órakor megnyitja „kapuit”, és hetente 3 alkalommal este hét óráig várja a hallgatókat. 2018-ban Halustyik Anna és Kilényi Géza hagyatéka került a Könyvtárba. 2019-ben RFID-rendszert

²⁴ 2018-ban a HunTéka 2.0 fejlesztése is megtörtént a Könyvtárban.

vezettünk be a Könyvtárba, 2021-ban pedig egy könyvszkennert megvásárlásával igyekszünk a digitalizálási folyamatoknak eleget tenni.

Az elmúlt negyedszázad alatt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Könyvtára nevet szerzett a könyvtáros világban, számolnak velünk és számítanak ránk a jeles (jogi) könyvtári események kapcsán. További céljaink között szerepel a folyamatos tanulás és fejlődés, a XXI. századi könyvtári trendek folyamatos nyomonkövetése és a hasznos szolgáltatások bevezetése.

Isten áldását kérjük ehhez a következő 25 évre is!

A Könyvtár munkatársai

A fentebb külön kiemelt könyvtárvezetők munkájá az alábbi munkatársak támogatták a Könyvtár története során:

- Nagy Lajosné Schönborn Katalin 2001. szeptember 4. és 2006. december 31. között dolgozott a Kari Könyvtárban könyvtárosként. Szakozott és olvasótermi szaktájékoztatóként segítette a hallgatókat, oktatókat. Az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán 1996-tól tizedes osztályozást, információkereső nyelveket és tárgyszavazást oktatott. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen Debrecenben 1994 és 1995 között levelezős hallgatókat is tanított, és az OSZK könyvtáros asszisztens tanfolyamán is átadta tudását a tanulni vágyóknak. Több nyelven beszél.
- Martonné Szabó Zsuzsanna 2001 óta dolgozik a Kari Könyvtárban. 2011 óta teljes munkaidőben dolgozik. Közben elvégezte a segédkönyvtáros képzést is, és azóta könyvtárosként dolgozik.
- Háhn József 2001. november 13. óta ruhatáros.
- Vass Annamária címleíró vállalkozóként dolgozott 2001-ben a Könyvtárban.
- Takács Katalin 2001-től 2003 márciusáig feldolgozó könyvtárosként dolgozott, az állomány számítógépes katalógusának építését és az adatbázis karbantartását végezte. 2005. március 1. és 2005. október 31. között a Péterfi-hagyatékot dolgozta fel.

- dr. Csulák László, a Karon végzett, jogászként segítette a könyvtárosok munkáját. 2003–2004 között könyvtári munkatársként (könyvtári koordinátorként) dolgozott.
- Reinprecht Lajos²⁵ raktárosként dolgozott 2004-től 2010-ig.
- Sinku-Hernád Mariann 2004 óta dolgozik a Könyvtárban.
- Nemere Gergely 2004-ben polgári szolgálatosként tevékenykedett a raktárban.
- dr. Egerszegi Gyuláné 2004-ben pár hónapig végzett könyvtári munkát.
- Hermann Jánosné fénymásolóként dolgozott 2004 és 2006 között.
- Mohay Anikó teljes munkaidőben címleíró könyvtárosként, beteghelyettesítőként dolgozott a Könyvtárban 2004–2005 között.
- Zádor Ildikó²⁶ 2005–2006 között volt a Könyvtár dolgozója.
- dr. Lengyelne Bors Erzsébet²⁷ 2006 és 2021 között volt munkatársunk. 2012 decembere óta előrehozott öregségi nyugdíjban részesült, utána is még segített a könyvek feldolgozásában, majd 2021-ben nyugdíjba vonult.
- Vados Zoltán 2007–2011 között dolgozott a Könyvtárban. A szakdolgozatok nyilvántartása, raktározása volt a feladata.
- Bukta Nóra²⁸ 2008 óta dolgozik itt könyvtárosként.
- Paksy Máté 2010-ben pár hónapig feldolgozó könyvtárosi feladatokat látott el jogászként. A Jobbölcséleti Tanszék adjunktusaként dolgozott ekkor a Karon.
- Vajai Balázs 2010-ben kezdett raktárosként, majd a könyvtáros asszisztens tanfolyam elvégzése óta könyvtárosként dolgozik.
- Takács Ferenc könyvkötőként dolgozott 2011–2012 között.
- Mitró Tamás 2012 óta dolgozik a Könyvtárban könyvtárosként és irattárosként is.
- Lieszkovszky Orsolya 2013 óta dolgozik a ruhatárban.
- Körmendi Balázs 2013–2019 között raktárosként dolgozott.

²⁵ 2008. december 27-től nyugdíjasként dolgozott tovább. 2017 decemberében elhunyt.

²⁶ Sándi Eszter beteghelyetteseként.

²⁷ Zádor Ildikó helyére jött a Könyvtárba.

²⁸ Leánykori nevén Perei Nóra Edit, aki Papp Józsefné Kozma Ágnes helyére jött.

- Tóth-Barbalics István 2014 óta feldolgozó könyvtárosként tevékenykedik.
- Győri Pál Barnabás vállalkozóként végzi a könyvkötői feladatokat 2016 óta.
- Hodászné Kuncz Ágota 2016-ban néhány hónapot (tavasztól nyárig) dolgozott a Könyvtárban segédkönyvtárosként.
- 2019 szeptemberétől a raktárosi feladatokat Mitró Tamás és Vajai Balázs könyvtárosok látják el megosztva. Könyvtárosi szemlélettel építik és teszik rendbe a raktárat.

KUTATÁSSZERVEZÉSI ÉS KÜLÜGYI IRODA

A külügyi kapcsolatokról és mobilitási lehetőségekről

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara alapításától kezdve mindig különös hangsúlyt fektetett a széleskörű nemzetközi kapcsolatok kiépítésére és fenntartására, valamint az oktatói és hallgatói mobilitás elősegítésére.

Ennek egyik pillére az oktatóink, doktoranduszaink és hallgatóink számára biztosított lehetőség külföldi konferenciákon való részvételre, előadások tartására, illetve arra, hogy tanulmányutakra mehessenek és versenyeken indulhassanak. Ehhez Karunk igyekszik minél több forrást biztosítani, mind saját erőből, mind pedig pályázatok útján. A kiutazások során a kapcsolódó regisztrációs díj, utazási és szállásköltségek tekintetében van lehetőségünk támogatni a jelentkezők részvételét. Az eredményesség jó mutatójaként szolgálhatnak az utazásokat követően született részletes útijelentéseket, vagy az utazások alkalmával gyűjtött szakmai anyagokat tartalmazó cikkek vagy monográfiák. Oktatóink számára biztosítjuk szakmai szervezetekben való tagi részvételt a tagsági díj Kar általi átvállalásával.

Kutatásszervezés

Az iroda tevékenységének meghatározó eleme a kutatásszervezés. Schanda Balázs prodékán urat követően, 2016-tól Erdődy János kutatási dékánhelyettes koordinálja ezt a területet.

A Kutatásszervezési és Külügyi Iroda több pályázati lehetőségen keresztül segíti oktatóink, doktoranduszaink és hallgatóink tevékenységét.

Ezek közül érdemes kiemelni 2012–2014 között a *Tudományos kutatások kibontakoztatása a PPKE-n*, valamint a *Tehetségtámogatás a PPKE-n* TÁMOP-

projekteket, a 2014-től induló Központi Alapok Program projektjeit, melyek egyaránt segítik oktatóink, doktoranduszaink kutatásait csakúgy, mint tehetséges hallgatóink fejlődését. Az Igazságügyi Minisztérium támogatásával a *Jogászképzés színvonalának emelését célzó programok* keretében 2016-tól jogtudományi kutatási és oktatásfejlesztési programokra, a Doktori Iskola támogatására, valamint tehetséges hallgatóink nemzetközi perbeszédversenyeken történő részvételére nyílt lehetőség.

Ezen túlmenően itt kell megemlítenünk oktatóink olyan egyéni kutatási és oktatási projektjeit, amilyen az OTKA,¹ a Jean Monnet-programok vagy oktatóink kutatási együttműködései különböző partneregyetemekkel.

A Kutatásszervezési és Külügyi Iroda másik központi tevékenysége a Kar Erasmus-kapcsolatainak koordinálása és szervezése. Az Európai Unió által támogatott Erasmus+ program keretében külföldi oktatók tartanak egyhetes előadássorozatot Karunkon, a hallgatók pedig Európa közel 70 egyetemére juthatnak ki féléves, egyéves tanulmányi időszakra, ösztöndíj-támogatással (Belgium, Norvégia, Dánia, Portugália, Hollandia, Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Németország, Ausztria, Ciprus és Izland.)

Évente mintegy 70 hallgatónk vesz részt ebben a nagyon népszerű, több szempontból hasznos programban; részvételük révén meghatározó élményekre, életre szóló tapasztalatokra és nagyfokú önállóságra tesznek szert. Fontos, hogy a programban részt vevő hallgatók nem csúsznak tanulmányaikkal, mert kedvezményes tanrendet vehetnek igénybe.

A háromhónapos kötelező szakmai gyakorlatot is el lehet végezni ösztöndíj támogatással külföldön, ami szintén előnyt jelent az álláspályázatoknál.

A program előnyeiből azok is részesülnek, akik nem utaznak, hiszen Erasmus Tutor rendszerünk révén mindegyik külföldi diákunk magyar hallgatót kap segítőnek ittléte idejére; közös programokon vehetnek részt, ezáltal fejleszthetik nyelvtudásukat, és életre szóló barátságokat köthetnek, kapcsolati hálót építhetnek. Kiváló oktatóink tevékenysége mellett az Erasmus Tutor hálózatunk (2 főtutor és 20 tutor) munkássága is nagyban hozzájárul ahhoz, hogy évente egyre több (70-120 fő) külföldi hallgató választja a Pázmány jogi karát.

Az Erasmus+ újabb programja az Európán túli részképzés, Erasmus+ Nemzetközi Kreditmobilitás formájában, amelyhez a szükséges forrást évenkénti

¹ Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok

pályázattal igyekszünk elnyerni egy-egy partneregyetemünkkel közösen. Nyertes pályázatunk volt már Ecuador, Kenya, Libanon, Vietnam, Indonézia egy-egy egyetemével. Jövőbeni céljaink között szerepel, hogy kreditmobilitási programra pályázunk az egyesült államokbeli, ecuadori, libanoni és kenyai partneregyetemeinkkel, illetve majdani új kapcsolatainkkal.

Erasmuson kívüli további kapcsolataink

St. Louis University (SLU) – Az egyetemeink közötti megállapodásnak köszönhetően a sikeresen pályázó hallgatók egy féléven át ingyenes oktatáson vehetnek részt.

További egyesült államokbeli egyetemekkel is kapcsolatban állunk, amelyek hallgatóink kedvezményes tandíj ellenében folytathatnak mesterszakos és posztgraduális (európai és nemzetközi üzleti jogi) tanulmányokat; ezek a University of St. Thomas (Minneapolis, Minnesota); a Golden Gate University (San Francisco, Kalifornia) és a Loyola University (Chicago, Illinois).

Hasonló kétoldalú megállapodások keretében tandíjmentességgel távolabbi országokban lévő partneregyetemekre is el lehet jutni féléves részképzésre – így például Equadorba (Universidad San Francisco de Quito, USFQ), és Kenyába (Strathmore University, SU).

Campus Mundi

A magyar állam támogatási programja a Campus Mundi program – 9,2 milliárd forinttal támogatja a magyar felsőoktatás nemzetközi versenyképességének fejlesztését a 2016–2021 közötti időszakban. A program egyrészt a hallgatói mobilitást támogatja, másrészt a felsőoktatási intézmények nemzetközi szerepének, elismertségének növeléséhez járul hozzá. Terv a program folytatása, fejlesztés alatt áll a következő ciklus.

US Law szabadon választható tantárgyak

Hallgatóink számára *US Law Courses* betétlapot tudunk kiállítani, amennyiben legalább 6 tömbösített US Law kurzust sikerrel teljesítenek. Ezen kurzusokra 2-2 oktatót fogadunk be minden szemeszterben az USA-beli partneregyetemeinkről, és hallgatóink térítésmentesen vehetnek részt azokon.

Nyári egyetem – Summer Law School

2017 óta nyaranta rendezzük meg a népszerű programot, amelyre a világ 4 kontinenséről, az Amerikai Egyesült Államokból, Kenyából, Dél-Koreából, Vietnámból, Indonéziából, Ecuadorból és Európából látogattak el az érdeklődő diákok. A témák között a fenntartható fejlődés, gazdasági és társadalmi felelősségvállalás, demokrácia, jogállamiság, alkotmányos identitás szerepelt – további terveink között szerepelnek az adatvédelem, szólásszabadság és médiajog témakörei.

A háromhetes időszak rendkívül gazdag mind a tanulmányi és szakmai, mind pedig a szabadidős tevékenységek tekintetében. A Pázmány remek tanárai mellett külföldi előadók is oktatnak, jeles professzorok Európán kívüli partneregyetemeinkről. A lehetőség a jogi kar néhány saját diákja számára is elérhető, jelentős kedvezménnyel.

A program résztvevői diplomát vehetnek át annak tanúságaként, hogy teljesítették a nyári egyetem követelményeit – napi számonkérések, dolgozatok, egyéni beszámolók formájában. A pozitív visszajelzések kiválóra értékelték a program szerkezetét és szakmai tartalmát, a tanórák és szabadidős tevékenységek kiegyensúlyozott arányát, a diákok rendkívül sokszínű összetételét és a szervezők odaadó és lelkes tevékenységét. A diákok közösséggé kovácsolódnak, meghatározó élményeket élnek át – és életre szóló barátságok születnek.

A meghatározó és ígéretes kezdetek

A jogi karon önálló külügyi iroda viszonylag korán, 2003-ban kezdett működni Szabó Marcel külügyi dékánhelyettes vezetésével és Csepely-Knorr Tamás, Osztroluczky Petra, majd Jakab Katalin részvételével.

2005-ben kezdett ugrásszerűen nőni a bejövő hallgatók száma. Ekkor már egyre nagyobb kihívást jelentett a hallgatókkal szállást keresni, böngészni velük a bérleti szerződéseket, támogatni őket az okmányaik ügyintézésben és egyéb ügyes-bajos dolgaikban. Ekkor még a Facebook és a Google Maps is épp csak kísérleti fázisban járt, így a személyes segítség nem volt mellőzhető. Ezért meghirdettünk a saját, magyar hallgatóink között egy nagyszerű nyelvgyakorlási és ismerkedési lehetőséget: az Erasmus Tutor programot. Legnagyobb meglepetésünkre rengetegen jelentkeztek: minden külföldi hallgatóra akár két tutor is jutott. Már az első évben is egy fantasztikus csapat jött össze, akik azóta is tartják a kapcsolatot egymással és egykori „tutorált” vendéghallgatóikkal.

2006 után Jaskó Luca (a Nemzetközi Közjogi Tanszék oktatója) vette át az iroda feladatait. Az ő felkérésére 2008-tól Pogácsás Anett (a Polgári Jogi Tanszék oktatója) vette át az Erasmus-koordinátori tisztséget, miután a 2007/2008-as tanévben Hollandiában, Nijmegenben töltött egy tanévet doktori tanulmányai alatt. Nagy hatással volt rá ez az élmény, és koordinátorként is igyekezett az ott szerzett tapasztalatai alapján támogatni a be- és kiutazó hallgatóinkat. Kiemelendő, hogy az akkori központi koordinátor (Károlyi M. Ágnes) rengeteget segített, nagyon sok értékes kapcsolatot köszönhet neki a Pázmány, mindent tudott az Erasmus programról. Remek diáksegítőink voltak már akkor is, és elindult az Erasmus Napi program és Erasmus Kirándulás is belföldre, majd később külföldre is.

Az egyik remek kapcsolatunk az IRUN (International Research University Network – egy 10 tagegyetemből álló kutató egyetemi hálózat) volt, amelynek keretében rendszeres Erasmus Excellence Program folyt és évenkénti programegyeztetések zajlottak. Az egyik évben egy futóversenyt is rendeztek, amelyen részt vett a Pázmányos hallgatói csapat Nijmegenben; óriási élmény volt, és talán azóta is ez az egyetem az egyik legnépszerűbb célpont Karunk hallgatói számára, Leuven és Porto katolikus egyeteme mellett.

Jaskó Luca és Szalai Andrea egyengették a San Fransiscói partnerkapcsolatunkat is, majd a Cambridge képzésnek is otthont adtunk, Pünköszt

András és Pogácsás Anett is koordinálták a projektet, évekig sikerrel futott nálunk. Szilágyi Pál, Ádány Tamás és Schanda Balázs is részt vettek az Erasmus-programokon, sokat tettek az erasmusos élet beindításáért a Karon.

Napjainkban

Az Erasmus programot az Európai Unió folyamatosan fejleszti, az adminisztráció bővül és a folyamatok egyre részletesebben kidolgozottak, egyre összetettebb a tevékenység. Tóth Tihamér külügyi dékánhelyettes koordinálja a külügyi kapcsolatokat 2010 óta. Pollák Zsuzsanna és Locskay Mercédesz végzi az Erasmus-koordinátori munkát Karunkon, akik ki- és beutazók szerint szervezik a diákok, oktatók és adminisztratív munkatársak mobilitását. Jakab Katalin a pályázatokat koordinálja, Grodek Ágnes pedig a kari utazások előkészítésében, megszervezésében nyújt segítséget. Dékánhelyettes úr továbbfejlesztette az Európán túli kapcsolatainkat, több kontinensen sikerrel kutatta fel a katolikus egyetemeket és kezdeményezett megállapodásokat. Továbbra is keressük a lehetséges partneregyetemeket, és azon igyekszünk, hogy a kínálatban jeles egyetemek szerepeljenek, amelyekre érdemes részképzésre áthallgatni.

A programban részt vevő diákok, munkatársak, külföldi oktatók visszajelzése fontos számunkra, segíti a fejlődésünket. Gyakran pedig örömteli is, amikor látjuk, hogy nem szívesen indulnak haza a külföldi diákok, mert csodálatos szemesztert töltöttek nálunk, és nehéz szívvel válnak meg az itteni barátaiktól; vagy amikor kapunk néhány képeslapot a hazautazó diákoktól, vagy váratlanul felbukkan egy kisebb csapat a korábbi évekből, akik visszatértek egy kis „nosztalgiakiruccanás” keretében Budapestre, és látogatást tesznek a Külügyi Irodában újra köszönetet mondva a felejtetetlen élményekért. Rendkívüli volt az egyik francia beutazó diákunk története, aki kerékpáron tett egymagában felfedezőutat Franciaországból Kínáig, majd a hazafelé vezető útján egy hetet Budapesten töltött, felkereste az Erasmus tutorát, aki szállást adott neki, és meglátogatta a Külügyi Irodát is, hogy beszámolhasson nem mindennapi kalandjairól.

Minden diákunkat, munkatársunkat biztatjuk, hogy vegyenek részt mobilitási programjainkban, mert életre szóló élménnyel lehetnek gazdagabbak!

25 ÉV - TÉNYEKBEN...

DÉKÁNOK

1995–2000 Prof. Zlinszky János DSc. †

2000–2003 Prof. Radnay József CSc. †

2003–2007 Prof. Bándi Gyula CSc.

2007–2013 Prof. Schanda Balázs

2013–2016 Prof. Varga Zs. András

2016– Prof. Szabó István

ELISMERÉSEK

Állami, szakmai elismerések

Bagi István	Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje A Csillaggal kitüntetés (2007)
Bánáti János	Deák Ferenc-díj (2016)
Bándi Gyula	Justitia Regnorum Fundamentum díj (2013) Életmű Díj - XVI. Környezet Védelméért Díj (2016) Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetés (2016)
Békés Imre	Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (polgári tagozata) kitüntetés (2005)
Belovics Ervin	Deák Ferenc-díj (2017)
Bérces László	Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (2011)
Bitsánszky Géza	Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozata) kitüntetés (2010)
Boleratzky Lóránd	Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (polgári tagozata) kitüntetés (2010)
Botos József	Magyar Érdemrend Lovagkereszt (2014)
Botos Katalin	Magyar Érdemrend középkereszt polgári tagozata kitüntetés (2012)
Draskóczy-Littner Anita	Magyar Táncház Módszer ezüstérem kitüntetése (2018)

Erdő Péter	Széchenyi-díj (2016)
Fekete Balázs	Akadémiai Ifjúsági Díj (2013)
Fodor György	Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (polgári tagozata) kitüntetés (2011)
Frivaldszky János	Magyar Érdemrend tisztikeresztje polgári tagozat kitüntetés (2019)
Gál Gyula	Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetés (2005)
Ganczer Mónika	Herczegh Géza Nemzetközi Jogi Emlékérem (2014)
Hajas Barnabás	Moór Gyula díj (2019)
Horváth Attila	Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztje kitüntetés (2011)
Jobbágyi Gábor	Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetés (2017)
John Lukacs	Széchenyi Nagydíj (2014)
Kahler Frigyes	Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (polgári tagozata) kitüntetés (2011)
Kilényi Géza	Deák Ferenc-díj (2014)
Kovács Péter	Magyar Érdemrend Középkeresztje polgári tagozata kitüntetés (2017)
Lábady Tamás	Gaizler Gyula - emlékérem (2015) Deák Ferenc-díj (2016)
Láncos Petra	Herczegh Géza Nemzetközi Jogi Emlékérem (2015)
Péteri Zoltán	Deák Ferenc-díj (2015)
Schanda Balázs	Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetés (2011)

Szabó István	Magyar Érdemrend Tisztikeresztje polgári tagozata kitüntetés (2018) Isépy Tamás Emlékérem (2020)
Szuromi Szabolcs Anzelm O.Praem	Lengyel Köztársaság Tiszti Keresztje Kitüntetés (2014) Magyar Érdemrend középkeresztje (2014)
Tamás András	Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat) kitüntetés (2012)
Tamási Erzsébet	Magyar István-díj (2015)
Tattay Levente	Moór Gyula-díj (2016)
Tersztyánszkyné Vasadi Éva	Magyar Köztársasági Érdemrend Közép- keresztje A Csillaggal kitüntetés (2006)
Tóth Tihamér	Magyar Érdemrend Lovagkeresztje polgári tagozata kitüntetés (2017)
Varga Csaba	Széchenyi-díj (2013)
Völgyesi Miklós	Magyar Köztársasági Érdemrend Közép- keresztje (polgári tagozata) kitüntetés (2011)
Zakar Ferenc Polikárp O.Cist.	Magyar Köztársaság Érdemrend Közép- kereszt A Csillaggal (polgári tagozata) kitüntetés (2011)
Zlinszky János	Iuris Consulto Excellentissimo életműdíj (2013) Deák Ferenc-díj (2014)
Ifj. Zlinszky János	Magyar Köztársasági Arany Érdem- keresztje kitüntetés (2010)

Köztársasági Ösztöndíjat elnyert hallgatóink

2002/2003-as tanévben:

Fekete Balázs, Goda Tamás, Horváth Katalin Renáta, Kósa Mónika, Ország Ilona, Petri Bernadett, Pócza Róbert, Remes Gábor, Schwartz Viktória, Tóth Boglárka

2003/2004-es tanévben:

Bordás Tímea, Gausz Krisztina, Horányi Márton, Kómár András, Petri Bernadett, Pogácsás Anett, Remes Gábor, Simon Emese, Szabó Krisztina, Tóth Boglárka, Vavroh Géza Alajos

2004/2005-ös tanévben:

Demeter Gellért, Egerszegi Lilla Tünde, Hős Nikolett, Fodor Virág Bernadett, Navratyil Zoltán, Pogácsás Anett, Simon Emese, Stajz Annamária, Tóth Áron László, Tóth Boglárka

2005/2006-os tanévben:

Balogh Eszter Orsolya, Fehér Judit, Galambos Péter, Egerszegi Lilla Tünde, Jakab Hajnalka, Navratyil Zoltán, Sándor Lénárd, Strasszer Anett, Techet Péter, Tóth Áron László, Vass Milán

2006/2007-es tanévben:

Prancz Balázs, Navratyil Zoltán, Techet Péter, Strasszer Anett, Perecsényi Melinda, Fodor Virág Bernadett, Tóth Zsámboki Judit, Tóth Áron László, Galambos Péter, Kiss Nikolett, Láng Andrea, Egerszegi Lilla Tünde

2007/2008-as tanévben:

Bencze Krisztina, Bojnár Katinka, Fodor Virág Bernadett, Frölich Dóra, Hochleitner Lilla Tünde, Józsa Katalin, Major Bettina, Nagy Gusztáv, Papp Dániel, Strasszer Anett, Szakács Nóra, Tóth-Zsámboki Judit, Wurst Katalin

2008/2009-es tanévben:

Szabó Krisztina Janka, Baboth Szilvia, Mosonyi Andrea, Márton András, Józsa Katalin, Körmendi Anikó, Frölich Gusztáv, Krüpl Bernadett, Pap Zsófia, Szenczy Ákos, Perecsényi Melinda

2009/2010-es tanévben:

Orbán Endre, Horváth Dusan, Seresová Livia, Kósa Loretta Tünde, Kolbay Kata, Tóth Máté, Bodnár Katalin, Pócza Alexandra, Debisso Kinga, Szabó Krisztina Janka, Lieli Tamás

2010/2011-es tanévben:

Kurunczi Gábor, Takács Eszter, Csabai Kunigunda, Suri Noémi, Vincze Nóra Katinka, Seres Livia, Szenczy Ákos András, Vajna Zita, Leszák Andrea, Palkó Boglárka Fanni, Mátyás Áron

2011/2012-es tanévben:

Kaszás Lilla, Tóth Máté, Molnár Szabina, Czigle János Tamás, Orosz Cintia, Domokos Janka, Mátyás Áron, Bodnárová Katarina, Seres Livia, Csabai Kunigunda

2012/2013-as tanévben:

Kaszás Lilla Laura, Orosz Cintia, Princzkel Jozef, Tóth Máté, Dirnel Kornél, Berta Henrietta, Molnár Szabina, Domokos Janka

2014/2015-ös tanévben:

Landi Anett, Tóth Judit, Balázs Beáta, Deli Janka, Kaszás Lilla Laura

2015/2016-os tanévben:

Maka Zsófia, Landi Anett, Tóth Judit, Deli Janka, Halász Gyula, Gróf Gréta, Szegletes Dorka, Takács Tímea, Csépany Bálint, Ábrahám Éva

2016/2017-es tanévben:

Maka Zsófia, Kovács Eszter, Takács Tímea, Landi Anett, Deli Janka, Ádám Flóra Julianna, Ungvári Álmos, Halász Gyula, Tóth Judit

Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjat elnyert hallgatóink

2017/2018-as tanévben:

Maka Zsófia, Csapucha Bernadett, Babják Réka Rebeka, Tüth Dorottya Flóra, Kovács Eszter, Csontos Gábor, Ungvári Álmos, Bartl Bálint, Rigó Adél

2018/2019-es tanévben:

Almási Dániel, Maka Zsófia, Babják Réka Rebeka, Csapodi Márton, Ungvári Álmos, Lugosi Vilmos Leó, Csontos Gábor, Ádám Helga, Dankó Anna

2019/2020-as tanévben:

Lugosi Vilmos Leó, Babják Réka Rebeka, Herszényi András Bence, Csapodi Márton, Csontos Gábor, Várkonyi Krisztina Andrea, Bartl Bálint, Paksi Máté Gábor

2020/2021-es tanévben:

Babják Réka Rebeka, Szabó Zalán, Dávid Dorottya Éva, Kozma Gábor Levente, Ádám Helga, Miloszerni Laura, Tóth Vivien, Dankó Anna

Pro Facultate-díj

Ezt a díjat 2003 óta a Kar oktatói, alkalmazottai és hallgatói – szavazás útján – a Karért legtöbbet tett oktató(k)nak ítélik oda.

Az oklevél szövege magyar nyelven:

„Mi, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar oktatóinak és hallgatóinak universitasa PRO FACULTATE oklevelet adományozunknak, akinek a Karért végzett munkáját ezzel is elismerjük és megköszönjük, őt példaképként állítjuk az universitas minden tagja elé. Kelt.”

Eddigi kitüntetettek:

2003-ban:

Dr. Zlinszky János professor emeritus, a Kar első dékánja

2004-ben:

Dr. Bánrévy Gábor professor emeritus,

Dr. Kilényi Géza professor emeritus

Dr. Pálincás György c. egyetemi docens (posztumusz)

Dr. Péteri Zoltán professor emeritus

2005-ben:

Dr. Békés Imre professor emeritus

Dr. Gáspárdy László egyetemi tanár

Dr. Horváth Attila egyetemi docens

2006-ban:

Dr. Lábady Tamás egyetemi docens

Dr. Szuromi Sz. Anzelm egyetemi tanár

Dr. Tóth Mihály egyetemi tanár

2007-ben:

Dr. Schanda Balázs egyetemi docens

2008-ban:

Dr. Radnay József professor emeritus

2009-ben

Dr. Szabó István egyetemi docens

2010-ben

Prof. Dr. Botos Katalin DSc egyetemi tanár

Dr. Boytha György c. egyetemi docens (posztumusz)

2011-ben

Dr. Varga Csaba professor emeritus

2012-ben

Dr. Vókó György

2013-ban

Dr. Pogácsás Anett

2014-ben

Dr. Patyi Gergely

2015-ben

Dr. Tersztyánszkyné Dr. Vasadi Éva (életműdíj)

Dr. Szilágyi Pál

2016-ban

Dr. Lábady Tamás (életműdíj)

Dr. Békés Ádám

2017-ben

Prof. Dr. Vókó György (életműdíj)

Dr. Erdódy János

2018-ban

Dr. Varga Zoltán (életműdíj)

Dr. Belovics Ervin (életműdíj)

Dr. Schlett András

2019-ben:

Dr. Varga Zsolt András (életműdíj)

Dr. Völgyesi Levente

+ Oktató a közösségért díj: Dr. Varga Ádám, Dr. Kurunczi Gábor

Hallgatókért-díj

Ezt a díjat 2008 óta a Kar hallgatói - szavazás útján - a hallgatókért legtöbbet tett munkatárs(ak)nak ítélik oda.

Az oklevél szövege:

„A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Hallgatói Önkormányzata HALLGATÓKÉRT oklevelet adományoz ... részére, tisztelegve önzetlen munkája előtt, melyet a hallgatói közösség érdekében vitt véghez. Kelt.”

Eddigi kitüntetettek:

2008-ban:

Nemes Józsefné †

Varga Mónika

2009-ben:

Boncza Hajnalka

2010-ben:

Csízik Zoltánné

2011-ben:

Mátéffy Györgyné

2012-ben:

Szikora Gyula

2012-ben:

Szikora Gyula

2013-ban

Mérő Imre

2014-ben

Kovácsné Gőcze Györgyi

2016-ban:

Ádám Hajnalka

2017-ben

Nádudvari Krisztián

2018-ban

Bánhidi Mónika

2019-ben

Rácz Rudolf

Hallgatói közéletért-díj

Ezt a díjat 2008 óta a Kar hallgatói - szavazás útján - a hallgatótársaiért közéleti szerepvállalással a Hallgatói Önkormányzat vagy más szervezet tagjaként legtöbbet tett hallgató(k)nak ítélik oda.

Az oklevél szövege:

„A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Hallgatói Önkormányzata HALLGATÓI MOZGALOMÉRT oklevelet adományoz ... részére tisztelegve fáradhatatlan és pó-

tolhatatlan munkája előtt, melyet a Hallgatói Önkormányzatban eltöltött évei során a hallgatói közösség érdekében vitt véghez.”

Eddigi kitüntetettek:

2008-ban:

Teleki László

2009-ben:

Bartolák Csaba

Glück Diána

2010-ben:

Kovács Lóránt

2011-ben:

Szilágyi Demeter

2016-ban:

Sztruhár Péter

2017-ben:

Tóth Benjámín (tutor)

2018-ban:

Bóta Berill (HÖK)

2019-ben:

Rimay István (HÖK, Futsal)

PPKE JÁK Emlékérem

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának Kari Tanácsa 2005. április 15-i ülésén megalapította a „PPKE JÁK Emlékérem” elnevezésű kitüntetést a Kar fennállásának 10. évfordulója alkalmából azzal a céllal, hogy a Kar - kivételesen az Egyetem - vezető oktatóinak a Karért végzett oktatói és egyéb tekintetben megnyilvánuló támogató munkásságát elismerje. A Kar tíz éve alatt végzett kiemelkedő munkájukért a 2005. október 26-27. között megrendezett évfordulós ünnepségen a következő oktatók részesültek kitüntetésben:

- **Dr. Bánrévy Gábor** professor emeritus, a Nemzetközi Magánjogi Tanszék volt tanszékvezető egyetemi tanára
- **Dr. Békés Imre** professor emeritus, a Büntetőjogi Tanszék volt tanszékvezető egyetemi tanára
- **Dr. Botos Katalin** egyetemi tanár, a Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézet alapítója és vezetője
- **Eminenciás és Főtisztelendő Dr. Erdő Péter** bíboros, prímás, egyetemi tanár, esztergom-budapesti érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem nagykancellárja, az Egyetem volt rektora
- **Ft. Dr. Fodor György** egyetemi tanár, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora
- **Dr. Gáspárdy László** a Polgári Eljárásjogi Tanszék volt tanszékvezető egyetemi tanára
- **Dr. Jobbágyi Gábor** a Polgári Jogi Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, volt dékánhelyettes
- **Dr. Katona Klára**, a Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézet adjunktusa
- **Dr. Kilényi Géza**, az Alkotmányjogi Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára
- **Dr. Péteri Zoltán** professor emeritus
- **Dr. Radnay József** professor emeritus, prodékán, a Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék vezetője
- **Dr. Szabó István**, a Jogtörténeti Tanszék tanszékvezető egyetemi docense, volt dékánhelyettes
- **Dr. Tersztyánszky Éva** mestertanár

- **Dr. Varga Csaba**, a Jogbölcseleti Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, volt dékánhelyettes
- **Dr. Zlinszky János** professor emeritus, a Római Jogi Tanszék volt tanszékvezető egyetemi tanára, a Kar első dékánja

Az adminisztratív dolgozók közül a Karon tíz év alatt végzett munkájáért kitüntetést kapott **Újhelyi Lászlóné**, a Gazdasági Osztály és **dr. Halász Zsuzsanna**, a Polgári Jogi Tanszék munkatársa.

A díjazottak köre tovább bővült: 2007-ben professor **Dr. Bándi Gyula** prodékán, 2003-tól 2007-ig Karunk dékánja kapta meg a PPKE JÁK Emlékérmét.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának közgazdasági oktatásában vállalt magas színvonalú oktatói munkájáért, valamint a Kar működéséhez - a kezdetektől fogva - nyújtott lelkiismeretes és önzetlen munkájáért a Kari Tanács 19/2008. (IX. 19.) sz. határozatával **Dr. Botos József** intézetvezető, egyetemi docensnek a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A hazai versenyjogi oktatásnak a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán történő meghonosításáért, valamint a Kar oktatói munkájában hosszú időn keresztül vállalt kiemelkedő munkájáért a Kari Tanács 20/2008. (IX. 19.) sz. határozatával **Dr. Boytha Györgyné** oktátónak a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A nemzetközi jog magas szintű oktatásáért, a színvonalas doktori iskola megszervezése és vezetése során kifejtett tevékenységéért a Kari Tanács 33/2009 (X.2.) számú határozatával **Dr. Kovács Péter** egyetemi tanárnak, a Doktori Iskola vezetőjének, a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A közigazgatási jognak a Kar megalapítása óta történő magas szintű oktatásáért a Kari Tanács 34/2009 (X.2.) számú határozatával **Dr. Tamás András** DSc egyetemi tanárnak a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A Kar Nyelvi Lektorátusának magas színvonalú vezetéséért, valamint a Karon végzett áldozatos munkájáért a Kari Tanács 17/2010. (IX.30.) számú határozatával **Misejéné Lovas Judit**nak, az Idegen Nyelvi Lektorátus vezetőjének, a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A tanulmányi dékánhelyettesi feladatok lelkiismeretes ellátásáért, valamint a hallgatói ügyek felelősségteljes intézéséért a Kari Tanács a 18/2010.

(IX.30.) számú határozatával **Dr. Szigeti Magdolna** egyetemi docensnek a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A Kari Tanács 34/2011. (IX.23.) sz. határozatával **Dr. Vókó György** egyetemi tanárnak a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A Kari Tanács 20/2012. (X.11.) sz. határozatával **Dr. Lábady Tamás** egyetemi docens, a Magánjogi és Kereskedelmi Jogi Tanszék oktatója részére a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

A Kari Tanács 21/2012. (X.11.) sz. határozatával **Dr. Salamon László**, az Alkotmányjogi Tanszék oktatója részére a PPKE JÁK Emlékérmét adományozta.

...ÉS KÉPEKBEN

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem az egyetlen egyetem az országban, ahol a jogi kar elnevezése Jog- és Államtudományi Kar (JÁK) és nem Állam- és Jogtudományi Kar (ÁJK). E mögött az a felismerés és meggyőződés áll, hogy a jogrend történetileg és jelentőségében is megelőzi az államot. Úgy tekintünk az emberre, mint aki fogantatásától fogva emberi méltósággal rendelkezik – hiszen Isten saját képére és hasonlatosságára teremtette, szereti és üdvözíteni akarja őt –, s így bizonyos alapvető jogok is megilletik. Az állam e méltóságból fakadó jogok és szabadságok kibontakoztatását hivatott elősegíteni.

A Kar 1995-ben az Irgalmas nővérek Ménes úti zárdájának ebédlőjében és néhány szobájában vendégeskedett. Amikor a Magyar Katolikus Püspöki Kar visszakapta a Szent István Társulat egykori székházát, a Szentkirályi utca 28-30. számú épületegyüttest, azonnal felmerült a gondolat, hogy a Jog- és Államtudományi Kar itt méltó elhelyezést kaphat.

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 95.o)

Prof. Zlinszky János

• 1947-ben kezdte meg jogi tanulmányait a Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán.

- 1951-ben koncepciószabó eljárás alapján kizárták az ország összes egyeteméről.
- 1957-ig ácsmesterként dolgozott, akkor engedélyt kapott arra, hogy egyetemi záróvizsgáit letehesse.
- Katedrára, kutatóintézetbe továbbra sem engedte az akkori hatalom, így a nyolcvanas évekig vállalati jogászként, majd vidéki ügyvédként tartotta el családját.
- A politikai rendszer továbbra sem engedte sem azt, hogy tudományos fokozatot szerezzen, sem pedig, hogy katedrára álljon.
- 1981-ig már több, mint húsz rangos külföldi publikációja jelent meg.
- 53 évesen, sikeres ügyvédként és Európa-hírű jogtudósként végül felkérést kapott arra, hogy a Miskolci Egyetem alakuló Jogi Karán római jogot oktasson – mint tanársegéd. Így is elvállalta - s ezzel 30 év várákozás után egy 30 éves egyetemi oktatómunka indulhatott el, ami diákok ezreinek jövőjére volt hatással.
- 1989-ben alkotmánybíróvá választották.
- Életútjának megkoronázását a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Karának alapítása jelentette (1994-95). Hihetetlen munkabírásról tanúságot téve, alkotmánybírói és kutatói munkája mellett a jogtudomány gyakorlását és átadását magas színvonalon képviselő intézményt épített. Amikor dékánként elveiről, céljairól faggatták, Teleki Pál szavait idézve vallotta: „Kötelességet keresünk.” Ehhez munkatársaitól, diákjaitól azt várta el, hogy „Többet kell nyújtani, mint amennyit okvetlen muszáj”.
- Miskolcon és Budapesten egyaránt nagy hangsúlyt fektetett az utódok nevelésére, tanárként nagylelkűen és nyíltan osztogatta az ötleteket, tanítványait remek témákkal indította el a tudományos pályán.
- Hitvallásának és erkölcsi meggyőződésének összegzése és egyben kifogyhatatlan kincsesára az a két stúdium, amit az egyetemen ő vezetett be: a keresztény erkölcs és jogászai etika, valamint a Közéleti etika.

- A jogról azt vallotta, hogy „olyan stúdium ez, amelyet holtig kell tanulni és művelni, kutatni és kibontakoztatni, mert egész embert, értelmet, akaratot és teljes érzelmi odaadást kíván.
- A jogásznak az a feladata, hogy az igazságosságot művelje, s igaz bölcsességre törekedvén, hivatásszerűen keresse a jó és méltányos ismeretét.

(Forrás: <https://jak.ppke.hu/romai-jogi-tanszek/ztinszky-janos-muhely/ztinszky-janos-eletrajza>)

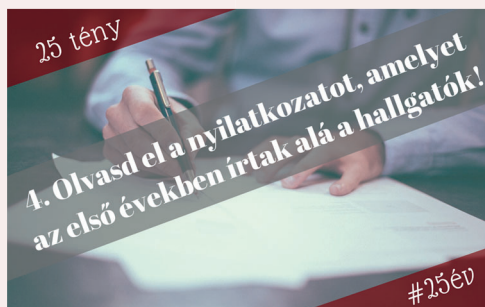
Az intézmény szellemiségét híven tükrözi a Kart 1995-től 2000-ig irányító első dékán, dr. Zlinszky János professzor által fogalmazott „Felvételi nyilatkozat”, amelyet a felvételtkor minden hallgató aláír:

„»Alulírott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Jog- és Államtudományi Karára kérem felvételemet nappali/levelezői tagozatra. Tudom, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem katolikus intézmény, a katolikus keresztény értékrendben működik és oktat. Ezt az értékrendet elfogadom, illetve tiszteletben tartom.

Vállalom, hogy tisztességes módon és eszközökkel, fegyelmezetten és szorgalmasan, társaimmal, valamint oktatóimmal szolidárisan, a tehetségem szerint elérhető teljes eredmény elérésére töreksem tanulmányaim során. A PPKE-JÁK magasabb oktatási teljesítményének elérésében tanáraimmal és társaimmal együttműködöm. Tudatosan és jó lélekkel vállalom azokat a nehézségeket, amelyek a PPKE-JÁK alapításának és megszervezésének folyamatában az anyagi eszközök szűkösségéből adódnak, melyek nélkül az oktatást nem lehetett volna már ez évben megkezdeni.«”

(Forrás: Tízéves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara, 83.o.)

nem tudom, üsse fel a lexikont. »Csak pontosan, szépen« – ahogy József Attila is mondja.

Az embernek a saját meggyőződését, lelkiismeretét, erkölcsi rendjét akkor is tartania kell, ha adott pillanatban úgy néz ki, hogy nem érdemes. A végén úgyis megéri.”

„Csak jól érdemes tanulni! A gyakorlati és elméleti alapvetéseket kell követni, megtalálni a lényegét. A mai kor arra készíti a fiatalokat, hogy csak a felszínen evickéljenek. Engem mindig arra neveltek, hogy ha valami téma felmerült, akkor annak járjak utána, ha

csak virtuális, hanem személyes konzultációkban is testet ölt. A könyvtárosok segítséget nyújtanak az irodalomkutatásban, azaz, hogy mit és hol érdemes keresni, hogyan kell elindulni. Ahhoz is fogódzót adnak, hogy egy felhasznált irodalomjegyzéket hogyan kell elkészíteni.

Szolgáltatásunkkal a szakdolgozatot író hallgatóknak szeretnénk segítséget nyújtani. A hallgató e-mailen (konyvtar@jak.ppke.hu) bejelentkezik, röviden leírja a témáját, amiről a szakdolgozatát írja, majd ezek után a könyvtáros felveszi vele a kapcsolatot, amely nem-

„A környezetjog oktatása már a kezdetektől összekapcsolódott a kar küldetésével, melyben a Teremtés védelme kiemelt szerepet kapott, 1998 óta van a környezetvédelemnek tanszéke, többnyire összekapcsolva más területekkel, már hosszabb ideje a versenyjoggal, mint két olyan terület, ami a gazdasági döntéseket alapjaikban befolyásolja.

A környezetjog erősen beágyazott az európai jogba, a hazai jog túlnyomó része is EU jogi eredetű. Ez szükségképpen adja az európai jog kutatásának és oktatásának fontosságát. Mindez vezetett olyan programok megteremtéséhez, amelyek elismerést váltottak ki a Bizottság illetékeseiben is, amit elsőként az EU környezetjog Jean Monnet tanszéke címmel (2006) és egy három éves támogatási rendszerrel ismertek el, majd szintet emelve megkaptuk a Jean Monnet Kiválósági Központ címet (2010).

E címek nemcsak a kérdéses kutatási támogatás alatt, hanem azt követően is fémmjelzik a tanszéki munkát.”

(Dr. Bándi Gyula)

További részletek itt: <https://jak.ppk.hu/kornyezetjogi-es-versenyjogi-tanszek/jean-monet>

3059 hallgatója van idén a Pázmány jogi karának: ez a szám a nappali és levelező; jogász osztatlan és az igazságügyi igazgatás alapszak hallgatóiból adódik össze.

ház sajátos belső jogrendjének legfontosabb szabályaiba (Kanonjog 1-3), s megismerkedik az egyház társadalmi tanításának lényegi tartalmával is (Társadalomelmélet).

A hallgatók ezen kívül számos olyan választható kurzus közül válogathatnak, amelyek tárgyukat a keresztény értékrend alapján közelítik meg, s így hozzájárulhatnak az értékorientált és elkötelezett jogászi hozzáállás kialakításához (pl. Értékrend és pluralizmus, Jogászi etikai problémák, Keresztény erkölcs és jogászi etika, Környezeti etika, Természetjog). Valójában azonban nemcsak ezek a tantárgyak közvetítik sajátos értékrendünket, hiszen a Pázmányon minden oktató feladata, bármely tárgyat oktassa is, hogy „kutatásának tartalmát, célját, módszereit és eredményeit egy összefüggő világszemlélet egészébe” ágyazza (Ex corde Ecclesiae, I. 22.). Amiben tehát oktatásunk más jogi karokétól eltér, az reményeink szerint nemcsak egyes tantárgyakban, hanem egész oktatói munkánkban tetten érhető.

A PPKE JÁK jogász szakos tantervében külön hely jut azon tárgyaknak, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az Egyetem katolikus identitásához. Így minden joghallgató kötelező tantárgyak keretében nyer bevezetést a katolikus hit rendszerébe (Bevezetés a katolikus hit alapjaiba), a katolikus egy-

hez távolról is hozzá lehet férni.

+1 Az Országgyűlési Könyvtárba kedvezményesen iratkozhat sz be Pázmányos joghallgatóként.

51 232 db könyvünk van, ezen kívül pedig folyóiratok, adatbázisok, e-könyvek, egyéb kiadványok által is gazdagabb a könyvtár készlete.

Könyvtárunk meghosszabbított nyitva tartással várja a hallgatókat.

A magyar és a külföldi jogi adatbázisok többségé-

jak.ppk.hu/ppke-jak-kari-konyvtar

- Immáron negyedik alkalommal hirdeti meg karunk a Law Summer School nevezetű programot, amelyre a világ bármely országából érkehetnek joghallgatók.

- A nagyjából 3 hetes nyári képzés alatt nemcsak elismert hazai és külföldi oktatóktól tanulhatnak, de számos egyéb program keretében is megismerhetik egymást és hazánkat a nyári képzés résztvevői. A program részeként a magyar népi kultúrával való ismerkedés - néptánc és a skanzen bejárása által-, közös sportolás, közös étkezések, kikapcsolódási lehetőségek várnak a hallgatókra, akik ezáltal igazán gazdag élményekben részesülhetnek.
- Minden évben más témát járnak körül nyári egyetem oktatói és a hallgatói.
- 12 képzési nap, 4-5 előadással naponta. A 48-60 órás előadásokon kívül napi 3-4 órányi olvasási gyakorlat és a nap végén vita/konzultáció vár a résztvevőkre. Az olvasási és beszélgetési idő további 36-48 órát eredményez. A résztvevők összesen 12 nap alatt körülbelül 96 órában foglalkoznak az adott évi témával.
- A résztvevők a képzés végén tanúsítványt kapnak, ha sikeresen teljesítik a kurzus feltételeit.

7338 jogász oklevél kerül(t) átadásra Karunkon a kezdetektől a 2019. december 17-ei oklevélátadó ünnepség bezárólag.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogászai esküjének szövegét érdemes végigolvasni és többször újragondolni.

A Kar mély gondolatokkal és az átlagostól eltérő szemlélettel indítja útjára az eskütevőket.

Az eskü néhány kiemelkedő eleme:

- A jogászok az élő Istenre esküsznek.
- Az ember személyiségéből fakadó alapjogok tiszteletben tartását fogadják meg.
- Megfogadják, hogy a közjóra és természetes értékekre figyelemmel alkalmazzák majd a törvényeket.
- Szolgálatként tekintenek erre a hivatásra.
- „...méltó törekszem lenni”
- Az eskü szövege Isten segítségének kérésével zárul.

Én (...), esküszöm az élő Istenre, hogy országunk alkotmányát, törvényeit és alkotmányos rendjét megtartom, az ember személyiségéből folyó alapjogait tiszteletben tartom, tudományomat hazánk és embertársaink javára fogom hivatásom szerint hasznosítani.

Tudásomat arra kívánom használni, hogy hazánk felvirágozzék, abban kicsi és nagy, erős és erőtlen, de főleg minden elhagyatott és védelemre szoruló biztonságban érezhesse magát. A törvények rendjét nem önös szempontok szerint, hanem a közjóra és a természetes értékekre figyelemmel igyekszem alakítani, fenntartani, alkalmazni.

A rám ruházott hatalmat szolgálatnak tekintem, amellyel elszámolni tartozom. Az ítéletemre bízott ügyekben ellenszenv és rokonszenv vagy bármely részrehajlás nélkül, fenyegetésre és személyes haszonra nem adva, legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint jogszerűen fogok állást foglalni.

A Magyar Katolikus Egyházat, amelynek egyetemén tanulhattam és ezt a Pázmány Péterrel nevezett Katolikus Egyetemet tiszteletben megtartom, támogatni és értékelni fogom, és méltó törekszem lenni arra, hogy az Egyetem doktorai közé számíttassam.

Isten engem úgy segítjen!

A kari címer Pázmány Péter címeréből és a kettős keresztből áll.

Körülötte a kar mottójának 3 jelszava található: iustum, aequum, salutare, melyek jelentése

- jogos
- igazságos
- célravezető

Ezt a díjat 2003 óta a Kar oktatói, alkalmazottai és hallgatói – szavazás útján – a Karért legtöbbet tett oktató(k)nak ítélik oda.

„A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának Tanácsa, azon gondolattól vezérelve, hogy a Kar tudományos, erkölcsi és szellemi épüléséhez kimagasló áldozatvállalással hozzájárult oktatóit méltó elismerésben részesítse, az arra érdemeseket a Kar egésze elé példaként állítsa, ezen elismeréssel hagyományt teremtve, az alábbiak szerint határozott.”

- Az oklevél szövege magyar nyelven:
- „Mi, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar oktatóinak és hallgatóinak universitasa PRO FACULTATE oklevelet adományozunknak, akinek a Karért végzett munkáját ezzel is elismerjük és megköszönjük, őt példaképként állítjuk az universitas minden tagja elé. Kelt.”
- Formája: díszes kivitelű, magyar és latin nyelvű oklevél
- A díj előképe és mintája az 1936-ban létrehozott Pro Universitate díj.
- A díj minden évben ünnepélyes keretek között kerül átadásra.

(Forrás: Tíz éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara, 269-270.o)

25 tény

16. Hány könyv van a könyvtárunkban?

#25év

51.232 db könyvünk van. Ez a szám folyamatosan növekszik.
(Ezen kívül számos folyóirat, adatbázis, e-könyv is megtalálható.)
jak.ppke.hu/ppke-jak-kari-konyotar

25 tény

17. Tudtad, hogy karunk energia-ellátásában napelemek is segítenek?

#25év

140 db déli tájolású és 42 db nyugati tájolású napelem található az épület tetején.
Az egyenáramú napelemek inverteren keresztül 400 V-t állítanak elő. Az így termelt áram be van kötve az egyetem energiaelosztó központjába. Jó esetben a Szentkirályi utcai épület energiafelhasználásának megközelítőleg 10%-t fedezi.

A PPKE JÁK Idegen Nyelvi Lektorátusának PROFEX Vizsgahelye 2006 óta szervez alap-, közép- és felsőfokú jogi és közigazgatási szakmai nyelvvizsgát angol és német nyelvből. Ezt a szakmai nyelvvizsgát Budapesten mindössze két helyen lehet megszerezni, amelyből az egyik a Pázmány jogi kara.

Az államilag elismert, kétnyelvű (fordítási feladat is van benne) nyelvvizsgára karunk oktatóik készítenek fel, illetve ők is vizsgáztatnak. Mindezt nem kell messzire menni, hiszen a JÁK azért csatlakozott bejelentett vizsgahelyként a vizsgarendszerhez, hogy egyetemünkön belül tudjunk lehetőséget adni (elsősorban hallgatóink számára) a szakmai nyelvvizsga letételére.

A nyelvvizsga megszerzése után van lehetőség idegen nyelvű jogi- és közigazgatási folyamatokban dolgozni, illetve hasonlóan más államilag elismert nyelvvizsgákhoz a diplomaszerezés feltételének teljesítését és a nyelvpótlékra való jogosultság megszerzését is eredményezi.

További részletek: <http://jak.ppke.hu/idegen-nyelvi-lektoratus/profex-jogi-szaknyelv>

Büszkék lehetünk arra, hogy oktatóink között szép számmal vannak, akik a tanítás és/vagy kutatás mellett fontos döntési helyzetekben is jelen vannak tudásukkal, értékrendjükkel, személyiségükkel hazai és nemzetközi terepen is:

- a Nemzetközi Büntetőbíróságon
- (ICC - International Criminal Court)
- az Európai Unió Bíróságának Törvényszékén
- (CJEU - General Court, Court of Justice of the European Union)
- az Alkotmánybíróságon.

20. Mi az a Lósy Imre Alapítvány?

Lósy Imre (1580-1642) esztergomi érsek, Pázmány Pétert követte az érseki székben. Nagylelkű adománya biztosította az egyetem jogi karának megindításához szükséges anyagi fedezet nagy részét.

A Lósy Imre Alapítványt Dr. Zlinszky János és Dr. Schanda Balázs alapították 2009 márciusában.

Az Alapítvány célja, hogy támogassa a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának oktatóit, hallgatóit és dolgozóit.

Céljai:

- kiemelkedő, illetve a rászoruló hallgatóink támogatása, ösztöndíjak biztosítása
- fiatal oktatóink részére doktori és poszt-doktori ösztöndíjak nyújtása
- tapasztalt oktatóink számára méltó, magas színvonalú kutatói környezet megteremtése
- egykori, nyugalmazott oktatóink és dolgozóink segítése
- tudományos és oktatási környezetünk fejlesztése

<https://jak.ppke.hu/karunkrol/losy-imre-alapitvany>

21. A Karunkon működő Deák Ferenc Továbbképző Intézetben számos területen képezhetik magukat jogászok és nem jogász végzettségűek is

Mivel az osztatlan jogászképzésen általános jogászképzés folyik, a PPKE JÁK az első alapoklevél kiadásával egyidejűleg felsőfokú továbbképzések szervezésével gondoskodott a végzett jogászok szakosodási lehetőségéről.

Így a Deák Ferenc Továbbképző Intézet 2000-ben kezdte meg működését, és

- az eltelt 20 évben
- 29 szakirányú továbbképzési szakon
- összesen 3339 oklevelet adott ki.

<http://jak.ppke.hu/deak-ferenc-intezet>

A QR kód segítségével előhívható térképen megtekinthetitek, hogy mely egyetemekre mehetnek bizonyos ösztöndíjprogramok keretében.

A Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) egy nemzeti bibliográfiai adatbázis Magyarországon.

Jelen pillanatban hivatalosan 10.141 db publikáció tartozik a JÁK-hoz.

A valós szám valószínűleg ennél valamivel több, nagyságrendileg 2-300 ilyen publikáció lehet most még függőben.

25 tény

24. Karunknak 10 díszdoktora van

#25év

A díszdoktor olyan személy, akinek kiváló tudományos vagy közéleti érdemeinek kitüntető elismeréseként az Egyetem a tiszteletbeli doktori címet adományozza, tekintet nélkül arra, hogy az illető személy tanulmányait és/vagy munkáját azon az egyetemen végezte/végzi-e.

A díszdoktorok nevét tartalmazó tábla a Szent II. János Pál pápa díszteremben található.

Karunk díszdoktorai:

Alfred Bayer	Lorenzo Ornaghi
Dinah L. Shelton	Max van der Stoel
Gerardo Marín	Paolo G. Carozza
I. Bartholomaiosz	Stephen A. Privett SJ
James Crawford	Wolfgang Waldstein

<http://jak.ppke.hu/karunkrol/elismeresek/diszdoktorok>

25 tény

JAK HÖK

Ítélet

25. Karunkon 6 aktív hallgatói

Erasmus

#25év

Alapítási sorrendben:

- HÖK (1995) - hallgatói érdekképviseléssel, programszervezéssel foglalkoznak
- Ítélet (1998) - a kari hallgatói lapot szerkesztik
- Tutorok (2004) - állandó támogatásként vannak jelen hallgatóink életében

legyen szó bármilyen kérdésről

- Erasmus Tutorok (2005) - külföldi vendéghallgatók legfőbb támogatói
- Gradus ad Facultatem (2011) - magyar és történelem érettségi előkészítőt tartanak
- Caritas (2013) - karitatív tevékenységeket szerveznek

Bejárat

Minden nap látjuk, de vajon megfigyeltük-e már eléggé az épület bejáratát? A szürkével jelölt területeket érdemes legközelebb kicsit jobban szemügyre venni.

„A Szent István Társulatnak, a katolikus könyvkiadásnak e tekintélyes, három emeletes neogót stílusú palotája a Társulat főnállásának félévszázados évfordulóján, 1898-ban készült el, Hofhauser Antal műépítész, egyetemi tanár tervei alapján. A város szívében emelkedő csúcsíves palota vakolatlan vöröstégla épület. A Szent István Társulat korszerű nyomdaüzeme (Stephaneum Nyomda) itt működött az államosításig, amikor is a Franklin Nyomda lett a nyomdaipari elődök haszonélvezője.

A gyönyörű épület homlokzatán, két emelet magasságában mellvéd mögött loggia helyezkedik el, középen kápolnaszerű kiképzésben Szent István szobra látható: bal kezében kettős kereszt, jobbát áldón kiterjeszti. A közép párkány alatt, a közép rizaliton helyezkedik el a díszes főbejárat, amit kovácsoltvas zászlótartó, lámpák és kapurácsozat díszíti. A két sarokrizaliton a mellékbejáratok találhatók. A sarokrizalitok négy sarkán a később Franklin emblémává vált pajzsos mackó szobrocskák láthatók.”

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 116.o)

Kápolna

Az előcsarnokban, a bejáratától jobbra található kápolna kialakítására akkor került sor, amikor az épületet az Egyetem, illetve a Jog- és Államtudományi Kar igényeinek megfelelően felújították és átalakították. A 2000 nyarán felszentelt kápolna falán látható, a stációkat ábrázoló tűzzománc képek, valamint a tabernákulum díszítése Hertay Mária munkája. Az oltártól balra található »Bölcsesség széke« Szűz Mária szobor egy XIII. századi belgiumi szobor másolata.”

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 117.o)

Halacska

A Szentkirályi u. 28. földszinti 29-es szoba mellett található Egri Zoltán szobrász alkotása.

A hal egyrészt az emberhalászat szimbóluma, másfelől az ókeresztények titkos jelképe volt, ugyanis a hal görögül ikhthüsz és a szót mozaikszóként használva IKHTHÜSZ = Iesouosz Khrisztosz, Theou Űosz, azaz magyarul „Jézus Krisztus, Isten fia, Megváltó”.

A halacska a lelkeszségi szoba mellett található, ahol Alessandro atya minden héten szerdán 14:30–16:30 között szeretettel vár mindenkit beszélgetésre, elmélkedésre, imára.

<http://jak.ppke.hu/karunkrol/lelkeszseg>

Díslépcső

„A főbejárat a földszinti előcsarnokba nyílik, amely négyzetes pillérekben nyugvó, keresztboltozt helyiség. Elöl későgót mennyezet, színes kifestéssel.

A földszinti előcsarnokból neoromán oszlopsoros műmárvány borítású, színes kifestésű, kettős lépcsőfeljárat vezet az első emeletre, az emelet előtt gyönyörű kovácsoltvas kapuzattal.”

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 116-117.o)

Pázmány Péter dombormű

„A főbejáratnál szemben az első emeleti lépcsőforduló falára 2000-ben került a Rieger Tibor által készített, Pázmány Pétert ábrázoló dombormű, amelyet az Egyetem a Magyar Millenniumi Kormánybiztosi Hivataltól pályázat útján elnyert pénzből készíttetett.”

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 118.o)

Szent II. János Pál pápa díszterem

„Az épületnek talán legszebb része a díszterem, amely galériás, karzatos megoldású. A falak mentén oszlopok helyezkednek el, szürkés márványborítással, neoromán kifestéssel. Mennyezete stukkós festett kazetta rendszerű. A faragott tölgyfa ajtók, valamint a festett üvegablakok harmonikusan kiegészítik a díszterem belső kiképzésének összhatását. A megvilágítást három, mennyezetről lógó csillár biztosítja.”

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 118.o)

A dísztermet szépségén túl számos fontos kari, egyetemi és külsős rendezvény tölti be. Talán mégis a legszebb és legfelelőbb, amikor hallgatóink átvehetik tanulmányaik egyik gyümölcseként diplomájukat, jogászaik pedig esküvel köteleződnek el hivatásuk irányában.

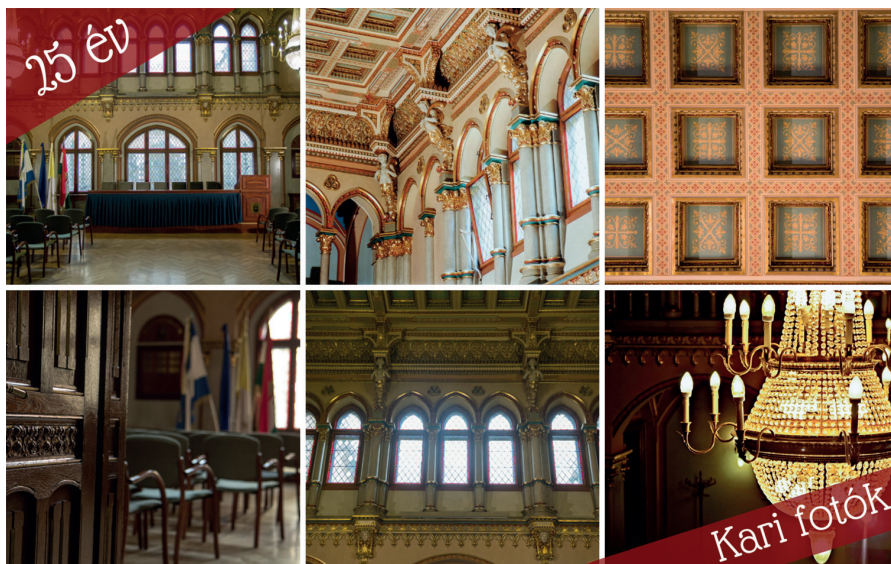
Szentkirályi u. 30.

„A 30-as szám alatti koraeklektikus, egyemeletes házat 1871-ben építették. Itt működött annak idején a Rózsa Kálmán és Neje Könyvnyomda. Az épület nem műemlék, de fenntartását várostörténeti kuriózum mivolta indokolja, mivel itt található a romantika festészetének ritka monumentális emléke: Gaál Lajos 1873-ban festett 64 olajképe.” (Ld. Királyok terme.)

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 120-122.o.)

Ebben az épületben található a 2001-ben átadott könyvtár, a 80 személy befogadására alkalmas olvasóteremmel.

Itt található az E1-es előadó is, amely hozzávetőleg 340 fő befogadására alkalmas, ez az előadó a legnagyobb befogadóképességű helyisége a karnak. Ugyanitt működik a Iustinianus Egyetemi Könyvesbolt a Szent István Társulat fenntartásában, amely a PPKE JÁK hivatalos jegyzetboltja.

Királyok terme

„A „Királyok termének” nevezett szoba falfelülete tervezetten, egységesen festett, a falkép-festészetben igen ritka olajtechnika alkalmazásával. Freskói három sorban, kazettás kiosztásban a népvándorlás korabeli magyar vezéreket, középkori királyokat, a legfontosabb fejedelmeket, valamint a 13 aradi vértanú medalion-arképeit ábrázolják. Az arcképsorozatban az egyetlen külföldi személyt ábrázoló arckép Abdul Med Zsid török szultáné, aki Kossuthnak és társainak menedékjogot adott. A kör alakú mennyezetkép a vérszerződést ábrázolja.”

(Forrás: Tíz Éves a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 121.o)

Szentkirályi u. 26.

„A magyar tornászat alapjait lerakó, 1863-ban alakult Pesti Torna Egylet 1865-ben vette fel a Nemzeti Torna Egylet nevet, és fő feladatának tartotta a Nemzeti Tornacsarnok felépítését, melyet 1870 decemberében adtak át rendeltetésének a Szentkirályi utcában. Tervezte Kallina Mór (1844-1913), aki a kor arisztokrata és nagypolgári elitjének városi épületeit is alkotta. Fő művei a budai várban épített Honvédelmi Minisztérium és Főhadparancsnokság épületegyüttese, valamint a Budai Vigadó.

Az épület használója a későbbiekben az 1952-ben alakult Spartacus Sport Egyesület lett, amely a kisipari szövetkezeti dolgozók számára biztosította a sportolás lehetőségét. A Spartacus 1999-es – Kőbányára – távozását követően a 2002-ben alapított Józsefvárosi Torna Egylet vette át használatát, a szomszédos Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel.”

(Forrás: egykor.hu)

Az épület oldalán 2 emléktábla is látható. Az egyiken ez olvasható: „Ezt az épületet a Nemzeti Torna Egylet a magyar nép adakozásából építette 1870-ben. A tornacsarnok a magyar sport első és évtizedekig egyetlen bölcsőjeként szolgálta a magyar testnevelés ügyét. E ház falain belül valósult meg elsőként a magyar nyelvű sportoktatás. Itt alakult meg a Magyar Olimpiai Bizottság és hosszú ideig itt képezték a magyar testnevelő tanárokat. (...)”

Ma a Szentkirályi utca 26-ban tantermek, irodák és sportolásra is alkalmas termek találhatóak.

Moot court terem

A 2015-16-os tanév kezdetén a terem azzal a szándékkal alakítottuk ki, hogy legyen olyan helyiség az épületben, ahol a hivatásukra készülő jogászok a tárgyalótermi légkört megtapasztalván próbálhatják ki magukat. Ebben a teremben készülnek fel csapataink a nemzetközi moot court versenyekre, illetve itt bonyolítjuk a házi és a Karon tartott országos perbeszédversenyeket is. Nem mellesleg több film is választotta már tárgyalási jeleneteik színhelyéül termünket.

TARTALOM

Dékáni köszöntő	5
A magyar egyetemi jogi oktatás történelmi gyökereiről.....	7
Alkotmányjogi Tanszék.....	9
Történeti visszatekintés	9
A Tanszék munkatársai	10
A Tanszék oktatási tevékenysége	10
Oktatott tantárgyak	11
A Tanszék kutatási tevékenysége	12
Jövőbeli tervek	12
Személyes emlékek	12
Büntető Anyagi, Eljárási és Végrehajtási Jogi Tanszék	15
Történeti visszatekintés	15
A Tanszék munkatársai	16
A Tanszék oktatási tevékenysége	17
Oktatott tantárgyak	18
A Tanszék kutatási tevékenysége	19
Személyes emlékek	21
Európajogi Tanszék.....	23
Történeti visszatekintés	23
A Tanszék munkatársai.....	26
A Tanszék oktatási tevékenysége	29
Oktatott tantárgyak	30
A Tanszék kutatási tevékenysége	30
Jövőbeli tervek	31
Heller Farkas Közgazdaságtudományi Intézet	33
Történeti visszatekintés	33
Az Intézet munkatársai	34

Az Intézet oktatási tevékenysége.....	37
Az Intézet kutatási tevékenysége	41
Jogbölcseleti Intézet/Tanszék.....	45
Történeti visszatekintés	45
A Tanszék munkatársai.....	54
A Tanszék oktatási és kutatási tevékenysége	54
Jogtörténeti Tanszék	65
Történeti visszatekintés	65
A Tanszék munkatársai.....	66
A Tanszék oktatási tevékenysége	68
A Tanszék kutatási tevékenysége	69
Kánonjogi Intézet.....	75
Történeti visszatekintés	75
Az Intézet eddigi vezetői és oktatói	77
Az Intézet oktatási tevékenysége.....	78
Az Intézet kutatási tevékenysége	78
Jövőbeli tervek	79
Környezetjogi és Versenyjogi Tanszék	81
Történeti visszatekintés	81
A Tanszék munkatársai.....	83
A Tanszék oktatási tevékenysége	85
A Tanszék kutatási tevékenysége	89
Közigazgatási Jogi Tanszék.....	91
Történeti visszatekintés	91
A Tanszék munkatársai.....	92
A Tanszék oktatási tevékenysége	94
A Tanszék kutatási tevékenysége	94
Személyes emlékek	100
Munkajogi Tanszék.....	101
Történeti visszatekintés	101
A Tanszék munkatársai.....	103
A Tanszék oktatási tevékenysége	104
A Tanszék kutatási tevékenysége	106

Nemzetközi Közjogi Tanszék	111
Történeti visszatekintés, oktatási és kutatási tevékenység.....	111
A Tanszék munkatársai	114
A Tanszék oktatási tevékenysége	114
Nemzetközi Magánjogi Tanszék	115
Történeti visszatekintés	115
A Tanszék munkatársai	116
A Tanszék oktatási tevékenysége	116
Oktatott tantárgyak	117
Pénzügyi Jogi Tanszék.....	125
Történeti visszatekintés	125
A Tanszék munkatársai.....	125
A Tanszék oktatási tevékenysége	126
A Tanszék kutatási tevékenysége	126
Jövőbeli tervek	128
Személyes emlékek	128
Polgári Eljárásjogi Tanszék	133
Történeti visszatekintés.....	133
A Tanszék oktatási tevékenysége	134
A Tanszék kutatási tevékenysége	136
Jövőbeli tervek	137
Személyes emlékek	138
Polgári Jogi Tanszék.....	141
Történeti visszatekintés	141
A Tanszék munkatársai.....	145
A Tanszék oktatási tevékenysége	148
A Tanszék kutatási tevékenysége	148
Jövőbeli tervek	150
Római Jogi Tanszék.....	155
Történeti visszatekintés	155
A Tanszék munkatársai.....	156
A Tanszék oktatási tevékenysége	158
A Tanszék kutatási tevékenysége	160

Idegen Nyelvi Lektorátus.....	161
Történeti visszatekintés	161
A Lektorátus munkatársai.....	161
A Lektorátus oktatási tevékenysége	161
A Lektorátus kutatási tevékenysége	163
Személyes emlékek	166
Informatikai Oktatási Csoport.....	171
Doktori Iskola.....	173
Deák Ferenc Továbbképző Intézet	179
Az Intézet története és tevékenységei	179
Tudományos Diákkör	185
Tehetség gondozás szívvel-lélekkel	183
OTDK eredmények	189
Könyvtár	221
Történeti visszatekintés	221
A Könyvtár munkatársai.....	230
Kutatásszervezési és Külügyi Iroda	233
A külügyi kapcsolatokról és mobilitási lehetőségekről.....	233
Kutatásszervezés	233
A meghatározó és ígéretes kezdetek	237
Napjainkban	238
25 év – tényekben... ..	239
Dékánok.....	239
Elismerések.....	241
...és képekben	255